DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2005–2006)

FOR BUDSJETTÅRET 2006

Skatte-, avgifts- og tollvedtak

Innhold

		Omtalt side	Utkast til vedtak side
1	**Hovedtrekkene i skatte- og avgiftsopplegget for 2006**	7	
1.1	Hovedtrekk i skatte- og avgiftsopplegget	7	
1.2	Oppfølging av skattereformen	7	
1.3	Andre skatte- og avgiftsendringer	10	
1.4	Provenyvirkninger av forslaget til skatte- og avgiftsendringer	11	
1.5	Fordeling av offentlige skatte- og avgiftsinntekter	15	
2	**Direkte skatter og avgifter til folketrygden**	17	
2.1	Innledning	17	
2.2	Skatt fra lønnstakere og pensjonister	20	
2.2.1	Toppskatt	20	93
2.2.2	Standardfradrag	23	95
2.2.3	Særskilte skatteregler for trygdede mv.	26	95
2.2.4	Skatt på formue	27	92
2.2.5	Skatt på naturalytelser	28	
2.2.6	Fradrag for gaver til frivillige organisasjoner mv.	32	
2.2.7	Boligsparing for ungdom	33	
2.2.8	Skattlegging av personer fra andre EØS-land med begrenset skatteplikt	33	
2.2.9	Beløpsgrense i skattleggingen av firmabiler og yrkesbiler	33	
2.2.10	Nominelt uendrede grenser	34	
2.3	Skattlegging av næringsvirksomhet	34	
2.3.1	Avskrivningssatsen på maskiner	34	
2.3.2	Skattlegging på Svalbard	34	
2.3.3	Fradrag for underskudd	35	
2.3.4	Fradrag for eierkostnader med tilknytning til skattefrie aksjeinntekter	35	
2.3.5	Skattlegging ved innløsning av festet tomt m.m.	35	
2.3.6	Tilpasning til ESAs reviderte retningslinjer for sjøtransport – virkninger for riggselskaper	36	
2.3.7	Skattefradrag for kostnader til forskning og utvikling	37	
2.4	Endringer i kommunale og fylkeskommunale skattører og fellesskatt for 2006	38	93, 94
2.5	Avgift på arv og gaver (kap. 5506 post 70)	39	100
2.6	Trygdeavgift og andre avgifter til folketrygden (kap. 5700 post 71 og 72)	39	95
2.6.1	Trygdeavgifter m.m.	39	99
2.6.2	Omlegging av den differensierte arbeidsgiveravgiften	40	95
2.6.3	Fjerning av den ekstra arbeidsgiveravgiften på lønnsinntekter over 16 G	41	
2.6.4	Teknisk endring av trygdeavgiftsvedtaket – avgiftsplikt for ansatte som ikke er skattepliktig til norsk kommune	42	96
2.7	Endring i skattevedtaket for 2005 for skattepliktige etter petroleumsskatteloven	42	94
3	**Indirekte skatter**	43	
3.1	Innledning	43	
3.1.1	Måling av administrative byrder knyttet til særavgiftene	47	
3.1.2	Virkemidler mot utslipp av NO_x	47	

		Omtalt side	Utkast til vedtak side
3.2	Merverdiavgift (kap. 5521 post 70)	47	100
3.2.1	Nøytral merverdiavgift for statsforvaltningen	47	
3.2.2	Kompensasjon for merverdiavgift for helseforetak mv.	48	
3.2.3	Øke merverdiavgiftssatsen på matvarer	49	100
3.2.4	Øke lav sats i merverdiavgiften	50	101
3.2.5	Forenkle regelverket for merverdiavgiften	50	
3.2.6	Avvikle merverdiavgiftsunntaket for overnatting	50	101
3.2.7	Merverdiavgift på kultursektoren – unntak for dansetilstelninger	51	
3.2.8	Merverdiavgift på teletjenester i utlandet	52	
3.3	Avgift på alkohol (kap. 5526 post 70)	52	101
3.4	Avgift på tobakkvarer (kap. 5531 post 70)	54	102
3.5	Motorvognavgiftene	55	103
3.5.1	Innledning	55	
3.5.2	Omlegging av bilavgiftene i mer miljøvennlig retning	55	
3.5.3	Engangsavgift på motorvogner mv. (kap. 5536 post 71)	56	103
3.5.4	Årsavgift på motorvogner mv. (kap. 5536 post 72)	58	105
3.5.5	Vektårsavgift (kap. 5536 post 73)	59	106
3.5.6	Omregistreringsavgift (kap. 5536 post 75)	59	108
3.5.7	Avgift på bensin (kap. 5536 post 76)	60	110
3.5.8	Avgift på mineralolje til fremdrift av motorvogn (autodieselavgift) (kap. 5536 post 77)	61	111
3.6	Avgift på båtmotorer (kap. 5537 post 71)	61	112
3.7	Avgift på elektrisk kraft (kap. 5541 post 70)	61	112
3.8	Grunnavgift på fyringsolje mv. (kap. 5542 post 70)	63	113
3.9	Avgift på smøreolje mv. (kap. 5542 post 71)	63	115
3.10	CO_2-avgift på mineralske produkter (kap. 5543 post 70)	63	114
3.11	Svovelavgift (kap. 5543 post 71)	64	115
3.12	Avgift på sluttbehandling av avfall (kap. 5546 post 70)	65	116
3.13	Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier (kap. 5547 post 70 og 71)	65	117
3.14	Miljøavgift på klimagasser (kap. 5548 post 70)	66	118
3.15	Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv. (kap. 5555 post 70)	66	119
3.16	Avgift på alkoholfrie drikkevarer m.m. (kap. 5556 post 70)	67	120
3.17	Avgift på sukker mv. (kap. 5557 post 70)	67	121
3.18	Avgift på drikkevareemballasje (kap. 5559 post 70–74)	67	120
3.19	Dokumentavgift (kap. 5565 post 70)	69	122
3.20	Avgifter i telesektoren (kap. 5583 post 70)	69	123
3.21	Inntekter ved tildeling av konsesjoner (kap. 5309 post 29)	69	123
3.22	Avgifter på matproduksjon (kap. 4115)	70	123
4	**Toll**	71	124
4.1	Innledning	71	
4.1.1	Tollinntekter	72	
4.2	Multilaterale forhandlinger i WTO	73	
4.3	Tollpreferansesystemet for utviklingslandene – GSP	73	
4.4	EØS-avtalen og de øvrige frihandelsavtalene	74	
4.4.1	Nye frihandelsavtaler	74	124
4.4.2	Forhandlinger med EU på landbruksområdet	74	
4.4.3	Utvidelsen av EØS-avtalen	75	
4.4.4	EUs forslag om forhåndsvarsling ved inn- og utførsel av varer	75	
4.4.5	Laksestriden med EU	76	
4.4.6	Kontroll av fiskeeksport til EU	76	
4.4.7	Revisjon av opprinnelsesreglene i Europa	77	

		Omtalt side	Utkast til vedtak side
4.4.8	Utvidelse av det europeiske kumulasjonsområdet til middelhavslandene	77	
4.5	Forvaltning av tollregimet for landbruksvarer	77	
4.5.1	Administrative tollnedsettelser	77	
4.5.2	Fordeling av tollkvoter	78	
4.5.3	Fastsettelse av tollsatser for bearbeidede jordbruksvarer	79	
4.5.4	Tollvernet for korn	79	
4.6	Regelverksendringer	80	124
4.7	Tekniske endringer i tolltariffen	81	124
5	**Fordelingsvirkninger av skattereformen og skatte- og avgiftsopplegget for 2006**	82	
5.1	Hovedtrekk ved fordelingsvirkningene	82	
5.1.1	Innledning	82	
5.1.2	LOTTE-beregningene	82	
5.2	Fordelingsvirkninger av skattereformen	83	
5.3	Fordelingsvirkninger av skatte- og avgiftsendringer fra 2005 til 2006	88	
Vedlegg			
1	Skattestatistikk for 2003	125	
2	Utnyttelsen av tollkvoter	138	

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1
(2005–2006)

FOR BUDSJETTÅRET 2006

Skatte-, avgifts- og tollvedtak

Tilråding fra Finansdepartementet av 7. oktober 2005,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)

1 Hovedtrekkene i skatte- og avgiftsopplegget for 2006

1.1 Hovedtrekk i skatte- og avgiftsopplegget

Regjeringen fremmet i mars 2004 forslag til omfattende endringer i skattesystemet, jf. St.meld. nr. 29 (2003–2004) Om skattereform (skattemeldingen) og Innst. S. nr. 232 (2003–2004). Reformen ble fulgt opp med konkrete forslag i budsjettet for 2005, jf. St.prp. nr. 1 (2004–2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak, og i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2005, jf. Ot.prp. nr. 92 (2004–2005) Om lov om endringer i skatte- og avgiftslovgivingen mv. I skattemeldingen ble det lagt opp til at reformen skulle fases inn over budsjettårene 2005, 2006 og 2007.

Det overordnede målet med skattereformen er et mer effektivt skattesystem gjennom økt likebehandling og redusert skatte- og avgiftsnivå. Et effektivt skattesystem er viktig for å sikre høyest mulig verdiskaping. Bedrifts- og kapitalbeskatningen bør innrettes slik at samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer blir gjennomført. Dette krever blant annet forutsigbarhet, stabile regler og stor grad av skattemessig likebehandling av ulike næringer og investeringer. En stor arbeidsstyrke og tilstrekkelig tilgang på høyt utdannet arbeidskraft er viktig for vekst og omstilling i næringslivet. Også utfordringene knyttet til økende fremtidige pensjoner og aldersrelaterte kostnader til helse og omsorg krever at arbeidskraftressursene utnyttes godt. Lavere marginalskatter på arbeid kan styrke arbeidstilbudet.

Regjeringen legger vekt på bruk av miljøavgifter. Riktig prising av miljøskadelige aktiviteter bidrar til bedre ressursbruk ved at forurensende aktiviteter begrenses på en kostnadseffektiv måte. Samtidig kan inntektene fra miljøavgiftene benyttes til å redusere skatter og avgifter som har negative virkninger på ressursbruken.

Regjeringens forslag innebærer nye netto skatte- og avgiftslettelser i 2006 på om lag 2,8 mrd. kroner bokført. Samlede netto skatte- og avgiftslettelser utgjør nesten 4,2 mrd. kroner bokført i 2006 inkludert virkninger for budsjettet i 2006 av vedtak for 2005. Påløpte skatte- og avgiftslettelser for 2006 utgjør nær 6,7 mrd. kroner.

1.2 Oppfølging av skattereformen

Skattereformen bygger videre på prinsippene fra reformen i 1992 med lave satser, brede skattegrunnlag som bidrar til at alle reelle inntekter blir skattlagt, og stor grad av nøytralitet mellom nærin-

ger og investeringer. Reformen sikrer at kapital kan overføres skattefritt mellom selskaper (fritaksmetoden), og at kun avkastning utover risikofri rente får høyere skatt enn 28 pst. (skjermingsmetoden). De vedtatte reglene innebærer også stor grad av nøytralitet mellom ulike finansieringsformer og stor grad av skattemessig likebehandling uavhengig av om virksomheten organiseres som enkeltpersonforetak, deltakerlignet selskap eller aksjeselskap. Fritaksmetoden kombinert med skjermingsmetoden m.m. sikrer at den norske skattleggingen av aksjeinntekter er i samsvar med EØS-avtalen.

Skal skattesystemet bli allment akseptert, bør inntekter fra arbeid skattlegges likt, enten de er opptjent av en lønnstaker, aktiv eier i eget aksjeselskap eller personlig næringsdrivende. Med Regjeringens forslag vil marginalskattesatsene på aksje- og arbeidsinntekter bli om lag de samme. Det er dette som gjør det mulig å fjerne delingsmodellen.

Skattereformen innebærer lavere marginalskatt for de aller fleste arbeidstakere. Forskning viser at særlig arbeidstakere med lave og middels inntekter vil øke arbeidstilbudet når marginalskatten synker. Lavere marginalskatt kan dermed styrke tilgangen på arbeidskraft til bedriftene. For arbeidstakere med relativt høy inntekt er arbeidstilbudet på kort sikt mindre påvirkelig, men lavere marginalskatt på høye inntekter vil redusere motivene til å unndra og omgå skatt.

Små og mellomstore bedrifter vil ofte være avhengige av kapital fra innenlandske investorer. Høy skatt på sparing kan derfor begrense tilgangen på kapital for denne delen av næringslivet, slik at samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter ikke blir gjennomført. Sett i sammenheng med innføringen av skjermingsmetoden, som fører til økt skatt på aksjeinntekter, er det en forutsetning for reformen at formuesskatten trappes ned. Dette er nødvendig for at den samlede beskatningen av kapital ikke skal øke, noe som ville være stikk i strid med utviklingen i andre land. Reformen bygger på at formuesskatten skal halveres i løpet av 2006 og 2007, og deretter trappes videre ned med sikte på avvikling.

I skattereformen er det lagt vekt på å forenkle og rydde opp i skattesystemet. Det er også fornuftig av hensyn til likebehandling og omfordeling. Særlig personbeskatningen kjennetegnes av særregler som ikke alltid er godt begrunnet. Disse snevrer inn skattegrunnlaget, svekker omfordelingen gjennom skattesystemet, gjør det vanskeligere å holde lave skattesatser samt øker kompleksiteten og kostnadene ved skattlegging.

I Norge utgjør indirekte skatter en relativt høy andel av de offentlige inntektene. Skaugeutvalget pekte på at dette er fornuftig, og foreslo en viss økning av forbruksavgifter for å finansiere lettelser i inntektsbeskatningen, jf. NOU 2003: 9 Skatteutvalget – Forslag til endringer i skattesystemet. Utvalget begrunnet en slik vridning mot indirekte beskatning med at skatt på forbruk ikke påvirker beslutninger om sparing, og at deler av skattebyrden blir belastet andre inntekter enn lønn. Ved gjennomføringen av skattereformen i budsjettene for 2005 og 2006 er det en viss forskyvning av skattebyrden fra arbeid til forbruk, blant annet som følge av økningen av den alminnelige satsen i merverdiavgiften fra 1. januar 2005 og ytterligere foreslåtte skjerpelser i merverdiavgiften i 2006. Regjeringen fortsetter i budsjettforslaget for 2006 arbeidet med opprydding og forenkling av særavgifter.

Oppfølgingen av skattereformen står sentralt i Regjeringens skatte- og avgiftsforslag for 2006:

- Toppskatten reduseres fra 12 pst. til 7 pst. i trinn 1 og fra 15,5 pst. til 12 pst. i trinn 2. Dette er nødvendig blant annet for å unngå for stor forskjellsbehandling av arbeids- og kapitalinntekter når delingsmodellen avvikles og skjermingsmetoden innføres fra 2006 i tråd med Stortingets vedtak. Med dagens satser vil skatt på faktisk arbeidsinntekt for personlige aksjonærer og deltakere fortsatt være mye lavere enn på tilsvarende lønnsinntekt. Regjeringen foreslår at også grupper som ikke betaler toppskatt, skal få redusert marginalskatt, slik at det blir mer lønnsomt å arbeide. Med forslaget til redusert toppskatt og økt minstefradrag i 2006, vil i underkant av 1 mill. personer få redusert marginalskatt. Anslagsvis 290 000 færre personer vil betale toppskatt i 2006 enn i 2001.
- For å hindre at den samlede kapitalbeskatningen økes når skjermingsmetoden innføres må formuesskatten trappes ned. Regjeringen foreslår at halvparten (om lag 1,9 mrd. kroner påløpt) av den varslede halveringen av formuesskatten gjennomføres i 2006.
- Regjeringen ønsker også å videreføre arbeidet med å rydde opp i og forenkle skattesystemet slik Skaugeutvalget anbefalte. I 2006 foreslås det blant annet forenkling og innstramming i hjemme-PC-ordningen og i skattlegging av telefon m.m. betalt av arbeidsgiver.

Med Regjeringens forslag til skatte- og avgiftsopplegg for 2006 er hovedelementene i skattereformen på plass, i tråd med planen som ble skissert i skattemeldingen. Ifølge reformskissen gjenstår nå ytterligere lettelser i formuesskatten, samtidig som arbeidet med å forenkle og rydde opp i skattesystemet bør videreføres.

Endringer i person- og næringsbeskatningen

Et sentralt mål med skattereformen er økt likebehandling av faktiske arbeidsinntekter. Det krever ytterligere reduksjon i toppskattesatsene i 2006. Regjeringen foreslår at toppskattesatsene reduseres med 5 prosentpoeng i trinn 1 og 3,5 prosentpoeng i trinn 2, i samsvar med reformskissen. Samlet toppskattelettelse anslås til om lag 5,6 mrd. kroner påløpt i 2006.

Regjeringen foreslår også å fjerne den ekstra arbeidsgiveravgiften på lønnsinntekter over 16 G. Dette er nødvendig for å redusere marginalskatten på høye lønnsinntekter og dermed motvirke skattetilpasninger.

Med Regjeringens forslag til reduksjon i toppskatt og fjerning av den ekstra arbeidsgiveravgiften på lønnsinntekt over 16 G, vil marginalskatten på lønn (inklusiv arbeidsgiveravgift) reduseres til 49,9 pst. i trinn 1 og 54,3 pst. i trinn 2 i toppskatten. For de fleste skattytere vil det dermed på marginen ha liten betydning om avkastningen tas ut som utbytte, som får en marginalskatt på om lag 48,2 pst., eller som lønn. Til sammenlikning var høyeste marginalskatt på lønn (inklusiv arbeidsgiveravgift) 56,1 pst. etter gjennomføringen av skattereformen i 1992, jf. figur 1.1.

Lettelsene i toppskatten må også ses i sammenheng med den vedtatte skjermingsmetoden og utvidelser i skattegrunnlagene, herunder innstrammingер i blant annet hjemme-PC-ordningen og skattereglene for telefon m.m. De fleste skattyterne som vil bli berørt av Regjeringens forslag til innstramminger, betaler toppskatt i dag.

Også i 2006 legger Regjeringen betydelig vekt på at skattytere med midlere og lave lønnsinntekter skal få redusert skatt. Det foreslås å øke minstefradraget for lønnsinntekter ved at satsen økes fra 31 pst. til 33,5 pst. og øvre grense økes fra 57 400 kroner til 63 700 kroner. Økt minstefradrag anslås å gi en skattelettelse på vel 2,5 mrd. kroner påløpt i 2006. Med Regjeringens forslag vil samlede lettelser som følge av økt minstefradrag for lønnsinntekter være vel 9 mrd. kroner i perioden 2002–2006.

Skjermingsmetoden for personlige aksjonærer, personlige deltakere og enkeltpersonforetak

Avvikling av delingsmodellen og innføring av skjermingsmetoden er vedtatt med virkning fra 2006. Skjermingsmetoden innebærer at forskjellige virksomhetsformer skattlegges etter samme hovedprinsipp. Utdelt overskudd etter selskapsskatt som overstiger skjermingsfradraget (som tilsvarer risikofri avkastning), blir skattlagt med 28 pst. hos den personlige aksjonæren/deltakeren. Den marginale skattesatsen på utdelinger blir da om lag 48,2 pst. Enkeltpersonforetak skal fortsatt skattlegges løpende og ikke ved uttak. Gjeld blir skjermet med

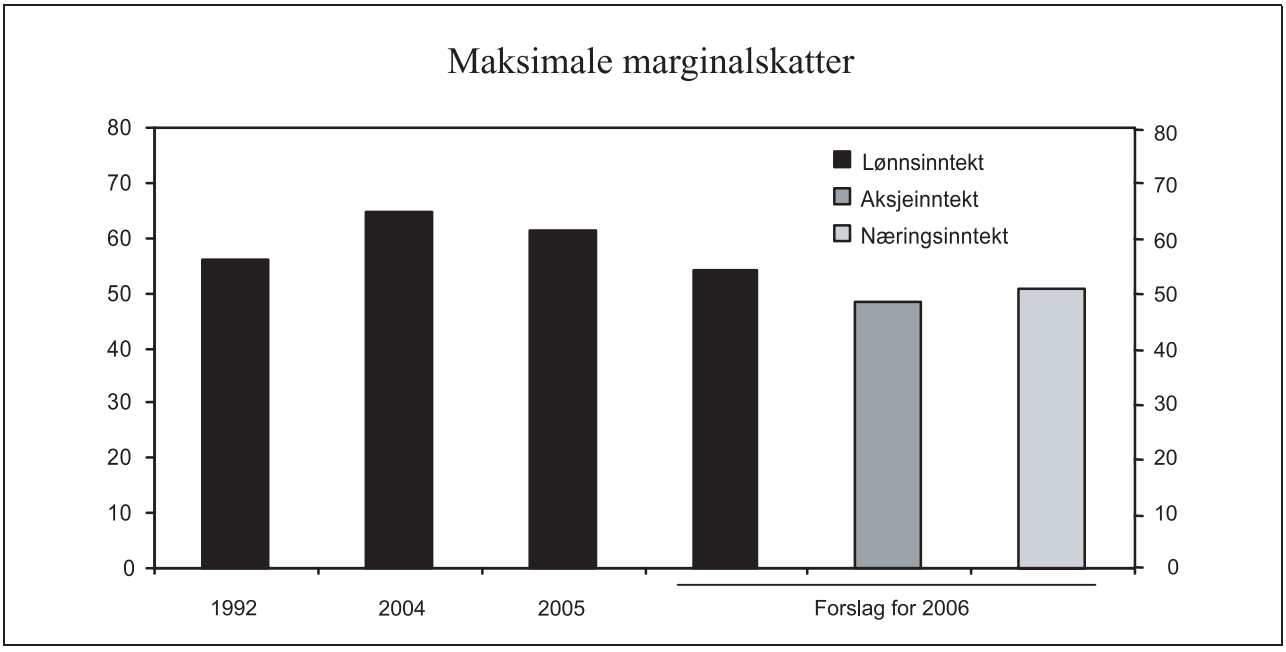

Figur 1.1 Maksimale marginalskatter på lønnsinntekt (inklusiv arbeidsgiveravgift), aksjeinntekt og næringsinntekt. Prosent
Kilde: Finansdepartementet.

faktiske gjeldsrenter. Uskjermet avkastning skattlegges som personinntekt, det vil si med trygdeavgift og eventuell toppskatt.

Provenyet av å innføre skjermingsmetoden for aksjeinntekter og avvikle delingsmodellen m.m. anslås på svært usikkert grunnlag til 2,5 mrd. kroner påløpt i 2006. Endrede skatteregler for enkeltpersonforetak og personlige deltakere anslås isolert sett å øke provenyet med i størrelsesorden 1,3 mrd. kroner påløpt i 2006.

Redusert formuesskatt

Regjeringen har tidligere lagt opp til å halvere formuesskatten innen 2007. Det foreslås at halvparten av denne reduksjonen gjennomføres i 2006. Samtidig forenkles formuesskatten ved at både trinn 2 og klasse 2 i formuesskatten fjernes. Ektefeller med skattepliktig formue kommer særlig godt ut med Regjeringens forslag til endringer i formuesskatten. Det skyldes at ektefellene nå vil få dobbelt bunnfradrag (fjerning av klasse 2), som er vesentlig høyere enn det felles bunnfradraget de får i dag. Lettelsen i formuesskatten anslås til vel 1,9 mrd. kroner påløpt i 2006.

Forenkling og innstramming

Et effektivt skattesystem kjennetegnes ved at skattepliktig inntekt samsvarer med faktisk inntekt. Dette tilsier at alle inntekter, også naturalytelser, skal inngå i skattegrunnlaget, mens utgifter til erverv av inntekten skal trekkes fra. Brede skattegrunnlag gjør det mulig å ha lave skattesatser, og vil dermed redusere effektivitetskostnadene ved skattlegging. Skattegrunnlag som gjenspeiler faktiske økonomiske forhold, er dessuten en forutsetning for at personer med lik inntekt skal behandles skattemessig likt, og for at progressiviteten i skattesatsene skal ha den tilsiktede fordelingsvirkningen.

Regjeringen foreslår enkelte innstramminger i 2006 som samlet beløper seg til vel 1,3 mrd. kroner påløpt. Det vil bidra til å finansiere skattereformen og forenkle skattesystemet. Forslagene omfatter blant annet økt skattlegging av arbeidsgivers dekning av telefon m.m. og innstramming i reglene for hjemme-PC. I tillegg foreslår Regjeringen på nytt å fjerne skattefritaket for fri kost for ansatte på kontinentalsokkelen og for hyretillegg for sjøfolk m.fl. Sistnevnte endringer vil sikre likebehandling i forhold til andre arbeidstakergrupper som i dag må betale skatt på slike ytelser.

Endringer av merverdiavgiften

Halveringen av merverdiavgiftssatsen på matvarer fra 1. juli 2001 synes ikke fullt ut å ha kommet forbrukerne til gode. Reduksjonen av satsen fra 12 pst. til 11. pst. fra 1. januar 2005 har ikke gitt påviselig lavere matvarepriser til forbruker. Regjeringen foreslår å øke merverdiavgiftssatsen på matvarer fra 11 pst. til 13 pst. Det foreslås også å øke den laveste satsen i merverdiavgiften fra 7 pst. til 8 pst., samtidig som overnattingstjenester tas inn i merverdiavgiftssystemet med en sats på 8 pst. Forslaget gir store administrative forenklinger og løser nye avgrensningsproblemer som følger av en nylig avsagt dom i Høyesterett («Porthuset-dommen»). I tillegg er det foreslått å innføre merverdiavgift på bruk av mobiltelefon i utlandet for abonnenter hjemmehørende i Norge.

Samlet gir disse endringene en provenyøkning på om lag 1,4 mrd. kroner påløpt i 2006. Regjeringen foreslår også en ordning med nettobudsjettering av merverdiavgift for statsforvaltningen. Forslaget innebærer at det ikke lenger vil være avgiftsmessig motiv til å produsere enkelte tjenester med egne ansatte fremfor å kjøpe tjenestene med merverdiavgift fra private aktører. Omleggingen vil være provenynøytral.

Endring i miljøavgifter

Regjeringen foreslår at de reduserte satsene for CO_2- og SO_2-avgift, som omfatter innenriks godstransport til sjøs, supplyflåten og nasjonal luftfart, justeres opp slik at de tilsvarer den generelle avgiftssatsen for mineralolje. Dette vil øke provenyet med om lag 230 mill. kroner påløpt i 2006. Videre foreslås det å differensiere årsavgiften for kjøretøy med tillatt totalvekt mellom 7,5 og 12 tonn etter hvilke miljøkrav de oppfyller. Den største utfordringen i henhold til Norges forpliktelse etter Gøteborg-protokollen er å oppfylle forpliktelsen til å redusere NO_x-utslipp. Finansdepartementet har derfor satt i gang et arbeid for å utrede kostnadseffektive virkemidler mot utslipp av NO_x i samarbeid med berørte departementer.

1.3 Andre skatte- og avgiftsendringer

Blant annet for å følge opp Sem-erklæringen foreslår Regjeringen å

– øke avskrivningssatsen for maskiner mv. til 25 pst. Forslaget anslås å gi en lettelse på 1650 mill. kroner påløpt i 2006.

- doble innslagspunktene for betaling av arveavgift til 500 000 kroner i trinn og 1,1 mill. kroner i trinn 2 samt innføre betalingsutsettelse for arveavgift i familiebedrifter. Forslagene anslås å gi en lettelse på om lag 690 mill. kroner påløpt i 2006.
- øke den årlige grensen for sparing i BSU-ordningen. Forslaget anslås å gi en skattelettelse på 70 mill. kroner påløpt i 2006.
- avgrense avgiften på alkoholfrie drikkevarer til drikke tilsatt sukker. Endringen innebærer reduserte avgifter på om lag 220 mill. kroner påløpt i 2006.
- avvikle avgiften på sjokolade- og sukkervarer fra 1. desember 2006. Forventet påløpt avgiftslettelse anslås til 95 mill. kroner i 2006.
- øke øvre grense for fradrag for gaver til frivillige organisasjoner til 15 000 kroner og innlemme gaver til politiske partier i fradraget. Forslaget vil gi en skattelettelse på anslagsvis 25 mill. kroner påløpt i 2006.
- avvikle grunnavgiften på engangsemballasje for drikkevarer og utvide grunnlaget for miljøavgiften på drikkevareemballasje. Samlet vil dette gi en avgiftslettelse på om lag 75 mill. kroner påløpt i 2006.
- endre skattereglene ved innløsning av festet tomt og ved frivillig vern av skog. Forslagene innebærer en lettelse i 2006 på anslagsvis 10 mill. kroner påløpt.
- tilpasse rederiskattereglene til nytt EØS-regelverk. Som følge av dette må riggselskap tre ut av den særskilte ordningen for skattlegging av rederier. Forslaget anslås å øke provenyet med 100 mill. kroner påløpt i 2006.
- innføre fradragsrett for personer fra andre EØS-land på lik linje med personer fra Norge og stramme inn i det særskilte standardfradraget. Forslaget innebærer en innstramming på anslagsvis 90 mill. kroner påløpt i 2006.

Overgangsordningen for den regionalt differensierte arbeidsgiveravgiften innebærer at avgiftssatsen økes med 1,9 prosentpoeng i sone 3, til 12,1 pst., og med 2,2 prosentpoeng i sone 4, til 11,7 pst., fra 2005 til 2006.

Det vises for øvrig til omtale i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

1.4 Provenyvirkninger av forslaget til skatte- og avgiftsendringer

Tabell 1.1 viser de beregnede provenyvirkningene av Regjeringens forslag til skatte- og avgiftsendringer for 2006.

Provenyvirkningene er beregnet i forhold til et referansesystem i 2006. Litt forenklet beskrevet er referansesystemet for skatt 2005-regler, men der alle inntektsgrenser m.m. er justert til 2006-nivå med anslått lønnsvekst på 3½ pst. Det innebærer at en skattyter som har en årlig lønnsvekst på 3½ pst. får samme gjennomsnittsskatt i referansesystemet for 2006 som i 2005. I referansesystemet for avgiftene er alle mengdeavgifter justert med anslått prisvekst fra 2005 til 2006 på 1¾ pst. Avgiftsbelastningen i referansesystemet blir dermed reelt sett uendret fra 2005 til 2006.

Tabell 1.2 viser anslagene for bokførte skatte- og avgiftsinntekter for 2006 samt tall for de to foregående årene, fordelt på kapittel og post.

Tabell 1.3 viser bokførte provenyvirkninger som følge av nye forslag til regelendringer for 2006, fordelt på kapitler og post.

Tabell 1.1 Anslåtte provenyvirkninger av forslag til skatte- og avgiftsopplegg for 2006. Anslagene er regnet i forhold til referansesystemet for 2006. Negative tall betyr lettelser. Mill. kroner

	Påløpt	Bokført
1. Oppfølging av skattereformen	**-5 890**	**-3 735**
Person- og næringsbeskatningen	*-10 975*	*-8 130*
Redusere toppskatten	-5 590	-4 470
Øke minstefradraget	-2 520	-2 020
Fjerne ekstra arbeidsgiveravgift på lønnsinntekter over 16 G	-880	0
Redusere formuesskatten	-1 930	-1 540
Oppheve begrensninger i reglene for underskuddsfradrag	-55	0
Innføre fradragsrett for aksjeeiekostnader med virkning fra 1.1.2005	0	-100
Forenkling og innstramming	*1 325*	*1 135*
Endre skatteregler for arbeidsgivers dekning av utgifter til telekomm.	940	755
Stramme inn hjemme-PC-ordningen	160	200
Oppheve skattefritak for fri kost for ansatte på sokkelen og hyretillegg[1]	225	180
Tidligere skattereformvedtak for 2006	*3 760*	*3 260*
Innføre skjermingsmetode for aksjeinntekter, avvikle delingsmodell for aktive eiere mv.[2]	2 500	2 000
Endre skatteregler for personlig næringsdrivende	1 250	1 250
Innføre kildebeskatning med skjerming for personlige aksjonærer i EØS	10	10
2. Miljøavgifter	**233**	**213**
Oppheve redusert avgiftssats på CO_2 og SO_2	230	210
Miljødifferensiere årsavgift for kjøretøy mellom 7,5 og 12 tonn	3	3
3. Drikkevarer	**-295**	**-270**
Utvide grunnlaget for miljøavgiften på drikkevareemballasje	295	270
Fjerne grunnavgiften på engangsemballasje for drikkevarer	-370	-340
Avgift på alkoholfrie drikkevarer avgrenses til drikke tilsatt sukker	-220	-200
4. Endringer i merverdiavgiften (mva)	**1 416**	**1 177**
Øke mva-sats på matvarer fra 11 til 13 pst.	1 250	1 040
Øke lav sats i mva-systemet fra 7 til 8 pst.	220	185
Inkludere overnattingstjenester i mva-systemet	-200	-170
Innføre merverdiavgift på teletjenester i utlandet	150	125
Unnta dansetilstelninger med levende musikk fra merverdiavgift	-4	-3
5. Andre endringer	**-2 120**	**-205**
Endre skattereglene ved innløsning av festet tomt m.m.	-10	-25
Doble innslagspunktene i arveavgiften og innføre betalingsutsettelse for arveavgift i familiebedrifter	-690	0
Øke maksbeløp for gaver til frivillige organisasjoner til 15 000 kroner og innlemme gaver til politiske partier	-25	-20
Endre rederiskatteordningen i tråd med nytt EØS-regelverk	100	0
Øke årlig grense for sparing i BSU-ordningen	-70	-55
Endre standardfradrag m.m. for personer fra andre EØS-land	90	70
Nominell videreføring inkludert samspillseffekter mv.	230	185
Fjerne sjokoladeavgiften fra 1.12.2006	-95	0
Øke avskrivningssatsen for maskiner til 25 pst.	-1 650	-360
6. Tidligere vedtak	**-30**	**-1 370**
Avvikle kildeskatt for personlige aksjonærer i EØS	0	-10
Vedtak i forbindelse med Nasjonalbudsjettet 2005	0	-1 196
Vedtak i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2005	-30	-164
Nye skatte- og avgiftslettelser i 2006	**-6 656**	**-2 820**
Samlet provenyvirkning i 2006	**-6 686**	**-4 190**

[1] Når det tas hensyn utgiftsøkning til nettolønnsordningen, anslått til om lag 40 mill. kroner bokført i 2006, blir netto bokført provenyvirkning av disse innstrammingene om lag 140 mill. kroner i 2006.

[2] Anslaget er fratrukket bortfall av toppskatt og trygdeavgift fra aktive eiere med 1 mrd. kroner påløpt i forbindelse med at delingsmodellen fjernes.

Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 1.2 Bokførte skatte- og avgiftsinntekter fordelt etter kapittel og post. Mill. kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Regn-skap 2004	Budsjettanslag 2005 Vedtatt budsjett	Budsjettanslag 2005 Anslag NB 2006	Forslag 2006
5501		Skatter på formue og inntekt	117 874	126 904	127 450	121 100
5506	70	Avgift på arv og gaver	1 660	1 876	1 716	1 771
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum	114 833	123 400	160 200	192 600
5508	70	Avgift på utslipp av CO_2 i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	3 309	3 600	3 500	3 600
5511	70	Toll	1 592	1 298	1 720	1 716
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	56	40	65	68
5521	70	Merverdiavgift	137 337	149 450	149 600	157 800
5526	70	Produktavgift på alkoholholdige drikkevarer	–	9 653	9 200	9 743
	71	Produktavgift på brennevin og vin mv.	5 256	–	–	–
	72	Produktavgift på øl	3 759	–	–	–
5531	70	Avgift for tobakkvarer	6 799	7 509	6 810	7 151
5536	71	Engangsavgift på motorvogner mv.	16 387	15 610	17 300	16 989
	72	Årsavgift	6 964	7 201	7 400	7 633
	73	Vektårsavgift	293	367	330	353
	75	Omregistreringsavgift	1 820	1 943	1 980	2 045
	76	Avgift på bensin	8 729	9 341	8 670	9 088
	77	Avgift på mineralolje til fremdrift av motorvogn (autodieselavgift)	4 675	4 990	5 095	5 344
5537	71	Avgift på båtmotorer	215	226	295	310
5541	70	Forbruksavgift på elektrisk kraft	4 126	6 550	6 025	6 327
5542	70	Avgift på mineralolje (grunnavgift fyringsolje)	655	682	573	602
	71	Avgift på smøreolje mv.	84	86	89	93
5543	70	CO_2-avgift	3 809	4 047	3 885	4 269
	71	Svovelavgift	84	91	73	97
5546	70	Avgift på sluttbehandling av avfall	554	720	445	467
5547	70	Avgift på trikloreten	4	9	2	2
	71	Avgift på tetrakloreten	2	2	2	2
5548		Miljøavgift på klimagasser				
	70	Hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK)	123	141	140	147
5555	70	Avgift på sjokolade og sukkervarer	967	945	1060	1 113
5556	70	Produktavgift på alkoholfrie drikkevarer mv.	962	1 028	940	790
5557	70	Avgift på sukker mv.	208	212	211	222
5559		Avgift på drikkevareemballasje				
	70	Grunnavgift på engangsemballasje	462	474	488	42
	71	Miljøavgift på kartong	18	20	9	279
	72	Miljøavgift på plast	57	53	70	74
	73	Miljøavgift på metall	63	59	67	70
	74	Miljøavgift på glass	39	43	42	44

Forts. tabell 1.2

Kap.	Post	Betegnelse	Regn-skap 2004	Budsjettanslag 2005 Vedtatt budsjett	Anslag NB 2006	Forslag 2006
5565	70	Dokumentavgift	3 926	5 720	4 621	4 517
5583	70	Avgifter i telesektoren	131	122	122	143
		Andre avgifter[1]	475	448	460	481
5700	71	Trygdeavgift	62 983	65 700	66 000	69 400
	72	Arbeidsgiveravgift	86 884	92 760	91 800	97 700
Sum skatter, avgifter og inntekter til folketrygden, statsbudsjettet			598 174	643 320	678 455	724 192

[1] Dette beløpet omfatter avgifter som administreres av andre departementer enn Finansdepartementet, og hvor inntektene går inn i statskassen, bl.a. miljøavgifter i landbruket, totalisatoravgift, avgift på apotekenes omsetning, avgift på farmasøytiske spesialpreparater og driftsoverskudd i A/S Vinmonopolet m.m.

Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 1.3 Anslåtte bokførte virkninger av skatte- og avgiftsopplegget for 2006 fordelt på kapittel og post. Regnet i forhold til referansesystemet for 2006. Mill. kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Mill. kroner 2006-budsjettet
5501		Skatter på formue og inntekt	-3 716[1]
5506	70	Avgift på arv og gaver	0
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum	0
		Ordinær skatt	0
	72	Særskatt	0
	73	Produksjonsavgift	0
5508	70	Avgift på utslipp av CO_2 i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	0
5511	70	Toll	0
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	0
5521	70	Merverdiavgift	1 177
5526	70	Produktavgift på alkoholholdige drikkevarer	90
5531	70	Avgift for tobakkvarer	0
5536	71	Engangsavgift på motorvogner mv.	0
	72	Årsavgift	-9
	73	Vektårsavgift	12
	75	Omregistreringsavgift	0
	76	Avgift på bensin	0
	77	Avgift på mineralolje til fremdrift av motorvogn (autodieselavgift)	0
5537	71	Avgift på båtmotorer	0
5541	70	Forbruksavgift på elektrisk kraft	0
5542	70	Avgift på mineralolje (grunnavgift fyringsolje)	0
	71	Avgift på smøreolje mv.	0
5543	70	CO_2-avgift	190
	71	Svovelavgift	20

Forts. tabell 1.3

Kap.	Post	Betegnelse	Mill. kroner 2006-budsjettet
5546	70	Avgift på sluttbehandling av avfall	0
5547	70	Avgift på trikloreten	0
	71	Avgift på tetrakloreten	0
5548	70	Miljøavgift på klimagasser	0
5555	70	Avgift på sjokolade- og sukkervarer	0
5556	70	Produktavgift på alkoholfrie drikkevarer mv.	-195
5557	70	Avgift på sukker mv.	0
5559		Avgift på drikkevareemballasje	0
	70	Grunnavgift på engangsemballasje	-435
	71	Miljøavgift på kartong	270
	72	Miljøavgift på plast	0
	73	Miljøavgift på metall	0
	74	Miljøavgift på glass	0
5565	70	Dokumentavgift	0
5583	70	Avgifter i telesektoren	0
		Andre avgifter	0
5700	71	Trygdeavgift	-459
	72	Arbeidsgiveravgift[2]	235
Sum endringer i skatter, avgifter og inntekter til folketrygden, statsbudsjettet			-2 820

[1] Virkningen gjelder samlet for staten og kommunesektoren. Det vises til avsnitt 2.4 for omtale av de kommunale skattørene.
[2] Omleggingen av den differensierte arbeidsgiveravgiften er ikke inkludert.
Kilde: Finansdepartementet.

1.5 Fordeling av offentlige skatte- og avgiftsinntekter

Tabell 1.4 gir en samlet oversikt over hovedgruppene av skatter og avgifter og hvilken del av offentlig sektor som mottar inntektene fra hver hovedgruppe. De samlede skatte- og avgiftsinntektene er anslått til om lag 830 mrd. kroner i 2005, hvorav om lag 86 pst. tilfaller staten, 11 pst. kommunene og 2 pst. fylkeskommunene.

Det meste av kommunenes og fylkeskommunenes skatteinntekter kommer fra inntekts- og formuesskatt fra personlig skattytere. Av statens skatteinntekter kommer om lag 33 pst. fra merverdiavgift, særavgifter og toll. Om lag 21 pst. kommer fra personlig skattytere, mens om lag 18 pst. er inntekts- og formuesskatt fra etterskuddspliktige samt arbeidsgiveravgift i Fastlands-Norge. Om lag 26 pst. av statens inntekter i 2005 kommer fra skatter og avgifter i petroleumssektoren. Andre skatter og avgifter utgjør om lag 2 pst.

Tabell 1.4 Påløpte skatter og avgifter fordelt på skattekreditorer.[1] Anslag for 2005. Mrd. kroner

	Stat	Det felles-kommunale skattefondet	Kommune	Fylke	I alt
Personlige skattytere	149,7	–	82,8	17,6	250,0
Skatt på alminnelig inntekt	68,5	–	77,3	17,6	163,4
Toppskatt	13,8	–	–	–	13,8
Trygdeavgift	65,0	–	–	–	65,0
Formuesskatt	2,4	–	5,5	–	7,8
Bedrifter (etterskuddspliktige)	38,4	6,9	1,3	0,2	46,8
Inntektsskatt[2]	38,2	6,9	1,3	0,2	46,5
Formuesskatt	0,3	–	–	–	0,3
Eiendomsskatt	–	–	3,7	–	3,7
Arbeidsgiveravgift	92,7	–	–	–	92,7
Avgifter	234,4	–	–	–	234,4
Merverdiavgift	155,7	–	–	–	155,7
Særavgifter og toll	78,7	–	–	–	78,7
Petroleum	184,8	–	–	–	184,8
Skatt på inntekt	180,3	–	–	–	180,3
Avgift på utvinning mv.	4,5	–	–	–	4,5
Andre skatter og avgifter	17,2	–	0,7	–	17,8
Trygde- og pensjonspremier, andre stats- og trygderegnskaper[3]	14,2	–	–	–	14,2
Skatt på utbytte til utenlandske aksjonærer	1,5	–	–	–	1,5
Andre skatter og avgifter[4]	1,5	–	0,7	–	2,1
Samlede skatter og avgifter	*717,2*	*6,9*	*88,4*	*17,8*	*830,3*
Herav direkte skatter	*482,8*	*6,9*	*88,4*	*17,8*	*595,8*

[1] Totaltallene er i samsvar med definisjonene i nasjonalregnskapet, men inndelingen i skattarter avviker noe.
[2] Medregnet skatt for rederier innenfor rederiskatteordningen og kraftverk.
[3] Blant annet Statens pensjonskasse.
[4] Herunder en del inntektsposter som grupperes som skatteinntekter i nasjonalregnskapet, men som ikke føres som skatteinntekt i statsbudsjettet.

Kilde: Finansdepartementet.

2 Direkte skatter og avgifter til folketrygden

2.1 Innledning

I dette kapitlet omtales Regjeringens forslag til endringer i direkte skatter og avgifter til folketrygden.

Alle skattepliktige, både personer og selskaper, ilegges en flat skatt på 28 pst. på alminnelig inntekt. Alminnelig inntekt for personer består av alle typer skattepliktige inntekter fratrukket standardfradrag og fradragsberettigede utgifter som gjeldsrenter mv. Alminnelig inntekt for selskaper er skattepliktig overskudd. I 2005 anslås skatten på alminnelig inntekt for personer å utgjøre om lag 163 mrd. kroner, mens skatt på overskudd i selskaper utenom petroleumssektoren anslås til om lag 47 mrd. kroner, jf. tabell 1.4.

Personinntekt er grunnlaget for toppskatt og trygdeavgift og beregnes kun for personlige skattytere. Personinntekten omfatter inntekt fra arbeid og pensjon uten fradrag av noen art. For selvstendig næringsdrivende, deltakere og aktive eiere i selskaper blir inntekt fra arbeid i virksomheten beregnet ved hjelp av delingsmodellen ut 2005. Trygdeavgiften i 2005 er 3 pst. for pensjonsinntekter, 7,8 pst. for lønnsinntekter og næringsinntekter fra primærnæringer og 10,7 pst. for andre næringsinntekter. Toppskatten i 2005 er 12 pst. i trinn 1 og 15,5 pst. i trinn 2. Inntektene fra trygdeavgiften anslås til 65 mrd. kroner og fra toppskatten til om lag 14 mrd. kroner i 2005.

Progresjonen i inntektsbeskatningen er i hovedsak ivaretatt gjennom bunnfradrag (personfradrag, særskilt fradrag i arbeidsinntekt og minstefradrag) og toppskatt. Dette innebærer at skattytere med høy personinntekt normalt betaler forholdsvis mer i inntektsskatt enn personer med lav personinntekt.

Personlige skattytere skattlegges i klasse 1 eller klasse 2. I 2003 ble om lag 92 pst. av personlige skattytere lignet i klasse 1. Av de som ble lignet i klasse 2 var om lag 40 pst. enslige forsørgere. Andre som lignes i klasse 2 er i hovedsak ektepar der den ene ektefellen er hjemmeværende eller har lav arbeidsinntekt.

Formuesskatten er en del av den samlede skattleggingen av kapital. Alle personlige skattytere er skattepliktige for nettoformue over et visst nivå. Inntektene fra formuesskatten anslås til om lag 7,8 mrd. kroner for personlige skattytere i 2005.

Som hovedregel betales det arbeidsgiveravgift av lønn og annen godtgjørelse til ansatte. I 2005 anslås inntektene fra arbeidsgiveravgiften til om lag 93 mrd. kroner.

Petroleumssektoren skattlegges etter særskilte regler. I 2005 er samlede skatter og avgifter fra petroleumssektoren anslått til om lag 185 mrd. kroner.

Kommunene har også anledning til å ilegge en eiendomsskatt på boliger og annen fast eiendom. Eiendomsskatten anslås til om lag 3,7 mrd. kroner i 2005.

Samlede direkte skatter utgjør anslagsvis 596 mrd. kroner i 2005, eller om lag 72 pst. av de samlede skatte- og avgiftsinntektene.

Figur 2.1 viser fordelingen av ulike skattetyper som andel av samlede direkte skatter. Figuren viser at om lag 39 pst. av alle direkte skatter er skatt på bedrifter og petroleumsvirksomhet, 30 pst. er inntektsskatt på personer, mens trygde- og arbeidsgiveravgift utgjør om lag 27 pst. Formues- og eiendomsskatt utgjør om lag 2 pst. av samlede direkte skatter. Andre direkte skatter utgjør om lag 3 pst. av de samlede direkte skattene.

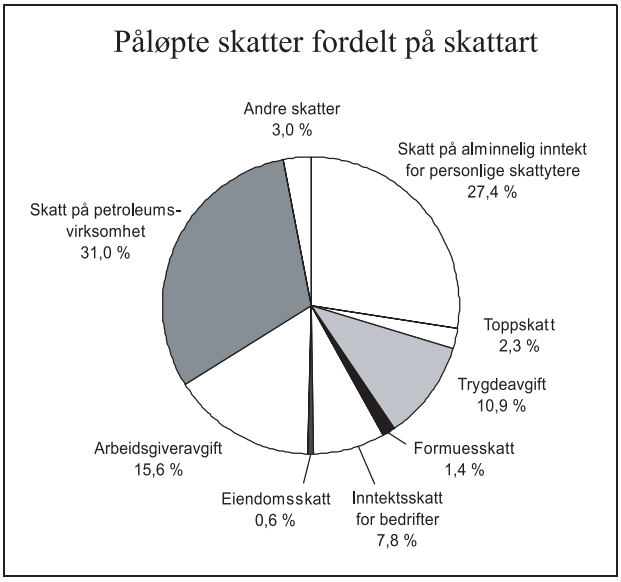

Figur 2.1 Påløpte direkte skatter fordelt på skattart. Anslag for 2005. Prosent av samlede direkte skatter
Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 1.1 gir en oversikt over provenyvirkningene av Regjeringens skatte- og avgiftsforslag regnet i forhold til referansesystemet for 2006, jf. avsnitt 1.4. Tabell 2.1 viser forslagene til skattesatser og beløpsgrenser for 2006. Tabellen viser også reglene for 2005 og endring i pst. fra 2005 til 2006. Ved lønnsjustering fra 2005 til 2006 blir de generelle fradragene og beløpsgrensene avrundet. Oppjusteringen kan derfor avvike noe fra den anslåtte lønnsveksten på 3½ pst., jf. tabell 2.1. For øvrig vises det til utkast til skattevedtak i denne proposisjonen.

Tabell 2.1 Skattesatser og beløpsgrenser mv. for 2005 og forslag for 2006

	2005-regler	Forslag 2006	Endring i pst.
Trygdeavgift			
Lønnsinntekt	7,8 pst.	7,8 pst.	–
Næringsinntekt i jordbruk, skogbruk og fiske	7,8 pst.	7,8 pst.	–
Annen næringsinntekt	10,7 pst.	10,7 pst.	–
Pensjonsinntekt mv.	3,0 pst.	3,0 pst.	–
Nedre grense for å betale trygdeavgift	29 600 kr	29 600 kr	–
Opptrappingssats	25,0 pst.	25,0 pst.	–
Toppskatt[1]			
Trinn 1			
Sats	12,0 pst.	7,0 pst.	-5 pst.poeng
Innslagspunkt, klasse 1	381 000 kr	400 000 kr	5,0
Innslagspunkt, klasse 2	393 700 kr	400 000 kr	1,6
Trinn 2			
Sats	15,5 pst.	12,0 pst.	-3,5 pst.poeng
Innslagspunkt, klasse 1	800 000 kr	800 000 kr	–
Innslagspunkt, klasse 2	800 000 kr	800 000 kr	–
Skatt på alminnelig inntekt			
Personer	28,0 pst.	28,0 pst.	–
Personer i Finnmark og Nord-Troms	24,5 pst.	24,5 pst.	–
Etterskuddspliktige (bedrifter)	28,0 pst.	28,0 pst.	–
Personfradrag			
Klasse 1	34 200 kr	35 400 kr	3,5
Klasse 2	68 400 kr	70 800 kr	3,5
Minstefradrag for lønnsinntekt			
Sats	31,0 pst.	33,5 pst.	2,5 pst.poeng
Øvre grense[2]	57 400 kr	63 700 kr	11,0
Nedre grense	4 000 kr	4 000 kr	–
Minstefradrag for pensjonsinntekt			
Sats	24,0 pst.	24,0 pst.	–
Øvre grense[2]	49 400 kr	51 100 kr	3,4
Nedre grense	4 000 kr	4 000 kr	–
Særskilt fradrag i arbeidsinntekt (lønnsfradrag)[3]	31 800 kr	31 800 kr	–
Særfradrag for alder og uførhet mv.	19 368 kr	19 368 kr	–

Forts. tabell 2.1

	2005-regler	Forslag 2006	Endring i pst.
Skattebegrensningsregelen for pensjonister mv.			
Avtrappingssats	55,0 pst.	55,0 pst.	–
Skattefri nettoinntekt			
Enslig	92 100 kr	95 300 kr	3,5
Ektepar	151 000 kr	156 300 kr	3,5
Formuestillegget			
Sats	2,0 pst.	2,0 pst.	–
Grense	200 000 kr	200 000 kr	–
Særskilt fradrag i Finnmark og Nord-Troms			
Klasse 1	15 000 kr	15 000 kr	–
Klasse 2	30 000 kr	30 000 kr	–
Fisker- og sjømannsfradraget			
Sats	30,0 pst.	30,0 pst.	–
Øvre grense	80 000 kr	80 000 kr	–
Særskilt fradrag i næringsinntekt for landbruk mv.			
Inntektsuavhengig fradrag	36 000 kr	36 000 kr	–
Sats utover inntektsuavhengig fradrag	19,0 pst.	19,0 pst.	–
Maksimalt samlet fradrag	61 500 kr	61 500 kr	–
Maksimalt fradrag for premie betalt til individuelle pensjonsavtaler (IPA)	40 000 kr	40 000 kr	–
Maksimalt fradrag for innbetalt fagforeningskontingent mv.	1 800 kr	1 800 kr	–
Fradrag for reiser mellom hjem og arbeid			
Sats pr. km	1,40 kr	1,40 kr	–
Nedre grense for fradraget	12 800 kr	12 800 kr	–
Maksimalt fradrag for gaver til frivillige organisasjoner mv.	12 000 kr	15 000 kr	25,0
Særfradrag for store sykdomsutgifter			
Nedre grense	9 180 kr	9 180 kr	–
Øvre grense	ubegrenset	ubegrenset	–
Foreldrefradrag for dokumenterte kostnader til pass og stell av barn			
Øvre grense			
Ett barn	25 000 kr	25 000 kr	–
Tillegg pr. barn utover det første	5 000 kr	5 000 kr	–
Boligsparing for ungdom under 34 år (BSU)			
Sats for skattefradrag	20 pst.	20 pst.	–
Maksimalt årlig sparebeløp	15 000 kr	20 000 kr	33,3
Maksimalt samlet sparebeløp i ordningen	100 000 kr	100 000 kr	–

Forts. tabell 2.1

	2005-regler	Forslag 2006	Endring i pst.
Arbeidsgiveravgift[4]			
Sone 1 og 2	14,1 pst.	14,1 pst.	–
Sone 3	10,2 pst.	12,1 pst.	1,9 pst.poeng
Sone 4	9,5 pst.	11,7 pst.	2,2 pst.poeng
Sone 5	0,0 pst.	0,0 pst.	–
Ekstra arbeidsgiveravgift over 16 G	12,5 pst.	0 pst.	-12,5 pst.poeng

Formuesskatten	2005-regler		Forslag 2006[5]		Endring
	Grenser kroner	Sats	Grenser kroner	Sats	i pst.
Kommune	0 – 151 000	0,0 pst.	0 – 190 000	0,0 pst.	25,8
	151 000 –	0,7 pst.	190 000 –	0,7 pst.	25,8
Stat					
Klasse 1	0 – 151 000	0,0 pst.	0 – 190 000	0,0 pst.	25,8
	151 000 – 540 000	0,2 pst.	190 000 –	0,2 pst.	25,8
	540 000 –	0,4 pst.	oppheves		
Klasse 2	0 – 181 000	0,0 pst.	oppheves		
	181 000 – 580 000	0,2 pst.	oppheves		
	580 000 –	0,4 pst.	oppheves		

[1] For Nord-Troms og Finnmark gjelder en sats på 9,5 pst. i trinn 1 i 2005. Satsen i trinn 1 foreslås redusert til 5 pst. i 2006. Trinn 2 gjelder også for Nord-Troms og Finnmark.
[2] Summen av minstefradraget for lønns- og pensjonsinntekt begrenses oppad til øvre grense i minstefradraget for lønnsinntekt, dvs. 63 700 kroner i 2006.
[3] Skattyter med lønnsinntekt får det høyeste av sum minstefradrag for lønns- og pensjonsinntekt og særskilt fradrag i arbeidsinntekt.
[4] For alle som er 62 år og eldre, gjelder en redusert sats på 4 prosentpoeng. Sonene 2–4 skal fortsatt betale arbeidsgiveravgiftssatsene som gjaldt i 2003 (hhv. 10,6, 6,4 og 5,1 pst.) inntil differansen mellom det foretaket faktisk betalte i arbeidsgiveravgift (etter 2003-reglene) og det foretaket ville ha betalt i arbeidsgiveravgift ved en sats på 14,1 pst. er lik fribeløpet. I 2006 er fribeløpet 270 000 kroner pr. foretak.
[5] For 2006 foreslås det at ektefeller får dobbelt bunnfradrag (klasse 2 oppheves).

Kilde: Finansdepartementet.

2.2 Skatt fra lønnstakere og pensjonister

2.2.1 Toppskatt

Skattereformen skal blant annet stimulere til økt og lengre yrkesdeltakelse og bidra til økt likebehandling. Likebehandling av faktisk arbeidsinntekt og fjerning av delingsmodellen, slik Regjeringen har foreslått og Stortinget har vedtatt, forutsetter at marginalskatten på arbeid tilnærmes den effektive skatten på aksjeinntekter (vel 48 pst.). Med dagens toppskattesatser og arbeidsgiveravgift er marginalskatten på arbeid opp til 13,3 prosentpoeng høyere enn marginalskatten på høye utbytter med skjermingsmetoden. Hvis ikke marginalskattesatsene på lønn reduseres tilstrekkelig, vil en ikke oppnå den ønskede likebehandlingen av avkastning av arbeid. Dermed vil det fortsatt være sterke incentiver til å omgjøre faktisk arbeidsinntekt til utbytte når delingsmodellen fjernes fra 1. januar 2006.

Redusert marginalskatt på lønn gjør det mer lønnsomt å arbeide. Lavere marginalskatt på høye lønnsinntekter øker også muligheten for å beholde og tiltrekke seg høyt kvalifisert arbeidskraft til Norge og kan gjøre det mer attraktivt å ta utdanning. Hensyn til fordeling, effektivitet og forenkling gjør at det er bedre med lavere skattesatser kombinert med bredere skattegrunnlag enn høy toppskatt og et skattegrunnlag med mange unntak og særregler. Reduksjonen i toppskatt må derfor også ses i sammenheng med forslagene til utvidelse av blant annet grunnlaget for toppskatten, jf. avsnitt 2.2.5.

Regjeringen foreslår at skattesatsene reduseres i tråd med reformskissen i Ot.prp. nr. 92 (2004–2005) Om lov om endringer i skatte- og avgiftslovgivningen mv. og Skaugeutvalgets forslag. Det innebærer at satsene i trinn 1 og 2 i toppskatten redu-

seres til henholdsvis 7 pst. og 12 pst., jf. tabell 2.2. Regjeringen foreslår å videreføre en lavere toppskatt for arbeidstakere bosatt i Nord-Troms og Finnmark, og foreslår at satsen i trinn 1 i toppskatten her reduseres fra 9,5 pst. til 5 pst. Innslagspunktet for toppskatt settes til 400 000 kroner, mens innslagspunktet i trinn 2 opprettholdes på 800 000 kroner. Dette tilsvarer om lag lønnsjustering av Skaugeutvalgets forslag til innslagspunkter, og vil sikre at en skattyter med gjennomsnittlig lønn fortsatt ikke vil betale toppskatt. Gjennomsnittslønnen for en heltidsansatt anslås til om lag 387 000 kroner i 2006.

Antall toppskattytere anslås på usikkert grunnlag å bli redusert med om lag 35 000 personer til om lag 640 000 personer som følge av forslaget. Antall toppskattytere i trinn 2 anslås å øke med vel 7000 personer til om lag 65 000 personer. Anslagene er svært usikre ettersom det er usikkert hvor mange personer som går ut av toppskatteposisjon når delingsmodellen avvikles og skjermingsmetoden innføres. Det anslås at avviklingen av delingsmodellen for deltakere og aktive aksjonærer isolert sett innebærer at om lag 10 000 personer går ut av toppskatteposisjon i 2006. Noen av disse vil imidlertid med Regjeringens forslag ha incentiver til å øke utbetaling av lønn og arbeidsgodtgjørelse, slik at de likevel vil betale toppskatt. Det er ikke tatt hensyn til slike tilpasninger i anslaget. Dessuten er det ikke tatt hensyn til eventuelle tilpasninger som følge av at skattesatsen på arbeidsinntekter reduseres samtidig som skattegrunnlaget utvidets. Figur 2.2 viser at antall skattytere som betalte toppskatt, økte nesten hvert år fra 1992 til 2001. Antallet har blitt redusert hvert år under denne regjeringen.

Tabell 2.2 Satser og innslagspunkt i toppskatten. Regler for 1992, 2004 og 2005 samt forslag for 2006. Høyeste marginalskatt på lønnsinntekt, næringsinntekt og aksjeinntekt

	1992-regler[1]	2004-regler	2005-regler	Forslag 2006[2]
Trinn 1				
Sats, prosent	9,5	13,5	12	7
Innslagspunkt kl. 1, kroner	354 515	354 300	381 000	400 000
Innslagspunkt kl. 2[3], kroner	428 963	378 600	393 700	400 000
Trinn 2				
Sats, prosent	13,0	19,5	15,5	12
Innslagspunkt kl. 1, kroner	398 829	906 900	800 000	800 000
Innslagspunkt kl. 2, kroner	446 689	906 900	800 000	800 000
Høyeste marginalskatt på lønnsinntekt, inkl. arbeidsgiveravgift				
Trinn 1	53,1	55,6	54,3	49,9
Trinn 2	56,1	64,7	61,5	54,3
Høyeste marginalskatt på næringsinntekt, høy trygdeavgift 10,7 pst.[4]				
Trinn 1	48,2	52,2	50,7	45,7
Trinn 2	48,8	55,3	54,2	50,7
Høyeste marginalskatt på primærnæringsinntekt, trygdeavgift 7,8 pst.				
Trinn 1	45,3	49,3	47,8	42,8
Trinn 2	48,8	55,3	51,3	47,8
Høyeste marginalskatt på aksjeinntekt	28,0	28,0	28,0	48,2

[1] Innslagspunktene for 1992 er lønnsjustert med anslått lønnsvekst til 2006-nivå. Faktiske innslagspunkt var 200 000 (klasse 1) og 242 000 (klasse 2) i trinn 1 og 225 000 (klasse 1) og 252 000 (klasse 2) i trinn 2.
[2] Innslagspunktene i klasse 1 i trinn 1 og i trinn 2 i toppskatten tilsvarer om lag Skaugeutvalgets forslag justert med anslått lønnsvekst fra 2003 til 2006. For Nord-Troms og Finnmark reduseres satsen i trinn 1 fra 9,5 pst. i 2005 til 5 pst. i 2006.
[3] Skatteklasse 2 foreslås opphevet fra 2006.
[4] I 1992 og 2004 var trygdeavgiften 7,8 pst. for næringsinntekter over 12 G.
Kilde: Finansdepartementet.

Boks 2.1 Effektive marginalskattesatser

Arbeidsavkastning skattlegges både på den ansattes hånd og gjennom arbeidsgiveravgiften, slik at arbeidskraftskostnaden blir brutto lønn pluss arbeidsgiveravgift. Arbeidsgiveravgiften beregnes på brutto lønnsutbetaling, dvs. normalt det samme grunnlaget som for inntektsskatten. For hver krone utbetalt i lønn er bedriftens arbeidskraftskostnad (1+a), der a er arbeidsgiveravgiften. Arbeidstaker vil på sin side sitte igjen med (1-t), der t er marginalskatten på lønn. Den effektive marginalskattesatsen, T_e, er differansen mellom bedriftens brutto arbeidskraftskostnad og arbeidstakerens netto lønn, regnet som andel av bedriftens brutto arbeidskraftskostnad, det vil si:

$$T_e = \frac{(1+a)-(1-t)}{1+a} = \frac{\mathrm{a}+\mathrm{t}}{1+\mathrm{a}}$$

Med dagens satser for trygdeavgift (7,8 pst.), skatt på alminnelig inntekt (28 pst.) og trinn 2 i toppskatten (15,5 pst.) blir t= 0,078+0,28+0,155 = 0,513. Dersom høyeste sats for arbeidsgiveravgift (14,1 pst.) og ekstra arbeidsgiveravgift for lønn over 16 G (12,5 pst.) legges til grunn, blir a= 0,141 + 0,125 = 0,266. Dermed blir den høyeste marginale effektive skattesatsen 0,615, altså 61,5 pst. Den foreslåtte reduksjonen i trinn 2 i toppskatten og fjerningen av den ekstra arbeidsgiveravgiften reduserer den effektive marginalskatten til 54,3 pst. Den effektive marginalskatten i trinn 1 i toppskatten blir 49,9 pst. med Regjeringens forslag.

Det er marginalskatt inklusive arbeidsgiveravgift som er relevant i vurderingen av i hvilken grad faktisk arbeidsavkastning blir forskjellsbehandlet i skattesystemet, jf. boks 2.1. En som arbeider i eget aksjeselskap, kan velge å ta ut arbeidsinntekt som lønn og dermed betale arbeidsgiveravgift, eller ta den ut som utbytte og dermed slippe arbeidsgiveravgift.

For å redusere marginalskatten på lønn tilstrekkelig til å oppnå likebehandling, foreslår Regjeringen også å fjerne den ekstra arbeidsgiveravgiften på lønnsinntekter over 16 G (om lag 961 000 kroner i 2005). Dette er nødvendig for å motvirke skattetilpasninger.

Regjeringens forslag innebærer at den høyeste marginalskattesatsen på lønnsinntekt (inkl. arbeidsgiveravgift) vil bli redusert fra 61,5 pst. til 54,3 pst., jf. tabell 2.2. Det er om lag samme nivå som ved innføringen av skattereformen i 1992. Lettelsene i toppskatten må også ses i sammenheng med de skisserte innstrammingene og forenklingene, herunder de vedtatte endringene for enkeltpersonforetak og personlige deltakere, jf. Ot.prp. nr. 92 (2004–2005).

Det er om lag 10 ganger flere lønnstakere i trinn 1 enn i trinn 2 i toppskatten. Når toppskattesatsen reduseres til 7 pst. i trinn 1, vil samlet marginalskatt på dette trinnet bli under to prosentpoeng høyere enn marginalskatten på høye utbytter. Det innebærer at for de fleste skattyterne vil det på marginen ha liten betydning om avkastningen tas ut som lønn eller utbytte. Dersom skattesatsen i trinn 1 settes høyere enn i Regjeringens forslag, vil de som arbeider i eget aksjeselskap lett kunne unngå en slik økning i toppskatten ved å ta ut reell arbeidsinntekt som utbytte. For å unngå omfattende tilpasninger og uakseptabel forskjellsbehandling av arbeidsinntekter, er det derfor viktig å redusere også toppskattesatsen i trinn 1 tilstrekkelig. Regjeringens forslag vil også sikre stor grad av skattemessig likebehandling uavhengig av om virksomheten organiseres som enkeltpersonforetak, deltakerlignet selskap eller aksjeselskap.

Forslaget innebærer at klasse 2 i toppskatten fjernes. Formålet med klasse 2 i inntektsbeskatningen har vært å skattlegge personer med forsørgeransvar (for barn eller ektefelle) lempelig. Det er vanskelig å begrunne at toppskattepliktige skattytere med forsørgeransvar skal ha større skattelempning enn forsørgere med lavere inntekter. Skatteklasse 2 kan også ha en viss negativ virkning på den hjemmeværende ektefellens motiv til å arbeide. Regjeringen mener derfor at lempning i inntektsskatten ved forsørgeransvar bør konsentreres om personfradraget, som er uavhengig av inntektens størrelse.

Lettelsen i toppskatten anslås til om lag 5,6 mrd. kroner påløpt og 4,5 mrd. kroner bokført.

Det vises til forslag til § 3–1 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2006.

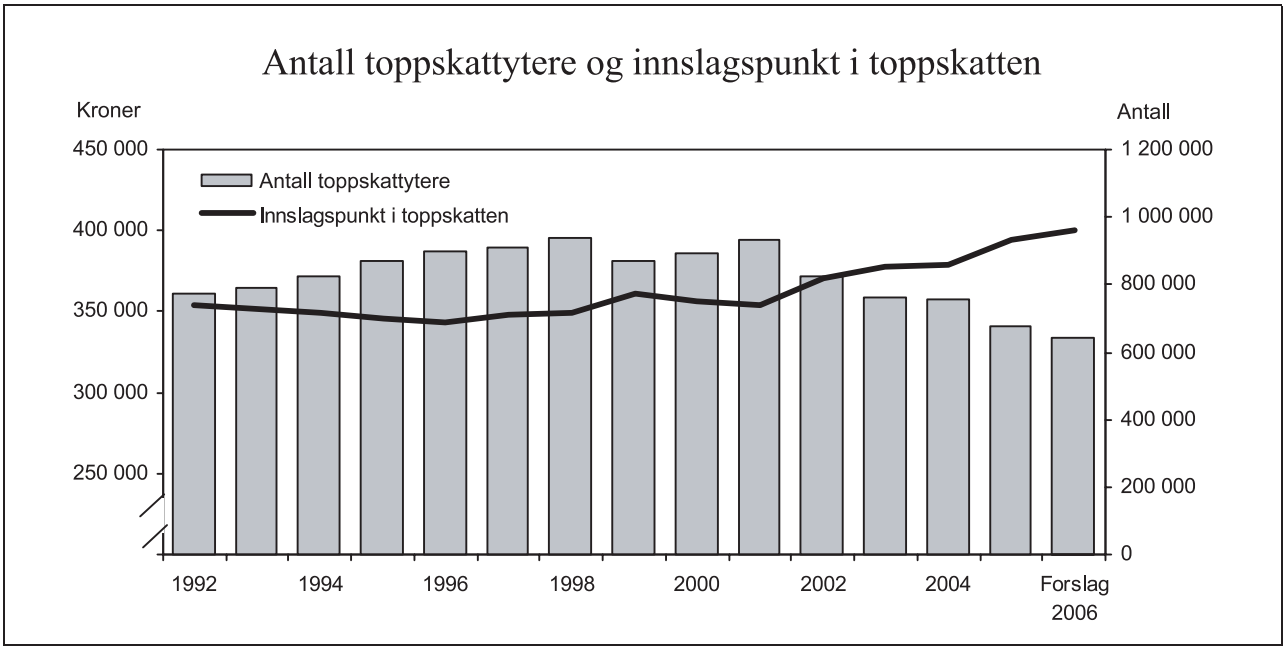

Figur 2.2 Antall skattytere i toppskatteposisjon[1] og innslagspunktet i trinn 1 i klasse 1 i toppskatten korrigert for gjennomsnittlig årlig lønnsvekst[2]

[1] Fra Statistisk sentralbyrås skattestatistikk for 1992–2003. Anslag for 2004–2006.

[2] Faktisk gjennomsnittlig årslønnsvekst for 1992–2004. Anslag for 2005 og 2006.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Finansdepartementet og Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene.

2.2.2 Standardfradrag

Minstefradraget for lønnsinntekter økte betydelig i 2005, og over perioden 2002–2005 er det gitt lettelser gjennom økt minstefradrag på i størrelsesorden 6,6 mrd. kroner påløpt, jf. tabell 2.3. Regjeringen foreslår å øke minstefradraget også i 2006. Det vil redusere marginalskatten for mange og stimulere arbeidstilbudet for personer med lavere og midlere lønnsinntekter. Den foreslåtte økningen av minstefradraget må også ses i sammenheng med forslagene til innstramminger og forenklinger i skattesystemet.

Tabell 2.3 Minstefradrag i lønnsinntekt. Regler for 2002–2005 samt forslag for 2006. Lettelse det enkelte år (regnet i forhold til referansesystemet i de enkelte budsjettene)

	2002	2003	2004	2005	Endring 2002-2005	Forslag 2006	Endring 2005-2006
Sats, prosent	23	24	24	31	8 pst.poeng	33,5	2,5 pst.poeng
Øvre grense (kroner)	43 000	45 700	47 500	57 400	33,5 pst.	63 700	11 pst.
Beregnet lønnsnivå for maksimalt minstefradrag (kroner)	186 957	190 417	197 917	185 161		190 149	
Lettelse (mill. kroner påløpt)	940	740	0	4 905	6 585	2 520	2 520

Kilde: Finansdepartementet.

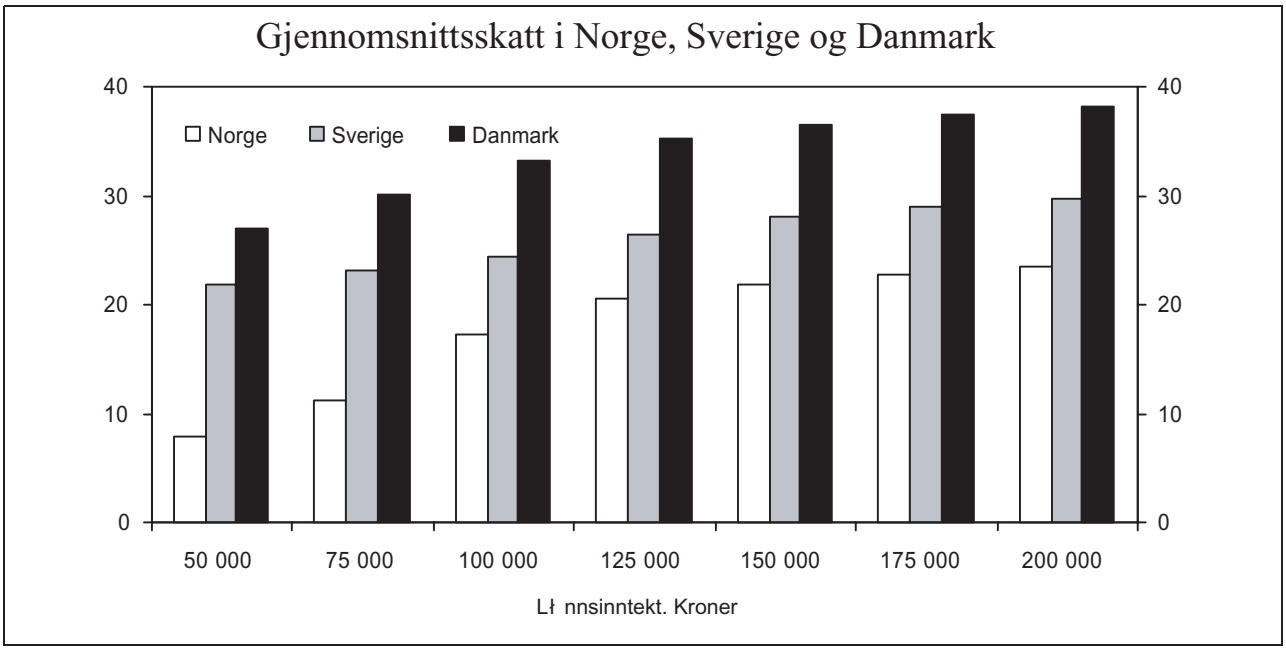

Figur 2.3 Gjennomsnittsskatt[1] etter 2005-regler for lave lønnsinntekter[2] i Norge, Sverige og Danmark. Prosent

[1] Inklusiv trygdeavgift og eksklusiv arbeidsgiveravgift. Enslig lønnstaker uten barn som skattlegges etter standardregler.
[2] Lønnsinntekten er regnet om til NOK med valutakursene pr. 22. august 2005.
Kilde: Finansdepartementene i Norge og Sverige og Skatteministeriet i Danmark.

Regjeringen foreslår å øke satsen i minstefradraget for lønnsinntekt fra 31 pst. til 33,5 pst. og å øke øvre grense fra 57 400 kroner til 63 700 kroner. Økningen i øvre grense er om lag 4300 kroner utover lønnsjustering av grensen. Den lønnsinntekten som gir maksimalt minstefradrag, vil dermed øke fra om lag 185 000 kroner i dag til om lag 190 000 kroner. Sammen med nominell videreføring av lønnsfradraget vil denne omleggingen bidra til at anslagsvis 330 000 personer får redusert marginalskatt på lønn. Dette vil kunne bidra til å stimulere til arbeid. Økningen i minstefradraget vil gi en lettelse på inntil om lag 1200 kroner. Regjeringens forslag til økt minstefradrag innebærer en lettelse på vel 2,5 mrd. kroner påløpt og vel 2 mrd. kroner bokført i 2006.

Gjennomsnittsskatten på lave og midlere lønnsinntekter er lavere i Norge enn i Sverige og Danmark, jf. figur 2.3. Den lave gjennomsnittsskatten i Norge skyldes de høye standardfradragene (personfradraget, minstefradraget og lønnsfradraget).

Regjeringen foreslår, i tråd med skattemeldingen, at øvre grense i minstefradraget for pensjonsinntekter lønnsjusteres fra 49 400 kroner til 51 100 kroner, og at satsen på 24 pst. holdes uendret. Økt minstefradrag i lønn, men ikke i pensjonsinntekt, gjør det isolert sett mer lønnsomt å jobbe enn å motta trygd. Minstefradraget er delvis begrunnet med at det skal dekke utgifter til inntekts ervervelse. Dette tilsier at det bør skilles mellom lønns- og pensjonsinntekter, siden pensjonister i liten grad har slike utgifter. Dessuten er skattereglene for pensjonsinntekter allerede svært gunstige både i forhold til tilsvarende lønnsinntekter og i forhold til skattlegging av pensjonsinntekt i våre naboland. Fremdeles vil skatten på pensjonsinntekt være lavere enn på lønn på alle inntektsnivåer, jf. figur 2.4.

Figur 2.4 viser hvor mye lavere skatten på pensjonsinntekt er i forhold til skatten på tilsvarende lønnsinntekt i Norge, Sverige og Danmark. Figuren illustrerer at det nesten ikke er forskjell mellom skatt på lønn og pensjon i Sverige. Skatten på pensjonsinntekter i Norge i intervallet 100 000–400 000 kroner er derimot mellom 13 000 og 22 000 kroner lavere enn skatten på tilsvarende lønnsinntekter. Figuren illustrerer videre at skattefavoriseringen av pensjon (målt i kroner) i Norge øker for høye inntekter. Det skyldes at trygdeavgiften på pensjon er 4,8 prosentpoeng lavere enn på lønnsinntekter. Skattefavoriseringen av pensjonsinntekt er om lag konstant i Sverige, mens den reduseres for høyere inntekter i Danmark.

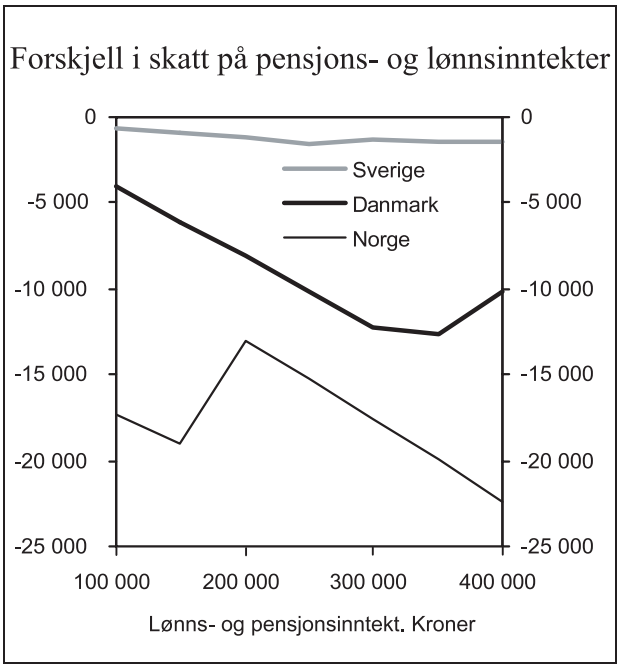

Figur 2.4 Forskjell i skatt på pensjons- og lønnsinntekter[1] i Norge, Sverige og Danmark. 2005-regler. Kroner

[1] For enslig skattyter uten andre inntekter enn lønn eller pensjon som skattlegges etter standardregler.

Kilde: Finansdepartementene i Norge og Sverige og Skatteministeriet i Danmark.

Minstefradraget for lønnsinntekter gjelder også for dagpenger, tidsbegrenset uførestønad og rehabiliterings- og attføringspenger. Dette skyldes at disse ytelsene etter gjeldende regler i hovedsak skattlegges som lønnsinntekt. Minstefradraget for lønnsinntekter og minstefradraget for pensjonsinntekter samordnes for skattytere som har både lønns- og pensjonsinntekter, slik at samlet fradrag ikke kan overstige øvre grense i minstefradraget for lønnsinntekter, dvs. 63 700 kroner.

Det vises til forslag til § 7–1 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2006 og forslag til lovendring i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

Regjeringen foreslår å holde det særskilte fradraget i arbeidsinntekt (lønnsfradraget) på 31 800 kroner nominelt uendret fra 2005 til 2006. Det vil bidra til å redusere marginalskatten på lønn i intervallet 94 925–106 171 kroner. Med Regjeringens forslag til minstefradrag for lønnsinntekter vil det normalt lønne seg for skattytere med under 94 925 kroner i lønnsinntekt å benytte lønnsfradraget i stedet for minstefradraget i lønnsinntekter. Nominell videreføring av lønnsfradraget innebærer isolert sett en skatteøkning på inntil 312 kroner for lønnsinntekter i intervallet 67 200–98 248 kroner regnet i forhold til referansesystemet. Isolert anslås den nominelle videreføringen av lønnsfradraget å gi en innstramming på om lag 40 mill. kroner påløpt og 32 mill. kroner bokført i forhold til referansesystemet for 2006.

Det gis personfradrag ved beregninger av skatt på alminnelig inntekt for personlige skattytere. Det foreslås at personfradragene oppjusteres med anslått lønnsvekst til 35 400 kroner i klasse 1 og 70 800 kroner i klasse 2.

Det vises til forslag til § 7–3 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2006.

Figur 2.5 viser marginalskatt på lønn eksklusiv arbeidsgiveravgift med Regjeringens forslag til endringer i toppskatt og minstefradrag for en lønnstaker som lignes i klasse 1. Regjeringens forslag innebærer at denne marginalskatten reduseres til 26,4 pst. for lønn mellom 94 900 og 190 100 kroner. Det er anslagsvis 330 000 skattytere som har lønn i dette intervallet. For lønn i intervallet 67 200–94 900 kroner er marginalskatten 35,8 pst., noe som skyldes at lønnsfradraget er større enn minstefradraget i dette intervallet. Over 190 100 kroner vil minstefradraget tilsvare øvre grense, og marginalskatten blir da igjen 35,8 pst. For lønn mellom 400 000 kroner og 800 000 kroner, det vil si trinn 1 i toppskatten, vil marginalskatten på lønn være 42,8 pst. For lønn over 800 000 kroner vil marginalskatten være 47,8 pst.

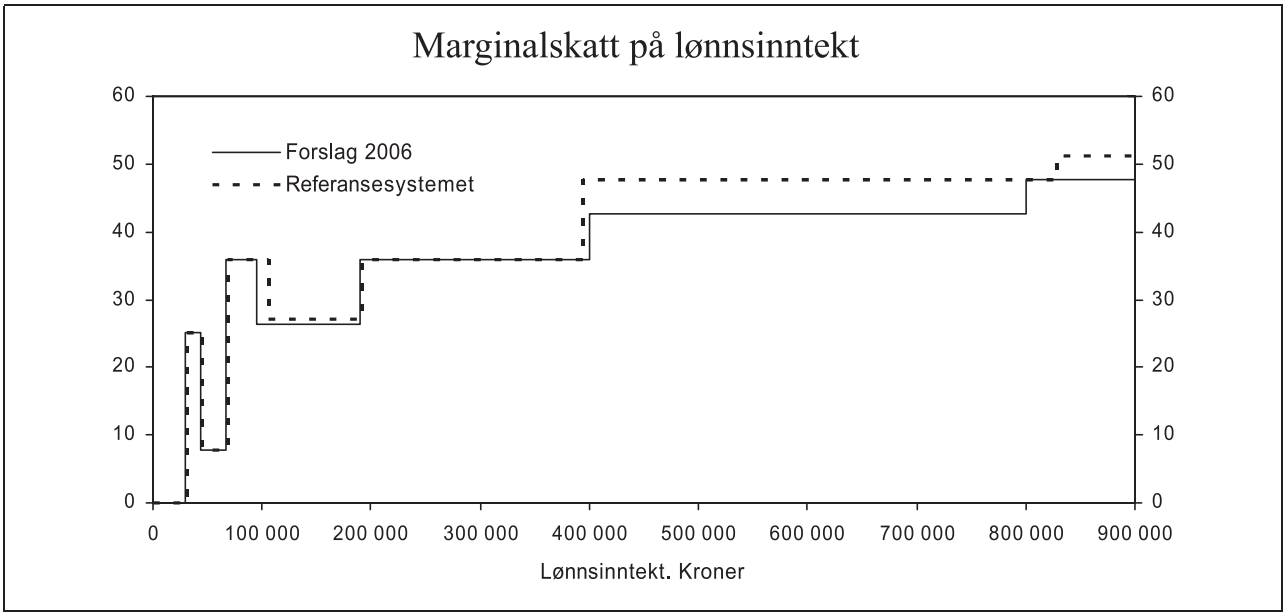

Figur 2.5 Marginalskatt på lønnsinntekt (eksklusiv arbeidsgiveravgift) i Regjeringens forslag for 2006. Prosent
Kilde: Finansdepartementet.

2.2.3 Særskilte skatteregler for trygdede mv.

Pensjonister og andre personer med trygdeytelser blir i utgangspunktet skattlagt likt med andre personlige skattytere. Viktige unntak sikrer imidlertid at pensjonister betaler mindre skatt enn lønnstakere med samme inntekt. For det første er trygdeavgiften på pensjonsinntekt 3 pst., mens den er 7,8 pst. på lønnsinntekt. For det andre får alders- og uførepensjonister et særfradrag i alminnelig inntekt på maksimalt 19 368 kroner i 2005. For det tredje gjelder en særskilt skattebegrensningsregel for pensjonister, jf. nedenfor. Tidsbegrenset uførestønad regnes ikke som pensjon og skattlegges som lønn. Ytelsen gir imidlertid rett til særfradrag etter reglene for uførepensjonister. Rehabiliterings- og attføringspenger regnes heller ikke som pensjon og skattlegges i sin helhet som lønn.

Pensjonister med midlere og lave inntekter og formuer sikres en ytterligere skattereduksjon gjennom *skattebegrensningsregelen*, jf. skatteloven § 17–1. AFP-pensjonister, enslige forsørgere med overgangsstønad og personer med alderspensjon fra folketrygden kan skattlegges etter skattebegrensningsregelen dersom dette gir lavest skatt. Uførepensjonister kan skattlegges etter skattebegrensningsregelen dersom ervervsevnen er redusert med minst 2/3. Ved utgangen av 2004 hadde om lag 85 pst. av alle uførepensjonistene så lav ervervsevne. Skattebegrensningsregelen kommer ikke til anvendelse for blant annet mottakere av rehabiliterings- og attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad.

Fordelen av skattebegrensningsregelen avtrappes ved at inntekter over skattefri netto inntektsgrense skattlegges med 55 pst. Skattefordelen avtrappes raskere for dem med høy formue, ved at 2 pst. av nettoformuen over 200 000 kroner blir lagt til inntekten.

Regjeringen foreslår at den skattefrie nettoinntekten for pensjonister mv. som kommer inn under skattebegrensningsregelen, justeres med anslått lønnsvekst til 95 300 kroner for enslige og 156 300 kroner for ektepar. Dette betyr at en enslig pensjonist som kun har pensjonsinntekt, og ikke har fradrag utover standardfradrag eller netto formue over 200 000 kroner, kan ha en pensjonsinntekt på om lag 125 400 kroner i 2006 uten å betale skatt. Til sammenlikning vil en enslig lønnstaker med 125 400 kroner i lønn betale nesten 23 200 kroner i skatt.

For ektepar øker grensen fra om lag 198 600 kroner i 2005 til vel 205 600 kroner i 2006. Et ektepar med 205 600 kroner i samlet lønn vil betale knapt 34 500 kroner samlet i skatt.

I 2006 vil anslagsvis halvparten av alle pensjonister og trygdemottakere bli skattlagt etter skattebegrensningsregelen. Av disse betaler knapt 80 pst. inntektsskatt, mens vel 20 pst. ikke betaler skatt. Pensjonister som skattlegges etter skattebegrensningsregelen, og som har en vekst i pensjonen opp mot anslått lønnsvekst, vil normalt få uendret skatt. Regjeringens forslag til lettelser i formuesskatten vil også komme pensjonister med positiv nettoformue til gode. Pensjonistene som gruppe vil i gjen-

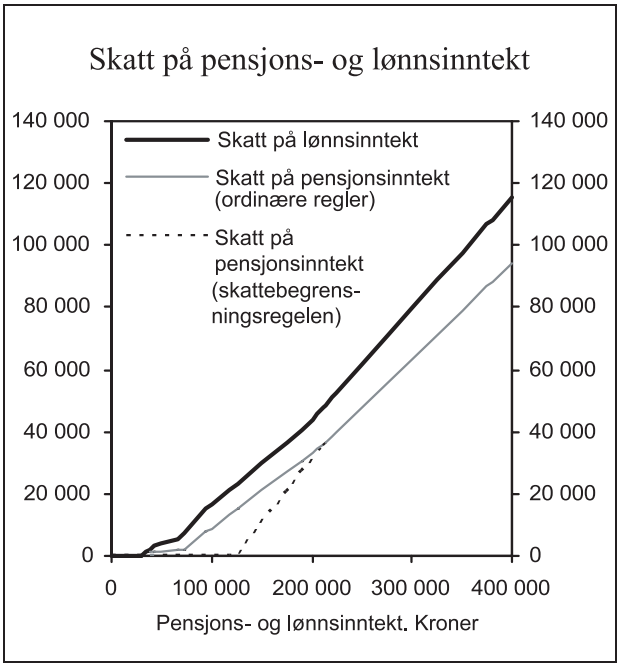

Figur 2.6 Beregnet skatt[1] på pensjonsinntekt for enslige alderspensjonister sammenliknet med skatt på lønnsinntekt for lønnstakere i klasse 1. Forslag til 2006-regler. Kroner

[1] Det er lagt til grunn at skattyterne ikke har andre inntekter enn lønn og pensjon, og at pensjonistene ikke har nettoformue over 200 000 kroner. Skattyterne har heller ingen andre fradrag enn standardfradrag.

Kilde: Finansdepartementet.

nomsnitt få om lag 750 kroner lavere formuesskatt med Regjeringens forslag.

Figur 2.6 viser beregnet skatt på pensjonsinntekt for enslige alderspensjonister og lønnsinntekt for lønnstakere i klasse 1 med Regjeringens forslag til skatteregler for 2006. Figuren illustrerer at pensjonister på alle inntektsnivåer betaler lavere skatt enn lønnstakere. Figuren viser også hva enslige alderspensjonister ville betalt i skatt uten skattebegrensningsregelen. Enslige alderspensjonister (uten formue over 200 000 kroner, uten andre inntekter enn pensjon og uten andre fradrag enn standardfradrag) vil med Regjeringens forslag betale skatt etter ordinære regler dersom pensjonsinntekten overstiger vel 211 600 kroner.

Det foreslås at særfradraget for alder og uførhet mv. på 19 368 kroner holdes nominelt uendret fra 2005 til 2006. Dette gir isolert sett en reell innstramming på opptil 190 kroner. Å holde særfradraget nominelt uendret får kun effekt for dem som har så høy inntekt og/eller formue at de ikke skattlegges etter skattebegrensningsregelen. Forslaget anslås isolert å gi en provenyøkning på om lag 65 mill. kroner påløpt og 50 mill. kroner bokført.

2.2.4 Skatt på formue

Regjeringen foreslår å redusere formuesskatten med om lag 1,9 mrd. kroner påløpt i 2006. Det tilsvarer halvparten av den varslede halveringen av formuesskatten over årene 2006 og 2007, jf. skattemeldingen (St.meld. nr. 29 (2003–2004)). Etter det vil Regjeringen at formuesskatten skal trappes videre ned med sikte på avvikling.

Dagens formuesskatt gir svært ulik skattebelastning avhengig av hvilke objekter formuen plasseres i. Dette vrir sparebeslutningene og kan gi urimelig forskjellsbehandling av enkeltpersoner. Lavere skatt på sparing vil dessuten kunne bedre kapitaltilgangen til deler av norsk næringsliv som er avhengig av innenlandsk kapital. Dermed bedres rammebetingelsene for privat eierskap. Lavere formuesskatt vil også redusere risikoen for skattemotivert utflytting.

Nedtrapping av formuesskatten henger nøye sammen med den økte skattleggingen av eieravkastning ved innføring av skjermingsmetoden. Et slikt skifte i vektleggingen av kapitalbeskatningen fra formue til inntekt vil dessuten bringe de norske reglene nærmere skattleggingspraksis i andre land. Av EØS-landene har Norge, Sverige, Finland, Frankrike, Island, Spania, Luxemburg og Liechtenstein formuesskatt. Danmark, Nederland, Tyskland og Østerrike har avviklet formuesskatten i løpet av de siste ti årene. Island avvikler formuesskatten fra og med 2006, og den finske regjeringen har som mål å fjerne formuesskatten i 2006.

Regjeringen foreslår følgende endringer i formuesskatten:

- Klasse 2 i formuesskatten fjernes. Det innebærer at ektefeller, som fortsatt vil bli lignet under ett for formue, får dobbelt bunnfradrag ved beregning av formuesskatten mot ett fradrag med dagens regler.
- Den høyeste satsen for formuesskatt til staten fjernes, slik at det blir én sats til staten på 0,2 pst. Satsen for formuesskatt til kommunen opprettholdes på 0,7 pst. Høyeste formuesskattesats reduseres dermed fra 1,1 pst. til 0,9 pst.
- Bunnfradraget økes fra 151 000 kroner til 190 000 kroner både i formuesskatten til kommune og stat.

De foreslåtte endringene innebærer at formuesskatten forenkles vesentlig. Ektefeller med skattepliktig formue kommer særlig godt ut med Regjeringens forslag som følge av at klasse 2 fjernes, jf. tabell 2.4. Et ektepar med netto formue på 500 000 kroner vil få redusert formuesskatten med om lag 1950 kroner, mens en enslig med tilsvarende formue vil få en lettelse på om lag 300 kroner.

Tabell 2.4 Eksempler på endringer i formuesskatt fra 2005 til 2006 for enslige og for ektepar. Kroner

	2005[1]	Forslag for 2006	Endring i skatt (negative tall betyr lettelse)
Enslig, formue 500 000 kroner	3 093	2 790	-303
Herav:			
Formuesskatt, stat	687	620	-67
Formuesskatt, kommune	2 406	2 170	-236
Ektepar, formue 500 000 kroner[2]	3 031	1 080	-1 951
Herav:			
Formuesskatt, stat	625	240	-385
Formuesskatt, kommune	2 406	840	-1 566

[1] Tilsvarer 2005-regler der innslagspunktene i formuesskatten er framskrevet med anslått lønnsvekst fra 2005 til 2006.
[2] Det er lagt til grunn at formuen er likt fordelt mellom ektefellene i 2006.
Kilde: Finansdepartementet.

Den gjennomsnittlige nettoformuen for ulike sosioøkonomiske grupper varierer, og fordelingen av lettelsene i formuesskatten vil gjenspeile dette. I referansesystemet for 2006 anslås trygdedes nettoformue til 346 500 kroner i gjennomsnitt, mens lønnstakere i gjennomsnitt har en nettogjeld på 74 000 kroner. Nettoformuen for selvstendig næringsdrivende er 263 000 kroner i gjennomsnitt. Gjennomsnittlig nettoformue for alle gruppene er vel 68 500 kroner. Gjennomsnittlig lettelse i formuesskatten anslås til om lag 550 kroner pr. person (17 år og eldre) som følge av forslaget. Lønnstakere, trygdede og selvstendig næringsdrivende får i gjennomsnitt en isolert skattelettelse på henholdsvis om lag 450 kroner, 750 kroner og 1250 kroner.

I 2006 vil knapt 40 pst. av inntektene fra formuesskatten for personlige skattytere komme fra trygdede. Regjeringens forslag til lettelser i formuesskatten vil derfor komme også pensjonistene til gode.

Det vises for øvrig til omtale i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

2.2.5 Skatt på naturalytelser

Skattesystemet bør innrettes slik at all avlønning skattlegges likt, uavhengig av om den ytes i form av kontanter (lønn) eller naturalytelser som telefon, hjemme-PC etc. Skaugeutvalget advarte mot å frita naturalytelser for skattlegging. Utvalget mente at den skattepliktige fordelen av naturalytelser i utgangspunktet bør tilsvare markedsverdien, dvs. kostnadene arbeidstakeren ville ha pådratt seg dersom han selv hadde anskaffet tilsvarende ytelse privat. Dette prinsippet er viktig for å unngå at skattegrunnlaget uthules og reglene kompliseres ved at skattefavoriserte naturalytelser benyttes i stedet for lønn.

Skaugeutvalget pekte på at det i praksis er høytlønte som mottar mest avlønning i form av naturalytelser, og mente at en liberal skattlegging av naturalytelser vil bidra til å uthule fordelingspolitikken. Utvalget foreslo å endre en del regler vedrørende grunnlaget for skattleggingen av personer med sikte på å få et enklere skattesystem med et så bredt og nøytralt skattegrunnlag som mulig. Utvalget mente at den reelle skattleggingen av ulike personer bør avgjøres av de formelle skattesatsene, og ikke av hvilke muligheter den enkelte har til å benytte seg av fradragsordninger og andre særordninger i skattesystemet.

I figur 2.7 er alle lønnstakere rangert etter stigende inntekt og inndelt i ti like store grupper (inntektsdesiler). Figuren viser hvordan skattepliktige og enkelte skattefrie naturalytelser er fordelt på disse gruppene. Figuren omfatter blant annet naturalytelser som firmabil, telefon, aviser, forsikringsordninger, rentefordel ved rimelige lån, aksjer til underkurs, opsjonsytelser m.m. De aller fleste av disse skattlegges, men ikke nødvendigvis i tråd med prinsippene for skattlegging av naturalytelser. Figuren illustrerer viktigheten av at forskjellige former for avlønning skattlegges likt for at omfordelingen i skattesystemet skal være effektiv.

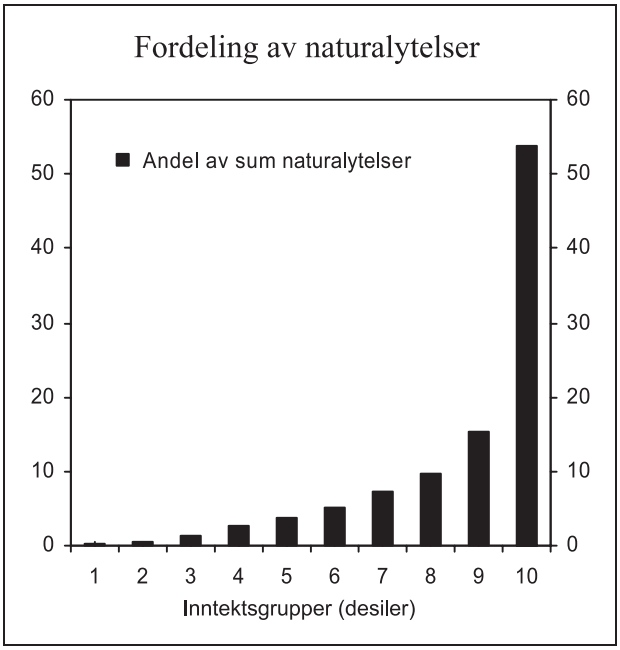

Figur 2.7 Fordelingen av skattepliktige og skattefrie naturalytelser etter inntektsgruppe (desiler). Alle lønnstakere. Prosent av samlede naturalytelser. 2004
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Regjeringen understreket i skattemeldingen betydningen av et skattegrunnlag som gjenspeiler de økonomiske realitetene. Brudd på dette prinsippet gjør det vanskeligere å oppnå andre mål for skattesystemet. Brede grunnlag gjør det derimot mulig med relativt lave skattesatser, sikrer at satsstrukturen har den tilsiktede fordelingsvirkningen og er en forutsetning for et nøytralt og effektivt skattesystem. I tråd med dette foreslår Regjeringen endringer i regelverket for telefon m.m., hjemme-PC, hyretillegg og fri kost for ansatte på kontinentalsokkelen, som til sammen anslås å øke provenyet med vel 1,3 mrd. kroner. Forslagene vil dessuten samlet sett gjøre det enklere administrativt både for arbeidsgiver, arbeidstaker og ligningsmyndighetene.

Den økte skattleggingen av enkelte naturalytelser må også ses i sammenheng med foreslåtte lettelser i minstefradrag, toppskatt og formuesskatt. De beregnede fordelingsvirkningene viser at nettovirkningen av skattereformen og av skatteendringene for 2006 isolert sett innebærer lettelser til brede grupper, jf. kapittel 5.

2.2.5.1 Omlegging av skattereglene for telekommunikasjon m.m.

Gjeldende regler

Fordelen av helt eller delvis fri telefon er ikke skattepliktig dersom arbeidstakeren har «behov for telefon av hensyn til sitt arbeid». Skattefritaket er begrenset til de maksimale utgiftene som statstjenestemenn kan få dekket, dvs. 3200 kroner i året. Det stilles ikke krav om dokumentasjon av tjenstlig bruk. Dersom arbeidsgiver dekker telefonutgifter hos arbeidstaker ut over dette, må skattyter sannsynliggjøre at utgiftene er jobbrelatert for at dekningen skal være skattefri. Dersom arbeidsgiver/arbeidstaker avgjør at det foreligger «sterke» tjenstlige behov, kan den skattefrie dekningen omfatte både fasttelefon og mobiltelefon. I slike tilfeller kan arbeidsgiver også dekke inntil 50 pst. av kostnadene til Internett-tilkobling uten at arbeidstaker må betale skatt av dette.

Ifølge Post- og teletilsynets prisoversikt er den gjennomsnittlige årlige private kostnaden til analog fasttelefon og mobiltelefon henholdsvis 4100 kroner og 3800 kroner. Den gjennomsnittlige årlige kostnaden for ISDN-fasttelefon er 5100 kroner. Dagens satser for skattefri utgiftsdekning av fasttelefon og mobiltelefon utgjør i størrelsesorden 80 pst. av de private gjennomsnittlige årlige kostnader til fast- og mobiltelefon.

Næringsdrivende har krav på fradrag for utgifter som knytter seg til inntekts ervervelse, herunder utgifter til telefoni, bredbånd m.m. Fradraget skal imidlertid reduseres med kostnadene som er knyttet til den private bruken. Gjeldende regelverk for beskatning av fasttelefon, mobiltelefon og Internett-tilkobling er til dels svært skjønnspregede og næringsavhengige.

Forslag til nye regler

Etter Regjeringens syn er det behov for nye regler for skattlegging av arbeidsgiverfinansiert telekommunikasjon. Det er blant annet behov for å ha samme regler for skattlegging av Internett-tilkobling som for telefoni. Dette må ses i sammenheng med at de tradisjonelle skillene mellom ulike kommunikasjonsløsninger er i ferd med å bli visket ut. For eksempel kan bredbånd i dag også brukes til telefoni (IP-telefoni). Stadig flere arbeidsgivere går dessuten over til å kun benytte mobiltelefon som tjenestetelefon også i arbeidstiden. Gjeldende regler er dessuten svært administrativt krevende.

I tråd med prinsippene for skattlegging av naturalytelser bør den skattepliktige fordelen tilsvare om lag de kostnadene som arbeidstakeren ville ha pådratt seg dersom han måtte holde telefon m.m. privat. De aller fleste vil uansett ha telefon, noe som ikke var tilfelle den gangen regelverket for utgiftsdekning etter statens satser til fasttelefon ble innført. Regjeringen mener at administrative og kontrollmessige hensyn tilsier at det bør innføres sja-

blonregler for skattlegging av arbeidsgivers dekning av telekommunikasjonsutgifter, enten arbeidsgiveren står som abonnent (naturalytelse) eller den ansatte betaler utgiftene selv og deretter får dekket utgiftene sine (utgiftsgodtgjørelse).

Forslaget vil innebære en betydelig forenkling for arbeidstaker og arbeidsgiver fordi det ikke lenger vil være behov for å dokumentere tjenstlig og privat bruk. Det er kun nødvendig å dokumentere at de samlede utgiftene som dekkes, faktisk er pådratt. Ved å utvide reglene til å omfatte alle former for elektronisk kommunikasjon, herunder telefoni og Internett-tilkobling m.m., blir regelverket mer robust for endringer i tilbudet av slike tjenester og gir fleksibilitet for arbeidsgivere med hensyn til valg mellom kommunikasjonsformer. Nedenfor gis en oversikt over hovedelementene i sjablonreglene (beløpsgrense med to eller flere abonnement i parentes).

Bunnbeløp: For å skjerme personer med lave telekommunikasjonsutgifter i yrket, og for å kompensere for den ulempen det kan være å ha tjenestetelefon, foreslås det et årlig skattefritt bunnbeløp på 1000 kroner til dekning av telekommunikasjonsutgifter.

Naturalytelse: Dekning mellom 1000 og 5000 (7000) kroner antas å skyldes privat bruk, og legges i sin helhet til inntekten og skattlegges som personinntekt. Dersom arbeidstakere betaler deler av utgiften selv, eller den samlede utgiften er mindre enn den skattepliktige sjablonen, reduseres den skattepliktige sjablonen tilsvarende. Betalt regning over 5000 (7000) kroner er skattefri.

Utgiftsgodtgjørelse: Utgifter mellom 1000 kroner og 5000 (7000) kroner anses i sin helhet å skyldes privat bruk av telefon m.m. og betales av arbeidstaker. Overskytende godtgjørelse er skattefri.

Refusjonsordning: I tillegg foreslås det at det fortsatt skal være adgang til å gi skattefri refusjon av dokumenterte tjenestesamtaler spesifisert etter regning. For ikke å undergrave sjablonordningen må dokumentasjonskravene for refusjon være strenge.

Sjablonbeløpene som foreslås, vil om lag tilsvare den anslåtte gjennomsnittlige privatutgiften til telefon. Sjablonen er satt noe lavere for abonnementer ut over det første (2000 kroner) fordi en må anta at den private nytten av et nytt abonnement avtar med antall abonnementer. I mange tilfeller vil abonnementsavgiften alene utgjøre i størrelsesorden halvparten av inntektssjablonen.

Tabell 2.5 viser eksempler på virkningen av sjablonmetoden ved utgiftsdekning av ett abonnement, både i de tilfellene arbeidstakeren mottar utgiftsdekning i form av naturalytelse og utgiftsgodtgjørelse. I eksempel a) er det lagt til grunn en årlig utgift på 10 000 kroner og i eksempel b) en årlig utgift på 3500 kroner.

Det foreslås ingen endringer i vilkåret om at den ansatte må ha et tjenstlig behov for telefon m.m.

Det foreslås at sjablonmetoden også gjøres gjeldende for selvstendig næringsdrivende. Med sjablonmetode for skattlegging av telefoni og bredbånd i næringssammenheng vil det ikke lenger være nødvendig å skille mellom utgifter knyttet til yrket og utgifter knyttet til privat bruk. Sjablonmetoden vil innebære en betydelig forenkling for både den næringsdrivende og ligningsmyndighetene.

Tabell 2.5 Eksempler på utgiftsdekning i form av naturalytelse og utgiftsgodtgjørelse når a) samlet telefonutgift er 10 000 kroner og b) samlet telefonutgift er 3500 kroner. Lønnstaker med ett abonnement

Naturalytelse	a)	b)
Samlet årlig dokumentert telefonutgift	10 000 kroner	3 500 kroner
Skattefritt bunnbeløp	1 000 kroner	1 000 kroner
Inntektspåslag	4 000 kroner	2 500 kroner
Skatt[1]	1 700 kroner	1 070 kroner
Godtgjørelse	a)	b)
Samlet årlig dokumentert telefonutgift	10 000 kroner	3 500 kroner
Skattefritt bunnbeløp	1 000 kroner	1 000 kroner
Utgiftsgodtgjørelse utover det skattefrie bunnbeløpet	5 000 kroner	0 kroner
Samlet utgiftsgodtgjørelse	6 000 kroner	1 000 kroner

[1] Det er lagt til grunn en skattesats på 42,8 pst. (toppskatt trinn 1). I tillegg kommer arbeidsgiveravgift.
Kilde: Finansdepartementet.

Proveny- og fordelingsvirkninger av forslaget

Innberetningene til ligningsmyndighetene for 2002 viser at vel 189 000 personer mottok trekkpliktig telefongodtgjørelse, dvs. at de hadde oppgitt å ha brukt tjenestetelefonen til private samtaler ut over statens satser. Dette er tilfeller hvor arbeidsgiveren står som eier av abonnementet. Gjennomsnittlig innrapportert skattepliktig fordel var 1200 kroner i de tilfellene arbeidstakeren var innrapportert med ett abonnement, og 2400 kroner hvis arbeidstakeren var innrapportert med to abonnement. I tillegg fikk anslagsvis 182 000 personer refusjon/godtgjørelse for utgifter tilsvarende statens satser ved jobbsamtaler fra privattelefon. Denne er skattefri, men ytelsen skal spesifiseres av arbeidsgiver på lønns- og trekkoppgaven.

Det er imidlertid mye som tyder på at det er langt flere arbeidstakere som får dekket telefonutgifter av arbeidsgiver enn det som er innrapportert. Blant annet viser Statistisk sentralbyrås mediebruksundersøkelse at det er et stort antall arbeidstakere som får dekket mobilutgiftene helt eller delvis av arbeidsgiver. Sammenliknet med antall innberetninger til ligningsmyndighetene er det klart at mange av disse ikke blir innrapportert. At det er mange som ikke innberettes, skyldes trolig blant annet at dagens ordning er svært administrativt krevende. Det er derfor viktig at dagens regler legges om slik at det oppnås en betydelig administrativ forenkling for både arbeidstaker og arbeidsgiver.

Provenyøkningen som følge av å innføre sjablonmodell for skattlegging av privat fordel av arbeidsgiverbetalt telekommunikasjon anslås på usikkert grunnlag til i størrelsesorden 940 mill. kroner påløpt og 755 mill. kroner bokført i 2006. Provenyøkningens størrelse har sammenheng med at det er mange arbeidsgivere og arbeidstakere innenfor dagens system som berøres av omleggingen.

Omleggingen antas å ha en god fordelingsprofil. Dette skyldes at det er høyinntektsgruppene som i størst grad får dekket telekommunikasjonsutgiftene av arbeidsgiveren. Endrignen i skattereglene for telekommunikasjon er nærmere omtalt i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

2.2.5.2 Hjemme-PC finansiert gjennom bruttotrekkordningen

Ved forskriftsendring i 1997 ble det innført skattefritak ved kjøp av PC-utstyr når dette helt eller delvis finansieres gjennom trekk i arbeidstakerens bruttolønn (*bruttotrekkordningen*). Det innebærer at kjøp av PC subsidieres tilsvarende marginalskatten på lønn. Ordningen innebærer redusert skatt både for lønnstaker, som får redusert sin skattepliktige bruttolønn, og for arbeidsgiver, som får redusert grunnlaget for betaling av arbeidsgiveravgift. Bakgrunnen for skattefritaket var et ønske om å bygge opp den generelle IT-kompetansen hos arbeidstakerne. Ordningen ble formelt regelfestet fra 2002.

For å kunne benytte bruttotrekkordningen kreves det at arbeidstaker har tjenstlig behov både for maskinvare og programvare.

En hjemme-PC-avtale med bruttotrekk innebærer at arbeidsgiver kjøper eller leier utstyret og utplasserer det hos den ansatte. Hvis utstyret er leid, betaler arbeidsgiver den månedlige avgiften. Denne summen motsvares av et tilsvarende trekk i den ansattes bruttolønn. Er utstyret kjøpt, betaler arbeidstakeren månedlige avdrag i form av bruttotrekk i bruttolønnen. Avtalene har normalt en varighet på tre år. Etter denne perioden er utstyret nedskrevet og kan overdras til den ansatte. I St.meld. nr. 1 (2005–2006) Nasjonalbudsjettet 2006 er skatteutgiften knyttet til hjemme-PC-er finansiert med bruttolønnstrekk på usikkert grunnlag anslått til 1,1 mrd. kroner.

Det anslås at i størrelsesorden 300 000 arbeidstakere i dag har avtale om bruttotrekk for finansiering av PC-kjøp. Det betyr at det inngås om lag 100 000 avtaler årlig. Ordningen har i så måte vært svært vellykket.

Figur 2.8, som er basert på resultater fra Statistisk sentralbyrås årlige mediebruksundersøkelser, viser at andelen av befolkningen med tilgang til PC i hjemmet har vokst kraftig i de årene bruttotrekkordningen har eksistert. Utviklingen har imidlertid flatet ut de senere årene.

Siden bruttotrekkordningen ble etablert i 1997 har det vært en utvikling i retning av at mange avtaler nå inkluderer tilleggsutstyr som digitale videokamera og store plasmaskjermer (TV-skjermer). Slikt utstyr kan neppe begrunnes ut fra tjenstlige behov og er dermed i strid med målet med bruttotrekkordningen.

Regjeringen ønsker å videreføre bruttotrekkordningen, men foreslår å begrense utgiftene som kan finansieres ved bruttotrekk, til 10 000 kroner over en treårs periode. Forslaget innebærer at ordinære PC-er fortsatt kan subsidieres gjennom bruttotrekkordningen. Endringen vil bidra til at innkjøp av datautstyr blir mer rettet mot utstyr som i større grad antas å ha et tjenstlig bruksområde.

Forslaget gis virkning fra og med 2005, men bare for avtaler som inngås etter at denne proposisjo-

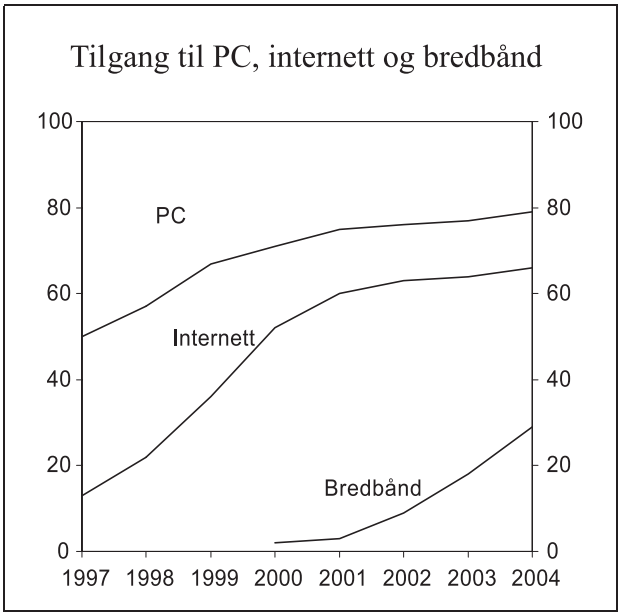

Figur 2.8 Tilgang til PC, internett og bredbånd i hjemmet. Prosent av befolkningen 9–79 år. Prosent
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

nen er lagt fram. Det anslås at provenyøkningen blir om lag 40 mill. kroner påløpt i 2005 og 160 mill. kroner påløpt i 2006. Siden endringen får virkning først fra midten av oktober, vil den neppe få bokført virkning i 2005. Den samlede bokførte virkningen på 200 mill. kroner vil derfor komme i 2006. Fordelingsvirkningene av forslaget antas å være gode, ikke minst som følge av at subsidieelementet i ordningen er større jo høyere marginalskatt lønnstakeren har.

Regjeringen foreslår å samle reglene for skattlegging av telefoni og Internett-tilgang, jf. avsnitt 2.2.5.1. Det skjer ved at reglene om arbeidsgivers skattefrie dekning av arbeidstakers utgifter til Internett- eller bredbåndsoppkobling tas ut av hjemme-PC-forskriften og innlemmes i sjablonmetoden for telekommunikasjon m.m., jf. avsnitt 2.2.5.1. Det legges opp til at også Internett-tilgang (bredbånd) som omfattes av eksisterende hjemme-PC avtaler, skal omfattes av sjablonmetoden for telekommunikasjon fra og med 2006. Det vises også til omtale i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

2.2.5.3 Skattlegge hyretillegg for sjøfolk m.fl. og fri kost for ansatte på kontinentalsokkelen

Regjeringen ønsker å videreføre arbeidet med å forenkle og stramme inn særregler i skattesystemet. Det er også nødvendig for å finansiere skatteformen. Å stramme inn regler som mangler god begrunnelse, vil bidra til økt likebehandling og til å bedre omfordelingen gjennom skattesystemet. Regjeringen foreslår derfor på nytt å fjerne det særskilte skattefritaket for hyretillegg, dvs. kostgodtgjørelse til sjøfolk for perioden de er på land, og for fri kost for ansatte på sokkelen. Disse skattefritakene ble vedtatt fjernet i forbindelse med budsjettet i 2005, men ble senere reversert i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2005. Forslaget må også ses i sammenheng med de øvrige lettelsene som foreslås, herunder i minstefradraget og toppskatten.

Skattefritaket for hyretillegg er langt på vei historisk begrunnet. I henhold til tariffavtalen mellom Norsk Sjøoffisersforbund og NHO utgjør hyretillegget om lag 16 500 kroner i året. For andre arbeidstakergrupper er slik godtgjørelse til dekning av rene private kostutgifter skattepliktig. Sjøfolk vil fortsatt bli skattemessig gunstig behandlet ettersom denne arbeidstakergruppen har et særskilt inntektsfradrag på 80 000 kroner som andre arbeidstakergrupper ikke har.

Arbeidstakere som har helt eller delvis fri kost i arbeidsforhold, for eksempel hotellpersonale og flypersonale, skattlegges for denne fordelen, mens ansatte på kontinentalsokkelen som nevnt har et særskilt skattefritak. Slik skattemessig forskjellsbehandling mellom ulike arbeidstakergrupper bør unngås. Regjeringen foreslår derfor på nytt å fjerne skattefritaket for fri kost for ansatte på kontinentalsokkelen. Disse har en lønnsinntekt på vel 600 000 kroner i gjennomsnitt, jf. Statistisk sentralbyårs undersøkelse av arbeidskraftskostnader for 2000. En arbeider på kontinentalsokkelen med 600 000 kroner i lønn og som jobber ordinær turnus, vil likevel få en netto skattelettelse på om lag 8500 kroner i gjennomsnitt når innstrammingen ses i sammenheng med de foreslåtte lettelsene i toppskatt og økt minstefradrag. Har vedkommende nettoformue, vil lettelsene bli høyere.

Innstrammingen i skattleggingen av *fri kost* for ansatte på sokkelen og fjerningen av skattefritaket for mottatt *hyretillegg* for sjøfolk m.fl. anslås å øke provenyet med om lag 225 mill. kroner påløpt og 180 mill. kroner bokført i 2006.

Forslaget er nærmere omtalt i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

2.2.6 Fradrag for gaver til frivillige organisasjoner mv.

Etter dagens regler kan giver kreve fradrag for gaver til visse frivillige organisasjoner mv., jf. skatteloven § 6–50. Det er en forutsetning at gaven utgjør

minst 500 kroner det året gaven gis. Den øvre grensen for fradraget ble økt fra 6000 kroner i 2004 til 12 000 kroner i 2005.

For å styrke de frivillige organisasjonenes virksomhet foreslår Regjeringen at den maksimale beløpsgrensen for fradrag for gaver til visse frivillige organisasjoner mv. økes til 15 000 kroner fra og med inntektsåret 2006.

Fradragsordningen for gaver til visse frivillige organisasjoner mv. omfatter etter gjeldende regler ikke gaver til politiske partier. Regjeringen foreslår at fradragsordningen utvides, slik at også gaver til politiske partier gjøres fradragsberettiget ved skatteligningen etter reglene i skatteloven § 6–50. Dette ble signalisert i Ot.prp. nr. 84 (2004–2005) Om lov om visse forhold vedrørende de politiske partiene (partiloven). Forslaget er i tråd med anbefalingen fra flertallet i Demokratifinansieringsutvalget, jf. NOU 2004: 25. Fradrag for gaver kan stimulere flere til å delta i finansieringen av partiene – utover det som betales i form av kontingent mv.

Forslagene anslås på usikkert grunnlag å gi en lettelse på 25 mill. kroner påløpt og 20 mill. kroner bokført i 2006.

2.2.7 Boligsparing for ungdom

Etter gjeldende regler gis det skattefradrag for 20 pst. av årlig sparebeløp innenfor ordningen med boligsparing for ungdom (BSU). Det kan spares inntil 15 000 kroner pr. år, men samlet innbetalt beløp kan ikke overstige 100 000 kroner. Det kan gjøres innskudd til og med det året en fyller 33 år.

Det høyeste tillatte innskuddsbeløpet pr. år har vært 15 000 kroner siden 1998. Regjeringen foreslår å øke dette til 20 000 kroner. Det innebærer at maksimalt årlig skattefradrag øker fra 3000 kroner til 4000 kroner. Innskuddsrammen på 100 000 kroner foreslås videreført. Lettelsen anslås på usikkert grunnlag til om lag 70 mill. kroner påløpt og 55 mill. kroner bokført i 2006.

2.2.8 Skattlegging av personer fra andre EØS-land med begrenset skatteplikt

Som ledd i EØS-tilpasningen foreslår Regjeringen å innføre fradragsrett for fysiske personer som er begrenset skattepliktige fra andre EØS-land på lik linje med personer bosatt i Norge. Forslaget er med på å sikre at Norge oppfyller sine forpliktelser som følger av EØS-avtalen når det gjelder fri bevegelse av arbeidstakere. Fradragsretten vil være betinget av at det alt vesentlige av inntekten er opptjent her. Det foreslås at denne gruppen skal ha rett til de samme fradragene som bosatte, med unntak av fradrag for renteutgifter knyttet til gjeld som er tatt opp utenfor Norge. Renteutgifter knyttet til gjeld som er tatt opp i Norge, skal fortsatt være fradragsberettiget, jf. Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

Når det innføres fradragsrett for begrenset skattepliktige fysiske personer fra andre EØS-land på lik linje med personer bosatt i Norge, bør det etter Regjeringens syn samtidig strammes inn i det særskilte standardfradraget som denne gruppen skattytere kan kreve i dag. Økningen i minstefradraget de senere årene tilsier også at standardfradraget strammes inn.

Begrenset skattepliktige fysiske personer har i dag, i tillegg til minstefradrag og personfradrag m.m., rett til et særskilt standardfradrag på 15 pst. av den arbeidsinntekten som inngår i grunnlaget for minstefradraget. Midlertidig bosatte som ikke har til hensikt å bo her mer enn fire år, har tilsvarende fradragsrett. Standardfradraget erstatter blant annet fradrag for arbeidsreiser, merkostnader ved opphold utenfor hjemmet, herunder losji og besøksreiser og fradrag etter EØS-reglene for pendlere, særfradrag for uførhet, sykdomskostnader og alder m.m. Standardfradraget har ingen øvre grense. Fradraget kan i mange tilfeller bli uforholdsmessig stort sammenliknet med de fradragene det er ment å skulle erstatte. Eksempelvis hadde om lag 1000 personer 100 000 kroner eller mer i standardfradrag i 2003. Om lag 54 000 personer krevde standardfradrag i 2003.

Standardfradraget ble innført av forenklingshensyn fordi skattemyndighetene mangler dokumentasjon over hvilke kostnader skattyterne hadde i forbindelse med sitt arbeidsopphold i Norge. Hensynet til forenkling taler etter Regjeringens syn for at standardfradraget videreføres, men at det strammes inn. Regjeringen foreslår derfor å redusere satsen fra 15 pst. til 10 pst. samtidig som det innføres et øvre tak på fradraget på 40 000 kroner. Det foreslås i tillegg at antall år midlertidig bosatte i Norge kan motta standardfradrag, reduseres fra inntil fire år til de to første ligningene.

Forslaget anslås på usikkert grunnlag å øke provenyet med om lag 90 mill. kroner påløpt og om lag 70 mill. kroner bokført i 2006.

Forslaget er omtalt nærmere i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

2.2.9 Beløpsgrense i skattleggingen av firmabiler og yrkesbiler

Fra 2005 ble skattleggingen av firmabil lagt om til en såkalt prosentligningsmodell. Den private forde-

len som skal skattlegges, er 30 pst. av bilens listepris som ny under 235 000 kroner og 20 pst. av overskytende verdi.

I Stortingets vedtak framgår det ikke at beløpsgrensen på 235 000 kroner bør prisjusteres på lik linje med andre beløpsgrenser. En slik prisjustering sikrer at nivået på skattleggingen opprettholdes på 2005-nivå, og ikke reduseres fra 2005 til 2006. Dersom beløpsgrensen ikke prisjusteres, vil det ligge en «automatisk» lettelse i skattleggingen av firmabil fra ett år til det neste. Regjeringen foreslår på bakgrunn av dette å prisjustere beløpsgrensen med anslått vekst i konsumprisindeksen fra 2005 til 2006 på 1¾ pst. Beløpsgrensen blir dermed 239 100 kroner for 2006. Beløpsgrensen prisjusteres heretter årlig med forventet vekst i konsumprisindeksen, og den årlige prisjusteringen tas ut av skatteloven og inn i skattelovforskriften.

Det vises også til omtale i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

2.2.10 Nominelt uendrede grenser

I tråd med praksis fra tidligere år legges det opp til at en del særskilte grenser og fradrag holdes nominelt uendret for å gi rom for skatte- og avgiftslettelser på prioriterte områder. Blant annet videreføres sjømanns- og fiskerfradraget, lønnsfradraget, foreldrefradraget, særfradrag for alder og uførhet, fradrag for fagforeningskontingent mv., fradraget for personlige skattytere i Finnmark og Nord-Troms, særskilt fradrag for landbruk mv. og fradrag for premie innbetalt til IPA (individuelle pensjonsavtaler) nominelt uendret. Det foreslås også å beholde grensen i formuestillegget under skattebegrensningsregelen for pensjonister mv. nominelt uendret.

Inkludert samspillsvirkninger mv. anslås dette samlet å gi en innstramming på om lag 230 mill. kroner påløpt og om lag 185 mill. kroner bokført.

2.3 Skattlegging av næringsvirksomhet

2.3.1 Avskrivningssatsen på maskiner

Etter gjeldende regler kan saldo for driftsmidler i saldogruppe d (personbiler, traktorer, maskiner, redskap, instrumenter, inventar mv.) avskrives med inntil 20 pst. Dette er lavere enn i de fleste andre land, og kan blant annet påvirke bedriftenes lokaliseringsbeslutninger. For å øke investeringene foreslår derfor Regjeringen at den maksimale avskrivningssatsen for saldogruppe d økes til 25 pst. Forslaget gir et provenytap på anslagsvis 1650 mill. kroner påløpt og 360 mill. kroner bokført i 2006.

2.3.2 Skattlegging på Svalbard

Svalbardtraktaten artikkel 8 bestemmer at skatter, gebyr og avgifter som oppkreves på Svalbard, utelukkende skal komme Svalbard til gode, og ikke være høyere enn behovene for øygruppen tilsier.

For å tilpasse skattereglene på Svalbard til skattereformen foreslår Regjeringen enkelte endringer. Skattesatsen på selskapsoverskudd og kapitalinntekter m.m. er i dag 10 pst. For *aksjonærer og andre selskapsdeltakere* foreslås det skattlegging ved utdeling fra selskapet tilsvarende som på fastlandet, men uten skjermingsfradrag. Den samlede skattesatsen for selskap og deltaker blir dermed 19 pst. For *selvstendig næringsdrivende* foreslås det at skjermingsmetoden gjennomføres tilsvarende som på fastlandet. Den høyeste marginalskattesatsen blir dermed 20,7 pst. for næringsdrivende som er medlem i den norske folketrygden.

Lønn for arbeid som utføres på Svalbard, er skattepliktig til Svalbard dersom oppholdet varer minst 30 dager sammenhengende. Lønn skattlegges etter lønnstrekkordningen, dvs. at skattegrunnlaget er brutto lønn uten fradrag. Skattesatsen for lønn er etter gjeldende regler 8 pst., og det betales trygdeavgift på 7,8 pst., slik at samlet skatt på lønn er 15,8 pst. Det utlignes ikke toppskatt på lønnsinntekter.

Regjeringen foreslår at skattesatsen i lønnstrekkordningen økes til 12 pst., blant annet for å unngå at aksjeskattleggingen omgås gjennom lønnsuttak. Samlet skatt på lønn økes dermed til 19,8 pst.

Skattesatsene på Svalbard vil med dette forslaget likevel være vesentlig lavere enn på fastlandet. Personlige aksjonærer og andre personlige selskapsdeltakere på fastlandet kan derfor ønske å flytte til Svalbard for å realisere aksjegevinster mv. der. For å motvirke slike skattetilpasninger foreslår Regjeringen en egen regel om at slik inntekt forblir skattepliktig til fastlandet i en femårsperiode etter utflytting til Svalbard. En liknende regel gjelder generelt for aksjegevinster ved utflytting fra Norge.

Etter gjeldende regler betaler personer lignet på Svalbard 0,9 pst. skatt av formue mellom 140 000 kroner og 540 000 kroner og 1,1 pst. skatt av formue over 540 000 kroner. Det foreslås tilsvarende endringer i formuesskatten på Svalbard som på fastlandet. Bunnfradraget økes til 190 000 kroner, og det innføres én formuesskattesats på 0,9 pst. Det foreslås videre at ektepar får dobbelt bunnfradrag,

jf. avsnitt 2.2.4. Høyeste formuesskattesats reduseres dermed tilsvarende som på fastlandet. Forslaget må ses i sammenheng med økt skattlegging av eieravkastning ved innføring av skjermingsmetoden.

Samlet anslås forslagene å gi Svalbard om lag 13 mill. kroner i økte skatteinntekter, i hovedsak som følge av økt skattesats på lønn. Økningen i skatteinntektene medfører at tilskuddet til Svalbard over kap. 480, post 50 kan reduseres med 13 mill. kroner i budsjettet for 2006, jf. St.prp. nr. 1 (2005–2006) Justis- og politidepartementet.

Det vises til nærmere omtale i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

Regjeringen har satt ned en arbeidsgruppe for å vurdere skattereglene og skattenivået på Svalbard nærmere.

2.3.3 Fradrag for underskudd

Skaugeutvalget foreslo å avvikle begrensningen i adgangen til å framføre underskudd til ti år og å innføre adgang til å framføre underskudd ved opphør av næring, jf. NOU 2003:9. I skattemeldingen varslet Regjeringen at den ville endre reglene om framføring av underskudd i samsvar med utvalgets forslag.

Grensen for framføring av underskudd på ti år har vært satt etter en avveining mellom administrative hensyn og hensynet til å sikre at skattyterne får fradrag for underskudd i senere inntekt. Ved å avvikle tidsbegrensningen i adgangen til å framføre underskudd, vil skattleggingen bli mer symmetrisk og nøytral fordi sikkerheten for å få fradrag for påløpte utgifter økes. Regjeringen foreslår derfor at tidsbegrensningen på ti år fjernes fra 2006. Behov for å framføre underskudd ut over ti år oppstår trolig sjelden. Provenyvirkningene av å oppheve begrensingen antas derfor å være ubetydelige.

Den gjeldende regelen om avskjæring av rett til å framføre underskudd ved opphør av næring henger ikke godt sammen med de øvrige reglene om samordning av underskudd. I dag faller retten til fradrag for tidligere års underskudd bort dersom underskuddet er oppstått i en virksomhet som nedlegges eller overdras til andre. Da denne bestemmelsen ble innført, var det ikke adgang til å føre underskudd i en virksomhet til fradrag i overskudd fra en annen virksomhet.

Etter gjeldende regler er det vid adgang til å avregne underskudd fra en virksomhet mot andre virksomhetsinntekter (inkl. lønnsinntekt) før virksomheten opphører. Det er derfor ikke sterke grunner til at retten til framføring skal bortfalle når virksomheten opphører. Bestemmelsen medfører også avgrensningsproblemer fordi det kan være vanskelig å avgjøre når en virksomhet faktisk har opphørt. Regjeringen foreslår på denne bakgrunn å oppheve bestemmelsen fra 2006. Det anslås at provenyet vil reduseres med om lag 55 mill. kroner påløpt som følge av endringen. Forslaget har ingen bokført virkning i 2006.

Det vises også til omtale i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

2.3.4 Fradrag for eierkostnader med tilknytning til skattefrie aksjeinntekter

Ved innføring av fritaksmetoden ble fradrag for kostnader tilknyttet aksjeinntekter mv. fjernet, jf. Ot.prp. nr. 1 (2004–2005) Skatte- og avgiftsopplegget 2005 – lovendringer. I Revidert nasjonalbudsjett 2005 varslet Regjeringen at den ville vurdere spørsmålet om fradragsrett for slike kostnader, og eventuelt komme tilbake til dette i forbindelse med budsjettet for 2006.

Fritaksmetoden, herunder fjerningen av fradraget for aksjeeierkostnader, innebærer at selskaper i større grad enn tidligere må skille mellom kostnader som er knyttet til henholdsvis skattepliktig og skattefri inntekt. Det kan være vanskelig å avgjøre om kostnadene relaterer seg til det ene eller andre. Dette gjelder blant annet kostnader knyttet til internrevisjon og generalforsamling i morselskapet. Administrative hensyn tilsier derfor at fradraget gjeninnføres. Dette vil i tillegg gi større likebehandling av næringsvirksomhet organisert i konsernstruktur og næringsvirksomhet som er organisert i underavdelinger innenfor et selskap.

På denne bakgrunn foreslår Regjeringen å gjeninnføre fradragsrett for løpende kostnader med tilknytning til skattefrie aksjeinntekter (utbytte) mv. fra og med 2005. Forslaget omfatter ikke kostnader til kjøp av aksjer. Provenytapet anslås skjønnsmessig til 100 mill. kroner bokført i 2006.

Det vises også til omtale i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

2.3.5 Skattlegging ved innløsning av festet tomt m.m.

I Ot.prp. nr. 92 (2004–2005) Om lov om endringer i skatte- og avgiftslovgivningen mv. varslet Regjeringen at den ville komme tilbake med forslag om endringer i regelverket for betinget skattefritak. Regjeringen mener at regelverket bør omfatte både gevinst i forbindelse med realisasjon av festetomter i tilfeller der festeren krever innløsning i henhold til

tomtefesteloven og i forbindelse med frivillig skogvern.

Gevinst ved ufrivillig realisasjon av formuesobjekt som følge av brann eller annen ulykke, ekspropriasjon eller innløsning av festet tomt, fritas etter gjeldende regler for inntektsskatt. Fritaket forutsetter at vederlaget benyttes til å erverve nytt objekt av samme art innen utløpet av året etter realisasjonsåret.

Etter gjeldende regler kan gevinst som skyldes realisasjon av bortfestet tomt, bare kreves avsatt betinget skattefritt dersom festeren faktisk har krevd tvungen innløsning etter lov om tomtefeste. Som varslet i Revidert nasjonalbudsjett 2005 foreslår Regjeringen at det betingede skattefritaket med virkning fra 2006 også skal omfatte realisasjon der festeren kunne kreve tvungen innløsning. Gjeldende avgrensning av skattefritaket foreslås endret slik at det omfatter alle tilfeller der festeren har krav på innløsning, uavhengig av om bortfesteren har motsatt seg innløsning eller ikke.

Regjeringen foreslår dessuten en noe utvidet adgang til å reinvestere gevinsten. Dagens regler krever at gevinsten investeres i nytt objekt av samme art. Det foreslås at gevinsten også skal kunne benyttes til erverv av eller påkostning på areal, bygg eller anlegg, men ikke bolig- og fritidsbolig.

Regjeringen foreslår også å utvide området for betinget skattefritak til å omfatte gevinst i forbindelse med erstatning til skogeiere ved skogvern etter naturvernloven. Det innebærer at adgangen til betinget skattefritak skal omfatte frivillig vern av skog, ikke bare tvunget vern. I en del tilfeller kan det være vanskelig å skaffe til veie erstatningsskog i rimelig nærhet. Regjeringen foreslår at denne adgangen til å reinvestere skal omfatte erverv av jord eller skog, og erverv av eller påkostning av bygg eller anlegg til bruk i jordbruks- eller skogbruksdrift eller i attåtnæring (turisme, jakt, fiske, husflid mv.) på jord- eller skogeiendom. Det foreslås at omleggingen skal gjelde fra 2005. Eventuell ikrafttredelse først fra 2006 ville gjøre realisasjon i 2005 skattepliktig, mens realisasjon i 2004 (jf. den gamle tiårsregelen) eller i 2006 vil være skattefri.

Regjeringen mener videre at den generelle regelen om at reinvestering må skje innen året etter realisasjonsåret bør utvides noe. Det foreslås derfor at fristen forlenges til tre år etter realisasjonsåret. Dette vil blant annet gi bedre tid til å planlegge reinvesteringer.

Forslagene anslås å redusere provenyet med 10 mill. kroner påløpt og 25 mill. kroner bokført i 2006. Det vises også til omtale i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

2.3.6 Tilpasning til ESAs reviderte retningslinjer for sjøtransport – virkninger for riggselskaper

ESAs reviderte statsstøtteretningslinjer for sjøtransport innebærer blant annet at flyttbare innretninger for bruk i petroleumsvirksomhet som rigger, produksjonsskip mv., ikke lenger er tillatte eiendeler innenfor rederiskatteordningen. Dette innebærer at riggselskap må tre ut av rederiskatteordningen. Høy oljepris har økt leteaktiviteten. I kombinasjon med relativt begrenset nybygging av rigger de senere årene, har dette gitt en høy utnyttelsesgrad av riggene og en sterk økning i riggratene. Riggselskapene er følgelig i et marked med sterk etterspørsel og begrenset tilbud og har derfor muligheter for høy fortjeneste. I Ot.prp. nr. 92 (2004–2005) Om lov om endringer i skatte- og avgiftslovgivingen mv. ble det varslet at nødvendige endringer i regelverket legges fram i budsjettet for 2006, med ikrafttredelse fra inntektsåret 2006. Departementet varslet samtidig at man da ville vurdere om det er behov for overgangsregler for berørte riggselskap.

Etter de alminnelige uttredelsesreglene skal det foretas et inntektsoppgjør ved uttreden av rederiskatteordningen. Den beregnede gevinsten (tapet) skal føres på selskapets gevinst- og tapskonto og inntektsføres (fradragføres) med 20 pst. av gjenstående saldo pr. år. Selskapene får etter uttreden også avskrive sine driftsmidler med 14 pst. av gjenstående saldo pr. år, med utgangspunkt i driftsmidlenes markedsverdi ved uttreden. Dersom riggselskapene skulle tre ut etter ordinære regler, anslås på usikkert grunnlag provenyøkningen i 2006 til i størrelsesorden 170 mill. kroner påløpt.

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2005 ba Stortinget om at Regjeringen fremmer forslag til overgangsregler i forbindelse med budsjettet for 2006. Departementet fremmer derfor forslag om overgangsregler.

Departementet foreslår overgangsregler hvor selskapenes beregnede gevinst ved uttreden kommer til fradrag i avskrivingsgrunnlaget. Dersom beregnet gevinst overstiger avskrivningsgrunnlaget, skal det overskytende inntektsføres årlig med 20 pst. av saldo over gevinst- og tapskonto. Dersom avskrivningsgrunnlaget overstiger beregnet gevinst, skal det overskytende på vanlig måte fradragsføres årlig med 14 pst. av saldo. For selskaper som går ut av ordningen med beregnet tap, foreslås det ingen endringer. Det anslås på usikkert grunnlag at overgangsregelen første år etter uttreden vil bety en lettelse for selskapene på om lag 70 mill. kroner i forhold til en situasjon med uttreden uten overgangsregler.

Departementets forslag til overgangsregel anslås på usikkert grunnlag å gi et proveny på om lag 100 mill. kroner påløpt i 2006. Anslaget omfatter både gevinstskattlegging ved uttreden og provenyvirkningen av at selskapene underlegges ordinær skattlegging. Det er også tatt hensyn til at dagens tonnasjeskatt bortfaller. Selskapene er etterskuddspliktige, så den bokførte virkningen vil først komme i 2007.

For en mer utfyllende beskrivelse vises det til Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

2.3.7 Skattefradrag for kostnader til forskning og utvikling

Innledning

Foretak har rett til skattefradrag for kostnader knyttet direkte til forsknings- og utviklingsprosjekt som er godkjent av Norges forskningsråd (Skattefunn). Skattefradragsordningen ble gjort gjeldende for små og mellomstore foretak fra 1. januar 2002 og utvidet til alle foretak fra 1. januar 2003. Skattefradragets størrelse beregnes og avgrenses etter nærmere regler i skatteloven § 16–40 med tilhørende forskrift. Det er blant annet et vilkår at kostnadene som medtas i beregningsgrunnlaget for støtte, er attestert av revisor. Ligningsmyndighetene kontrollerer oppgitte kostnader og beregner skattefradragets størrelse. Dersom skattefradraget er høyere enn skattyters utlignede skatt, blir det overskytende beløp utbetalt fra staten.

Anvendelse og omfang

Næringslivet fikk 696 mill. kroner i støtte gjennom Skattefunn for skatteåret 2002 og 1280 mill. kroner for skatteåret 2003. Av dette var henholdsvis 82 pst. og 78 pst. utbetaling utover utlignet skatt. Skattefunn ble dermed i stor grad benyttet av foretak som ikke var i skatteposisjon. Prosjektene som mottok støtte gjennom Skattefunn i 2003, hadde en samlet kostnad på 7,6 mrd. kroner. Næringslivets FoU-virksomhet totalt, dvs. egenutført og innkjøpt FoU, utgjorde om lag 17 mrd. kroner i 2003 (ekskl. foretak under 10 sysselsatte). Prosjektene som mottar støtte gjennom Skattefunn, dekker dermed en betydelig del av næringslivets FoU-virksomhet.

For 2004 har Norges forskningsråd godkjent om lag 6000 prosjekter med budsjetterte FoU-utgifter på vel 10 mrd. kroner. Den godkjente søknadsmassen gir næringslivet rett til støtte gjennom Skattefunn på om lag 1,8 mrd. kroner i alt. Erfaringsmessig vil imidlertid en del prosjekter ikke fullføres, reduseres i omfang eller bli utsatt. Derfor anslår Finansdepartementet et påløpt provenytap for 2004 til om lag 1,6 mrd. kroner. Søknader til Norges forskningsråd så langt i 2005 indikerer at anvendelsen av Skattefunn fortsetter på om lag samme nivå.

Anvendelsen av Skattefunn er blitt langt mer omfattende enn lagt til grunn da ordningen ble vedtatt og senere utvidet. Provenytapet av den avgrensede ordningen som gjaldt i 2002, ble opprinnelig anslått til 510 mill. kroner. Utvidelsen til gjeldende regelverk ble foreslått i statsbudsjettet for 2003, og var basert på et anslag for samlet provenytap på 910 mill. kroner. Det høyere provenytapet ved ordningen skyldes i hovedsak at langt flere små og mellomstore foretak anvender Skattefunn enn det som ble forventet. Selv om det nå foreligger et erfaringsgrunnlag fra skatteoppgjørene for 2002 og 2003, og for søknadsbehandlingen til og med 2004, vil det også framover være usikkerhet knyttet til provenytapet av Skattefunn.

Ulønnet arbeidsinnsats er ikke fradragsberettiget etter skatteloven, og slik innsats i FoU-prosjekt faller derfor utenfor Skattefunn. For 2005 ble det imidlertid innført en rammestyrt tilskuddsordning for ulønnet forskningsinnsats i skattefunnprosjekt. Denne ordningen foreslås videreført i 2006 med en ramme på 30 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 1 (2005–2006) Nærings- og handelsdepartementet.

Evaluering av Skattefunn

Statistisk sentralbyrå gjennomfører en evaluering av Skattefunn for perioden 2002–2006. Evalueringen skal omfatte analyse av om ordningen fører til økt FoU, slår ut i resultatmål som innovasjon, produktivitet, sysselsetting, bedriftens overlevelsesevne, lønnsomhet mv., fører til atferdsendringer i bedriftene knyttet til ressursbase, konkurransestrategi, entreprenørskap mv. og samspill mellom Skattefunn og andre virkemidler. Disse delene av evalueringen er primært knyttet til om målene for ordningen oppnås. I tillegg skal det inngå et delprosjekt om administrativ gjennomføring. Dette delprosjektet vil vurdere ordningens tilgjengelighet og brukervennlighet samt effektiviteten i de administrative rutinene. Evalueringen vil også forsøke å avdekke mulig skattetilpasning, f.eks. knyttet til reklassifisering av utgifter eller oppsplitting av virksomhet i flere foretak samt vurdere kvaliteten av revisorgodkjent prosjektregnskap.

Underveis i evalueringen skal det legges fram både årsrapporter og tematiske rapporter. De tematiske rapportene skal blant annet inkludere en foreløpig rapport om brukernes vurdering av Skatte-

funn (oktober 2005), en rapport om resultatmål (fjerde kvartal 2006) og en rapport om skattetilpasning (tredje kvartal 2007). Sluttrapport skal leveres fjerde kvartal 2007.

Den første årsrapporten, som Statistisk sentralbyrå la fram i mai 2005, gir en beskrivelse av regelverk, statistikkgrunnlag og opplegg for datainnsamling og analyse. Dataene viser at svært mange av foretakene som har søkt og fått innvilget skattefradrag med den nye ordningen, ikke tidligere har vært i kontakt med virkemiddelapparatet for FoU og innovasjon. Det framkommer også at for aksjeselskapene i industri og tjenesteyting som mottok støtte gjennom Skattefunn i 2003, utgjorde fradrag og utbetalinger i gjennomsnitt en betydelig andel av påløpt skatt (47 pst.).

Administrasjon og økonomistyring

Støtte til næringslivet administreres normalt gjennom tilskuddsordninger med bevilgning over statsbudsjettet. Bruk av skattesystemet for støtteutbetaling har gjort det nødvendig med en todelt forvaltning av Skattefunn. Norges forskningsråd har ansvar for å godkjenne prosjektsøknader og foretakenes rapportering om gjennomføringen. Skatteetaten kontrollerer opplysningene om medgåtte kostnader, kontrollerer at støttevilkårene er oppfylt, beregner skattefradraget og utbetaler eventuelt fradrag utover utlignet skatt.

Evalueringen som Statistisk sentralbyrå utfører, kan i noen grad belyse spørsmål knyttet til oppfølging og kontroll av Skattefunn, men er i større grad rettet mot å påvise virkninger for næringslivet. Finansdepartementet arbeider derfor, i samråd med Nærings- og handelsdepartementet, med å sette i gang en mer inngående evaluering av administreringen og økonomistyringen av Skattefunn. Særlig vekt legges på problemstillinger knyttet til delt forvalteransvar. Hensikten er å supplere den pågående evalueringen, og arbeidene må samordnes. Derved vil det kunne etableres et bedre grunnlag for å vurdere resultatene av Skattefunn i sammenheng med administrasjon av ordningen, slik at potensialet for forbedring av ordningen kan avdekkes.

2.4 Endringer i kommunale og fylkeskommunale skattører og fellessskatt for 2006

Som en del av det økonomiske opplegget for kommunesektoren for budsjettåret 2006, foreslår Regjeringen å øke den maksimale kommunale skattøren for personlige skattytere fra 13,2 pst. i 2005 til 13,6 pst. i 2006, dvs. med 0,4 prosentpoeng, jf. tabell 2.6. Den fylkeskommunale skattøren foreslås holdt uendret på 3 pst.

Bakgrunnen for forslaget om å øke de kommunale skattørene er Regjeringens mål om å øke skatteinntektenes andel av kommunesektorens samlede inntekter til 50 pst. i 2006. I 2005 anslås skattenes andel av kommunesektorens samlede inntekter å utgjøre drøyt 49 pst.

Satsen for fellesskatt til staten for personlig skattytere foreslås redusert med 0,4 prosentpoeng til 11,4 pst. i 2006, slik at samlet skatt på alminnelig inntekt utgjør 28 pst.

I forbindelse med statsbudsjettet for 2005 ble det besluttet å tilbakeføre en andel av selskapsskatten til kommunene fra 2005. Som en midlertidig ordning blir selskapsskatten utbetalt som en del av rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner i 2005 og 2006.

Tabell 2.6 Skattørene i 2005 og 2006. Prosent

Maksimalskattøren for personlige skattytere	2005	2006
Kommuner	13,20	13,60
Fylkeskommuner	3,00	3,00
Fellesskatt til staten	11,80	11,40
Alminnelig inntekt	28,00	28,00

Skattøren for etterskuddspliktige skattytere	2005	2006
Fellesskatt til staten	23,75	23,75
Det felleskommunale skattefondet	4,25	4,25
Alminnelig inntekt	28,00	28,00

Kilde: Finansdepartementet.

Fra 2007 skal kommunene tilføres en andel av selskapsskatten basert på innbetalte etterskuddsskatter for inntektsåret 2005 til et felleskommunalt skattefond, som fra samme år er opprettet som en ny, felles kommunal skattekreditor. Satsen for det felleskommunale skattefondet ble for inntektsåret 2005 satt til 4,25 pst. Satsen for fellesskatt til staten ble samtidig redusert med 4,25 prosentpoeng til 23,75 pst.

Skattesatsen for det felleskommunale skattefondet for inntektsåret 2006 vil påvirke hvor mye selskapsskatt som skal tilføres kommunene i 2008. Det foreslås at skattesatsene for det felleskommunale skattefondet og fellesskatten holdes uendret fra inntektsåret 2005 til inntektsåret 2006, dvs. henholdsvis 4,25 pst. og 23,75 pst.

2.5 Avgift på arv og gaver (kap. 5506 post 70)

Etter gjeldende regler er arv og gaver inntil 250 000 kroner fritatt for arveavgift. Av arv og gaver til arvelaterens/giverens barn, fosterbarn – herunder stebarn som arvelateren/giveren har oppfostret – og foreldre, svares det 8 pst. avgift av arv/gave mellom 250 000 kroner og 550 000 kroner og 20 pst. avgift av det overskytende. De samme innslagspunktene gjelder for andre arvinger/gavemottakere, men avgiftssatsene er henholdsvis 10 pst. og 30 pst.

Innslagspunktene ble sist hevet i 2003, da med 50 000 kroner i begge trinn. Regjeringen foreslår å doble innslagspunktene for betaling av avgift til henholdsvis 500 000 og 1 100 000 kroner for arv og gaver med rådighetsdato 1. januar 2006 og senere.

Regjeringen foreslår videre å innføre en rentefri betalingsutsettelse av arveavgiften ved generasjonsskifte i familiebedrifter. Forslaget innebærer at arveavgiften ved slike generasjonsskifter kan betales i avdrag over 7 år rentefritt. Ordningen vil omfatte små foretak som definert i regnskapsloven og enkeltpersonforetak som ikke har regnskapsplikt. For å avgrense ordningen til familiebedrifter må arvelater eller giver (eller dennes ektefelle eller samboer) eie minst 25 pst. av foretaket før overdragelsen. Kreditten faller bort hvis over halvparten av foretaket realiseres eller virksomheten legges ned.

Forslagene anslås å gi en lettelse på 690 mill. kroner påløpt i 2006. Det antas at forslagene ikke vil ha bokført virkning i 2006. Det skyldes at fristen for å betale avgift på arv (ved privat skifte) er tolv måneder etter rådighetstidspunktet. For gaver er fristen tre måneder, men lang saksbehandlingstid tilsier at det ikke blir nevneverdig provenyøkning av denne endringen i 2006. Det vises til forslag til Stortingets vedtak om avgift til statskassen på arv og gaver for budsjetterminen 2006 og Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

2.6 Trygdeavgift og andre avgifter til folketrygden (kap. 5700 post 71 og 72)

2.6.1 Trygdeavgifter m.m.

Selvstendig næringsdrivende (utenom primærnæringene) betaler en trygdeavgift på 10,7 pst. på næringsinntekt, mens satsen er 7,8 pst. på lønnsinntekter og primærnæringsinntekt. Av pensjonsinntekt mv. betales det en trygdeavgift på 3 pst. Den høyere satsen for selvstendig næringsdrivende skyldes at det ikke ilegges arbeidsgiveravgift på næringsinntekt. Næringsdrivende mottar i dag samme pensjonsytelser fra folketrygden som lønnstakere med tilsvarende inntekt.

Den nedre grensen for å betale trygdeavgift er etter gjeldende regler 29 600 kroner. Deretter trappes trygdeavgiften opp med 25 pst. av lønnsinntekten mellom 29 600 kroner og 43 023 kroner. Siden det ikke blir innkrevd skatt dersom samlet skatt er under 100 kroner, og trygdeavgiften utgjør 25 pst. av lønnsinntekten, er nedre grense for å betale skatt i praksis 30 000 kroner. Dette kalles også «frikortgrensen». Regjeringen foreslår å holde den nedre grensen for å betale trygdeavgift nominelt uendret.

Produktavgiften i fiskerinæringen skal dekke forskjellen mellom høy sats og mellomsats for trygdeavgiften. Det skyldes at næringsdrivende i fiskerinæringen, i motsetning til næringsdrivende utenfor primærnæringene, ikke er pålagt trygdeavgift med høy sats. Med forslaget for 2006 er forskjellen mellom høy sats og mellomsats 2,9 prosentpoeng. Videre skal produktavgiften dekke arbeidsgiveravgift på hyre, en kollektiv medlemspremie til yrkesskadetrygd (0,2 pst. av inntekten), de faktiske utgiftene som folketrygden har i forbindelse med frivillig tilleggstrygd for sykepenger samt utgifter i forbindelse med stønad til arbeidsløse i næringen.

Fiskeri- og kystdepartementet tilrår i brev av 12. september 2005 at avgiftssatsen blir fastsatt til 3 pst. i 2006. I brevet fra Fiskeri- og kystdepartementet heter det blant annet:

> «Fiskeridepartementet har innhentet prognose på førstehåndsverdi og pensjonsgivende inntekt fra Fiskeridirektoratet. Rikstrygdeverket har kommet med opplysninger om utviklingen i kostnadene ved kollektiv tilleggstrygd til sykepenger for fiskere samt oversikt på innbetalt

produktavgift hittil i 2005. Garantikassen for fiskere har opplyst om utviklingen i utbetalingene av arbeidsledighetstrygd for fiskere med prognose for 2006.

Følgende størrelser ligger til grunn ved fastsetting av nivået på produktavgifta for 2006:

Førstehåndsverdi som det skal betales produktavgift av	11 000 mill. kr.
Dette gir en pensjonsgivende inntekt på	4 239 mill. kr.

Fiskeridepartementet vil legge til grunn følgende prognoser som produktavgifta skal dekke i 2006. [...]

Andel medlemsavgift (2,9 pst. av inntekt)	122,9 mill. kr.
Yrkesskadetrygd (0,2 pst. av inntekt)	8,5 mill. kr.
Dagpenger ved arbeidsløshet .	38,0 mill. kr.
Kollektiv tilleggstrygd for sykepenger	165,0 mill. kr.
Totalt	334,4 mill. kr

Avgiftssatsen første halvår 2005 var på 3,8 % som ble redusert til 2,5 % for andre halvår. Foreløpige regnskapstall og prognoser for resten av året, viser at avgiftssatsen for hele 2005 skulle vært 3,1 %. Prognosene som lå til grunn for fastsetting av satsen for 2. halvår, ser ut til å holde.

Beregning ut fra prognosene for 2006 tilsier at riktig sats på produktavgiften vil være 3,0 % for 2006, som er en nedgang på 0,1 % sammeligned med gjennomsnittlig sats for hele 2005. Nedgangen skyldes forventninger om høyere førstehåndsverdi i 2006 sammenlignet med 2005, samt forventninger om noe lavere utbetalinger på syketrygd og arbeidsledighetstrygd.»

Finansdepartementet slutter seg til dette, og legger fram forslag om at avgiftssatsen for produktavgift blir fastsatt til 3 pst. i 2006. Det vises til forslag til vedtak om produktavgift til folketrygden for fiskeri-, hval- og selfangstnæringen for 2006.

2.6.2 Omlegging av den differensierte arbeidsgiveravgiften

2.6.2.1 Provenyvirkning av omleggingen i 2006

Nytt regelverk for den regionale differensieringen av arbeidsgiveravgiften ble vedtatt i forbindelse med budsjettet for 2004. Det innebar at nullsatsen for arbeidsgiveravgift i Finnmark og Nord-Troms ble opprettholdt, og at satsene som gjaldt i 2003 ble videreført for de deler av fiskeri- og landbrukssektoren som faller utenfor EØS-avtalen. For det øvrige næringslivet, med unntak av transportsektoren, ble satsene som gjaldt i 2003, videreført innenfor den EØS-hjemlede fribeløpsgrensen. I avgiftssonene 3 og 4 ble det innført overgangssatser for foretak som ikke fullt ut skjermes av fribeløpsordningen. De enkelte tiltakene er nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 (2003–2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

For lønnskostnader som ikke er skjermet av fribeløpsordningen, gjelder det en overgangsordning. Denne innebærer at avgiftssatsen økes fra 2005 til 2006 med 1,9 prosentpoeng til 12,2 pst. i sone 3 og med 2,2 prosentpoeng til 11,7 pst. i sone 4. Regjeringen foreslår at de økte avgiftsinntektene som følger av opptrappingen, i sin helhet blir tilbakeført til distriktene gjennom bevilgninger til kompensasjonstiltak over statsbudsjettets utgiftsside. Den isolerte avgiftsøkningen for privat sektor som følger av at avgiftssatsen i sonene 3 og 4 trappes opp, anslås til om lag 465 mill. kroner påløpt i 2006. I tillegg foreslår Regjeringen at det gis en tilsagnsfullmakt, jf. St.prp. nr. 1 (2005–2006) Kommunal- og regionaldepartementet.

Som vist til i St.prp. nr. 1 (2004–2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak har EU-kommisjonen foreslått at også transportsektoren skal omfattes av regelverket for bagatellmessig støtte. Forslaget er ennå ikke vedtatt. Etter et eventuelt vedtak om å endre kommisjonsforordningen om bagatellmessig støtte, vil tilsvarende regler bli innlemmet i EØS-avtalen etter vedtak i EØS-komiteen. Regjeringen ønsker i størst mulig grad å likebehandle transportnæringen og andre næringer innenfor systemet med differensiert arbeidsgiveravgift. Regjeringen antar at et forslag om nedsatt arbeidsgiveravgift innenfor fribeløpet kan fremmes i løpet av 2006. I provenyberegningene er det derfor tatt hensyn til at transportsektoren kommer inn under regelverket for bagatellmessig støtte, jf. tabell 2.7.

Tabell 2.7 gir en samlet framstilling av provenyvirkningen av omleggingen av den differensierte arbeidsgiveravgiften i budsjettet for 2006. Tabellen viser at de økte avgiftsinntektene som følge av omleggingen av ordningen i sin helhet blir tilbakeført til de berørte områdene.

2.6.2.2 Differensiert arbeidsgiveravgift i forhold til ikke-konkurranseutsatt sektor

I tråd med Stortingets anmodningsvedtak i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2004, sendte Regjeringen 23. april 2004 notifikasjon til ESA av en ordning med nedsatte regionale avgiftssatser for ikke-konkurranseutsatte bransjer. Notifikasjonen ble lagt fram i sin helhet for Stortingets EØS-utvalg før den ble sendt til ESA.

ESA har fremdeles ikke truffet noen avgjørelse i denne saken. ESA uttrykker imidlertidig i brev av

Tabell 2.7 Anslått provenyvirkning av kompenserende tiltak ved omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift. 2006. Mill. kroner[1]

	Påløpt	Bokført
Økt proveny ved full sats (14,1 pst.) for arbeidsgiveravgift i hele landet	*9 480*	*9 380*
Kompenserende tiltak	*9 480*	*9 380*
Videreføre nullsatsen i tiltakssonen (Finnmark og Nord-Troms)	1 740	1 710
Videreføre dagens ordning for landbruk og fiskeri	330	330
En overgangsperiode på tre år i privat sektor i sonene 3–4 (full sats innføres i 2007)[2]	400	450
Bagatellmessig støtte i sonene 2–4	2 500	2 490
En overgangsperiode på tre år i kommunal sektor (full sats innføres i 2007)[2]	460	520
Kompensasjon til offentlig sektor	2 475	2 475
Direkte transportstøtte	375	300
Næringsrettede utviklingstiltak i sonene 2–4	1 200	1 105

[1] Provenyet av arbeidsgiveravgiften er bl.a. oppjustert i tråd med forventet lønnsvekst fra 2005 til 2006.
[2] Den bokførte provenyvirkningen av overgangsperioden i privat og offentlig sektor er høyere enn den påløpte. Dette skyldes at siste termin for arbeidsgiveravgift i 2005 (sjette termin) blir innbetalt i januar 2006.
Kilde: Finansdepartementet.

23. juni 2004 at det er tvilsomt om det notifiserte systemet kan anses å ikke innebære statsstøtte. ESA viser i denne sammenheng til den vide tolkningen av samhandelskriteriet og etablert rettspraksis.

2.6.2.3 Nye retningslinjer for regional støtte i EØS fra 2007

ESA behandlet saken om det generelle systemet med differensiert arbeidsgiveravgift etter gjeldende retningslinjer for regional statsstøtte i EØS. Differensiert arbeidsgiveravgift regnes som driftsstøtte, og gjeldende retningslinjer tillater bare regional driftsstøtte for å dekke ekstra transportkostnader i områder med lav befolkningstetthet.

Kommisjonen skal nå vedta nye retningslinjer for regionalstøtte som vil gjelde i EØS fra 1. januar 2007. Norske myndigheter har deltatt aktivt i det forberedende arbeidet, blant annet med sikte på å kunne gjeninnføre ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift i mest mulig av det tidligere virkeområdet.

En gjeninnføring av ordningen i 2007 må forhåndsgodkjennes av ESA i henhold til de nye, reviderte retningslinjene for regionalstøtte. Kommisjonen la fram et utkast til retningslinjer 15. juli i år. Dersom formuleringene i Kommisjonens utkast til retningslinjer blir vedtatt, mener Regjeringen at et nytt generelt system med differensiert arbeidsgiveravgift bør kunne omfatte tilnærmet det som i dag er arbeidsgiveravgiftssonene 3 og 4 i tillegg til sone 5.

2.6.3 Fjerning av den ekstra arbeidsgiveravgiften på lønnsinntekter over 16 G

Den ekstra arbeidsgiveravgiften utgjør 12,5 pst. på lønnsinntekter over 16 G (om lag 961 000 kroner i 2005). Med Regjeringens forslag til redusert toppskatt, jf. avsnitt 2.2.1, ville høyeste marginalskatt på lønn (inklusiv arbeidsgiveravgift) blitt 58,8 pst. dersom den ekstra arbeidsgiveravgiften ble videreført. Det er om lag 10,6 prosentpoeng høyere enn marginalskatten på utbytte (vel 48,2 pst.). Denne forskjellen må reduseres vesentlig for å motvirke skattetilpasning blant dem med høye inntekter.

Regjeringen foreslår derfor å avvikle den ekstra arbeidsgiveravgiften. Kombinert med lavere toppskattesatser vil det redusere høyeste marginalskatt på lønn (inklusive arbeidsgiveravgift) til 54,3 pst.

Innføring av den ekstra arbeidsgiveravgiften ble også gitt en fordelingspolitisk begrunnelse ved at den skulle bidra til å dempe lønnsveksten for dem med høye lønninger. Skaugeutvalget mente imidlertid at den ekstra arbeidsgiveravgiften neppe har bidratt til å redusere inntektsforskjellen.

Fjerning av den ekstra arbeidsgiveravgiften på lønnsinntekter over 16 G gir et provenytap på om lag 880 mill. kroner påløpt i 2006. Forslaget vil ikke ha budsjettvirkning i 2006 fordi denne ekstra arbeidsgiveravgiften innbetales i siste termin for inntektsåret 2006 og forfaller til betaling i januar 2007.

Det vises også til omtale i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

2.6.4 Teknisk endring av trygdeavgiftsvedtaket – avgiftsplikt for ansatte som ikke er skattepliktig til norsk kommune

I visse tilfeller vil det foreligge plikt for arbeidsgiver til å svare arbeidsgiveravgift av ytelser til ansatte som ikke har skatteplikt til Norge. I slike tilfeller skal arbeidsgiveravgiften beregnes etter den alminnelige satsen på 14,1 pst., som også gjelder for ansatte som er skattepliktige til en kommune i sone I. Dette framgikk direkte av vedtaket om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden frem til og med 1999. I avgiftsvedtaket for 2000 ble ordlyden i § 1 bokstav e endret slik at satsen for ikke-skattepliktige arbeidstakere ikke lenger framgår direkte av vedtaket. Det var ikke tilsiktet å endre reglene for denne gruppen. Departementet foreslår derfor en teknisk endring av vedtaket for 2006, i forhold til vedtaket for 2005, slik at satsen på 14,1 pst. for denne gruppen framgår direkte, jf. forslag til § 1 bokstav f.

2.7 Endring i skattevedtaket for 2005 for skattepliktige etter petroleumsskatteloven

Selskap som er særskattepliktig etter petroleumsskatteloven § 5, betaler skatt bare til staten. Det samme gjelder når skatteplikten for selskapet utelukkende følger av petroleumsskatteloven, jf. loven § 2 annet ledd. Av tredje ledd i § 4–1 Ordinære skatter i Stortingets skattevedtak for 2005 framgår det at selskap som nevnt skal svare skatt med 28 pst. av inntekten, med mindre det skal svares skatt på inntekten etter skattevedtaket § 3–3. Ved en inkurie ble ordlyden ikke omformulert da § 3–3 ble endret i vedtaket for 2005. Etter endringen sier vedtaket § 3–3 at selskaper skal betale skatt av inntekten med 23,75 pst. til staten og 4,25 pst. til det felleskommunale skattefondet, dvs. til sammen 28 pst. Henvisningen til § 3–3 i § 4–1 kan forstås slik at også selskaper som er skattepliktig etter petroleumsskatteloven, skal betale skatt til det felleskommunale skattefondet. Dette har ikke vært meningen. For å gjøre det klart at disse selskapene bare skal betale skatt til staten, jf. forutsetningen ovenfor, foreslår departementet at det sies uttrykkelig i skattevedtaket for 2005 § 4–1 tredje ledd at § 3–3 ikke skal gjelde. Det vises til forslag til endring av Stortingets skattevedtak 25. november 2004 for inntektsåret 2005.

3 Indirekte skatter

3.1 Innledning

Indirekte skatter omfatter merverdiavgift, særavgifter og toll. Særavgiftene og merverdiavgiften utgjør mer enn en tredel av de samlede skatte- og avgiftsinntektene fra Fastlands-Norge. Hovedtrekkene i avgiftsopplegget er omtalt i kapittel 1. Toll er omtalt i kapittel 4.

Merverdiavgift er en generell avgift på innenlands omsetning av varer og tjenester. Det beregnes også merverdiavgift ved import og ved uttak av varer og tjenester fra avgiftspliktig virksomhet. Den generelle avgiftssatsen er på 25 pst. I tillegg er det en redusert sats på 11 pst. for matvarer og en lav sats på 7 pst. for persontransport mv., kinoforestillinger og NRKs allmennkringkastingsvirksomhet. Flere tjenesteområder er imidlertid utenfor merverdiavgiftssystemet, blant annet overnatting, finansielle tjenester, helsetjenester og en rekke tjenester innenfor kultur. Virksomheter innenfor disse tjenesteområdene skal betale merverdiavgift på anskaffelser til virksomheten, men ikke beregne utgående avgift på vederlaget for tjenesten. I tillegg har enkelte virksomheter såkalt nullsats, dvs. at virksomheten har full fradragsrett for inngående merverdiavgift selv om det ikke betales utgående merverdiavgift på omsetningen.

Merverdiavgiften skal beregnes i alle omsetningsledd. Retten til å fradragsføre inngående merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester medfører at avgiften ikke belastes de avgiftspliktige virksomhetene i omsetningskjeden. Merverdiavgiften er derfor i hovedsak en beskatning av forbruk. Forslag til endringer i merverdiavgiften for 2006 er omtalt i avsnitt 3.2.

Særavgiftene legges på bestemte varer og tjenester. Til forskjell fra merverdiavgiften, som beregnes i alle omsetningsledd og ved innførsel, beregnes de fleste særavgiftene på varer i utgangspunktet kun i ett ledd. Mens merverdiavgiften først og fremst har til hensikt å finansiere offentlige utgifter, benyttes noen av særavgiftene også som virkemiddel til å prise eksterne effekter, f.eks. knyttet til bruk av helse- og miljøskadelige produkter. Det vises til kapittel 4 i St.meld. nr. 2 (2004–2005) Revidert nasjonalbudsjett 2005 for en nærmere gjennomgang av formål og virkemåte for de ulike særavgiftene.

Særavgiftene og merverdiavgiftssatsene fastsettes av Stortinget ved plenarvedtak for ett år av gangen i medhold av Grunnloven § 75 bokstav a. Vurderingene av avgiftssatsene inngår i den årlige budsjettbehandlingen. Av plenarvedtakene om særavgiftene framgår også regler om fritak mv. Bestemmelser om oppkreving, kontroll mv. er gitt i egne forskrifter med hjemmel i særlover som for eksempel lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter og lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter. For merverdiavgiften framgår bestemmelsene om fritak, unntak, oppkreving mv. av lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift med tilhørende forskrifter.

Tabell 3.1 viser gjeldende satser for særavgifter og forslag til satser for 2006. Alle satsene er i utgangspunktet justert opp med 1¾ pst. fra 2005 til 2006 for å ta hensyn til forventet prisstigning. Små avvik fra dette skyldes avrundinger.

Tabell 3.1 Avgiftssatser for 2005 og foreslåtte satser for 2006

Avgiftskategori	Gjeldende sats	Forslag 2006	Endring i pst.
Merverdiavgift, pst. av omsetningsverdien[1]			
Generell sats	25	25	0
Redusert sats	11	13	2
Lav sats	7	8	1
Alkoholholdige drikkevarer			
Brennevinsbaserte drikkevarer over 0,7 vol pst.			
Kr/vol pst. og liter	5,54	5,64	1,8
Annen alkoholholdig drikk fra 4,7 til og med 22 vol pst.			
Kr/vol pst. og liter	3,61	3,67	1,7

Forts. tabell 3.1

Avgiftskategori	Gjeldende sats	Forslag 2006	Endring i pst.
Annen alkoholholdig drikk til og med 4,7 vol pst., kr/liter			
a) 0,0–0,7 vol pst.	1,58	1,61	1,9
b) 0,7–2,7 vol pst.	2,47	2,51	1,6
c) 2,7–3,7 vol pst.	9,35	9,51	1,7
d) 3,7–4,7 vol pst.	16,18	16,46	1,7
Tobakkvarer			
Sigarer, kr/100 gram	181	184	1,7
Sigaretter, kr/100 stk.	181	184	1,7
Røyketobakk, kr/100 gram	181	184	1,7
Snus, kr/100 gram	58	59	1,7
Skrå, kr/100 gram	58	59	1,7
Sigarettpapir, kr/100 stk.	2,76	2,81	1,8
Engangsavgift			
Kjøretøygruppe a[2]			
Vektavgift, kr/kg			
første 1150 kg	34,75	35,36	1,8
neste 250 kg	69,50	70,72	1,8
neste 100 kg	139,00	141,43	1,7
resten	161,66	164,49	1,8
Slagvolumavgift, kr/cm^3			
første 1200 cm^3	10,26	10,44	1,8
neste 600 cm^3	26,86	27,33	1,7
neste 400 cm^3	63,18	64,29	1,8
resten	78,93	80,31	1,7
Motoreffektavgift, kr/kW			
første 65 kW	134,22	136,57	1,8
neste 25 kW	489,54	498,11	1,8
neste 40 kW	979,38	996,52	1,8
resten	1 657,36	1 686,36	1,7
Kjøretøygruppe b,[3] pst. av personbilavgift	20	20	0,0
Kjøretøygruppe c,[4] pst. av personbilavgift	13	13	0,0
Kjøretøygruppe d,[5] pst. av personbilavgift	55	55	0,0
Kjøretøygruppe e,[6] pst. av verdiavgiftsgrunnlaget	36	36	0,0
Kjøretøygruppe f,[7] stykkavgift	9 228	9 389	1,7
Slagvolumavgift, kr/cm^3			
første 125 cm^3	0	0	0,0
neste 775 cm^3	31,70	32,25	1,7
resten	69,50	70,72	1,8
Motoreffektavgift, kr/kW			
første 11 kW	0	0	0,0
resten	410,65	417,84	1,8
Kjøretøygruppe g[8]			
Vektavgift, kr/kg			
første 100 kg	13,01	13,24	1,8
neste 100 kg	26,01	26,47	1,8
resten	52,01	52,92	1,7
Slagvolum, kr/cm^3			
første 200 cm^3	2,72	2,77	1,8
neste 200 cm^3	5,42	5,51	1,7
resten	10,83	11,02	1,8

Forts. tabell 3.1

Avgiftskategori	Gjeldende sats	Forslag 2006	Endring i pst.
Motoreffekt, kr/kW			
første 20 kW	34,68	35,29	1,8
neste 20 kW	69,34	70,55	1,7
resten	138,69	141,12	1,8
Kjøretøygruppe h,[9] pst. av personbilavgift	40	40	0,0
Kjøretøygruppe i,[10] kroner	3 038	3 091	1,7
Kjøretøygruppe j,[11] pst. av personbilavgift	35	35	0,0
Årsavgift, kr/år			
Alminnelig sats	2 815	2 865	1,8
Motorsykler	1 585	1 615	1,9
Campingtilhengere	940	955	1,6
Kjøretøy med totalvekt over 3,5 tonn	1 785	1 815	1,7
Traktorer, mopeder mv.	360/180	365/185	1,4/2,8
Vektårsavgift, kr/år	varierer	varierer	1,8
Omregistreringsavgift	varierer	varierer	1,8
Bensin, kr/liter			
Svovelfri[12]	4,03	4,10	1,7
Lavsvovlet[13]	4,07	4,14	1,7
Autodiesel, kr/liter			
Svovelfri[14]	2,92	2,97	1,7
Lavsvovlet[15]	2,97	3,02	1,7
Båtmotorer, kr/HK	135,00	137,50	1,9
Elektrisk kraft, øre/kWh			
Generell sats	9,88	10,05	1,7
Redusert sats	0,45	0,45	0,0
Smøreolje, kr/liter	1,62	1,65	1,9
Avgift på mineralske produkter			
Grunnavgift på fyringsolje mv., kr/liter	0,414	0,421	1,7
CO_2-avgift, generell sats			
Petroleumsvirksomhet, kr/liter el. Sm^3	0,78	0,79	1,3
Mineralolje, kr/liter	0,52	0,53	1,9
Bensin, kr/liter	0,78	0,79	1,3
CO_2-avgift, redusert sats[16]			
Mineralolje, kr/liter	0,31	–	71,0
Bensin, kr/liter	0,28	–	182,1
Svovelavgift, generell sats, kr/liter	0,07	0,07	0,0
Svovelavgift, redusert sats, kr/liter[17]	0,03	–	133,3
Avgift på sluttbehandling av avfall			
Opplagsplasser for avfall, kr/tonn			
Opplagsplasser med høy miljøstandard	409	416	1,7
Opplagsplasser med lav miljøstandard	533	542	1,7

Forts. tabell 3.1

Avgiftskategori	Gjeldende sats	Forslag 2006	Endring i pst.
Anlegg for forbrenning av avfall, kr/utslippsenhet	varierer	varierer	1,8
CO_2-avgift på avfall til forbrenning, kr/tonn	40,57	41,28	1,8
Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier			
Trikloreten, kr/kg	55,71	56,67	1,7
Tetrakloreten, kr/kg	55,71	56,67	1,7
Miljøavgift på klimagassene HFK og PFK			
Kr/tonn CO_2-ekvivalenter	187,27	190,55	1,8
Sjokolade mv., kr/kg	15,79	16,07	1,8
Fra 1. desember 2006		–	-100,0
Alkoholfrie drikkevarer			
Ferdigvare, kr/liter	1,58	1,61	1,9
Konsentrat (sirup), kr/liter	9,64	9,81	1,8
Kullsyre, kr/kg	64,00	–	-100,0
Avgift på drikkevareemballasje, kr/stk.			
Miljøavgift			
a) Glass og metall	4,46	4,54	1,8
b) Plast	2,69	2,74	1,9
c) Kartong/papp	1,11	1,13	1,8
Grunnavgift, engangsemballasje, kr/stk.	0,91	–	-100,0
Sukker, kr/kg	6,12	6,23	1,8
Dokumentavgift, pst. av salgsverdi	2,5	2,5	0,0

[1] Endring i merverdiavgift er oppgitt i prosentpoeng.
[2] Gruppe a: Personbiler, varebiler kl. 1 og busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser.
[3] Gruppe b: Varebiler klasse 2.
[4] Gruppe c: Campingbiler.
[5] Gruppe d: Kombinerte biler med totalvekt inntil 7500 kg.
[6] Gruppe e: Beltebiler.
[7] Gruppe f: Motorsykler.
[8] Gruppe g: Beltemotorsykler (snøscootere).
[9] Gruppe h: Taxi og transport av funksjonshemmede
[10] Gruppe i: Veteranbiler.
[11] Gruppe j: Busser under 6 meter med inntil 17 sitteplasser, hvorav minst 10 er montert i fartsretningen.
[12] Bensin som har et svovelinnhold på 10 ppm eller lavere.
[13] Bensin som har et svovelinnhold mellom 10 ppm og 50 ppm.
[14] Autodiesel som har et svovelinnhold på 10 ppm eller lavere.
[15] Autodiesel som har et svovelinnhold på mellom 10 ppm og 50 ppm.
[16] Redusert sats bortfaller. Avgift betales etter generell sats.
[17] Redusert sats bortfaller. Avgift betales etter generell sats.
Kilde: Finansdepartementet.

3.1.1 Måling av administrative byrder knyttet til særavgiftene

Tidligere i år gjennomførte Nærings- og handelsdepartementet, i samarbeid med Finansdepartementet, et prosjekt hvor de administrative byrdene som pålegges næringslivet gjennom særavgiftene ble målt. Målingene ble gjort av konsulentselskapet Oxford Research, etter den såkalte standardkostnadsmetoden. For nærmere omtale av prosjektet vises det til St.meld. nr. 2 (2004–2005) Revidert nasjonalbudsjett 2005, og rapporten fra Oxford Research – Måling av næringslivets regelverkskostnader knyttet til særavgiftene.[1]

I rapporten presenteres det også flere forenklingstiltak som har til hensikt å redusere næringslivets administrative byrder knyttet til særavgiftene. Tiltakene er en oppsummering av innspill som Oxford Research mottok fra bransjen under sitt arbeid, og er ikke utredernes forslag til endringer. Toll- og avgiftsdirektoratet vurderer disse forslagene til forenklingstiltak og andre tiltak som kan redusere administrative byrder knyttet til særavgiftene. Departementet vil ta stilling til den videre oppfølging når direktoratets tilbakemelding foreligger.

3.1.2 Virkemidler mot utslipp av NO_x

Etter Gøteborg-protokollen har Norge forpliktet seg til å redusere og begrense de årlige utslippene av nitrogenoksider (NO_x), svoveldioksid (SO_2), ammoniakk (NH_3) og flyktige organiske forbindelser (VOC). Den største utfordringen er å oppfylle forpliktelsen om å redusere NO_x-utslippene ned til et årlig utslipp på maksimalt 156 000 tonn fra 2010. NO_x-utslippene må i så fall reduseres med om lag 30 pst. fra nivået i 2004, og i overkant av 22 pst. i forhold til forventet utslipp i 2010.

I St.meld. nr. 21 (2004–2005) om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand ble det varslet at kostnadseffektive og fleksible løsninger, blant annet avgift differensiert etter utslipp av NO_x, skulle utredes nærmere.

En rekke sektorer bidrar til utslipp av NO_x. Sjøfart og fiske sto i 2003 for om lag 40 pst. av de samlede utslippene, mens olje- og gassvirksomheten sto for om lag 22 pst. Utslipp fra veitrafikken og industrien utgjorde henholdsvis 19 pst. og 9 pst. Analyser viser at de rimeligste tiltakene for å redusere utslippene av NO_x er innenfor sjøfart og fiske, men at også NO_x-tiltak i fastlandsindustrien og på energianlegg på kontinentalsokkelen kan være kostnadseffektive. I stortingsproposisjonen om samtykke til ratifikasjon av protokollen (St.prp. nr. 87 (1999–2000)) ble marginalkostnaden for reduksjon av NO_x-utslipp beregnet til mellom 10 og 20 kroner pr. kg NO_x. Nyere analyser tyder på at de samlede kostnadene ved å oppfylle forpliktelsen innen 2010 kan bli større enn tidligere antatt. Regjeringen legger derfor stor vekt på at forpliktelsen oppfylles til lavest mulig kostnader.

Finansdepartementet har derfor satt i gang et arbeid for å utrede kostnadseffektive virkemidler mot utslipp av NO_x i samarbeid med berørte departementer.

3.2 Merverdiavgift (kap. 5521 post 70)

3.2.1 Nøytral merverdiavgift for statsforvaltningen

I 2005-budsjettet (Gul bok) varslet Regjeringen at en ordning med nettoføring av merverdiavgift for ordinære forvaltningsorganer vil bli foreslått i statsbudsjettet for 2006.

Ordningen utformes ved at ordinære forvaltningsorganer ikke belastes betalt merverdiavgift i regnskapene på sine budsjettkapitler. Betalt merverdiavgift posteres i stedet på en særskilt utgiftspost (kap. 1633 Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift, post 01 Driftsutgifter) i statsregnskapet. Merverdiavgiften belaster dermed ikke virksomhetenes budsjett- og regnskapsposter. Ordningen er i utgangspunktet enkel og oversiktlig og har lave administrative kostnader.

Ordningen med nettobudsjettering er begrenset til ordinære forvaltningsorganer som rapporterer til statsregnskapet og som har et mellomværende med statskassen. Det innebærer at nettobudsjetterte virksomheter og forvaltningsbedrifter ikke omfattes av ordningen. Betalt merverdiavgift som er en del av de ordinære forvaltningsorganenes merverdiavgiftspliktige virksomhet, kan heller ikke belastes kap. 1633.

Nettobudsjettering av merverdiavgift innebærer i utgangspunktet reduserte utgifter for virksomheter som omfattes av ordningen. For å sikre en budsjettnøytral omlegging er derfor bevilgningen til de berørte forvaltningsorganene i utgangspunktet redusert tilsvarende disse organenes forventede utgifter til merverdiavgift i 2006. Regjeringen gikk inn for at trekk for merverdiavgift skal baseres på et regnskapsmessig grunnlag. Et slikt grunnlag er blitt etablert gjennom endrede regnskapsrutiner fra 2004. I de nye rutinene skal utgifter til merverdiav-

[1] Rapporten er tilgjengelig på hjemmesiden til Nærings- og handelsdepartementet (www.odin.no/nhd) under «Forenklingskanalen».

gift gjøres synlige i regnskapene. På grunnlag av innrapporterte tall fra departementene er budsjettene justert.

Samlet er omfanget av ordningen beregnet til i størrelsesorden 4,9 mrd. kroner ved innføring i 2006. Dette er nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 (2005–2006) Statsbudsjettet medregnet folketrygden (Gul bok).

3.2.2 Kompensasjon for merverdiavgift for helseforetak mv.

Helsetjenester er unntatt fra merverdiavgiftsplikt. Virksomheter som produserer slike tjenester, som f.eks. de statlige helseforetakene, har derfor ikke fradragsrett for merverdiavgift på anskaffelser til bruk i virksomheten. På denne måten gir merverdiavgiften et økonomisk motiv til blant annet å produsere enkelte støttetjenester (f.eks. renhold, vaskeri og vedlikehold) med egne ansatte framfor å kjøpe disse tjenestene med merverdiavgift fra private leverandører.

Denne konkurransevridningen gjelder for alle virksomheter som er utenfor merverdiavgiftsområdet. For kommuner og fylkeskommuner ble problemet løst ved innføring av en generell ordning med merverdiavgiftskompensasjon for kommunesektoren fra 1. januar 2004. For statsforvaltningen foreslås det innført en ordning som skal nøytralisere denne konkurransevridningen fra 1. januar 2006, jf. omtale under avsnitt 3.2.1.

I St.prp. nr. 1 (2004–2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak, varslet Regjeringen at den ville komme med forslag til en kompensasjonsordning som nøytraliserer merverdiavgiften for helseforetak mv. i budsjettet for 2006. Finansdepartementet utarbeidet sammen med Helse- og omsorgsdepartementet et forslag til en slik ordning. Forslaget var på høring sommeren 2005.

I høringsnotatet ble det lagt opp til at kompensasjonsordningen skal være provenynøytral. Dette innebærer at antatt samlet merverdiavgiftskompensasjon trekkes inn ved å redusere overføringene til helseforetakene. Departementene foreslo i høringen at ordningen også bør omfatte enkelte private virksomheter som produserer spesialisthelsetjenester etter avtale med regionale helseforetak. For disse private foretakene ble det lagt opp til at ordningen kun skal gjelde offentlig finansierte helsetjenester, dvs. den delen av virksomheten som drives i konkurranse med statlige helseforetak. Dette innebærer at den privatfinansierte delen av virksomheten holdes utenfor kompensasjonsordningen. Det ble forutsatt at også overføringene til de private foretakene blir redusert tilsvarende omfanget av antatt kompensasjon ved innføring av ordningen. Private produsenter av spesialisthelsetjenester mottar overføringer fra staten i form av tilskudd fra regionale helseforetak eller refusjoner mv. fra Rikstrygdeverket.

Kompensasjonen for helseforetak mv. ble i høringsnotatet foreslått gjennomført ved å utvide den eksisterende kompensasjonsordningen for kommunesektoren. For helseforetak mv. ble det imidlertid lagt opp til å holde investeringer utenfor ordningen. Begrunnelsen var at helseforetakene er inne i en periode med relativt høyt investeringsnivå, noe som gjør det vanskelig å gjennomføre et nøytralt, varig trekk i overføringene på statsbudsjettet. I tillegg varierer investeringsaktiviteten betydelig mellom de ulike regionale helseforetakene. Siden det ble lagt opp til at ordningen i utgangspunktet skulle finansieres gjennom en engangsjustering av overføringene fra staten, ble det vanskelig å unngå omfordeling mellom regioner og helseforetak dersom investeringer skulle omfattes av ordningen.

Beslutningene knyttet til egenproduksjon eller kjøp fra private aktører vil i liten grad bli påvirket av at investeringene holdes utenfor. Dette skyldes at nesten alle slike anskaffelser blir kjøpt fra private aktører og at egenproduksjon dermed ikke er et problem. Ved at investeringer holdes utenfor kan imidlertid det relative prisforholdet mellom kapitalvarer og andre innsatsfaktorer endres. Dette kan påvirke sammensetningen av henholdsvis vareinnsats og realkapital i produksjonen og på den måten gi mindre effektiv ressursbruk i sykehusene.

Departementet har mottatt om lag 25 høringsuttalelser. Alle de regionale helseforetakene (RHF-ene) har avgitt svar, samt noen av de private aktørene i spesialisthelsetjenesten som berøres av forslaget, herunder blant annet private spesialsykehus, private laboratorier, private virksomheter i rusomsorgen og private opptreningssentre. Departementet har også fått høringsuttalelser fra blant annet Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH).

Disse høringsinstansene er gjennomgående positive til at det innføres en ordning med kompensasjon for merverdiavgift for helseforetak. Helse Sør og Helse Vest gir imidlertid uttrykk for at en ordning med fradrag for merverdiavgift gjennom den ordinære merverdiavgiftsoppgaven vil være å foretrekke, på grunn av kostnadene som kompensasjonsordningen medfører. Selv om høringsinstansene er positive til en kompensasjonsordning, har de fremmet en rekke innsigelser mot hvordan ordningen er foreslått gjennomført.

Høringsinstansene er for det første negative til

at investeringer skal holdes utenfor ordningen. Gjennomgående har høringsinstansene påpekt at dette vil komplisere regnskapsføringen, i det denne forutsetter en viss grad av skjønn. Blant annet fra RHF-enes side er det påpekt at identiske innkjøp vil kunne bli behandlet forskjellig i de ulike regionene. Fra flere høringsinstanser er det pekt på at utelatelse av investeringer også vil kunne gi incentiv til å vedlikeholde driftsmidler i stedet for å kjøpe nye, eventuelt å leie eller lease driftsmidler. Dette kan ha en kostnadsdrivende effekt på lengre sikt.

Enkelte høringsinstanser har også vist til helseforetakenes muligheter for å omgå begrensningen knyttet til investeringer ved oppføring av bygg. Et annet forhold som påpekes er at begrensningen for investeringer kan skape uheldige konkurransevridninger i forhold til aktører som er omfattet av kompensasjonsordningen for kommuner. Som påpekt av blant annet Røde Kors og NHO gjelder dette problemet f.eks. ambulansetjenester. Kommunal ambulansetjeneste får kompensert for merverdiavgift ved kjøp av ambulanse, noe private aktører ikke får hvis investeringer holdes utenfor i kompensasjonsordningen for helseforetak.

Enkelte høringsinstanser er negative til departementenes forslag om at forskrift nr. 117 ikke foreslås utvidet til å omfatte private aktører i spesialisthelsetjenesten. Forskriften åpner for en frivillig registreringsordning, som innebærer at utleier av bygg eller anlegg til bruk i registrert virksomhet får fradrag for inngående merverdiavgift. Blant annet Feiringklinikken AS og Kristen-Norges Innkjøpsfellesskap (KNIF) har anført at forslaget vil medføre en merkbar konkurransevridning i favør av offentlig eide helseforetak. Blå Kors og Frelsesarmeen har dessuten påpekt at disse organisasjonene, som har valgt å drive sine eiendommer gjennom egne forvaltningsselskap, kommer særlig dårlig ut på grunn av forslaget. Eiendomsselskapene er ikke berettiget til merverdiavgiftskompensasjon etter den generelle kompensasjonsordningen for kommunesektoren, og får heller ikke adgang til frivillig registrering av sine bygg som leies ut til morselskapet.

Høringsinstansene er også negative til departementenes forslag om at kompensasjonskravene skal revisorattesteres. Både RHF-ene og de private aktørene stiller spørsmål ved behovet for slik attestasjon, all den tid dette ikke er noe som kreves i forbindelse med den alminnelige omsetningsoppgaven. Også fra HSHs side anføres det at den alminnelige pliktrevisjonen som følger av regnskapsloven bør være tilstrekkelig. Høringsinstansene påpeker dessuten at kravet om revisorattest vil fordyre ordningen vesentlig for de kompensasjonsberettigede.

Etter å ha vurdert høringsuttalelsene, mener Finansdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet at en ordning med kompensasjon for merverdiavgift for helseforetak må omfatte investeringer. Som nevnt er dagens nivå på investeringsaktiviteten relativt høyt, og det er store forskjeller i investeringsaktiviteten mellom regionale helseforetak. Dette gjør det svært vanskelig å få til et nøytralt, varig trekk i overføringene på statsbudsjettet. Alternativet er justeringer av trekket i flere omganger (både av nivået og mellom regionene), noe som ikke bare vil gi uheldige incentivvirkninger, men også vil fremstå som uhensiktsmessig. På bakgrunn av dette mener Finansdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet at innføring av en ordning med merverdiavgiftskompensasjon for helseforetakene bør utsettes til investeringsnivået i helseforetakene har kommet ned på et mer normalt nivå.

3.2.3 Øke merverdiavgiftssatsen på matvarer

Merverdiavgiftssatsen på matvarer ble redusert fra 24 til 12 pst. fra 1. juli 2001. Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks (KPI) viste at den reduserte satsen på matvarer umiddelbart førte til at prisene på matvarer til forbruker ble redusert om lag tilsvarende. I tiden fra juli 2001 til desember 2004 økte imidlertid matvareprisene mer enn KPI. Tallene kan tyde på at om lag to tredeler av halveringen av merverdiavgiftssatsen på matvarer tilfalt konsumentene. At ikke en større del av avgiftslettelsen kom forbrukerne til gode, kan blant annet skyldes økte bruttomarginer (forskjellen mellom inn- og utpris) i deler av næringsmiddelindustrien. En undersøkelse fra Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) viste at samtidig med at forbrukerprisene på svine- og storfekjøttprodukter økte i perioden 2000 til 2004, sank godtgjørelsen til bonden. Varehandelens bruttomarginer ble også redusert, mens bruttomarginene i industrileddene økte. Bruttomarginen sier ikke noe om fordelingen mellom fortjeneste og kostnader. Markedet for videreforedling av svine- og storfekjøttprodukter er kjennetegnet ved at det er én dominerende aktør. Det samme gjelder i markedet for melkeprodukter og egg. Disse markedene er også omfattet av NILF's undersøkelse, men resultatene foreligger ikke ennå.

Fra 1. januar 2005 ble merverdiavgiftssatsen for matvarer satt ned fra 12 til 11 pst. Denne satsreduksjonen synes ikke å ha gitt lavere priser til forbruker. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at matvareprisene økte mer enn konsumprisindeksen fra desember 2004 til august 2005.

Regjeringen foreslår at merverdiavgiftssatsen for matvarer økes til 13 pst. fra 1. januar 2006. Blant annet basert på de tidligere erfaringene fra endringer i merverdiavgiftssatsen for matvarer – og også med støtte i økonomisk teori – er det grunn til å forvente at ikke hele satsøkningen vil slå ut i økte priser til forbruker. Satsøkningen vil gi et merproveny på om lag 1250 mill. kroner påløpt og 1040 mill. kroner bokført. Det vises til forslag til vedtak om merverdiavgift.

3.2.4 Øke lav sats i merverdiavgiften

Den laveste satsen i merverdiavgiftssystemet er på 7 pst., og gjelder persontransport mv., kino og NRKs allmennkringkastingsvirksomhet. Regjeringen foreslår at denne satsen økes fra 7 til 8 pst. fra 1. januar 2006. Endringen vil gi et merproveny på om lag 220 mill. kroner påløpt og om lag 185 mill. kroner bokført. Det vises til forslag til vedtak om merverdiavgift.

3.2.5 Forenkle regelverket for merverdiavgiften

I 2004 utførte konsulentfirmaet Rambøll Norge AS en måling av næringslivets administrative kostnader knyttet til merverdiavgiftsregelverket. Oppdraget var gitt av Nærings- og handelsdepartementet i samarbeid med Finansdepartementet. Målingen pekte på enkelte elementer i regelverket som særlig byrdefulle og anslo de årlige administrative kostnadene til om lag 3500 kroner pr. virksomhet. Dette kan utgjøre i størrelsesorden 900 mill. kroner for alle merverdiavgiftspliktige virksomheter, eller om lag 0,65 pst. av årlige inntekter fra merverdiavgiften.[2]

Målingen viser til at virksomheter som i sin helhet er innenfor merverdiavgiftssystemet med generell avgiftssats ikke opplever systemet som særlig belastende. Virksomheter som har omsetning både innenfor og utenfor merverdiavgiftssystemet har imidlertid større administrative kostnader, mens virksomheter som i tillegg har omsetning med flere ulike satser har de høyeste administrative kostnadene. Implementering av regelendringer er administrativt krevende. I tillegg skaper særregler ofte mer permanente administrative problemer, blant annet for hotellnæringen.

Departementet finner målingen interessant, og mener den gir et godt utgangspunkt for forbedringer. Det arbeides for tiden med ulike forslag som vil kunne bidra til å forenkle merverdiavgiftsregelverket. De mest sentrale forslagene knytter seg til en teknisk revisjon av merverdiavgiftsloven med tilhørende forskrifter, og til spørsmålet om det skal innføres snudd avregning ved innførsel av varer til bruk i avgiftspliktig virksomhet.

Den tekniske revisjonen av merverdiavgiftsloven med tilhørende forskrifter er et omfattende arbeid. Regelverket på dette området har ikke gjennomgått noen stor revisjon siden merverdiavgiften ble innført i 1970. Siktemålet med revisjonen er å gjøre regelverket mer oversiktlig og tilgjengelig. Det er også et mål å redusere antall forskrifter til loven fra 120 til én samleforskrift. Det er lagt opp til at utkast til revidert merverdiavgiftslov vil bli sendt ut på bred høring i løpet av 2006.

Når det gjelder vurderingen av forslaget om å innføre snudd avregning ved innførsel av varer til bruk i avgiftspliktig virksomhet, vil dette bli nærmere utredet av en arbeidsgruppe. Det er argumentert med at en eventuell endring av innførselsreglene vil kunne bety store administrative besparelser for næringslivet. Arbeidsgruppen vil se nærmere på hva dette vil bety både for næringslivet og for avgiftsmyndighetene, og i denne forbindelse også se på hvordan dette er løst og fungerer i andre land.

I rapporten fra Rambøll Norge AS ble særlig regelverket knyttet til fordelingen mellom avgiftspliktig og ikke-avgiftspliktig omsetning i hotellnæringen trukket fram som vanskelig og ressurskrevende å administrere for de næringsdrivende. Dette er en viktig årsak til at Regjeringen foreslår å utvide merverdiavgiftsområdet til også å omfatte overnatting, jf. nærmere omtale i avsnitt 3.2.6 og i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer.

3.2.6 Avvikle merverdiavgiftsunntaket for overnatting

Utleie av fast eiendom, herunder romutleie i hotellvirksomhet, er unntatt fra merverdiavgiftsområdet. Det er dermed ikke fradragsrett for inngående merverdiavgift på anskaffelser til slik virksomhet. Samtidig er servering på hotellene merverdiavgiftsbelagt, og anskaffelser til denne virksomheten kan fradragsføres. Bedrifter med begrenset fradragsrett står overfor et komplisert regelverk, og delvis fradragsrett skaper vanskelige grensedragninger som gir administrative problemer og uheldige tilpasninger. Som omtalt i avsnitt 3.2.5 har virksomheter med omsetning både innenfor og utenfor

[2] Rapporten «Basismåling av virksomhetenes administrative byrder ved avregning av merverdiavgift og videreutvikling av en aktivitetsbasert målemetode» finnes på Nærings- og handelsdepartementets hjemmeside (www.odin.no/nhd) under «Forenklingskanalen».

merverdiavgiftssystemet høyere administrative kostnader enn ordinære avgiftspliktige.

Det ble nylig avsagt en dom i Høyesterett, den såkalte Porthuset-dommen. Dommen åpner for at overnattingsbedrifter får utvidet rett til å fradragsføre inngående merverdiavgift. Dette innebærer at overnattingsbedrifter delvis kan fradragsføre avgift knyttet til anskaffelser også til overnattingsdelen, herunder bygging og vedlikehold av hotellfløyer. En mer omfattende omtale av dommen er gitt i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer, avsnittene 25.1 og 25.2. Etter departementets oppfatning er det behov for lovendringer som først og fremst kan gi enklere og mer forutsigbare bestemmelser for hotellnæringen. Dette kan oppnås ved å avvikle dagens unntak for merverdiavgift på romutleie i hoteller mv., slik at disse bedriftene i sin helhet blir omfattet av merverdiavgiftssystemet og får full fradragsrett for merverdiavgift på alle anskaffelser. Overnattingstjenester er merverdiavgiftsbelagt i samtlige EU-land. Flere land benytter imidlertid reduserte satser. I Danmark benyttes den generelle satsen på 25 pst., mens Sverige benytter en lav sats på 12 pst. Figur 3.1 viser generell merverdiavgiftssats og merverdiavgiftssats på overnatting i enkelte land.

Et alternativ til å innlemme overnattingstjenester i merverdiavgiftsområdet, er å endre loven slik at den tidligere forvaltningspraksisen med begrenset fradragsrett gjeninnføres. Problemene knyttet til dagens vanskelige avgrensningsspørsmål, som forsterkes ytterligere av Porthuset-dommen, og problemene med avgiftskumulasjon vil imidlertid ikke bli løst. Regjeringen foreslår derfor at overnattingsbedrifter i sin helhet blir omfattet av merverdiavgiftssystemet og ilegges den foreslåtte laveste satsen på 8 pst., jf. omtale under avsnitt 3.2.4. Næringen får dermed full fradragsrett for merverdiavgift på alle relevante anskaffelser. Forslaget omfatter også formidling av slike tjenester. Dette vil gi det enkleste regelverket for bedriftene. På grunn av den utvidede fradragsretten vil bedriftenes driftskostnader gå ned. Dette innebærer at overnattingskostnader for næringsdrivende med fradragsrett blir redusert. For kunder uten fradragsrett antas prisen på overnatting å bli om lag den samme som før. Samlet sett vil forslaget gi et provenytap på om lag 200 mill. kroner påløpt og om lag 170 mill. kroner bokført i 2006.

I Ot.prp. nr. 1 (2005-2006), avsnitt 25.2 er det gitt en nærmere redegjørelse for forslaget om å innføre redusert sats på overnattingstjenester mv. og formidling av slike tjenester. I lovproposisjonen er det også gitt en omtale av den nærmere avgrensningen av området med redusert sats og de nødvendige endringene i merverdiavgiftsloven. For øvrig vises det til § 3 nr. 2 bokstav c og ny bokstav f i forslag til vedtak om merverdiavgift.

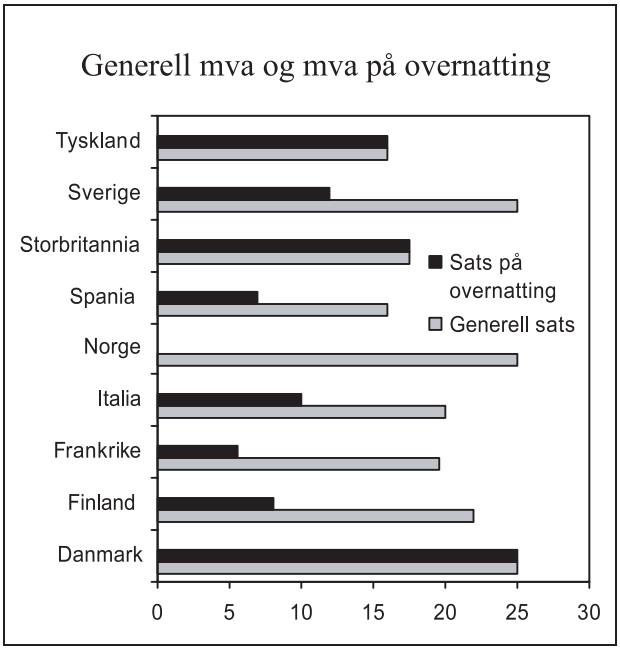

Figur 3.1 Generell merverdiavgiftssats og merverdiavgiftssats på overnatting i enkelte land. Prosent. 2005
Kilde: EU-kommisjonen.

3.2.7 Merverdiavgift på kultursektoren – unntak for dansetilstelninger

Kulturområdet er i dag i hovedsak utenfor merverdiavgiftsområdet. Unntaket skaper flere vanskelige grensedragninger mellom avgiftspliktig og ikke-avgiftspliktig virksomhet. Som omtalt i budsjettet for 2004, har Finansdepartementet satt i gang et arbeid med å gå nærmere gjennom merverdiavgiftsregelverket for sektoren, jf. nærmere omtale i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006) Skatte- og avgiftsopplegget 2006 – lovendringer, avsnitt 25.4.

Anmodningsvedtak nr. 423, 8. juni 2005

Stortinget har bedt Regjeringen sørge for at dansetilstelninger med levende musikk unntas fra merverdiavgiftsplikt fra 1. januar 2006. På bakgrunn av dette foreslår Regjeringen å unnta dansetilstelninger med levende musikk fra merverdiavgift. Forslaget antas å gi et provenytap på i størrelsesorden 4 mill. kroner påløpt og 3 mill. kroner bokført. Saken er nærmere omtalt i Ot.prp. nr. 1 (2005–2006), avsnitt 25.4.

3.2.8 Merverdiavgift på teletjenester i utlandet

Telekommunikasjonstjenester har lenge vært avgiftspliktige ved innenlands omsetning. Kjøp av slike tjenester fra tilbydere som er etablert i utlandet, har imidlertid kun vært avgiftspliktig i Norge dersom mottaker er næringsdrivende eller offentlig sektor, jf. forskrift 15. juni 2001 nr. 684 om merverdiavgift ved kjøp av tjenester fra utlandet (Forskrift nr. 121).

Fra 1. desember 2004 ble elektroniske kommunikasjonstjenester (f.eks. telefontjenester) avgiftspliktige når tilbydere som var etablert i utlandet, på Svalbard eller Jan Mayen leverte disse til private forbrukere i Norge. Samtidig ble det avgiftsplikt også på næringsdrivendes og offentlig sektors innkjøp fra Svalbard og Jan Mayen. Den direkte bakgrunnen for avgiftsomleggingen var en utvikling der tilbydere av slike tjenester unngikk avgiftsplikt på sine leveranser til forbruker i Norge ved å etablere seg i utlandet, på Svalbard eller Jan Mayen.

Når det gjelder levering til private, er det i dag avgiftsplikt kun hvis tjenesten brukes i Norge. Dermed vil f.eks. mobilabonnenter bosatt i Norge ikke bli belastet merverdiavgift når telefonen benyttes i utlandet, på Svalbard eller Jan Mayen. Departementet foreslår at avgiftsplikten ved bruk av mobile terminaler knyttes til den private brukerens bosted. Endringen trer i kraft fra 1. januar 2006. Endringen gjennomføres ved en forskriftsendring, men på grunn av provenykonsekvensene legges saken fram for Stortinget.

Forskriftsendringen vil innebære at bruk av mobiltelefon i utlandet for abonnenter bosatt i Norge blir avgiftspliktig i Norge. Målet er å sikre sammenfall med regelverk og praksis i EU, slik at null- eller dobbeltbeskatning unngås. På usikkert grunnlag kan endringen anslås å gi et merproveny på i størrelsesorden 150 mill. kroner årlig. Dette utgjør om lag 125 mill. kroner bokført ved iverksettelse fra 1. januar 2006.

3.3 Avgift på alkohol (kap. 5526 post 70)

Provenyberegninger

Utvalget som vurderte provenyberegninger for særavgiftene på grensehandelsutsatte varer, foreslo at det ved beregning av avgiftsinntekter til staten eksplisitt bør tas hensyn til blant annet priser på alkoholholdige drikkevarer i våre naboland, jf. NOU 2003: 17 Særavgifter og grensehandel. På oppdrag fra Finansdepartementet har Statistisk sentralbyrå utarbeidet en modell som tar direkte hensyn til blant annet grensehandel. Modellen ble tatt i bruk i arbeidet med budsjettet for 2005. Senere er det arbeidet med å videreutvikle modellen, blant annet ved å oppdatere tall for grensehandel.

Produktavgift på alkoholholdige drikkevarer (post 70)

Ved siden av å skaffe staten inntekter, har alkoholavgiftene som mål å begrense alkoholforbruk som bidrar til helsemessige og sosiale problemer. På den annen side vil høye avgifter på alkohol bidra til grensehandel, hjemmebrenning og smugling. Dette svekker kontrollen med forbruket og innebærer tap av avgiftsinntekter. Den uregistrerte omsetningen medfører også kostnader for samfunnet på andre måter.

Regjeringen foreslår at avgiftene på alkoholholdige drikkevarer prisjusteres fra 2005 til 2006.

Regjeringen foreslår også at avgiftsvedtaket for avgift på alkohol endres slik at alkoholstyrken angis med én desimal, mot to i dag, jf. forslag til vedtak § 1 første ledd bokstav b. Dette er en mindre endring som foreslås fordi det ikke er mulig å angi alkoholstyrke mer nøyaktig enn med en desimal. Tilsvarende endring er gjennomført i alkoholloven, jf. Innst. O. nr. 19 (2004–2005) Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholding drikke mv. og enkelte andre lover.

Avgift på brennevin og vin mv.

Avgiftene på brennevin og vin avhenger av alkoholinnholdet. Sterkvin og svakvin avgiftslegges likt når de har samme alkoholstyrke, mens brennevin og brennevinsbaserte drikkevarer (bl.a. brennevinsbasert rusbrus) avgiftslegges høyere pr. volumprosent og liter enn de øvrige alkoholholdige drikkevarene.

Figur 3.2 viser utviklingen i reelt avgiftsnivå for brennevin, sterkvin og svakvin fra 1995 til 2005. Det går fram av figuren at etter en økning i begynnelsen av perioden har avgiftene på brennevin og vin reelt gått ned siden 1998. Fra 1. januar 2000 ble avgiften på sterkvin redusert til samme nivå som avgiften på svakvin. Avgiften på brennevin ble redusert med 16,6 pst. reelt og avgiften på vin med 6,8 pst. reelt fra 2001 til 2002. Fra 2002 til 2003 ble avgiften på brennevin redusert med ytterligere 10,9 pst. reelt. I 2004 ble alkoholavgiften lagt om, slik at alle brennevinsbaserte drikkevarer blir behandlet avgiftsmessig likt. Dette førte til en avgiftsøkning for brennevinsbasert rusbrus og sterkvin. Vin, rus-

brus og sterkvin som ikke er brennevinsbasert, var upåvirket av denne avgiftsendringen. I 2005 ble alle alkoholavgiftene nominelt videreført.

Figur 3.3 viser registrert omsetning av brennevin og vin fra 1991 til 2004. Det fremgår at salget av brennevin var relativt stabilt i begynnelsen av perioden, mens det har økt svakt utover i perioden. Økningen de siste par årene kan blant annet skyldes avgiftsreduksjonen fra 1. januar 2002 og oppmerksomheten rundt metanolholdig smuglersprit. Salget av brennevin i 2004 lå nesten 9 pst. høyere enn salget i 1991. Salget av svakvin har nesten doblet seg i perioden og er stadig økende. Salget av sterkvin gikk ned i begynnelsen av perioden, men tok seg noe opp igjen etter avgiftsreduksjonen i 2000. Etter 2000 har sterkvinssalget falt. Figur 3.3 viser også at den registrerte omsetningen av brennevin og vin, målt i ren alkohol, har økt noe siden 1991.

Figuren viser omfanget av den registrerte omsetningen av brennevin og vin innenlands, dvs. salg gjennom Vinmonopolet og serveringssteder. I tillegg til dette foregår det uregistrert forbruk i form av avgiftsfritt salg (taxfree), grensehandel, smugling og hjemmeproduksjon. Det nøyaktige omfanget av uregistrert forbruk av alkohol er ukjent. Statens institutt for rusmiddelforskning (Sirus) foretar med jevne mellomrom omfattende intervjuundersøkelser av den norske befolkningens drikkevaner. Undersøkelsen fra 2004 viser at om lag 30 pst. av samlet forbruk, målt i liter ren alkohol, er uregistrert. Det uregistrerte forbruket har økt siden forrige undersøkelse i 1999. Økningen skyldes i hovedsak at avgiftsfritt salg og grensehandel har økt. Hjemmeproduksjon og smugling har gått tilbake. Sirus anslår at nordmenns grensehandel med alkohol i Sverige utgjør om lag 6 pst. av det totale norske alkoholforbruket (målt i liter ren alkohol).

Flere indikatorer tyder på at grensehandelen med Sverige ikke økte fra 2002 til 2004. Dette kan blant annet skyldes at den svenske kronen styrket seg i denne perioden. De svenske alkoholavgiftene er under press som følge av overgangen til EUs mer liberale innførselskvoter fra 1. januar 2004. I to svenske utredninger (SOU 2004: 86 «Var går gränsen?» og SOU 2005: 25 «Gränslös utmaning – alkoholpolitik i ny tid») er det blant annet foreslått å redusere avgiften på brennevin med 40 pst. og avgiftene på vin og øl med 30 pst.

I den svenske budsjettproposisjonen for 2006, som ble lagt fram 20. september 2005, ble det ikke foreslått endringer i avgiftene på brennevin, vin og øl. Dette innebærer en nominell videreføring av disse avgiftene. Det ble imidlertid foreslått å innføre en tilleggsavgift på rusbrus. Departementet vil fortsatt følge med på avgiftsutviklingen i våre naboland.

Avgift på øl m.m.

I forbindelse med budsjettet for 2000 ble det innført et felles avgiftssystem for vin og øl med alkoholstyrke over 4,75 volumprosent. Disse produktene

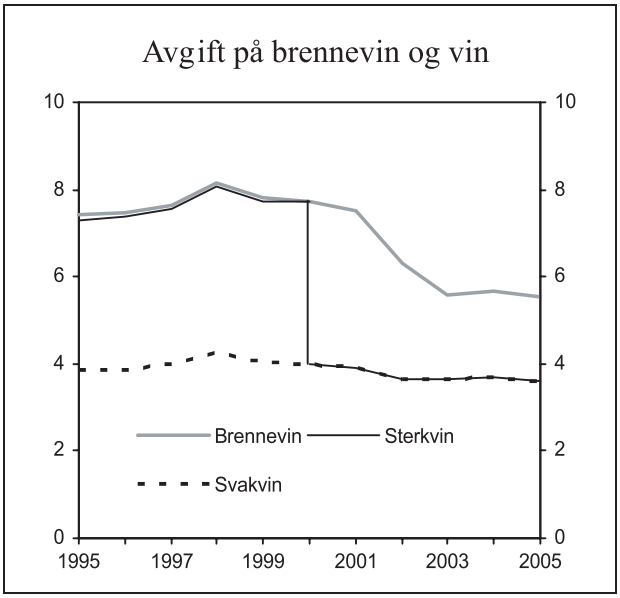

Figur 3.2 Utvikling i reelt avgiftsnivå for brennevin, sterkvin og svakvin i perioden 1995–2005. 2005-kroner pr. volumprosent og liter
Kilde: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

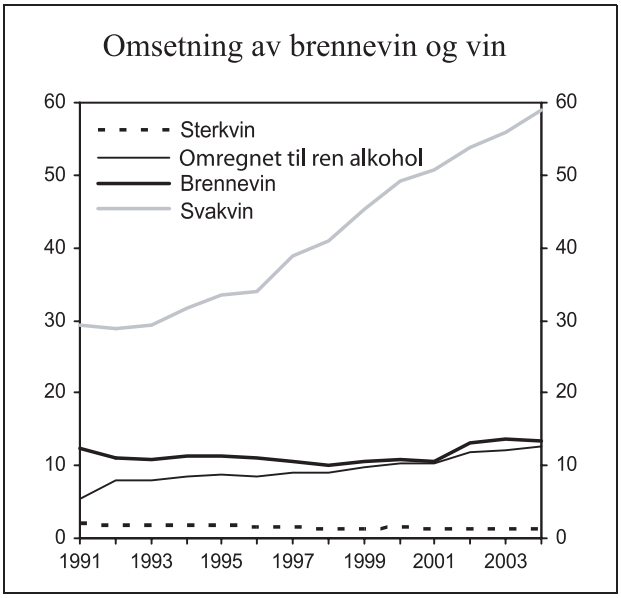

Figur 3.3 Registrert omsetning av brennevin og vin i perioden 1989–2005. Mill. liter
Kilde: Vinmonopolet.

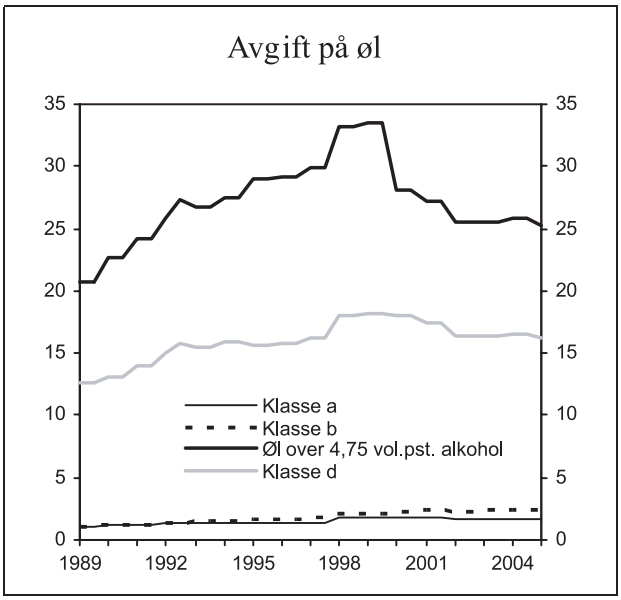

Figur 3.4 Utvikling i avgiftsnivå på øl i perioden 1989–2005. 2005-kroner pr. liter
Kilde: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

blir nå avgiftslagt likt når de har samme alkoholstyrke. Øl i klasse a er avgiftslagt etter regelverket for alkoholfrie drikkevarer. Fra 1. januar 2006 foreslås avgiften på alkoholfrie drikkevarer lagt om, se nærmere omtale i avsnitt 3.16.

Figur 3.4 viser utviklingen i avgiftssatsene på øl fra 1989 til 2005. For øl i klasse a og b har det reelle avgiftsnivået vært tilnærmet uendret i hele perioden. For øl i klasse d var det en reell avgiftsøkning mellom 1989 og 1992. Etter 1992 flatet avgiftsnivået for øl noe ut, mens avgiften ble økt i 1998. I 2002 ble avgiften satt ned med 6,8 pst. reelt. Øl med alkoholinnhold over 4,75 volumprosent hadde en reell avgiftsøkning fram til 1999, mens avgiften ble forholdsvis kraftig redusert etter omleggingen i forbindelse med budsjettet for 2000. I 2001 og 2005 ble ølavgiftene holdt nominelt uendret.

Figur 3.5 viser utviklingen i omsetning av øl i perioden 1989 til 2004. Av figuren går det fram at omsetningen av øl i klasse b (lettøl) har sunket. For øl i klasse a (alkoholfri) økte omsetningen i perioden 1992 til 1995, og har deretter ligget relativt konstant. Ølomsetningen i klasse d (pils) har økt gjennom nesten hele perioden, men hadde en svak tilbakegang i 2003 for så å øke i 2004. Omsetningen av øl med alkoholinnhold over 4,75 volumprosent har blitt betydelig redusert. Den største nedgangen kom i 1993, da salg av sterkøl ble overført til Vinmonopolet.

3.4 Avgift på tobakkvarer (kap. 5531 post 70)

Avgiften på tobakkvarer er en kvantumsavgift som er delt inn i seks avgiftsgrupper: Sigarer, sigaretter, røyketobakk, snus, skrå og sigarettpapir/hylser.

Figur 3.6 viser utviklingen i de reelle avgiftssatsene på tobakkvarer fra 1989 til 2005. Det reelle avgiftsnivået har økt betydelig for alle tobakkproduktene i løpet av perioden. Avgiften på sigarer ble økt kraftig fra 1. juli 2000 og opp til samme nivå som sigaretter. Fra 1. januar 2004 ble avgiften på røyketobakk økt med 45 pst., slik at avgiften ble like høy som for sigaretter.

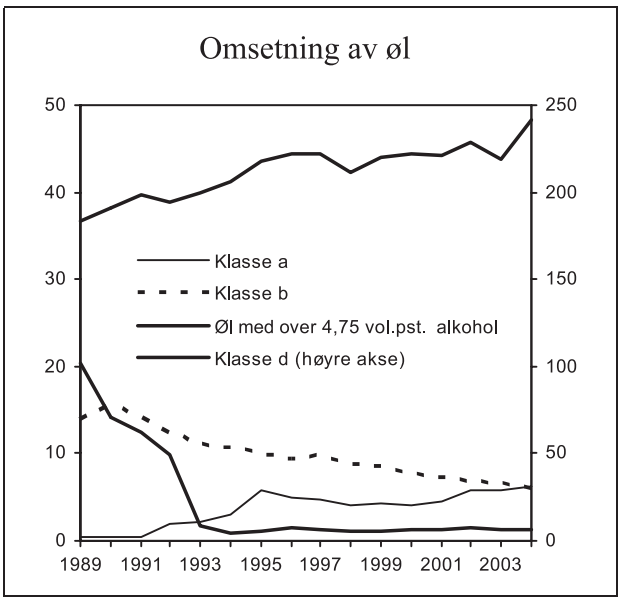

Figur 3.5 Registrert omsetning av øl i perioden 1989–2004. Mill. liter
Kilde: Den norske bryggeriforening.

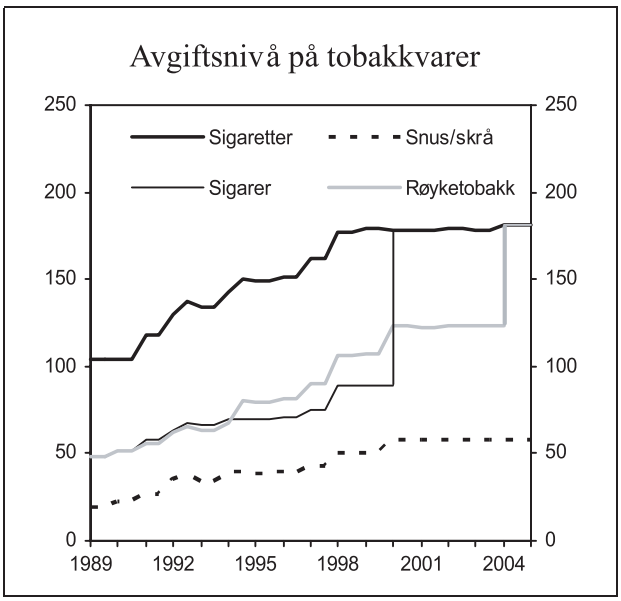

Figur 3.6 Utvikling i reelt avgiftsnivå for tobakkvarer i perioden 1989–2005. 2005-kroner pr. 100 gram.
Kilde: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.7 viser utviklingen i salg av tobakkvarer fra 1989 til 2004. Det går fram av figuren at det har vært en langt sterkere reduksjon i salg av røyketobakk enn i salg av sigaretter gjennom perioden. Etter 1998 har omsetningen av sigaretter vært høyere enn omsetningen av røyketobakk. Omsetningen av snus og skrå har økt etter 1993, og særlig mot slutten av perioden. Samtidig har det vært en overgang fra skrå til snus. Samlet sett har utviklingen i tobakkforbruket vist en nedadgående trend helt siden 1989, selv om det har vært økninger i enkelte år. Forbruket av tobakk i 2004 er om lag 40 pst. lavere enn forbruket i 1989.

Figuren viser omfanget av den registrerte omsetningen av tobakkvarer. I tillegg til den registrerte omsetningen foregår det uregistrert omsetning i form av grensehandel, avgiftsfritt salg og smugling. Ifølge en artikkel av Karl Erik Lund ved Statens institutt for rusmiddelforskning (Sirus) har det uregistrerte forbruket av sigaretter og røyketobakk økt siden begynnelsen av 1990-årene og utgjorde i perioden 1997–2001 om lag en firedel av forbruket.[3]

Det foreslås at avgiftene på tobakkvarer prisjusteres fra 2005 til 2006.

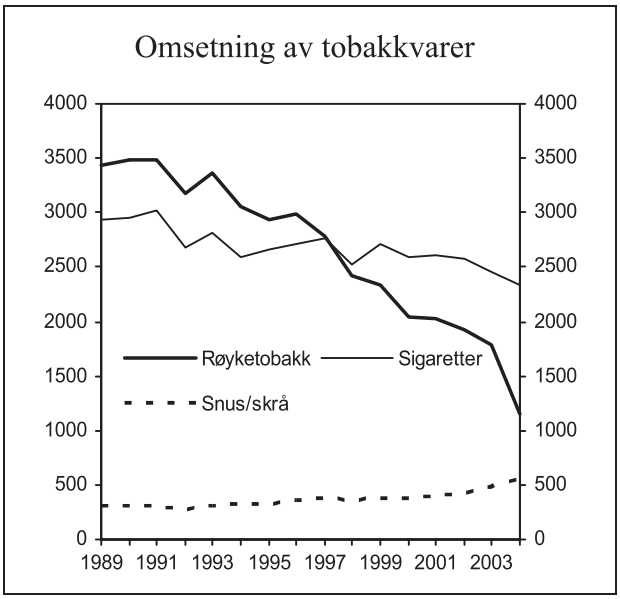

Figur 3.7 Registrert omsetning av sigaretter, røyketobakk, snus og skrå i perioden 1989–2004. 1000 kg
Kilde: Tobakkindustriens felleskontor.

[3] Lund, Karl Erik (2004): Omfanget av grensehandel, taxfree-import og smugling av tobakk til Norge. Tidsskrift for Den norske lægeforening nr. 1, 2004:124: 38–8.

3.5 Motorvognavgiftene

3.5.1 Innledning

Motorvognavgiftene omfatter seks avgifter med til dels ulik begrunnelse og mål. Avgiftene kan deles inn i to hovedgrupper, bruksavhengige og ikke-bruksavhengige avgifter. De bruksavhengige avgiftene er avgiftene på bensin og autodiesel. Nivået på de bruksavhengige avgiftene skal i prinsippet være slik at brukeren stilles overfor de veibruks-, ulykkes- og miljøkostnadene som bruk av bil medfører. De øvrige motorvognavgiftene er ikke-bruksavhengige og er primært fiskalt begrunnet.

3.5.2 Omlegging av bilavgiftene i mer miljøvennlig retning

For å følge opp Stortingets anmodning i Budsjettinnst. S. nr. 1 (2000–2001), ble det satt ned en arbeidsgruppe i 2002. Gruppen skulle utrede et nytt system for engangsavgiften for biler, og også se på forholdet mellom engangsavgiften og andre bilavgifter. Arbeidsgruppen vurderte muligheten for å erstatte slagvolum med CO_2-utslipp som beregningsgrunnlag for engangsavgiften. Arbeidsgruppen anbefalte ikke dette på kort sikt. Dette var blant annet begrunnet med en mulig overgang til dieselbiler med høyere lokale utslipp til luft og med avgiftstekniske problemer. Samtidig mente arbeidsgruppen at CO_2-utslipp kunne vært aktuelt som avgiftsgrunnlag på noe lengre sikt.

CO_2-utslipp blir allerede i dag priset gjennom CO_2-avgiften på drivstoff. Departementet mener likevel at CO_2-utslipp som avgiftsgrunnlag i engangsavgiften vil gi et ytterligere incentiv til å kjøpe biler med lave CO_2-utslipp. En slik omlegging vil samtidig gjøre avgiftssystemet mer enhetlig, ved at en ikke vil trenge spesialbehandling av ny motorteknologi. Det er imidlertid en del praktiske problemer knyttet til en omlegging, blant annet at opplysninger om CO_2-utslipp mangler for en del kjøretøy. Disse problemene bør nå kunne løses, slik at engangsavgiften kan knyttes til CO_2-utslipp fra 2007. Det synes i første rekke aktuelt å erstatte en eller begge motorkomponentene (slagvolum og effekt) med CO_2-utslipp.

I motsetning til CO_2-utslipp, som er avhengig av drivstofftype og -forbruk, er lokale utslipp av NO_x og partikler mer teknologiavhengig. Dieselbiler og eldre bensinbiler er de mest forurensende, mens nyere biler har lave lokale utslipp. En miljødifferensiering av årsavgiften kan bidra til en nyere og mer miljøvennlig bilpark. Departementet foreslår en miljødifferensiering av årsavgiften for kjøretøy med

tillatt totalvekt mellom 7,5 og 12 tonn. Dette gjøres ved at vektårsavgiften utvides til å gjelde alle kjøretøy med tillatt totalvekt over 7,5 tonn. Se nærmere omtale under avsnitt 3.5.4 og 3.5.5. I tråd med det som ble varslet i St.prp. nr. 1 (2003–2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak, vil departementet arbeide videre med å vurdere endringer i årsavgiften for kjøretøy under 7,5 tonn.

3.5.3 Engangsavgift på motorvogner mv. (kap. 5536 post 71)

Engangsavgiften har først og fremst til hensikt å skaffe staten inntekter. Avgiften beregnes på grunnlag av mest mulig objektive kriterier og skal ivareta hensynet til miljø og sikkerhet. I tillegg skal kostnadene ved å administrere avgiften holdes på et lavest mulig nivå. Gjennom en progressiv satsstruktur er det også lagt vekt på fordelingshensyn.

Engangsavgiften betales ved førstegangsregistrering i det sentrale motorvognregisteret. Den pålegges alle biler unntatt lastebiler og busser med lengde over 6 meter med mer enn 17 seteplasser. De avgiftspliktige kjøretøyene er delt inn i ti avgiftsgrupper med til dels ulike satser og/eller beregningsgrunnlag. For kjøretøy i avgiftsgruppe a (hovedsakelig personbiler) og i avgiftsgruppe g (beltemotorsykler) beregnes engangsavgiften på grunnlag av kjøretøyenes slagvolum, motoreffekt og egenvekt. For kjøretøy i avgiftsgruppene b, c, d, h og j (varebiler klasse 2, campingbiler, kombinerte biler, drosjer og minibusser) beregnes engangsavgiften som en prosentvis andel av avgiften i avgiftsgruppe a. I avgiftsgruppe e (beltebiler) beregnes avgiften på grunnlag av tollverdien. For kjøretøy i avgiftsgruppe f (motorsykler) benyttes slagvolum og motoreffekt som beregningsgrunnlag, sammen med en stykkavgift. For kjøretøy i avgiftsgruppe i (veteranbiler), ilegges det kun en stykkavgift. Det er til dels store forskjeller i avgiftsnivået mellom de ulike avgiftsgruppene.

Utvikling i registrerte kjøretøy

Figur 3.8 viser at antall førstegangsregistrerte personbiler i perioden 1989–2004 varierte betydelig fra år til år. Etter en økning på midten av 1990-tallet, var det en betydelig nedgang i antall førstegangsregistrerte personbiler i 1998 og 1999. Tallet har de siste årene ligget relativt stabilt rundt 120 000 biler, men i 2004 steg antallet førstegangsregistreringer til over 143 000. Bruktbilimportens andel av totalt antall førstegangsregistreringer økte kraftig fram til 2002, da over 27 pst. av de førstegangsregistrerte personbilene var importert brukt fra utlandet. Andelen har etter dette gått noe ned, og var i 2004 på i underkant av 20 pst.

Figur 3.9 viser hvor stor andel av nye førstegangsregistrerte personbiler som er dieselbiler. Denne andelen har økt kraftig de siste årene, og i 2004 var mer enn hver fjerde nye personbil som ble solgt i Norge en dieselbil.

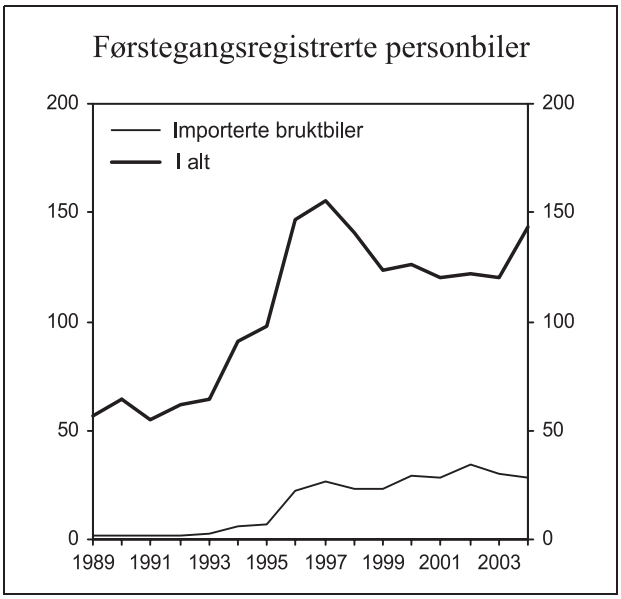

Figur 3.8 Antall førstegangsregistrerte personbiler, 1989–2004. Antall i 1000
Kilde: Opplysningsrådet for Veitrafikken.

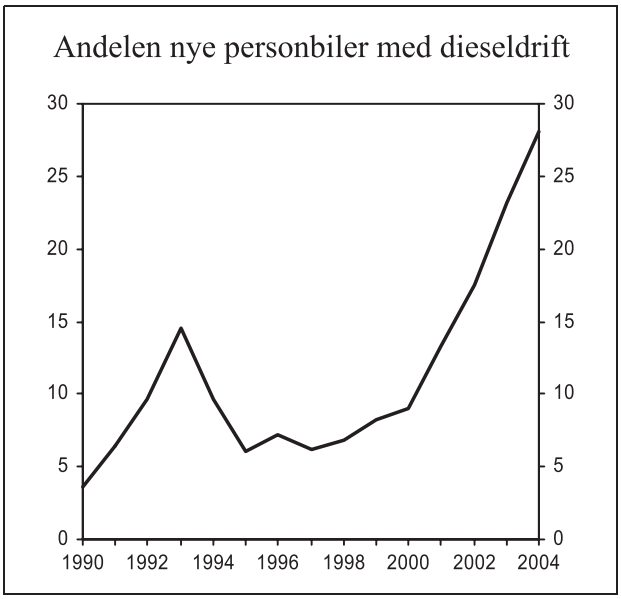

Figur 3.9 Andel førstegangsregistrerte nye personbiler med dieseldrift, 1990–2004. Prosent
Kilde: Opplysningsrådet for Veitrafikken.

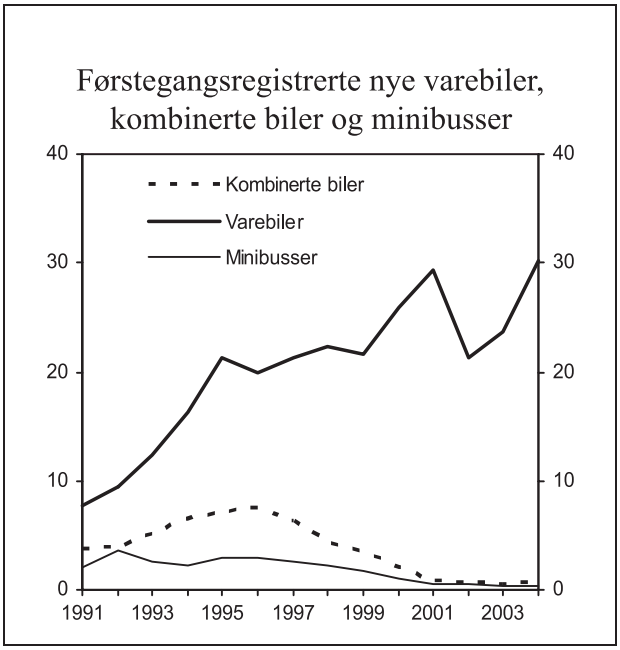

Figur 3.10 Antall førstegangsregistrerte nye varebiler, kombinerte biler og minibusser, 1991–2004. Antall i 1000
Kilde: Opplysningsrådet for Veitrafikken.

Figur 3.10 viser at antallet nye førstegangsregistrerte varebiler lå forholdsvis stabilt rundt 20 000 pr. år i perioden 1995 til 1999. De siste fem årene har antallet variert fra i overkant av 21 000 i 2002, til en foreløpig topp på over 30 000 i 2004.

Figuren viser også utviklingen i antall nye førstegangsregistrerte kombinerte biler. Fram til og med 1996 var antallet stigende, mens det har vært en kraftig reduksjon i antall førstegangsregistreringer de siste årene. Det antas at dette delvis skyldes avgiftsomleggingen i 1996, da tyngre biler med stor motor fikk økt engangsavgift. I tillegg økte avgiften på kombinerte biler fra 28 pst. av personbilavgiften i 1997 til 55 pst. i 2000. I 2002 ble vektgrensen for unntak fra engangsavgiften for kombinerte biler økt fra 5000 kg til 6000 kg, og den ble økt videre til 7500 kg med virkning fra 1. juli 2003.

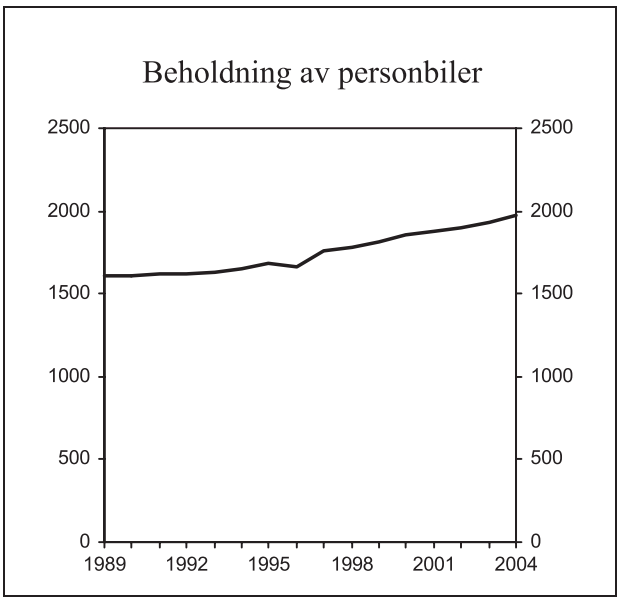

Figur 3.11 Beholdning av personbiler. 1989–2004. Antall i 1000
Kilde: Opplysningsrådet for Veitrafikken.

Figur 3.11 viser at beholdningen av personbiler de senere årene har vært i en jevn vekst. Nedgangen i beholdningen av personbiler i 1996 skyldes at mange eldre biler ble vraket som følge av ordningen med midlertidig forhøyet vrakpant. Denne ordningen har trolig ikke hatt noen varig virkning på beholdningen av biler.

Vrakpantavgift

Oppsamlingssystemet for bilvrak skal sørge for innsamling og gjenvinning av kjøretøy. Ordningen ble iverksatt i 1978 og omfatter i dag personbiler, campingbiler, kombinerte biler med totalvekt opp til 7500 kilo, snøscootere og minibusser. Oppsamlingssystemet skal gi en økonomisk motivasjon til å levere inn biler til vraking.

Vrakpantavgiften inngår i engangsavgiften. Avgiften er på 1300 kroner, og ble siste gang økt i 2000. Det foreslås ingen endringer i vrakpantavgiften for 2006. Ved levering av kjøretøy til vraking utbetales en vrakpant, som for tiden er på 1500 kroner pr. kjøretøy. Vrakpantordningen er beskrevet i St.prp. nr. 1 (2005–2006) Miljøverndepartementet.

Forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) innebærer at produsenter og importører av kjøretøy gradvis tar over ansvaret for innsamling og håndtering av kasserte kjøretøy fram mot 2007. Produsentansvaret skal gjelde fullt ut fra 2007, og tilskuddet til oppsamlingssystemet for biler vil bli avviklet. Regjeringen tar sikte på at også dagens statlige avgifts-/panteordning blir avviklet. Dette forutsetter imidlertid en godkjenning av et bransjeorganisert system som ivaretar miljøvernmyndighetenes krav, blant annet til innsamlingsgrad og miljømessig forsvarlig behandling. Dette er nærmere beskrevet i St.prp. nr. 1 (2005–2006) Miljøverndepartementet.

Bruksfradrag

Ved førstegangsregistrering av motorvogner i det sentrale motorvognregisteret skal det betales engangsavgift basert på kjøretøyets vekt, motorvolum og effekt. Brukte kjøretøy som importeres gis et fradrag i avgiften basert på kjøretøyets alder. Fradragene skal avspeile det gjennomsnittlige verdifal-

let på det norske bruktbilmarkedet. Fradragene er fastsatt i forskrift.

Det har i lengre tid pågått en dialog mellom Finansdepartementet og EFTAs overvåkningsorgan (ESA) om hvilke bindinger som ligger i EØS-avtalen når det gjelder den avgiftsmessige behandlingen av brukte kjøretøy som importeres, jf. omtale i St.meld. nr. 2 (2004–2005) Revidert nasjonalbudsjett 2005. ESA har i en grunngitt uttalelse (reasoned opinion) konkludert med at de norske bruksfradragene er i strid med EØS-avtalen. ESA, som baserer sin argumentasjon på flere dommer fra EF-domstolen, hevder at måten avgiften fastsettes på ikke er nøyaktig nok, og at metoden for avgiftsberegningen derfor må legges om. ESA begrunner dette med at gjeldende fradragssatser ikke med tilstrekkelig presisjon gjenspeiler den faktiske avskrivningen for det enkelte kjøretøy, og at det derfor ikke kan utelukkes at avgiften i enkelte tilfeller overstiger den «gjenværende» avgiften i en tilsvarende bruktbil i Norge. Det er altså ikke avgiftsnivået i seg selv, men metoden for fastsettelsen av avgiften som ESA mener strider med EØS-avtalen.

Som redegjort for i Revidert nasjonalbudsjett 2005, har Finansdepartementet satt i gang et arbeid for å følge opp ESAs grunngitte uttalelse. Bestemmelsene om bruksfradrag i Finansdepartementets forskrift 19. mars 2001 nr. 268 om engangsavgift på motorvogner må endres. Dette arbeidet pågår nå for fullt. Et utkast til nye regler vil på vanlig måte bli sendt på høring. Departementet arbeider for at dette skal kunne skje så raskt som mulig.

Det nye systemet vil bygge på følgende hovedelementer:

- Det tas utgangspunkt i den avgiften som det aktuelle kjøretøyet ville blitt ilagt dersom dette var nytt (avgift for nytt kjøretøy).
- Denne avgiften blir redusert med det reelle verdifallet for den aktuelle bilmodellen. Det reelle verdifallet er forholdet mellom verdien av kjøretøyet som nytt (inflasjonsjustert historisk pris) og verdien som brukt (gjeldende bruktbilpris).

Som vist til i Revidert nasjonalbudsjett 2005, vil en slik omlegging komplisere avgiftsberegningen og innebære store kostnader knyttet både til etablering og drift av det nye systemet. Endringene antas imidlertid ikke å få vesentlige virkninger på inntektene fra engangsavgiften.

3.5.4 Årsavgift på motorvogner mv. (kap. 5536 post 72)

Årsavgiften pålegges i 2005 en rekke forskjellige typer kjøretøy med tillatt totalvekt inntil 12 tonn. Årsavgiften har først og fremst til hensikt å gi staten inntekter.

Avgiften pålegges etter seks ulike satser, avhengig av type kjøretøy (gjeldende satser for 2005 i parentes):

- Personbiler, varebiler, campingbiler, minibusser, kombinerte biler med tillatt totalvekt under 7500 kg (2815 kroner pr. år)
- Campingtilhengere med egenvekt over 350 kg (940 kroner pr. år)
- Motorsykler (1585 kroner pr. år)
- Lastebiler, trekkbiler og kombinerte biler med tillatt totalvekt mellom 7500 og 12 000 kg (1785 kroner pr. år)
- Traktorer, mopeder mv. (360/180 kroner pr. år)

Det foreslås å prisjustere satsene for årsavgiften for 2006.

Miljødifferensiering av tyngre kjøretøy

Fra 1. januar 2006 foreslås det å utvide vektårsavgiften til å gjelde alle kjøretøy med tillatt totalvekt over 7,5 tonn. Utvidelsen gjelder hovedsakelig lastebiler, trekkbiler og kombinerte biler med tillatt totalvekt mellom 7,5 og 12 tonn, som overføres fra årsavgiftssystemet til systemet for vektårsavgift. Disse betaler i dag 1785 kroner i årsavgift. I tillegg gjelder det enkelte kjøretøy som i dag betaler full årsavgift (2815 kroner), bl.a campingbiler og minibusser, jf. nærmere omtale under avsnitt 3.5.5. Forslaget vil redusere provenyet fra årsavgiften med om lag 9 mill. kroner.

Enkelte mindre justeringer

Under behandlingen av budsjettet for 2004 vedtok Stortinget at den tidligere trafikkskadeavgiften etter folketrygdloven skulle avvikles og innlemmes i henholdsvis årsavgiften og vektårsavgiften, jf. Budsjett-innst. S. I (2003–2004) avsnitt 3.1.2.2. Med virkning fra 1. januar 2004 ble derfor årsavgiften og vektårsavgiften økt med 350 kroner. Dette tilsvarer det beløpet som trafikkskadeavgiften ville utgjort i 2004. En del kjøretøy som tidligere betalte trafikkskadeavgift var ikke omfattet av årsavgiften eller vektårsavgiften. For disse kjøretøyene ble det derfor innført årsavgift med lav sats på 350 eller 175 kroner, avhengig av hvilken sats som tidligere gjaldt for det aktuelle kjøretøyet etter trafikkskadeavgiften. For 2005 var satsene henholdsvis 360 og 180 kroner. Det foreslås et par mindre endringer som følge av denne omleggingen:

Stortingets vedtak om årsavgift § 1 nr. 5 bokstav b fastsetter avgiftssatsen for løyvekjøretøy. Disse

kjøretøyene var fritatt for avgift før trafikkskadeavgiften ble innlemmet i årsavgiften, men betaler nå lav sats. Ved en inkurie henvises det fortsatt til det tidligere fritaket i annet punktum. Ordlyden foreslås rettet.

Ved omleggingen 1. januar 2004 ble det tidligere fritaket for alle kjøretøy på minst 30 år fjernet. Kjøretøy uten egen fremdriftsmotor, dvs. campingtilhengere, betalte ikke trafikkskadeavgift og skulle derfor ikke omfattes av avgiftsøkningen som fulgte av omleggingen. Det foreslås derfor at campingtilhengere på minst 30 år gis et eget fritak i § 2, samtidig som det presiseres i § 1 nr. 6 bokstav c at lav sats omfatter motorvogner, som er kjøretøy med egen fremdriftsmotor. Provenyvirkningene av forslaget er tilnærmet lik null.

3.5.5 Vektårsavgift (kap. 5536 post 73)

Vektårsavgiften består av en vektgradert årsavgift og en miljødifferensiert årsavgift. I 2005 betales avgiften for alle kjøretøy og kombinasjoner av kjøretøy med tillatt totalvekt på 12 tonn og over.

1. Vektgradert årsavgift

Den vektgraderte årsavgiften er gradert etter kjøretøyets totalvekt, fjæringssystem og antall aksler. Denne graderingen er utformet slik at den tar hensyn til veislitasje. Satsene tilsvarer EUs minimumssatser for kjøretøy.

2. Miljødifferensiert årsavgift

Den miljødifferensierte årsavgiften graderes ut fra vekt og hvilke utslippskrav kjøretøyene oppfyller. Utslippskravene følger kjøretøyforskriftens EURO-klassifisering, som stiller krav til maksimalt utslipp av blant annet nitrogendioksider og partikler pr. kWh. Satsene foreslås prisjustert i 2006.

Utvidelse av vektårsavgiften

Fra 1. januar 2006 foreslås det å utvide vektårsavgiften til å omfatte alle kjøretøy med tillatt totalvekt over 7,5 tonn. Utvidelsen av vektårsavgiften gjelder hovedsakelig lastebiler, trekkbiler og kombinerte biler med tillatt totalvekt mellom 7,5 og 12 tonn, som det i dag betales 1785 kroner i årsavgift for. I tillegg omfattes enkelte kjøretøy som i dag har full årsavgift (2815 kroner), blant annet campingbiler og minibusser.

Veislitasjen fra det enkelte kjøretøy avhenger særlig av kjøretøyets vekt. Kjøretøy med tillatt totalvekt mellom 7,5 og 12 tonn har en relativ lav veislitasje i forhold til kjøretøy over 12 tonn. Satsen, som også gjøres uavhengig av fjæringssystem, settes derfor lik den laveste satsen for kjøretøy med tillatt totalvekt over 12 tonn (364 kroner). I tillegg kommer miljøkomponenten i vektårsavgiften, som følger systemet for kjøretøy med tillatt totalvekt over 12 tonn, jf. tabell 3.2.

Miljøkomponenten i vektårsavgiften omfatter bare dieseldrevne kjøretøy. Dette har sammenheng med at det ikke stilles avgasskrav til bensindrevne kjøretøy. Det finnes også bare et fåtall avgiftspliktige bensindrevne kjøretøy med tillatt totalvekt over 12 tonn. Etter det departementet har fått opplyst, finnes det heller ikke mange slike kjøretøy i vektintervallet mellom 7,5 og 12 tonn. På bakgrunn av manglende avgasskrav og det meget begrensede omfanget av slike kjøretøy, foreslås det at disse kjøretøyene tas inn i vektårsavgiften uten at regelverket for miljøkomponenten i vektårsavgiften endres for å fange opp bensindrevne kjøretøy. Det vil si at bensinkjøretøy over 7,5 tonn bare omfattes av den vektdifferensierte årsavgiften, og dermed får en liten avgiftslettelse.

Forslaget vil gi en provenyøkning for vektårsavgiften på om lag 12 mill. kroner påløpt og bokført.

3.5.6 Omregistreringsavgift (kap. 5536 post 75)

Det skal ikke betales merverdiavgift ved omsetning av brukte kjøretøyer. Det betales imidlertid en særavgift ved omregistrering av tidligere registrerte kjøretøyer.

Tabell 3.2 Forslag til satser for miljødifferensiert årsavgift for 2006. Kroner

		Avgasskravnivå (EURO)					
Vektklasse	Ikke EURO	I	II	III	IV	V	0-utslipp
7,5–12 tonn	3 729	2 072	1 450	884	466	290	0
12–20 tonn	6 119	3 400	2 379	1 450	765	475	0
> 20 tonn	10 880	6 233	4 420	2 658	1 403	871	0

Kilde: Finansdepartementet.

Kjøretøyene som omfattes av denne avgiftsplikten, er delt i fire grupper:

a) Mopeder, motorsykler mv.
b) Personbiler og busser
c) Lastebiler, varebiler, kombinerte biler, campingbiler mv.
d) Biltilhengere, semitrailere mv.

Avgiftene er gradert etter vekt og alder.

Satsene for omregistreringsavgiften foreslås prisjustert fra 2005 til 2006.

Omregistreringsavgiften er en særnorsk avgift. Brukte kjøretøyer som innføres til Norge er ikke pålagt omregistreringsavgift ved førstegangsregistrering i Norge. Omregistreringsavgiften bidrar derfor til at importerte og norske bruktbiler blir behandlet ulikt i avgiftssystemet. De fleste EU-land, deriblant Sverige og Danmark, har i stedet merverdiavgift på avansen ved omsetning av brukte kjøretøyer. Når det gjelder andre brukte varer enn brukte kjøretøyer, innførte Norge et system med merverdiavgift på avanse i 1997. Departementet vurderer å sende på høring et forslag om å innføre merverdiavgift på avansen også ved bruktbilomsetning. Et slikt system kan helt eller delvis erstatte dagens omregistreringsavgift.

3.5.7 Avgift på bensin (kap. 5536 post 76)

Særavgiften på bensin innbetales av innenlandske produsenter og importører og ilegges pr. liter omsatt bensin. I tillegg til at bensinavgiften er en fiskal avgift, begrunnes den med veibruks-, ulykkes- og miljøkostnader. Fra 1. januar 2005 ble det innført et avgiftsincentiv for svovelfritt drivstoff. Dette er drivstoff med maksimalt svovelinnhold på 10 ppm (0,001 pst.). Avgiften er i 2005 på 4,03 kroner pr. liter for svovelfri bensin (under 10 ppm svovel) og 4,07 kroner pr. liter for lavsvovlet bensin (under 50 ppm svovel). Ifølge Norsk Petroleumsinstitutt førte avgiftsdifferensieringen til en fullstendig overgang til svovelfri bensin i løpet av første kvartal 2005.

Det foreslås at satsene prisjusteres fra 2005 til 2006.

Figur 3.12 viser utviklingen i omsetningen av bensin og autodiesel fra 1989 til 2004. Figuren viser en moderat nedgang i salget av bensin i perioden. Den største endringen de siste årene kom i 2000, da bensinsalget gikk ned med om lag 3 pst. Etter en økning i 2001 har salget av bensin stagnert. Dette skyldes først og fremst overgang fra bruk av bensin til diesel som drivstoff. Figur 3.13 viser utviklingen i gjennomsnittlig reell pris (listepris) og særavgiftsnivå på blyfri bensin og autodiesel i perioden fra 1995 til 2004. Figurene 3.12 og 3.13 viser at reduksjonen i bensinsalget i 2000 sammenfalt med den perioden drivstoffprisen var høyest. Den høye prisen skyldtes økte oljepriser og økte raffineringsmarginer. I 2001 ble bensinavgiftene satt ned, og salget tok seg opp igjen. I 2002 og 2003 har det reelle avgiftsnivået og den reelle gjennomsnittlige listeprisen vært relativt stabile. I 2004 økte bensinprisen med 7 pst.

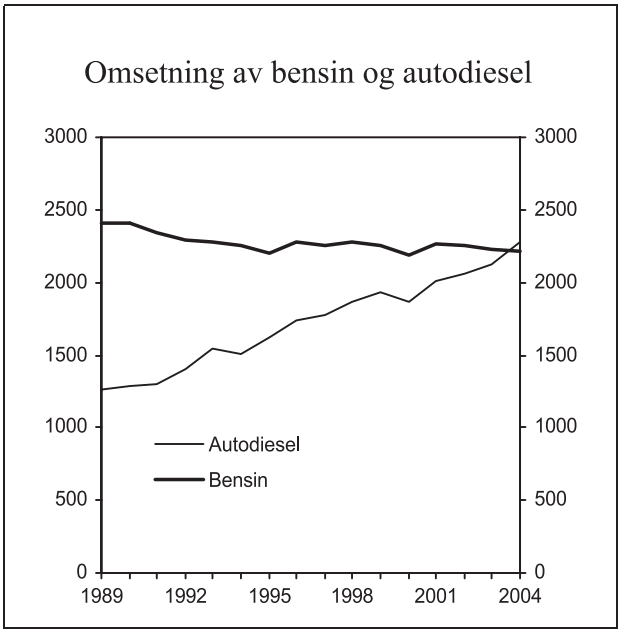

Figur 3.12 Omsetning av bensin og autodiesel i perioden 1989–2004. Mill. liter
Kilde: Norsk Petroleumsinstitutt.

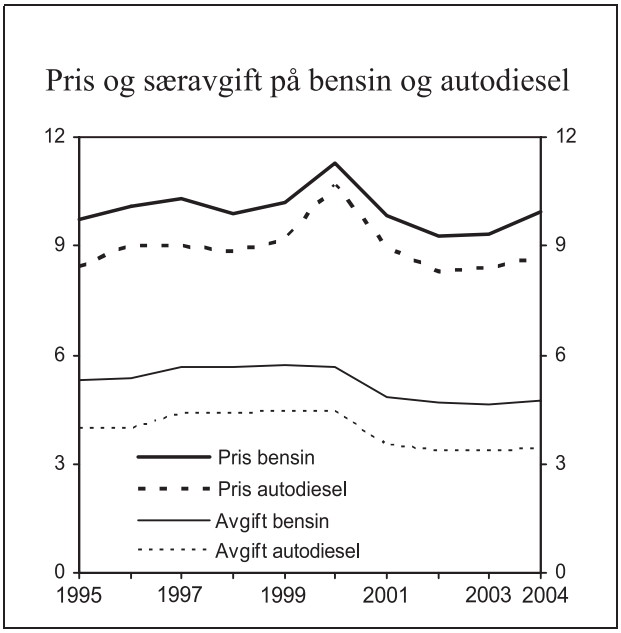

Figur 3.13 Utviklingen i gjennomsnittlig listepris og særavgiftssatser på bensin og autodiesel i perioden 1995–2004. 2004-kroner pr. liter
Kilde: Norsk Petroleumsinstitutt, Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

3.5.8 Avgift på mineralolje til fremdrift av motorvogn (autodieselavgift) (kap. 5536 post 77)

Autodieselavgiften ble innført 1. oktober 1993 sammen med vektårsavgiften på kjøretøy med tillatt totalvekt på over 12 tonn. Disse avgiftene avløste kilometeravgiften, som tidligere ble pålagt alle dieseldrevne biler ved kjøring i Norge.

Figur 3.12 viser at det på 1990-tallet var en sterk vekst i salget av autodiesel. Mens det i 1990 ble solgt om lag halvparten så mye autodiesel som bensin, ble det i 2004 for første gang solgt mer autodiesel enn bensin. Årsaken er at andelen dieseldrevne personbiler har økt på bekostning av bensindrevne biler. Som det går fram av figur 3.9, var mer enn hver fjerde nye personbil i 2004 en dieselbil, en økning fra omtrent hver tiende i 2000. Figur 3.13 viser utviklingen i gjennomsnittlig listepris og avgift for autodiesel og bensin i perioden 1995 til 2004. Det fremgår her at både pris og avgift på autodiesel følger den samme utviklingen som bensin, men ligger på et lavere nivå. I 2004 var både avgiftsforskjellen og prisforskjellen på om lag 1,30 kroner pr. liter.

Som omtalt under avsnitt 3.5.7, ble det fra 1. januar 2005 innført et avgiftsincentiv for svovelfritt drivstoff, dvs. drivstoff med maksimalt svovelinnhold på 10 ppm (0,001 pst.). Avgiften er i 2005 på 2,92 kroner pr. liter for svovelfri autodiesel (under 10 ppm svovel) og 2,97 kroner pr. liter for lavsvovlet autodiesel (under 50 ppm svovel). Ifølge Norsk Petroleumsinstitutt førte avgiftsdifferensieringen til en fullstendig overgang til svovelfri autodiesel i løpet av første kvartal 2005.

Det foreslås at avgiftene prisjusteres for 2006.

3.6 Avgift på båtmotorer (kap. 5537 post 71)

Særavgiften på båtmotorer ble innført i 1978 og pålegges båtmotorer på minst 9 hk. Båtmotorforhandlere får i likhet med tilvirkere i Norge og importører refundert avgift ved utførsel av nye båtmotorer.

Avgiften foreslås prisjustert for 2006.

3.7 Avgift på elektrisk kraft (kap. 5541 post 70)

Forbruksavgiften på elektrisk kraft blir pålagt elektrisk kraft som forbrukes i Norge, enten den er produsert innenlands eller importert. Den generelle satsen er 9,88 øre pr. kWh for 2005, og pålegges kraft til husholdninger, all næringsvirksomhet utenom industrien og administrasjonsbygg i industrien, jf. omtalen nedenfor.

Industrien ilegges el-avgift med redusert sats på 0,45 øre pr. kWh, som tilsvarer minimumssatsen etter EUs Rådsdirektiv 2003/96/EF av 27. oktober 2003 om omstrukturering av EF-bestemmelsene for beskatning av energiprodukter og elektrisitet (Energiskattedirektivet). I henhold til EFTAs overvåkningsorgans (ESA) godkjennelse under retningslinjene for miljøstøtte, kan den reduserte satsen ikke settes lavere enn 0,5 euro pr. MWh fastsatt i nasjonal valuta pr. første virkedag i oktober i året før budsjettåret.

På samme måte som i Energiskattedirektivet, er el-forbruket i flere kraftintensive industriprosesser ikke omfattet av el-avgiften. Disse prosessene er kjemisk reduksjon, elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser (definert som næringsgruppe 26 andre ikke-metallholdige mineralprodukter i Statistisk sentralbyrås næringsgruppering). I praksis innebærer dette at produksjonsprosessene i metallindustrien, sementindustrien og deler av kjemisk råvareindustri ikke omfattes av avgiftsplikten.

I utgangspunktet unntar ikke Energiskattedirektivet treforedlingsindustri fra minstesatsen på 0,45 øre pr. kWh. ESAs retningslinjer om miljøstøtte åpner imidlertid for fritak fra minstesatsen for energiintensive bedrifter dersom disse gjennomfører miljøtiltak som tilsvarer effekten av avgiftssatsen, f.eks. gjennom et energieffektiviseringsprogram. I regi av Olje- og energidepartementet er det derfor utarbeidet et program for energieffektivisering. Programmet ble godkjent av ESA i juni 2005. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har etablert en søknadsprosedyre for treforedlingsbedrifter som ønsker å delta i programmet, og flere bedrifter har søkt om deltakelse. Disse vil få fritak fra minstesatsen fra 1. juli 2004 dersom NVE godkjenner søknadene. Programmet inneholder to avtaleperioder på fem år. Fullt avgiftsfritak krever at bedriftene oppfyller kravene i hver femårsperiode.

Næringsvirksomhet i tiltakssonen, Nord-Troms og Finnmark, er ilagt den reduserte satsen på 0,45 øre pr. kWh, men betaler i praksis ikke el-avgift. Dette skyldes at statsstøttereglene for bagatellmessig støtte (100 000 euro over en treårsperiode) utnyttes fullt ut i dette området, jf. nærmere omtale i St.prp. nr. 63 (2003–2004) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2004. Elektrisk kraft til husholdningsbruk og offentlig forvaltning i tiltakssonen har fullt fritak fra el-avgiften.

Foreløpige forbrukstall fra 2004 viser at i underkant av 40 pst. av det totale nettoforbruket av elek-

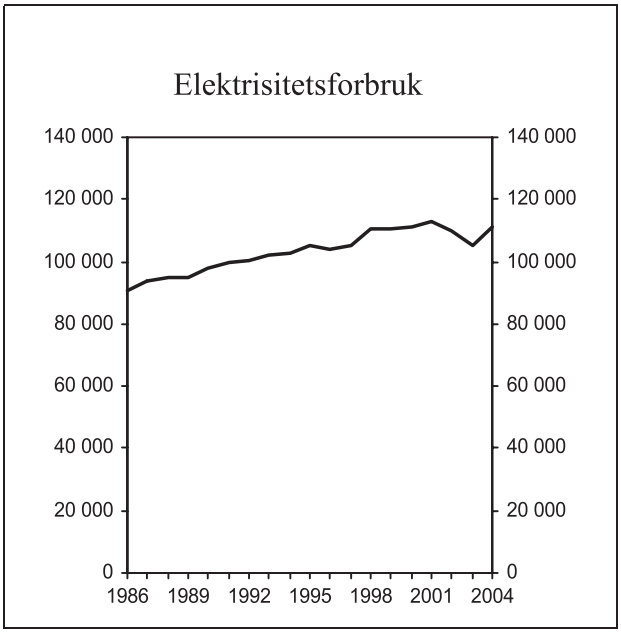

Figur 3.14 Totalt nettoforbruk av elektrisitet i perioden 1986–2004. GWh. Tallene for 2003 og 2004 er foreløpige
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

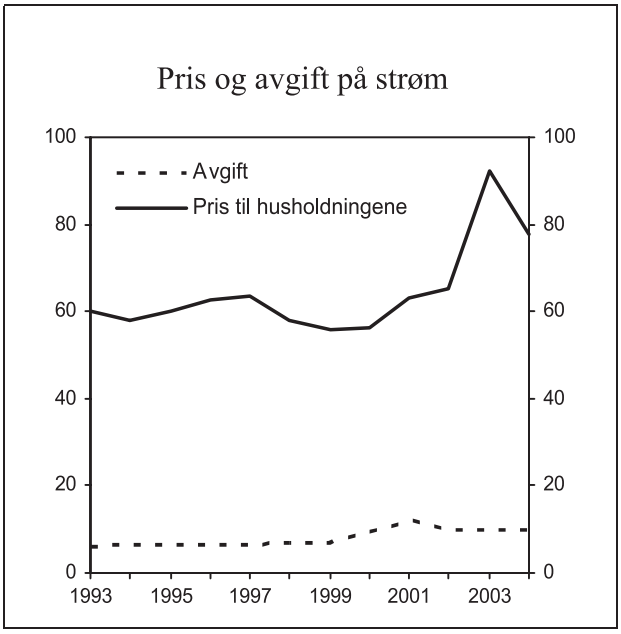

Figur 3.15 Gjennomsnittlig pris (inklusiv nettleie, merverdiavgift og forbruksavgift) på elektrisk kraft for husholdninger og forbruksavgift på elektrisk kraft i perioden 1993–2004. 2005-øre pr. kWh
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

trisk kraft er fritatt fra avgiften etter dagens system. Figur 3.14 viser totalt nettoforbruk av elektrisk kraft i perioden 1986 til 2004. I løpet av perioden har forbruket økt med om lag 23 pst. Figuren viser at forbruket falt fra 2001 til 2003, mens det i 2004 igjen har steget. Det kraftige fallet i 2003, må ses i sammenheng med høye strømpriser og økt bruk av andre energikilder, som fyringsolje.

Figur 3.15 viser utviklingen i gjennomsnittlig pris på elektrisitet til husholdninger. I perioden etter 1993 har kraftprisene til husholdningene variert betydelig, med pristopper i 1997 og i 2003. Fra 2002 til 2003 økte kraftprisen eksklusiv nettleie med hele 72 pst. Elektrisitetsprisen var rekordhøy ved inngangen til 2003, blant annet som følge av en tørr høst med lite tilsig i vannmagasinene. Prisen falt deretter kraftig fram til og med juli samme år. I 2004 har prisen ligget relativt konstant. I gjennomsnitt de første seks månedene i år har elektrisitetsprisen vært drøyt tre pst. lavere enn i samme periode i fjor.

Det foreslås at forbruksavgiften på elektrisk kraft prisjusteres fra 2005 til 2006.

Krav om etterbetaling av ulovlig støtte

EFTAs overvåkningsorgan ESA fattet den 30. juni 2004 vedtak om at industriens fritak for el-avgift var å anse som ulovlig statsstøtte, jf. St.prp. nr. 63 (2003–2004) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i Statsbudsjettet medregnet folketrygden 2004. Som omtalt i St.prp. nr. 1 (2004–2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak brakte Regjeringen ESAs vedtak inn for EFTA-domstolen 1. september 2004. Regjeringen anser saken som prinsipielt viktig, blant annet fordi den gjelder statsstøttereglenes betydning for utformingen av miljøavgifter, og ESAs forståelse av hvilke virkninger som følger av at Norge aksepterer å følge opp nye retningslinjer mht. eksisterende støtteordninger. I tillegg har industrien gitt uttrykk for at vedtaket bør prøves rettslig.

I avgjørelse 21. juli 2005 ga EFTA-domstolen ESA medhold i at industriens tidligere fritak for el-avgift anses som statsstøtte. I tillegg fikk ESA medhold i at støtten ble ulovlig fra 1. januar 2002, som var den aksepterte gjennomføringsfristen for å tilpasse eksisterende støtteordning til de nye miljøstøtteretningslinjene. Avgjørelsen endrer ikke ESAs tidligere aksept av at industrien har vært i såkalt god tro fram til 6. februar 2003. Det er derfor bare støtte mottatt etter dette tidspunktet og fram til 1. januar 2004, da alt næringsliv ble fritatt for el-avgift, som skal tilbakebetales.

Ifølge ESAs vedtak skal industrien etterbetale et beløp pr. kWh tilsvarende minimumssatsen i EUs energiskattedirektiv (0,45 øre pr. kWh). Regjeringen har tidligere gitt uttrykk for at reglene for bagatellmessig støtte – som innebærer at foretak

kan motta om lag 800 000 kroner over en treårsperiode – vil bli benyttet fullt ut. På den måten vil antall foretak som må foreta etterbetaling reduseres. Det tas sikte på at etterbetalingsvedtak overfor den enkelte støttemottaker vil bli fattet i løpet av høsten.

Anmodningsvedtak nr. 139, 9. desember 2004

I forbindelse med behandlingen av Statsbudsjettet for 2005, jf. Budsjett-innst. S. nr. 9 (2004–2005), fattet Stortinget 9. desember 2004 følgende anmodningsvedtak:

> «Stortinget ber Regjeringen signalisere langsiktighet og forutsigbarhet når det gjelder avgiftsfritak for gjenvunnet energi, for å få utløst investeringer på området.»

Etter Stortingets vedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft § 2 bokstav a er kraft som er produsert i energigjenvinningsanlegg og leveres direkte til sluttbruker, fritatt for avgift. Vedtak om avgiftsplikt og fritak for avgift fattes av Stortinget for ett år av gangen, jf. Grunnloven § 75 bokstav a. Dette gjelder både el-avgiftsfritaket for gjenvunnet energi og merverdiavgiftsfritaket for elektrisk kraft og energi levert fra alternative energikilder til husholdningsbruk i fylkene Finnmark, Troms og Nordland, jf. merverdiavgiftsloven § 16 nr. 9. Det foreligger ingen planer om å foreslå innskrenkninger i dagens fritak.

3.8 Grunnavgift på fyringsolje mv. (kap. 5542 post 70)

Det ble innført en grunnavgift på fyringsolje mv. fra 1. januar 2000. Hensikten med avgiften var å hindre at økningen i elektrisitetsavgiften i 2000 bidro til en miljømessig uheldig overgang fra bruk av elektrisitet til bruk av fyringsolje til oppvarming. Grunnavgiften ble satt til samme nivå som økningen i elektrisitetsavgiften, regnet pr. kWh. For 2005 er avgiftssatsen 41,4 øre pr. liter fyringsolje.

Grunnavgiften ilegges mineralolje som ikke omfattes av autodieselavgiften. I tilegg er flydrivstoff, mineralolje til bruk i anlegg på kontinentalsokkelen (supplyflåten), fiskeflåten, gods- og passasjertransport i innenriks sjøfart, sildemel-, fiskemel- og treforedlingsindustrien, unntatt fra grunnavgiften på fyringsolje. All merket mineralolje til andre bruksformål enn det som er beskrevet ovenfor er omfattet av grunnavgiften på fyringsolje.

Det foreslås at avgiften prisjusteres fra 2005 til 2006.

3.9 Avgift på smøreolje mv. (kap. 5542 post 71)

Særavgiften på smøreolje ble innført 1. mai 1988, og omfatter alle motor- og gearoljer, samt industrielle smøreoljer og hydrauliske oljer avgrenset etter tolltariffens varenummer. I 1994 ble det innført en ordning med refusjon på spillolje levert til godkjent behandling.

For 2006 foreslås det at avgiften og refusjonssatsen prisjusteres.

3.10 CO_2-avgift på mineralske produkter (kap. 5543 post 70)

CO_2-avgiften ilegges bruk av mineralolje og bensin og utslipp fra petroleumsvirksomheten. I dag er om lag 68 pst. av CO_2-utslippene avgiftsbelagt. De ulike mineralske produktene har imidlertid forskjellige avgiftssatser. Tabell 3.3 viser forslaget til CO_2-avgiftssatser for 2006. CO_2-avgift på mineralolje og bensin er hjemlet i Stortingets plenarvedtak om CO_2-avgift på mineralske produkter, mens CO_2-avgiften på sokkelen er hjemlet i plenarvedtaket om CO_2-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen. Avgiftene innkreves etter to ulike lover, hhv. særavgiftsloven og CO_2-avgiftsloven i petroleumsvirksomhet.

CO_2-avgift på mineralolje

Mineralolje er raffinert olje som hovedsakelig brukes i stasjonær forbrenning og til transport. De viktigste produktgruppene som faller inn under avgiftsplikten er fyringsparafin, jetparafin, autodiesel, marin gassolje, samt tung og lett fyringsolje. CO_2-avgiften på mineralolje i 2005 er 0,52 kroner pr. liter, noe som tilsvarer nesten 200 kroner pr. tonn CO_2.

CO_2-avgiften på mineralolje har imidlertid omfattende fritaksordninger. De viktigste fritakene gjelder for bruk i skip i utenriks sjøfart og luftfart og fartøyer som driver fiske og fangst.

Innenriks luftfart, godstransport i innenriks sjøfart og supplyflåten betaler redusert avgift. I 2005 tilsvarer den reduserte satsen 118 kroner pr. tonn CO_2, altså om lag 80 kroner lavere enn den ordinære satsen på mineralolje. Den reduserte avgiftssatsen bidrar til at det ikke blir utløst tilsvarende tiltak for å redusere CO_2-utslippene i luftfart og sjøfart som i de sektorene som betaler ordinær CO_2-avgift.

I tillegg til CO_2-avgiften er det innført et nasjonalt system med handel av CO_2-kvoter. I 2005 har prisen på klimagasskvoter ved den nordiske kraftmarkedsbørsen (Nord Pool) fra februar i år til slut-

ten av september variert mellom 60 og 230 kroner pr. tonn CO_2, jf. figur 3.16. Med unntak av de to første månedene, har kvoteprisen ligget høyere enn den reduserte CO_2-avgiftssatsen regnet i kroner pr. tonn CO_2.

Ulike avgiftssatser for ulike bruksområder kompliserer CO_2-avgiftssystemet. Dette gjelder blant annet for skip som transporterer både personer og gods. Mens innenriks godstransport til sjøs er ilagt lav sats, er persontransport til sjøs ilagt ordinær sats. Skip som både transporterer personer og gods må derfor foreta en fordeling mellom gods- og passasjertransport. Den lave avgiftssatsen for innenlandsk godstransport til sjøs kan også være problematisk i forhold til EØS-avtalen, fordi utenlandsregistrerte skip som driver godstransport langs norskekysten blir ilagt full sats.

Regjeringen foreslår derfor at de reduserte avgiftssatsene som omfatter mineralolje til godstransport i innenriks sjøfart, nasjonal luftfart og supplyflåten oppheves. Forslaget innebærer at disse sektorene blir ilagt CO_2-avgift som svarer til den generelle satsen for mineralolje (0,53 kroner pr. liter i 2006). Forslaget vil øke statens inntekter fra avgiften på mineralolje med om lag 210 mill. kroner påløpt og 190 mill. kroner bokført i 2006. Det foreslås at den generelle satsen for CO_2-avgiften på mineralolje prisjusteres fra 2005 til 2006.

Sildemel-, fiskemel- og treforedlingsindustrien har halv CO_2-avgift ved bruk av mineralolje. Den reduserte satsen for treforedling har blitt vurdert som offentlig støtte under EØS-avtalen. I vedtak av 15. desember 2004 godkjente imidlertid ESA (EFTAs overvåkningsorgan) denne satsen sammen med fritaket for grunnavgiften på fyringsolje fram til 31. desember 2010. Det foreslås at den halve satsen for disse industriene videreføres i 2006.

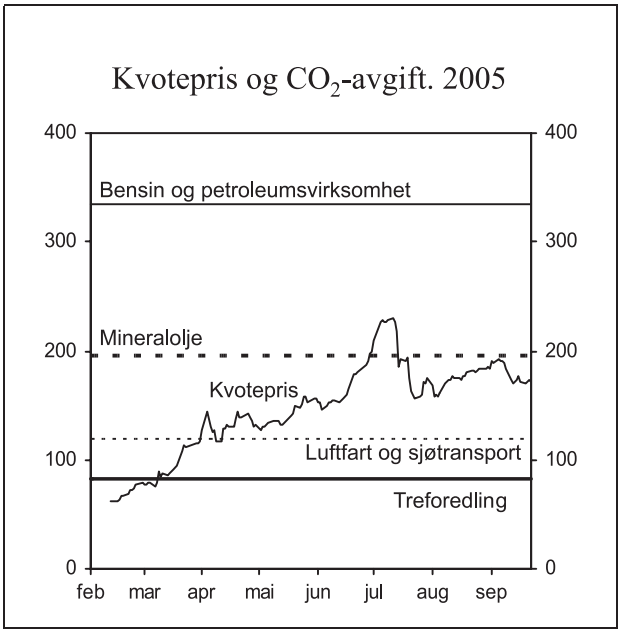

Figur 3.16 Kvotepris og CO_2-avgift på ulike produkter og anvendelser i 2005. Kroner pr. tonn CO_2
Kilde: Nord Pool, Norges Bank og Finansdepartementet.

Tabell 3.3 Forslag til CO_2-avgiftssatser for 2006

	Kr pr. l/Sm³	Kr pr. tonn CO_2
Bensin	0,79	341
Mineralolje	0,53	
– lett fyringsolje, diesel		199
– tunge fyringsoljer		169
Treforedling og sildemel (tung/lett olje)	0,27	86/101
Kontinentalsokkelen	0,79	297/338

Kilde: Finansdepartementet.

CO_2-avgift på bensin

Siden 1. januar 1991 har det vært en egen CO_2-avgift på bensin. Bensin er ilagt den høyeste CO_2-avgiftsatsen. Det foreslås at CO_2-avgiften på bensin prisjusteres fra 2005 til 2006. Nasjonal luftfart og supplyflåten ilegges en redusert CO_2-avgiftssats ved bruk av bensin. Det foreslås å oppheve den reduserte CO_2-avgiftssatsen for nasjonal luftfart og supplyflåten. Oppheving av den reduserte satsen antas å ha begrensete provenyvirkninger.

CO_2-avgiften i petroleumsvirksomheten

I 2005 er CO_2-avgiften i petroleumsvirksomheten 78 øre pr. Sm³ gass eller pr. liter olje. CO_2-avgiften i petroleumsvirksomheten foreslås prisjustert i 2006.

3.11 Svovelavgift (kap. 5543 post 71)

Norge er i henhold til Gøteborg-protokollen forpliktet til å redusere de samlede utslippene av svoveldioksid (SO_2), til 22 000 tonn innen 2010. Som det går fram av figur 3.17 ble dette målet nesten nådd allerede i 2002. De siste årene har utslippene økt noe, og i 2004 var utslippene på 25 200 tonn. I fremskrivingene i St.meld nr. 8 (2004–2005) Perspektivmeldingen 2004 legges det til grunn at utslippene vil vokse til 26 900 tonn i 2010 og 28 800 tonn i 2020, hvis det ikke blir iverksatt nye tiltak. Veksten skyldes i hovedsak økt aktivitet i prosessindustrien og økt oljeforbruk.

Dagens virkemidler mot svovelutslipp omfatter avgifter på mineralolje, krav om maksimalt svovelinnhold i mineraloljer og utslippstillatelser etter forurensningsloven.

Svovelavgiften ilegges det meste av mineraloljeforbruket med en sats på 7 øre pr. liter og pr. 0,25 pst. vektandel svovelinnhold. Dette svarer til om lag 17 kroner pr. kg SO_2. Det betales ikke avgift for olje som inneholder 0,05 pst. vektandel svovel eller mindre.

For å oppfylle Norges SO_2-forpliktelse er det blant annet inngått en avtale med Prosessindustriens landsforening (PIL) om reduksjoner på inntil 7000 tonn SO_2. Det ble beregnet at en slik reduksjon vil innebære kostnader for det siste og dyreste tiltaket på om lag 14 kroner pr. kg.

De fleste mineraloljeproduktene hadde tidligere et svovelinnhold på mellom 0,05 og 0,25 pst. og ble ilagt svovelavgift. Svovelinnholdet i disse produktgruppene er imidlertid i stor grad blitt redusert til under 0,05 pst., og de ilegges dermed ikke svovelavgift. For tunge fyringsoljer med høyere svovelinnhold har svovelavgiften større betydning. Hele eller deler av svovelavgiften kan imidlertid refunderes ved dokumentert rensing. Supplyflåten og luftfart har redusert avgiftssats for utslipp av SO_2. Den reduserte avgiften tilsvarer om lag 7 kroner pr. kg SO_2.

For å bidra til at Gøteborg-protokollen oppfylles på en mer kostnadseffektiv måte, foreslås det å oppheve den lave SO_2-avgiften for supplyflåten og luftfart. Forslaget innebærer at provenyet øker med om lag 20 mill. kroner påløpt og bokført i 2006. Den forholdsvis begrensede provenyvirkningen skyldes at drivstoff som benyttes i luftfarten har lavt svovelinnhold og faller under grensen for avgiften. Endringen vil forenkle avgiftssystemet ved at alle anvendelser betaler samme SO_2-avgift. Det foreslås at svovelavgiften på mineralolje prisjusteres i 2006.

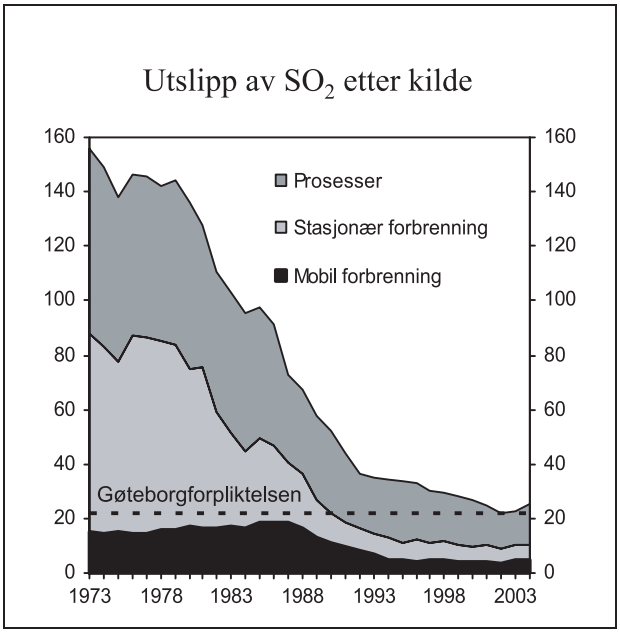

Figur 3.17 SO_2-utslipp 1973–2004. 1000 tonn
Tallene for 2003 og 2004 er foreløpige.
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Statens forurensningstilsyn.

3.12 Avgift på sluttbehandling av avfall (kap. 5546 post 70)

Særavgiften på sluttbehandling av avfall ble innført fra 1. januar 1999. Avgiften skal prise miljøkostnadene ved sluttbehandling av avfall og stimulere til økt gjenvinning og reduserte avfallsmengder.

1. juli 2004 ble avgiften på forbrenning av avfall lagt om fra en avgift basert på mengden innlevert avfall til en avgift på utslippene. Sammenliknet med den tidligere avgiften, gir utslippsavgiften også økonomisk motiv til rensing og utsortering av utslippsintensive avfallsfraksjoner. Avgiftssatsene på utslipp av de enkelte stoffene er fastsatt ut fra beregnet miljøskade. Det vises til vedtaket § 3. Avgiftssatsene for 2006 foreslås prisjustert.

Avgiften på avfall til deponier er differensiert ut fra deponiets miljøstandard. Avgiftssatsen for 2005 er på 409 kroner pr. tonn avfall for deponier med høy miljøstandard og 533 kroner pr. tonn avfall for deponier med lav miljøstandard. For 2006 foreslås avgiftssatsene prisjustert.

Særskilt sluttbehandling av farlig avfall og restavfall fra utnyttelse av returfiber i treforedlingsindustrien er fritatt fra avgiften. Det blir heller ikke beregnet avgift for energianlegg i industrien som benytter avfallsbaserte brensler i produksjonen.

3.13 Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier (kap. 5547 post 70 og 71)

Fra 1. januar 2000 ble det innført en særavgift på de helse- og miljøskadelige kjemikaliene trikloreten (TRI) (post 70) og tetrakloreten (PER) (post 71). Avgiften har ført til en kraftig nedgang i forbruket av disse stoffene.

I 2005 er avgiften 55,71 kroner pr. kg ren TRI eller PER. For varer hvor kun en del av innholdet er TRI eller PER blir det beregnet en forholdsmessig avgift, jf. avgiftsvedtaket § 1 annet ledd første punktum. Satsene skal benyttes slik at det betales avgift pr. kg av produktet som TRI/PER inngår i.

Eksport og TRI/PER gjenvunnet til eget bruk

er ikke avgiftsbelagt. Det gis refusjon for den mengden som leveres til profesjonell gjenvinner, mens salg av gjenvunnet vare avgiftsbelegges.

Det foreslås å prisjustere avgiften i 2006.

3.14 Miljøavgift på klimagasser (kap. 5548 post 70)

Hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK) er moderate til kraftige klimagasser som reguleres gjennom Kyotoprotokollen. Utslipp av HFK og PFK stammer hovedsakelig fra kuldeanlegg og kjølemaskiner, brannslukningsmidler og produksjon av isolasjonsmaterialer (stivt skum). Tidligere fremskrivninger har vist en tiltakende vekst i utslippende av HFK og PFK fram mot 2020. Dette var bakgrunnen for innføringen av avgift på HFK og PFK fra 1. januar 2003. Siktemålet med avgiften er blant annet å stimulere til bruk av alternative gasser og til utvikling av ny teknologi som ikke bruker disse gassene. Avgiftssatsen tilsvarer i dag om lag 187 kroner pr. tonn CO_2-ekvivalenter, noe som innebærer at de ulike HFK- og PFK-forbindelsene har ulike satser avhengig av hvor kraftig klimaeffekt de antas å ha.

Avgiftsplikten på HFK og PFK reguleres av samme avgiftsvedtak. Særavgiften omfatter både HFK/PFK som er produsert innenlands og HFK/PFK som importeres. Avgiftsplikten omfatter både gass importert i bulk og gass som inngår i importerte produkter.

Miljøverndepartementet har etablert en refusjonsordning i tilknytning til destruksjon av HFK og PFK. En kombinasjon av avgift og refusjon ventes å bidra til å redusere utslippene av HFK og PFK ytterligere. I tillegg forventes ordningen å styrke arbeidet med å forhindre lekkasjer og stimulere til innsamling og forsvarlig behandling av brukt gass. Refusjonssatsen er lik avgiftssatsen for HFK og PFK.

Det foreslås å prisjustere avgiften i 2006.

3.15 Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv. (kap. 5555 post 70)

Særavgiften på sjokolade- og sukkervarer ble innført i 1922 og omfatter sukkervarer og godterier som tyggegummi, karameller, pastiller og sukkertøy, både med og uten innhold av sukker. Avgiften omfatter videre sjokolade og andre næringsmidler som inneholder kakao. Ulike kjekstyper som søte kjeks, småkaker, vafler og vaffelkjeks er avgiftspliktig når de enten er helt overtrukket med sjokolade, kakao- eller sukkermasse eller delvis overtrukket og/eller har mellomlag av sjokolade, kakao- eller sukkermasse som utgjør mer enn 50 pst. av kjeksens samlede vekt.

Sjokolade- og sukkervarer avgiftslegges med en avgift pr. kg av varens avgiftspliktige vekt. Avgiften omfatter, i likhet med andre særavgifter, både importerte varer og varer som er produsert innenlands. Avgiften er i 2005 på 15,79 kroner pr. kg.

Anmodningsvedtak nr. 578, 17. juni 2005

I St.meld. nr. 2 (2004–2005) Revidert nasjonalbudsjett 2005, vurderte departementet sjokolade- og sukkervareindustriens rammebetingelser. Departementet konkluderte med at en ikke kan se at sjokoladeavgiften medfører noen vesentlig konkurranseulempe for norsk sjokolade- og sukkervareindustri. Derimot ble det pekt på avgrensningsproblemer og at disse ikke kan løses uten å fjerne avgiften. I forbindelse med Stortingets behandling av saken, jf. Budsjett-innst. S. nr. II (2004–2005), ble det vedtatt følgende anmodningsvedtak:

> «Stortinget ber Regjeringen foreta en ny og grundig vurdering av sjokolade- og sukkervareindustriens rammebetingelser, og fremme forslag for å motvirke konkurransevridning mellom produsenter av svært like produkter, både norske og utenlandske.»

Departementet har på nytt vurdert endringer i avgiften for å motvirke konkurransevridningen. Siden avgiften kun er avhengig av produktet og uavhengig av hvor produksjonen skjer, kan en ikke hevde at avgiften vrir konkurranen mellom norske og utenlandske produsenter. Derimot vil avgiften påvirke etterspørselen mellom avgiftsbelagte varer og nære substitutter som ikke er omfattet av avgiften. Næringen har pekt på at sjokolade er avgiftsbelagt, mens søt kjeks er avgiftsbelagt kun dersom den er heltrukket med sjokolade eller har et sjokoladeinnhold på mer enn 50 pst. av varens samlede vekt. Dessuten viser næringen til at sjokolade i stor grad produseres av norske produsenter, mens søt kjeks hovedsakelig importeres. Avgrensningen av avgiften er imidlertid etablert og innarbeidet i praksis, og en eventuell endring av grensene vil trolig føre til nye avgrensningsproblemer.

I St.prp. nr. 1 (1997–98) Skatte-, avgifts- og tollvedtak ble det vurdert å utvide avgiften til også å omfatte is- og snacksprodukter. Det ble den gang vist til at en utvidelse avgiftsteknisk kan gjennomføres, men at de nye avgrensingene som måtte gjø-

res mellom avgiftspliktige og avgiftsfrie produkter, ville bli kompliserte. Det ble derfor lagt til grunn at en utvidelse av avgiftsplikten ikke nødvendigvis ville løse problemene med avgrensing og konkurransevridning, men kun forskyve dem. Tilsvarende vil gjelde dersom det gjøres endringer i forhold til kjeks. Departementet viser til at de avgiftsmessige rammebetingelsene for denne næringen ikke står i et annet lys i dag.

Departementet mener det er svært lite hensiktsmessig å utvide eller justere avgiftsgrensene, og viser til vurderingene som tidligere er gjort om dette. Den ulike avgiftsmessige behandlingen kan, som nevnt i Revidert nasjonalbudsjett 2005, etter departementets mening kun avhjelpes gjennom en full avvikling av avgiften. I lys av Stortingets gjentatte vedtak om problemene knyttet til sjokolade- og sukkervareavgiften, har Regjeringen lagt stor vekt på å finne en løsning. I 2006 er det samtidig nødvendig å gjennomføre vesentlige lettelser på andre områder, særlig for å følge opp skattereformen. Etter en samlet vurdering foreslår derfor Regjeringen at sjokolade- og sukkervareavgiften fjernes 1. desember 2006, og fram til dette holdes reelt uendret. Forslaget vil dermed ikke få bokført virkning i 2006. Det påløpte provenytapet blir om lag 95 mill. kroner i 2006.

3.16 Avgift på alkoholfrie drikkevarer m.m. (kap. 5556 post 70)

I Revidert nasjonalbudsjett 2005 ble det varslet at Regjeringen ønsket å knytte avgrensningen av avgiften på alkoholfrie drikkevarer nærmere opp mot sukkerinnholdet i drikkevarene. I tråd med dette foreslås det at drikkevarer tilsatt sukker skal avgiftslegges, mens drikkevarer uten tilsatt sukker, inkludert drikkevarer som er tilsatt søtstoff og drikkevarer som inneholder naturlig sukker, ikke skal avgiftslegges. Med søtstoff menes her tilsetningsstoffer som gir søtsmak, men som gir ingen eller svært lite energi. Med naturlig sukker forstås sukkerinnhold som opprinnelig er til stede i et produkt, for eksempel fruktsukker (fruktose) i juice og melkesukker i melk. Nærmere avgrensninger, blant annet hva som anses for å være tilsatt sukker, vil bli fastsatt i forskrift.

Omleggingen av avgiften medfører at flere produkter som i dag er avgiftspliktige, f.eks. vann tilsatt kullsyre og/eller smaksstoff og ulike lettbrusvarianter, vil bli fritatt fra avgift. Forslaget innebærer videre at en del kullsyrefrie produkter som i dag er fritatt fra særavgiften, f.eks. saft, nektar, kakao/sjokoladedrikker og melkeprodukter som er tilsatt sukker, vil bli avgiftspliktige. Forslaget er fremmet i samråd med Helse- og omsorgsdepartementet. Hvis helsefaglige vurderinger endres på bakgrunn av ny kunnskap, bør også endringer i særavgiften vurderes. Det vises til forslag til vedtak §§ 1 og 2.

Kullsyre til bruk i hjemmeproduksjon er i dag avgiftsbelagt med en egen sats pr. kg kullsyre. Begrunnelsen har vært ønsket om å likestille avgiftsbelastningen ved egenproduksjon og kjøp av ferdig vare. Avgiften på kullsyre foreslås avviklet, da det avgjørende for avgiftsplikten nå skal være om drikkevaren er tilsatt sukker. Avgiften på sirup som er tilsatt sukker, og som nyttes til ervervsmessig fremstilling av alkoholfrie drikkevarer i dispensere mv., foreslås videreført. Dagens fritak for varer i pulverform foreslås også videreført ut fra avgiftstekniske hensyn.

Avgiften på alkoholholdig drikk med alkoholstyrke til og med 0,7 volumprosent alkohol vil fortsatt avgiftslegges etter regelverket for alkoholfrie drikkevarer. Drikkevarer som f.eks. øl i klasse a vil derfor kun avgiftslegges dersom de er tilsatt sukker.

Avgiftssatsen foreslås prisjustert fra 2005 til 2006. Omleggingen innebærer en lettelse på om lag 220 mill. kroner påløpt og 200 mill. kroner bokført. Provenytapet skyldes at mengden drikkevarer som faller ut av avgiftsgrunnlaget (f.eks. lettbrus og vann med kullsyre) er større enn mengden som tas inn i avgiftsgrunnlaget (nektar, saft mv. og melkeprodukter tilsatt sukker). Det er lagt til grunn at det vil skje endringer på etterspørsels- og på produksjonssiden.

3.17 Avgift på sukker mv. (kap. 5557 post 70)

Særavgift på sukker ble innført i 1981, og er i hovedsak lagt på sukker til forbrukere. Sukker som nyttes til ervervsmessig framstilling av varer er på nærmere vilkår fritatt for avgift. Avgiftssatsen foreslås prisjustert for 2006.

3.18 Avgift på drikkevareemballasje (kap. 5559 post 70–74)

Grunnavgiften på engangsemballasje for drikkevarer (post 70)

Drikkevareemballasje som ikke kan brukes om igjen i sin opprinnelige form (engangsemballasje), blir ilagt en grunnavgift. Grunnavgiften på engangsemballasje for drikkevarer ble innført 1. januar 1994. I 2005 er avgiften på 0,91 kroner pr. enhet.

Bakgrunnen for innføringen av grunnavgiften var blant annet en oppfatning om at ombruk av drikkevareemballasje var mer miljøvennlig enn gjenvinning. Nyere teknologi gjør at gjenvinning av drikkevareemballasje er blitt mer miljøvennlig. Det er ikke grunnlag for å hevde at ombruk miljømessig er å foretrekke fremfor materialgjenvinning av drikkevareemballasje. Grunnavgiften kan derfor ikke regnes som en miljøbegrunnet avgift.

Grunnavgiften bidrar til en utilsiktet forskjellsbehandling av produsenter som tapper på engangsemballasje og andre produsenter. En avvikling av grunnavgiften vil gi likere konkurransevilkår i markedet for drikkevarer og dermed legge grunnlag for en bedre ressursfordeling.

Grunnavgiften bidrar også til økt grensehandel med drikkevarer tappet på engangsemballasje. Importert emballasje fra Sverige fanges ikke opp av de norske retur- og panteordningene. Sverige har ingen særskilt avgift på engangsemballasje. En avvikling av grunnavgiften vil kunne gi lavere priser på drikkevarer og dermed mindre grensehandel med varer som i dag belastes med grunnavgift.

På bakgrunn av dette foreslo Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett 2004 å avvikle grunnavgiften fra 1. juli 2004. I avtalen mellom Regjeringen og Arbeiderpartiet om revidert budsjett ble forslaget frafalt. I forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett gjorde imidlertid Stortinget vedtak om at Regjeringen skulle fremme forslag om å avvikle grunnavgiften på engangsemballasje fra 1. januar 2005, jf. Innst. S. nr. 250 (2003–2004) Innstilling fra finanskomiteen om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2004. På bakgrunn av signaler om at bransjen ønsket mer tid til omstilling, ble ikke dette foreslått i forbindelse med statsbudsjettet for 2005.

I forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2005 ble grunnavgiften på PET-flasker (plastflasker) vedtatt fjernet fra 1. juli 2005. Andre typer engangsemballasje, f.eks. bokser, ilegges grunnavgift også etter 1. juli.

EFTAs overvåkingsorgan (ESA) har senest i 2004 stilt spørsmål vedrørende den norske grunnavgiften, jf. EØS-avtalen artikkel 14. På bakgrunn av tidligere uttalelser fra ESA kan forskjellsbehandling av ulike typer engangsemballasje (fritak for plastflasker, men avgift på boks) være særskilt problematisk.

Regjeringen foreslår at grunnavgiften på engangsemballasje avvikles helt fra 1. januar 2006. Dette gir et provenytap på 370 mill. kroner påløpt. Når grunnavgiften fjernes vil en del drikkevarer bli billigere. I beregningene er det tatt hensyn til at inntektene fra produktavgiftene på drikkevarer vil øke som følge av økt etterspørlsel.

Miljøavgift på drikkevareemballasje (post 71–74)

Miljøavgiften på drikkevareemballasje skal prise kostnader ved at drikkevareemballasje havner som søppel i naturen. Miljøavgiften blir differensiert etter emballasjens innhold og art. Differensieringen etter innhold avspeiler sannsynligheten for at emballasje kan havne som søppel i naturen. Drikke som det har vært antatt at primært drikkes i hjemmet, f.eks. melk og juice, er derfor unntatt fra avgiften. Øvrige drikkevarer blir ilagt en miljøavgift differensiert etter materialtype. Miljøavgiften er også gradert etter returandel, slik at emballasje som inngår i godkjente retursystemer får redusert miljøavgiftssats etter returandelen.

Utvalget av melkeprodukter og juice har økt. Det synes å ha skjedd en produktutvikling og et endret forbruksmønster som peker i retning av at en større andel melk og juice mv. drikkes utenfor hjemmet enn tidligere. Siden dette øker sannsynligheten for at emballasjen havner som søppel i naturen, er det ikke grunnlag for å opprettholde avgiftsunntaket for disse drikkevarene.

Som omtalt ovenfor, reduseres miljøavgiften etter fastsatt returandel når drikkevareemballasjen inngår i et godkjent retursystem. Ved en returandel på 95 pst. faller miljøavgiften bort. Graderingen etter returandel stimulerer bransjen til å utvikle retursystemer som sikrer en høy innsamlingsgrad. Returandelen for drikkekartonger er fra 1. juni 2005 fastsatt til 65 pst. En returandel på 65 pst. vil gi en miljøavgift for drikkekartonger på om lag 40 øre pr. enhet i 2006. Dersom melk og juice mv. tas med i avgiftsgrunnlaget, er det rimelig å anta at dette motiverer bransjen til å bedre retursystemene slik at returandelen for drikkekartonger øker. Det vil i så fall innebære en ytterligere reduksjon av miljøavgiften.

Regjeringen foreslår at fritaket fra miljøavgiften på drikkevareemballasje for juice mv., melk og melkeprodukter, drikkevarer fremstilt av kakao og sjokolade og korn- og soyabaserte melkeerstatningsprodukter fjernes, jf. forslag til vedtak § 2 første ledd. Dette gir en provenyøkning på om lag 295 mill. kroner påløpt i 2006.

Det er inngått en frivillig bransjeavtale mellom Miljøverndepartementet og næringslivet om innsamling og gjenvinning av drikkekartong. Avtalen er avgrenset til all drikkekartong, med unntak av emballasje som er omfattet av Stortingets til enhver tid gjeldende vedtak om miljøavgifter på emballasje. Når melk og juice mv. tas inn i avgiftsgrunnlaget for miljøavgiften, vil avtalen falle bort. Mens bransjen gjennom avtalen er forpliktet til å nå en materialgjenvinningsgrad på 60 pst., vil utvidelsen

av avgiftsgrunnlaget motivere bransjen til å legge til rette for økte returandeler.

3.19 Dokumentavgift (kap. 5565 post 70)

Avgiftsplikt inntrer ved tinglysing av et dokument som overfører hjemmel til fast eiendom. Avgiften er på 2,5 pst. av salgsverdien. Hensikten med særavgiften er å skaffe staten inntekter, og den har f.eks. ikke som begrunnelse å dekke kostnadene ved tinglysingen. Ved overføring av hjemmel til selveierleilighet/eierseksjoner ved oppløsning av borettslag og boligaksjeselskap betales en fast avgift på 1000 kroner. Det foreslås ingen satsendringer i avgiften for 2006.

Stortinget fattet 12. juni 2002 vedtak om å be Regjeringen opprette et sentralt tinglysingsregister knyttet til Statens kartverks hovedkontor på Hønefoss. Vedtaket var i tråd med justiskomiteens tilrådning inntatt i Innst. S. nr. 221 (2001–2002) om fremtidig organisering av tinglysing i fast eiendom. I perioden 1. januar 2004 til 1. august 2007 vil tinglysingsmyndigheten gradvis bli overført fra tingrettene til Statens kartverk. Dette vil også innebære at fastsettelsen av dokumentavgiften vil bli overført til Statens kartverk.

3.20 Avgifter i telesektoren (kap. 5583 post 70)

Frekvensavgifter

Prising av frekvenser for mobiltelefoni ble foreslått i St.prp. nr. 70 (1995–1996) Om avvikling av resterende eneretter i telesektoren og fikk tilslutning ved behandlingen i Stortinget. Samferdselsdepartementet stilte krav om en årlig frekvensavgift for første gang i 1998, ved tildelingen av frekvenser i 1800 MHz båndet (DCS/GSM 1800). Det er senere blitt stilt vilkår om årlig frekvensavgift ved nye tillatelser på mobilområdet.

For disponering av frekvenser i 900 og 1800 MHz-båndene, bestemmes frekvensavgiften av tildelt frekvensmengde. I konsesjonene er det stilt vilkår om at konsesjonærene skal betale årlig frekvensavgift på 200 000 kroner pr. dupleks-kanal (2 x 200 kHz) pr. år for den initielle tildelingen. Det foreslås at denne satsen videreføres i 2006.

For disponering av frekvenser til etablering og drift av tredje generasjons mobilsystemer (3G), ble det i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2000 bestemt å stille vilkår om betaling av en årlig frekvensavgift på 20 mill. kroner pr. konsesjon. Opprinnelig ble det tildelt fire konsesjoner for 3G i Norge, men to av konsesjonene er senere levert tilbake til staten. I forbindelse med ny utlysing av de to ledige konsesjonene, sluttet Stortinget seg til forslaget om at frekvensavgiften på 20 mill. kroner pr. konsesjon skulle videreføres i nye konsesjoner, jf. St.meld. nr. 32 (2001–2002), St.meld. nr. 18 (2002–2003) og Innst. S. nr. 192 (2002–2003). Totalt er det tildelt tre konsesjoner for 3G i Norge. Det foreslås at avgiften for disponering av frekvenser for 3G på 20 mill. kroner pr. konsesjon, videreføres i 2006.

Telenors konsesjon til etablering og drift av mobilkommunikasjonssystemet NMT 450 løp ut 31. desember 2004. Frekvensene ble derfor fordelt ved auksjon 8. juni 2004. I frekvenstillatelsen ble det stilt vilkår om betaling av årlig frekvensavgift med 4,5 mill. kroner. Det foreslås at denne satsen videreføres i 2006.

For 2005 utgjør årlige frekvensavgifter i alt om lag 110 mill. kroner. For 2006 anslås årlige frekvensavgifter til om lag 130 mill. kroner i alt.

Nummeravgifter

Fra 1999 har Post- og teletilsynet lagt ut femsifrede telefonnummer for salg direkte til sluttbrukere. En sluttbruker som har fått tildelt et femsifret nummer, skal betale en årlig avgift for retten til å inneha og bruke nummeret. De femsifrede numrene er delt inn i forskjellige priskategorier. Avgift pr. nummer varierer fra 25 000 til 100 000 kroner pr. år. Provenyet fra nummeravgifter anslås til drøyt 10 mill. kroner i 2006.

Det vises til forslag til vedtak.

3.21 Inntekter ved tildeling av konsesjoner (kap. 5309 post 29)

Staten kan kreve betaling ved tildeling av konsesjoner/frekvenstillatelser, for eksempel når tildelingen skjer ved auksjon. Størrelsen på disse inntektene vil variere avhengig av hvilke tillatelser som tildeles og selskapenes betalingsvilje.

I desember 2004 ble Telenor og NetCom tilbudt fornyede tillatelser til bruk av frekvensene i 900 MHz-båndet som selskapene i dag disponerer til GSM mobiltelefoni for en periode på 12 år, mot et engangsvederlag til staten på 100 mill. kroner og årlige frekvensavgifter på 9,6 mill. kroner fra hvert av selskapene så lenge de disponerer frekvensene. Ingen andre aktører enn Telenor og NetCom meldte sin interesse for frekvenstillatelsene innen den

angitte fristen 22. april 2005. Inneværende konsesjonsperiode utløper 1. november 2005, og 100 mill. kroner skal betales fra hvert av selskapene innen utgangen av 2005.

11 GHz-auksjonen, som fant sted i Post- og teletilsynet i mai 2005, innbrakte statskassen en samlet auksjonssum på 10 mill. kroner.

Pr. i dag er det ikke planlagt å tildele konsesjoner/frekvenser mot betaling i 2006. Det er derfor ikke budsjettert med inntekter på dette kapittelet. For enkelte frekvenstillatelser kan det likevel oppstå situasjoner der det er hensiktsmessig å tildele mot betaling. Det foreslås derfor at vedtaket om inntekter ved tildeling av konsesjoner for frekvenser videreføres for 2006.

3.22 Avgifter på matproduksjon (kap. 4115)

Ved omorganiseringen av matforvaltningen og etablering av Mattilsynet fra 1. januar 2004 ble det etablert et tredelt system for finansiering ved hjelp av gebyr og avgifter.

Den første delen av systemet gjelder innkreving av gebyr for særskilte ytelser som tilsynet utfører overfor konkrete brukere. Avgiften omfatter avgift på fôr til kjæledyr og ulike matproduksjonsavgifter. Den andre delen av systemet gjelder innkreving av gebyr for enkelte tilsyns- og kontrolloppgaver der disse entydig over tid retter seg mot konkrete brukere og brukergrupper. Den tredje delen av systemet gjelder innkreving av ulike matproduksjonsavgifter for tilsyn og kontroll som ikke entydig retter seg mot konkrete brukere. Matproduksjonsavgiftene skal dekke tilsyn og kontroll langs hele matproduksjonskjeden. Disse ordningene skal også dekke blant annet tilsyn og kontroll i forbindelse med merkeordningen «Beskyttede betegnelser», dyrehelse hos kjæledyr, samt tilsyn og kontroll med dyrevelferd, avl og kostnader til veterinær vaktordning for dyr som inngår i produksjon av næringsmidler.

Departementet mener matproduksjonsavgiftene er en form for skattlegging som bør følge prosedyrene i Grunnloven § 75 bokstav a. Som i fjor foreslås det derfor at avgiftene hjemles i et eget plenarvedtak for budsjetterminen. I plenarvedtaket er det inntatt hva som avgiftslegges og nivået på avgiftene. Avgiftene oppkreves av Landbruks- og matdepartementet med hjemmel i særlovgivningen.

Matproduksjonsavgiftene er delt inn i ti ulike avgifter. Avgiftsnivået avhenger av om det er norsk eller importert vare. For de norskproduserte varene avhenger avgiftsnivået av om varene er animalia eller vegetabilia. For animalia avhenger avgiftsnivået i tillegg av om det er landbaserte varer eller fisk/sjømat. Satsene i forslaget til avgiftsvedtak er i prosent av verdi, med unntak for kjøtt og fisk som har avgiftssatser basert på vekt. For importerte varer skiller avgiftene mellom råvarer og halvfabrikata/ferdigvarer.

I forhold til budsjettet for 2005 er det foretatt en harmonisering av satsene samt forenkling av avgiftssystemet for fisk/sjømat ved at to enkeltavgifter er avviklet. Kjøttkontrollgebyret er rendyrket for tilsyn og kontroll, noe som fører til en reduksjon av forventet proveny. Endringene har gitt en økning i satsene for matproduksjonsavgiftene for norskproduserte, landbaserte animalier. Etter disse tekniske endringene er avgiftssatsene redusert med i gjennomsnitt 6 pst. For nærmere omtale av avgiftene vises det til St.prp. nr. 1 (2005–2006) Landbruks- og matdepartementet og de særlover som hjemler avgiftene.

4 Toll

4.1 Innledning

Ved innførsel av varer skal det i utgangspunktet svares toll etter tolltariffens satser, med mindre tollfrihet følger av de innledende bestemmelsene i tolltariffen eller av de vedtak som forvaltningen treffer med hjemmel i Stortingets tollvedtak. I praksis er det stor grad av tollfrihet, og toll oppkreves i hovedsak bare på viktige landbruksprodukter og enkelte tekstiler og klær. I tillegg til de ordinære tollsatsene angir tolltariffen også preferansetollsatser i henhold til inngåtte frihandelsavtaler. Preferansetollbehandling forutsetter at krav til varenes opprinnelse er oppfylt.

Tolltariffen og dens innledende bestemmelser er en del av Stortingets plenarvedtak om toll, og gjelder for ett år av gangen etter Grunnloven § 75 bokstav a. Forslag til vedtak er i likhet med tidligere år utformet slik at bare endringene fremgår. For øvrig foreslås gjeldende tariff med innledende bestemmelser gitt forlenget gyldighet for kommende budsjettermin.

Toll bidrar til å beskytte enkelte norske produsenter fra utenlandsk konkurranse på det norske markedet. En slik beskyttelse har imidlertid en rekke uheldige virkninger. Toll fører normalt til økte produksjonskostnader for det øvrige næringslivet, samt dyrere varer for forbrukerne. Videre vil toll hemme den økonomiske gevinsten ved handel knyttet til utnyttelse av et lands relative fortrinn i produksjon av varer og tjenester. I tillegg er tollreglene kompliserte, noe som medfører ressursbruk både for bedrifter og tolletaten.

Av industrivarene er for tiden bare enkelte klær og tekstiler pålagt toll. Dette gjelder i alt 323 varenumre. Disse tollsatsene ligger mellom 5,6 pst. og 13,7 pst. av varens importverdi. På landbruksvarer er det toll på svært mange av varenumrene; enkelte er belagt med verditollsats, mens andre varer er belagt med toll etter volum, vekt eller stykk (spesifikk tollsats).

Regjeringen ønsker å fjerne tollen helt på industrivarer. Ved å fjerne industritollen vil næringslivet stå overfor et enklere regelverk og administrative ressurser både i bedriftene og i toll- og avgiftsetaten vil frigjøres. Satsene har over tid fått en vilkårlig utforming og har utilsiktede virkninger. Det er også uheldig at en stor andel av tollbelastningen legges på import fra utviklingslandene. Fra 2002 er det fjernet i overkant av 1100 tollsatser på industrivarer. I tillegg har tollsatsene blitt redusert som følge av WTO-avtalen. De avtalte nedtrappingene ble fullført i 2004.

Tollbeskyttelse på landbruksvarer er et sentralt virkemiddel for å sikre omsetning av norske landbruksvarer til priser fastsatt i jordbruksavtalen. Tollbeskyttelsen er en viktig del av den samlede støtten til norsk jordbruk, og utgjør den overveiende del av skjermingsstøtten, som ifølge OECDs foreløpige anslag for 2004 er på 9,1 mrd. kroner. I tillegg kommer skjermingsstøtte som følge av tollbeskyttelsen av den landbruksbaserte næringsmiddelindustrien.

Tolltariffen inneholder fremdeles tollsatser på ulike landbruksvarer som er historisk betinget, og som ikke gir nevneverdig beskyttelse for norsk produksjon av tilsvarende varer. I tillegg er de ofte svært lave og kan framstå som vilkårlige. I 2003 og 2004 ble til sammen 169 slike varenummer i tolltariffen gjort tollfrie.

Et hovedtrekk ved tollsatsene på landbruksvarer er at de er høye for landbruksvarer som produseres i Norge (ofte flere hundre prosent i forhold til importverdi), mens de generelt sett er lave for landbruksvarer som ikke produseres her i landet. Nærmere én tredel (445 stk.) av varenumrene i landbrukskapitlene i tariffen er tollfrie, mens 749 varenumre har spesifikke tollsatser. Disse fordeler seg som vist i figur 4.1. Den høyeste satsen basert på vekt er 144,26 kroner pr. kg og gjelder for saltet, tørket eller røkt kjøtt av blant annet sau og reinsdyr. Ytterligere 94 varenumre er belagt med verditollsatser. Disse fordeler seg som vist i figur 4.2. Den høyeste verditollsatsen er på 555 pst. og gjelder blant annet for levende kalkunkyllinger.

I landbrukssektoren gis det gjennom året et stort antall administrative tollnedsettelser. Mange anvendte tollsatser er derfor i praksis betydelig lavere enn de satsene som fastsettes i stortingsvedtaket og tas inn i tolltariffen. For en nærmere oversikt over de administrative tollnedsettelsene vises det til tabell 4.1 og avsnitt 4.5.1.

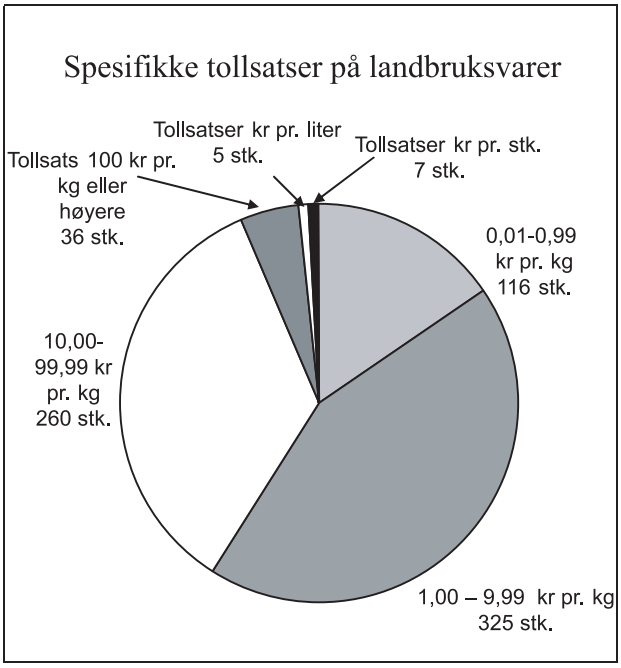

Figur 4.1 Spesifikke tollsatser på landbruksvarer fordelt etter størrelse og type
Kilde: Toll- og avgiftsdirektoratet og Finansdepartementet.

Tollsatsene er begrenset oppad gjennom internasjonale avtaler. Norge har gjennom flere forhandlingsrunder i GATT (forløperen til Verdens handelsorganisasjon (WTO)) forpliktet seg til å redusere tollen. Tidligere var kun industrivarer omfattet av det multilaterale avtaleverket, men WTO-avtalen av 1994 innebar at også importvernet for landbruksvarer ble regulert gjennom dette avtaleverket. De multilaterale forhandlingene i regi av WTO omtales under avsnitt 4.2.

I tillegg til de generelle tollnedtrappingene som følger av WTO-avtalen, har Norge ved EØS-avtalen og ved frihandelsavtaler med en rekke land forpliktet seg til ytterligere gjensidige tollreduksjoner. For industrivarer er det i prinsippet innført tollfrihet ved import fra disse landene. Frihandelsavtalene er omtalt under avsnitt 4.4.1.

Overfor utviklingslandene er det etablert et generelt tollpreferansesystem (Generalized System of Preferences, GSP) slik at import fra disse landene oppnår særlige lempninger i tollen. GSP-ordningen er nærmere omtalt under avsnitt 4.3.

4.1.1 Tollinntekter

Tollinntektene betyr langt mindre for statens inntekter i dag enn tidligere. For om lag 100 år siden utgjorde tollinntektene om lag 70 pst. av de samlede skatte- og avgiftsinntektene, mens de kun utgjorde 0,3 pst. av inntektene i 2004. Fra 1995 har det vært en relativt betydelig nedgang i tollinntektene. Det skyldes tollnedtrapping i forbindelse med WTO-avtalen og fjerning av mange tollsatser. I 2004 kom om lag halvparten av tollinntektene fra EU-land, mens om lag en tredel kom fra utviklingsland. I figur 4.3 er deklarert toll for 2004 oppdelt etter regioner, og hvorvidt tollinntektene kommer fra import av landbruksvarer (inkl. råvarer) eller industri-

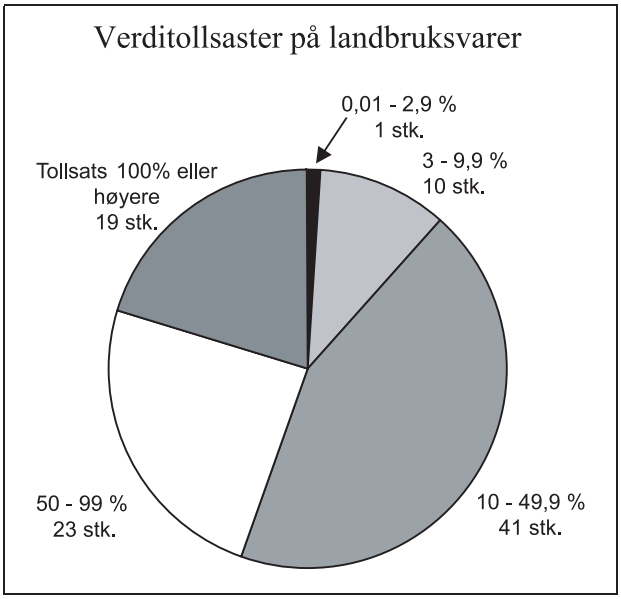

Figur 4.2 Verditollsatser på landbruksvarer fordelt etter størrelse
Kilde: Toll- og avgiftsdirektoratet og Finansdepartementet.

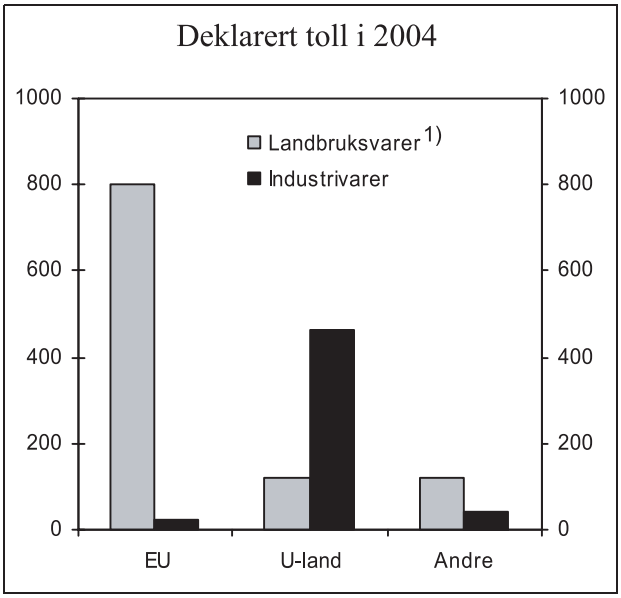

Figur 4.3 Deklarert toll i 2004 fordelt på landbruksvarer, industrivarer og region. Mill. kroner
[1] Inkludert råvarer
Kilde: Toll- og avgiftsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

varer. Som det framgår av figuren faller en stor del av landbrukstollen på import fra EU-land, mens det aller meste av industritollen legges på produkter fra utviklingsland.

I 2004 ga tollen 1648 mill. kroner i inntekter, en økning på 34 mill. kroner fra 2003. Også inntektene fra auksjon av tollkvoter på en del landbruksvarer regnes som del av tollinntektene. Inntektene fra auksjon av disse kvotene var 56 mill. kroner i 2004. Forvaltningen av tollkvoter for landbruksvarer er nærmere omtalt under avsnittene 4.5.2 og 4.5.4.

4.2 Multilaterale forhandlinger i WTO

Norge deltar aktivt i den pågående forhandlingsrunden («Doha Development Agenda») i Verdens handelsorganisasjon (WTO). Som navnet indikerer skal runden ha en sterk utviklingsprofil. Forhandlingene omfatter landbruk, handel med tjenester, markedsadgang for industrivarer inkludert fisk og fiskeprodukter, regelverket for internasjonal handel vedrørende antidumping, subsidier, frihandelsavtaler og tollunioner, handel og miljø, samt oppfølging av utviklingslandenes krav knyttet til eksisterende avtaleverk. Flertallet av medlemslandene i WTO er utviklingsland. Regjeringen legger vekt på at hensynet til utviklingslandene, spesielt de minst utviklede landene, skal ivaretas i forhandlingene.

Etter at ministerkonferansen i 2003 endte uten positivt resultat, ble det klart at det ikke ville være mulig å avslutte forhandlingene innen 1. januar 2005 som forutsatt. I juli 2004 ble det imidlertid oppnådd enighet om et rammeverk med retningslinjer for de videre forhandlingene, med særlig vekt på landbruk og markedsadgang for industrivarer. Retningslinjene fastslår at det for landbruk blant annet skal forhandles videre om nedbygging av handelsvridende støtte til innenlandsk produksjon, avvikling av eksportstøtte og nedbygging av tollsatser. Også for industrivarer skal det arbeides videre med tollreduksjoner. Rammeverket innebar videre at det ble startet forhandlinger om forenkling av handelsprosedyrer. På dette grunnlaget er forhandlingene videreført med et høyt aktivitetsnivå. Målet er at medlemslandene skal bli enige om hovedelementene i en endelig avtale under den neste ministerkonferansen i Hong Kong i desember 2005. I så fall vil Doha-runden kunne avsluttes i løpet av 2006.

For Norge er forhandlingene om det forpliktende, multilaterale handelssystemet viktige. Multilaterale avtaler er det beste virkemiddel mot vilkårlighet, diskriminering, proteksjonisme og den sterkestes rett. Stabile og forutsigbare rammer for verdenshandelen er av avgjørende betydning for å sikre økonomisk vekst og velstandsutvikling. Helheten i systemet må vektlegges selv om Norge ikke får gjennomslag for alle synspunkter og krav.

Viktige områder for Norge er antidumping og lignende handelstiltak. Dagens antidumpingregelverk åpner for misbruk, og for at industrilobbyer i enkelte land kan presse egne myndigheter til å innføre ekstratoll for å ramme import som kan utkonkurrere deres egne produkter. Regjeringen mener derfor at det i forhandlingene må arbeides for at antidumpingregelverket klargjøres, slik at det i framtiden blir mindre skjønnsbasert. Fra norsk side legges det også vekt på forhandlingene om handelsforenkling, som har som mål å gjøre blant annet grensepassering og fortollingsprosedyrer enklere, bedre og mindre kostnadskrevende.

4.3 Tollpreferansesystemet for utviklingslandene – GSP

Norge gir, i likhet med andre industriland, tollpreferanser til utviklingsland gjennom GSP-ordningen (Generalized System of Preferences). GSP er en frivillig og ensidig ordning for å bedre utviklingslandenes markedsadgang. Tollpreferansene under ordningen kan trekkes tilbake eller endres.

Utformingen av ordningen varierer i de ulike industrilandene. Norges ordning gir toll- og kvotefri adgang for all import fra de minst utviklede landene (MUL-landene). Øvrige utviklingsland innvilges tollfrihet for industrivarer med enkelte unntak. Det gis i tillegg nedsatt toll for de fleste landbruksvarer.

Den norske unntakslisten for klær og tekstiler ble redusert fra 1. januar 2005 ved at en del typer herreklær ble omfattet av GSP-ordningen, mens tilsvarende klær for kvinner allerede var omfattet av ordningen.

EU, Sveits og Norge har samordnet opprinnelsesreglene i sine GSP-systemer for blant annet å muliggjøre kumulasjon med opprinnelsesprodukter fra EU, Sveits og Norge som anvendes i produksjon i et utviklingsland. For å sikre ensartet forståelse av felles opprinnelsesregelverk har EU, Sveits og Norge blitt enige om et sett av «forklarende anmerkninger» til den såkalte kumulasjonsordningen. Disse anmerkningene vil innarbeides som en integrert del av det norske GSP-systemet. EU vil i løpet av 2005 og 2006 revidere sitt GSP-system. Toll- og avgiftsmyndighetene følger utviklingen i EU nøye med tanke på eventuelle tilsvarende endringer i det norske systemet.

På oppdrag fra Utenriksdepartementet er det i

2005 gjennomført en uavhengig studie av GSP-ordningen. En interdepartemental arbeidsgruppe under ledelse av Utenriksdepartementet vil, blant annet med utgangspunkt i denne studien, gå gjennom GSP-ordningen med sikte på å fremme forslag til ytterligere forenklinger og forbedringer. Gjennomgangen vil bli sett i sammenheng med de pågående forhandlinger i WTO.

4.4 EØS-avtalen og de øvrige frihandelsavtalene

4.4.1 Nye frihandelsavtaler

Norge er en liten og åpen økonomi, og omfattende internasjonal handel er viktig for å sikre landets verdiskaping. Regjeringen mener derfor at en ny WTO-avtale må prioriteres høyt. Stadig flere land inngår imidlertid bilaterale og regionale frihandelsavtaler, noe som kan føre til økt diskriminering av norske eksportører av varer og tjenester på verdensbasis. På områder som f.eks. handel med fisk kan det være vanskelig å få til en liberalisering i WTO som kan motvirke denne potensielle diskrimineringen. EFTAs bilaterale frihandelsavtaler anses derfor som et viktig supplement til WTO for å sikre norsk markedsadgang, herunder for fisk, i de voksende markedene utenfor EU.

EFTA har i dag tredjelandsavtaler med 13 land (Mexico, Chile, Marokko, Israel, De palestinske selvstyremyndighetene, Bulgaria, Romania, Kroatia, Jordan, Makedonia, Tyrkia, Singapore og Tunisia). For øyeblikket pågår det forhandlinger med Canada, Egypt, Southern African Customs Union (Sør-Afrika, Namibia, Botswana, Lesotho og Swaziland – forkortes SACU), Sør-Korea og Thailand. Forhandlingene med Canada og SACU er i hovedsak ferdige. Forhandlingene med Canada har imidlertid stoppet opp i påvente av en tilfredsstillende løsning knyttet til skipsbygging. Forhandlingene med Egypt er inntil videre lagt noe til side. Fra norsk side er det en målsetting å avslutte de pågående forhandlingene så snart som mulig.

Frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Chile og den tilknyttede landbruksavtalen ble iverksatt 1. desember 2004. Frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Tunisia med en tilknyttet bilateral landbruksavtale ble iverksatt 1. august 2005. Dette gjør det nødvendig å endre tolltariffens innledende bestemmelser, se forslag til vedtak I.

Frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Libanon ble undertegnet på EFTAs ministermøte i Montreux 24. juni 2004. Den etterfølgende perioden har vært benyttet til oversettelser og nasjonale godkjenningsprosesser. Avtalen er behandlet og godkjent av Stortinget, jf. St.prp. nr. 29 (2004–2005) og forventes å tre i kraft i løpet av annet halvår 2005 eller i begynnelsen av 2006.

Frihandelsforhandlingene mellom EFTA-landene og Sør-Korea er ferdigstilt. Etter en juridisk gjennomgang tas det sikte på at avtalen undertegnes under EFTAs ministermøte i Genève høsten 2005. Avtalen antas å bli satt i verk i 2006. Regjeringen har prioritert arbeidet for handelsavtaler med Japan og Kina, og har stilt seg åpen for forhandlinger med Indonesia. Japan har for første gang åpnet for samtaler om en mulig handelsavtale. I Kina møter for eksempel norske fiskeeksportører i dag tollsatser på opptil 23 pst., mens tollsatsene på fiskeprodukter i Japan ligger mellom 3,5 og 15 pst.

Regjeringen har videre gått inn for at forhandlinger med Russland kommer i gang når landets tiltredelsesforhandlinger i WTO er avsluttet. Forhandlinger med Vietnam, Ukraina og Serbia og Montenegro vil bli vurdert når landene blir medlemmer av WTO. Forhandlinger med Algerie, Gulf Cooperation Council (Saudi-Arabia, Kuwait, Oman, De forente arabiske emirater, Qatar og Bahrain) og Syria kan starte når det blir aktuelt og kapasiteten tillater det.

Regjeringen har ikke gått inn for en handelsavtale med USA, men har stilt seg åpen for at EFTAs handelsdialog med landet formaliseres gjennom en samarbeidserklæring.

Dersom tidspunktet for iverksettelse av de nye frihandelsavtaler faller i budsjettperioden, anmoder departementet om Stortingets fullmakt til å iverksette de tollmessige sider av avtalene. Det vises til forslag til vedtak II.

4.4.2 Forhandlinger med EU på landbruksområdet

EØS-avtalens protokoll 3 om bearbeidede landbruksvarer

Protokoll 3 omfatter gjensidige tollpreferanser ved handel med bearbeidede landbruksvarer, dvs. varer som pizza, supper, barnemat og bakverk. Varene i protokollen er underlagt EØS-avtalens generelle bestemmelser om det frie varebytte, men avtalepartene kan anvende toll for å jevne ut prisforskjeller som skyldes ulike priser på landbruksråvarer som inngår i ferdigvaren.

Da protokoll 3 ble revidert i 2001 ble det avgitt en felleserklæring hvor avtalepartene forpliktet seg til å avvikle eventuell industribeskyttelse i tollsatsene. De formelle forhandlingene ble sluttført 11. mars 2004.

I utgangspunktet skulle forhandlingsresultatet iverksettes 1. juli 2004, men de interne vedtaksprosedyrene i EU tok lenger tid enn først antatt. Beslutning i EØS-komiteen om endring av protokoll 3 ble derfor fattet først 29. oktober 2004, og endringene ble satt i verk 1. november 2004.

Forhandlingsresultatet innebar at det ble gitt lettelser i tollsatsene ved at EUs og Norges gjenværende industribeskyttelse for de fleste varer falt bort. EU beholdt en viss industribeskyttelse for syltetøy, eddik og tobakkprodukter, mens Norge beholdt industribeskyttelse for enkelte viktige produkter, bl.a. syltetøy. Norge fikk i tillegg en noe bedret markedsadgang i EU for teknisk sprit.

I forbindelse med EØS-komiteens beslutning, ble det avgitt en erklæring om at gjensidige tollpreferanser ikke skal undergraves av andre tiltak.

Eksport av mineralvann til EU

I tilknytning til protokoll 3 er det fra 1. januar 2005 etablert en kvote for eksport av mineralvann til EU. For 2005 er kvoten satt til 14,3 mill. liter. Den vil bli økt med 10 pst. pr. år. Ved eksport utover kvoten vil det bli ilagt toll som utjevner forskjellen i sukkerpris mellom Norge og EU.

EØS-avtalen artikkel 19

Etter EØS-avtalen artikkel 19 skal avtalepartene med to års mellomrom gjennomgå vilkårene for handelen med landbruksråvarer (melk, kjøtt, grønnsaker mv.) med sikte på en gradvis liberalisering. Neste gjennomgang etter EØS-avtalen artikkel 19 starter høsten 2005.

Fetaost i lake

I samsvar med resultatet fra forhandlingene under artikkel 19, har Norge opprettet en tollfri kvote på 4000 tonn ost fra EU. En del av osten som importeres under denne tollkvoten foreligger i væske/lake ved innførselen. Dette dreier seg hovedsakelig om fetaost. I henhold til norsk regelverk skal vekten av væsken (laken) inngå i ostens nettovekt. Ved avregning av ostekvoten avregnes derfor også vekten av væsken. Kommisjonen anser at vekten av væsken ikke skal inngå i nettovekten, og at norsk praksis innebærer at ostekvotens verdi er mindre enn tidligere forutsatt.

Bilaterale konsultasjoner om denne saken ble avholdt mellom norske myndigheter og Kommisjonen 3. juni 2005. Videre drøftinger antas å finne sted høsten 2005.

4.4.3 Utvidelsen av EØS-avtalen

EØS-utvidelsen 1. mai 2004

Med virkning fra 1. mai 2004 ble Estland, Kypros, Latvia, Litauen, Malta, Polen, Den tsjekkiske republikk, Slovakia, Slovenia og Ungarn medlemmer av EU. Dette innebar også at EØS-området ble tilsvarende utvidet og at Norges frihandelsavtaler med de nye EU-medlemslandene falt bort, jf. nærmere omtale i St.prp. nr. 3 (2003–2004).

Som erstatning for bortfallet av den frie markedsadgangen til de ti nye EU-medlemslandene, fikk Norge blant annet tollfrie EU-kvoter for sild og makrell.

Under forhandlingene om EØS-utvidelsen ble det utestående spørsmålet om transitt gjennom Norge av fisk fanget av EU-fartøy koblet direkte mot en tollfri tilleggskvote for Norge på 2500 tonn reker. Målet var at transittspørsmålet skulle være løst før utvidelsen 1. mai 2004. Et norsk forslag til transittordning ble oversendt Kommisjonen 2. april 2004. Kommisjonen har imidlertid hatt behov for oppklaring og gjennomgang av den foreslåtte ordningen. Et møte avholdt mellom Kommisjonen og norske myndigheter 26. januar 2005 avdekket enkelte utestående spørsmål. Det pågår en dialog med Kommisjonen for å få en endelig avklaring på disse spørsmålene, slik at transittordningen og rekekvotene kan iverksettes.

EØS-utvidelse som følge av Bulgaria og Romanias EU-medlemskap

EUs tiltredelsestraktat med Bulgaria og Romania ble undertegnet 25. april 2005. Landene skal etter planen bli EU-medlemmer fra 1. januar 2007. EØS-avtalen artikkel 128 fastlegger at nye land som blir medlem av EU, også skal søke om å bli part i EØS. Det må derfor forhandles om vilkårene for en EØS-utvidelse, herunder kompensasjon for tapt markedsadgang, overgangsordninger og tilpasninger for øvrig. Forhandlingene vil trolig starte høsten 2005. Fra norsk side legges det vekt på at EØS-utvidelsen får virkning fra samme tidspunkt som EU-utvidelsen.

4.4.4 EUs forslag om forhåndsvarsling ved inn- og utførsel av varer

Som et ledd i kampen mot helse- og miljøfarer og terrorisme knyttet til vareførsel inn og ut av EU, ønsker Kommisjonen å opprette en felles EU-strategi for risikoanalyser ved inn- og utførsel. For å legge forholdene til rette for å kunne foreta en forsvarlig risikovurdering, arbeider Kommisjonen med å

innføre et system med forhåndsdeklarering av varer. Forhåndsdeklareringen vil skje ved at importører og eksportører i EU må legge fram en deklarasjon med opplysninger om en vareforsendelse for tollmyndighetene før inn- og utførsel finner sted. I utgangspunktet foreslo Kommisjonen en frist på 24 timer før grensepassering. Dette gjelder nå bare sjøtransport som tar mer enn 24 timer. I alle andre tilfeller er fristen redusert til 2 timer ved elektronisk varsling og 4 timer dersom varsling ikke skjer elektronisk. Det er skissert en rekke unntak til ordningen, blant annet vareforsendelser som er underlagt den felles europeiske elektroniske transitteringsordningen (NCTS). Det legges også opp til lettelser i deklarasjonsplikten for autoriserte økonomiske operatører. Kommisjonens mål er å iverksette systemet 1. januar 2007.

Næringslivet i EU- og EFTA-land er i utgangspunktet skeptiske til det foreslåtte systemet med forhåndsdeklarering. Finansdepartementet har i samråd med Utenriksdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet gitt uttrykk for dette i høringsuttalelsen av 15. september 2005. Sammen med de andre EFTA-landene har Norge etablert kontakt på ekspertnivå med Kommisjonen. EFTA-landene har overfor Kommisjonen understreket at man må søke praktiske og pragmatiske løsninger for å hindre at kravet om forhåndsdeklarering blir en handelsbarriere. Dette har Kommisjonen uttrykt forståelse for. Kommisjonen er innstilt på å inngå bilaterale avtaler med Norge og andre berørte tredjeland for å forhindre unødige handelsbarrierer.

De nødvendige endringer i EUs tollovgivning (Customs Code) er vedtatt på EU-siden. Fokus er nå satt på arbeidet med å utarbeide gjennomføringsbestemmelser. Eventuelle unntak og spesielle ordninger for handelspartnere, herunder EFTA-land, vil være en del av disse bestemmelsene. Fra norsk side blir dette arbeidet fulgt på ekspertnivå, og det er lagt opp til en tett dialog med Kommisjonen. Drøftinger om en eventuell bilateral avtale mellom EU og Norge vil trolig kunne starte høsten 2005 og kan være ferdigstilt i løpet av 2006.

4.4.5 Laksestriden med EU

Problemer i den skotske og irske oppdrettsnæringen medførte at Kommisjonen i august 2004 iverksatte et midlertidig beskyttelsestiltak i form av tollkvoter mot import av oppdrettslaks. Et endelig beskyttelsestiltak basert på en kombinasjon av et system med minstepris og tollkvoter ble iverksatt i februar 2005. Den norske vurderingen var at beskyttelsestiltaket var i strid med WTO-regelverket. Etter anmodning fra Norge ble det derfor avholdt konsultasjoner med Kommisjonen etter WTOs tvisteløsningsavtale. Også en rekke medlemsland i EU gikk imot beskyttelsestiltakene, særlig landene som har en foredlingsindustri som er avhengig av å importere laks.

Etter klage fra den skotske og irske oppdrettsnæringen iverksatte Kommisjonen i oktober 2004 en dumpingundersøkelse mot norsk oppdrettslaks. Kommisjonens foreløpige resultat fra denne undersøkelsen ble lagt fram i april 2005. Kommisjonen hevdet at det var grunnlag for å ilegge norske produsenter antidumpingavgifter fra 6,8 pst. til 24,5 pst. Kommisjonen valgte derfor å avvikle beskyttelsestiltaket og i stedet innføre midlertidige antidumpingavgifter ved import av norsk laks. Disse tiltakene ble fra norsk side funnet urimelige, og det ble fremholdt at WTOs kriterier for iverksettelse av antidumpingtiltak ikke var oppfylt. Det ble derfor gjort klart at Norge var beredt til å ta saken til WTO.

I juni 2005 ble den norske oppdrettsnæringen enig med Kommisjonen om en felles forståelse (Framework Understanding) som innebar at de midlertidige antidumpingavgiftene ble erstattet med et system med minstepris etablert under det midlertidige antidumpingtiltaket. I forståelsen mellom næringen og Kommisjonen inngår det også at det midlertidige antidumpingtiltaket, i lys av det endelige utfallet i dumpingundersøkelsen, vil kunne erstattes med et endelig antidumpingtiltak senest 22. januar 2006. Næringen og Kommisjonen vil drøfte innholdet i et eventuelt endelig antidumpingtiltak utover høsten 2005.

4.4.6 Kontroll av fiskeeksport til EU

Den såkalte fiskeaksjonen, med kontroll av opprinnelsesbevis utstedt av norske eksportører ved eksport av fisk og fiskevarer til EU, er avsluttet. I samråd med Kommisjonen ble kontrollene gjennomført i tre faser.

Med denne aksjonen er om lag 200 selskaper (eksportører og leverandører) innenfor fiskerinæringen kontrollert av norske tollmyndigheter med henblikk på opprinnelsen til levert og/eller eksportert fisk og fiskeprodukter. Aksjonen har avdekket at bare et lite antall eksportører, om lag 10 pst., har hatt grove feil i sine systemer og rutiner. I om lag 80 pst. av firmaene ble det ikke avdekket feil, mens de resterende 10 pst. av firmaene kun hadde mindre feil. Dette viser at de fleste fiskeeksportører innretter seg etter regelverket for utstedelse av opprinnelsesbevis. Toll- og avgiftsetaten har vært i en løpende dialog med Kommisjonen mht. kontrollresultater. Mulige tiltak for å gjenopprette tilliten til

opprinnelsesbevis utstedt av norske eksportører som eksporterer fisk til EU er diskutert. Det er enighet om behov for enkelte tiltak og presiseringer av vilkår for utstedelse av opprinnelsesbevis ved eksport.

Som en oppfølging av Regjeringens handlingsplan mot økonomisk kriminalitet vil kontroller på eksportområdet generelt bli prioritert fremover, blant annet med tanke på Norges omdømme som eksportnasjon. Toll- og avgiftsetaten vil kontrollere fiskeribransjen med sikte på å avdekke feil avgitte opprinnelseserklæringer og andre typer feildeklareringer i forbindelse med eksport av fisk.

4.4.7 Revisjon av opprinnelsesreglene i Europa

Norge har deltatt i en arbeidsgruppe for revisjon av opprinnelsesreglene i det europeiske kumulasjonsområdet (EU, EFTA-landene, Bulgaria, Romania og Tyrkia), nedsatt av Kommisjonen. Gruppens mandat er å utarbeide forslag til forenkling av opprinnelsesreglene i alle de europeiske frihandelsavtalene, herunder EØS-avtalen. Arbeidsgruppen har avgitt sin rapport til Kommisjonen, hvor saken ligger til vurdering.

Kommisjonen har nedsatt en annen arbeidsgruppe med deltakelse fra EFTA-landene. Arbeidsgruppen har studert mulighetene for å etablere en frittstående konvensjon for opprinnelsesregler. Gruppen har avgitt sin rapport til Kommisjonen, hvor saken ligger til vurdering.

EØS-komiteen vil i løpet av høsten vedta endringer av EØS-avtalens protokoll 4 (opprinnelsesreglene), som innebærer at denne protokollen er oppdatert med de nye reglene om EuroMed kumulasjon, se avsnitt 4.4.8.

4.4.8 Utvidelse av det europeiske kumulasjonsområdet til middelhavslandene

EU og EFTA-landene har, som et ledd i Barcelonaprosessen ledet av EU, blitt enige om å knytte de andre landene rundt Middelhavet tettere til de europeiske frihandelsavtalene gjennom et sett av identiske opprinnelsesregler. Det er i dag om lag 60 ulike frihandelsavtaler i Europa. Ved å etablere et felles sett av opprinnelsesregler i de aktuelle avtalene, vil det ut fra gjensidighetsprinsippet åpnes for å benytte opprinnelsesprodukter fra ett land i en produksjonsprosess i et annet land, og likevel opprettholde muligheten for preferansetollbehandling (tollfrihet eller redusert toll) inn til et tredje land omfattet av ordningen. Dette vil føre til at flere produkter får tollettelser innenfor området, samtidig som det stimulerer industriene i de berørte landene til økt samarbeid over landgrensene.

Forhandlingene mellom EU, EFTA-landene, Bulgaria, Romania, Tyrkia og de andre aktuelle middelhavslandene (Marokko, Algerie, Tunisia, Egypt, Libanon, Jordan, Syria, Israel og Palestina) om å utvide det europeiske kumulasjonssystemet til også å omfatte middelhavslandene, er sluttført. Det er enighet om også å inkludere Færøyene i dette systemet. I løpet av 2005 og 2006 pågår implementeringsfasen, ved at opprinnelsesprotokollene i EØS-avtalen, EFTA-konvensjonen og i alle de andre aktuelle frihandelsavtalene blir erstattet med den nye omforente teksten. Ordningen betegnes som EuroMed-kumulasjonen.

Før industri og næringsliv faktisk kan benytte seg av denne ordningen, må det aktuelle middelhavslandet ha en avtale både med EU og EFTA. Middelhavsland som allerede har slike avtaler må gjøre nødvendige endringer i opprinnelsesreglene. Toll- og avgiftsdirektoratet vil foreta de nødvendige kunngjøringer.

Finansdepartementet har i tolltariffens innledende bestemmelser § 12 annet ledd den nødvendige fullmakten fra Stortinget til å gjennomføre de nødvendige tekniske endringene i opprinnelsesreglene i frihandelsavtalene inngått mellom Norge og fremmed stat eller gruppe av stater.

4.5 Forvaltning av tollregimet for landbruksvarer

4.5.1 Administrative tollnedsettelser

De fleste administrative tollnedsettelsene fastsettes av Statens landbruksforvaltning (SLF) med hjemmel i tolltariffens innledende bestemmelser § 5, jf. kgl. res. 30. juni 1995 nr. 600, samt etter forskrifter vedtatt med hjemmel i denne. Et unntak er tollnedsettelser for landbruksvarer til såkalt teknisk bruk, som gis av toll- og avgiftsetaten.

Generelle tollnedsettelser omfatter ett eller flere tollvarenumre i tolltariffen i en avgrenset periode. De generelle tollnedsettelsene blir automatisk gjort gjeldende for alle som importerer innenfor perioden. Tollnivået avhenger blant annet av prisnivå på importvare og norsk målpris i henhold til jordbruksavtalen eller prisnivå på norsk vare som ikke har målpris. Det blir informert om de generelle tollnedsettelsene på SLFs nettsted, *www.slf.dep.no.* I 2004 ga SLF 237 generelle tollnedsettelser.

Tollnedsettelser til enkeltbedrifter eller personer gis i form av individuelle tollnedsettelser eller gjen-

nom tildeling av kvoteandeler. Slike tollnedsettelser er hjemlet i fem ulike forskrifter: forskrift om administrative tollnedsettelser for landbruksvarer, forskrift om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer, forskrift om individuelle tollnedsettelser og fordeling av tollkvoter til konservesindustrien, forskrift om fastsettelse av nedsatte tollsatser ved import av bearbeidede jordbruksvarer og forskrift om bearbeiding av ufortollede landbruksvarer (innenlands bearbeiding) – alle hjemlet i ovennevnte § 5 i tolltariffens innledende bestemmelser.

Tollnedsettelsene gis for en angitt mengde av en bestemt vare, med gyldighet i en fastsatt periode. For de fleste typer individuelle tollnedsettelser avhenger tollnivået av produkttype og det innenlandske prisnivået på tilsvarende produkt. Innenfor kvoteordningene er tollsatsene faste. SLF innvilget 5127 tollnedsettelser til enkeltbedrifter eller personer i 2004. Importen er økende, og det har vært en viss oppgang i antall tollnedsettelser sett i forhold til 2003.

I tabell 4.1 er det gitt en oversikt over antall generelle tollnedsettelser og tollnedsettelser gitt til enkeltbedrifter og personer, gruppert etter hjemmelsgrunnlag og ulike varetyper.

4.5.2 Fordeling av tollkvoter

Statens landbruksforvaltning (SLF) forvalter en rekke tollkvoter for landbruksvarer. Kvotene spenner over mange ulike produktgrupper: kjøtt og kjøttprodukter, ost, egg, ulike typer frukt, bær og grønnsaker, grønnsaksprodukter, islandshest, frø, høy og honning. Kvotene er dels et resultat av WTO-avtalen, EØS-avtalen, frihandelsavtaler med ulike land, tollpreferanseordningen overfor utviklingsland (GSP), dels fastsatt av forvaltningen som virkemidler i importpolitikken som føres på det aktuelle område.

Kvotene kan være tollfrie eller ha redusert tollsats i forhold til de ordinære tollsatsene. De fleste tollkvotene fordeles ved auksjon for ett år av gangen. Informasjon og lenker til auksjonssystemet finnes på SLFs nettsted. De tollkvotene som ikke auksjoneres, fordeles enten ut fra historisk import, forbruk eller ut fra søknadstidspunkt. Det er stor variasjon i utnyttelse av kvotene.

Toll- og avgiftsdirektoratet forvalter fem tollkvoter for tollfri innførsel fra EU hvor importmengden er fastsatt i verdi. Disse kvotene er blomstrende potteplanter, asalea, stiklinger, grønne planter og gress i ruller. Tollkvotene fordeles fortløpende etter søknadstidspunkt ved tolldeklarering i TVINN-systemet.

Auksjon anses som en mer rettferdig metode for fordeling av tollkvoter enn f.eks. tildeling basert på historisk import. Auksjonsprovenyet tilfaller statskassen i sin helhet. Auksjonstildeling bidrar til økonomisk effektivitet fordi aktørene må konkurrere om kvotene på like vilkår. Metoden tjener også som et verktøy for å hente inn informasjon om markedet, blant annet når det gjelder verdien av kvotene. Selve auksjonen gjennomføres på internett, noe som bidrar til en åpen prosess der alle interessenter kan være med og der resultatet av auksjonen umiddelbart blir tilgjengelig for alle. Dette antas å redusere muligheten for samarbeid mellom aktørene. Internettauksjon gir dessuten lave administrative kostnader. Inntektene fra auksjon av tollkvoter utgjorde 56 mill. kroner i 2004, en økning fra 43 mill. kroner i 2003.

Budgivere som får tilslag ved auksjonen, må betale inn auksjonsbeløpet før de kan utnytte importrettigheten (kvoteandelen). Dersom auksjonsbeløpet ikke betales innen fristen faller retten til kvoteandeler bort. Kvoteandelen gjelder et spesifikt kvantum med ingen eller redusert toll, og med gyldighet innenfor et bestemt tidsrom. Auksjonskvotene er omsettelige. Eieren av kvoteandelen er pålagt å rapportere om faktisk utnyttelse av kvoteandelen. Den enkelte budgiver kan i utgangspunktet maksimalt få 50 pst. av den kvoten som auksjoneres, med unntak av korn der det ikke er begrensninger og viltkvotene der maksimum er 20 pst. Begrensninger i kvoteandelen skal bidra til å hindre at dominerende aktører utnytter sin markedsposisjon.

Som nevnt kan kvoter som auksjoneres være tollfrie, eller ha redusert toll (kvotetollsats). Ved auksjon kommer tilslagsprisen (kvoteprisen) i tillegg til en eventuell kvotetollsats som er kjent for budgiverne på forhånd. Den faktiske utnyttelsen av de enkelte kvotene varierer sterkt og avspeiler den forretningsmessige interessen for produktet det enkelte år, jf. vedlegg 2. Erfaringen viser likeledes at auksjonsprisene pluss kvotetollsats er betydelig lavere enn den ordinære tollsatsen som ellers må betales ved import av samme vare. For enkelte kvoter har kvotekvantumet økt betraktelig som følge av nye avtaler.

Kvotene er hjemlet i forskrift 20. juni 2003 om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer, forskrift 5. juli 2002 om individuelle tollnedsettelser og fordeling av tollkvoter til konservesindustrien, i årlige brev fra Landbruks- og matdepartementet vedrørende kvotene for bearbeidede landbruksvarer og i brev av 24. november 1969 vedrørende sauekjøtt fra Island.

Tabell 4.1 Tollnedsettelser for landbruksvarer

		Forskrift om adm. tollneds.		Forskrifter om fordeling av tollkvoter	Konserves-forskriften		Forskrift om bearbeidede jordbruks-varer	Forskrift om bearbeiding av ufortollede landbruksvarer
Kap.	Vareslag	Gen. toll-nedsettelser	Individuelle tollned-settelser	Kvote	Individuelle tollned-settelser	Kvote	Individuelle tollnedset-telser	Individuelle tollnedset-telser
1	Levende dyr		46	145				
2	Kjøtt og spiselig slakteavfall	27	9	321				8
4	Melk og meieriprodukter mv.		32	190				
5	Produkter av animalsk opprinnelse ikke nevnt eller innbefattet annet sted		7	1				
6	Levende trær og andre planter	19						
7	Grønnsaker, røtter og knoller	59	68	67	51			2
8	Spiselige frukter og nøtter; skall av sitrusfrukter	10	80	74	235	70		1
10	Korn		59	160				34
11	Mølleprodukter	48	23	19				1
12	Oljeholdige frø og frukter	1	155	235				
13	Skjellakk og lignende							3
15	Animalske og vegetabilske oljer og fettstoffer	12	37					
16	Produkter av kjøtt, flesk mv.		6	82				
17	Sukker og sukkervarer		52	48				
18	Kakao og varer derav						6	
19	Produkter av korn, mel, stivelse eller melk; bakverk						19	2
20	Produkter av grønnsaker, frukter, nøtter og andre plantedeler		2087	19	212	63		3
21	Forskjellige tilberedte næringsmidler						29	3
23	Reststoffer og avfall fra næringsmiddelindustrien, tilberedt dyrefôr	37	274	59				
35	Proteiner; modifisert stivelse, mv.						28	2
38	Diverse kjemiske produkter	24						
Sum:		237	2935	1420	498	133	82	59

Kilde: Statens landbruksforvaltning.

4.5.3 Fastsettelse av tollsatser for bearbeidede jordbruksvarer

For bearbeidede jordbruksvarer, hvor det gjennom inngåtte frihandelsavtaler ikke er satt en spesifikk tollsats, verditollsats eller tollsats på grunnlag av standardresept, fastsetter Statens landbruksforvaltning (SLF) etter søknad nedsatt tollsats på grunnlag av råvareinnhold. Tollsatsen beregnes ut fra råvareinnholdet i den enkelte vare, og er basert på innmeldte råvaredeklarasjoner fra importører. I 2004 ble det fastsatt 8248 slike tollsatser overfor enkeltimportører. Dette er en økning på 33 pst. fra året før. Tollsatser for enkeltimportører har gyldighet utover det enkelte år, og det var registrert 33 082 slike tollfastsettelser i SLFs database ved utgangen av 2004.

4.5.4 Tollvernet for korn

Forvaltningen av tollvernet for korn, mel og kraftfôr består både av administrering av tollkvoter (mat-

korn, oljefrø og karbohydratråvarer til kraftfôr) og administrering av generelle tollnedsettelser (matmel, proteinråvarer og fett til kraftfôr).

Det kan fastsettes kvoter til redusert toll i henhold til bestemmelsene i forskrift om administrative tollnedsettelser for landbruksvarer § 18 bokstav a. Kvotene skal supplere den norske avlingen og fastsettes slik at markedsbalanse kan oppnås. En markedsmessig balanse oppnås ved at forbruk av mat- og fôrkorn tilsvarer summen av norsk produksjon og supplerende import av henholdsvis matkorn og karbohydratråvarer til kraftfôr, og at omsetningen kan skje til de priser som er avtalt i jordbruksavtalen. Kvotenes størrelse fastsettes på bakgrunn av årlige prognoser for norsk produksjon og forbruk, samtidig som det tas hensyn til forventet tollfri import fra de minst utviklede landene (MUL). Norske Felleskjøp har som markedsregulator ansvaret for løpende å utarbeide prognoser. Kvotene fordeles ved auksjon.

Import av korn, mel og kraftfôr fra MUL-landene har vært toll- og kvotefri siden 1. juli 2002. Under det norske tollpreferansesystemet for utviklingsland (GSP-ordningen) er det etablert en særskilt sikkerhetsmekanisme for denne importen. SLF mottok flere forespørsler om toll- og kvotefri import av korn, mel og kraftfôr fra MUL-landene i kornkvoteåret 2003/2004. I perioden ble imidlertid ingen innførselstillatelser utstedt.

4.6 Regelverksendringer

Utenlands bearbeiding av landbruksprodukter

For å tette en utilsiktet uthuling av importvernet for landbruksvarer ble regelverket for tollbehandling av landbruksvarer som bearbeides i utlandet, endret med virkning fra 1. juli 2005, jf. St.prp. nr. 65 (2004–2005) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2005. Etter det nye regelverket kan norske landbruksvarer som bearbeides i utlandet, tilbakeføres tollfritt til Norge. Utenlandske råvarer som tilføres det bearbeidede produktet i utlandet, skal pålegges ordinær landbrukstoll. Det skal ikke beregnes toll av bearbeidingskostnadene i utlandet. Det ble heller ikke innført overgangsordninger. Ordningen er regulert i Landbruks- og matdepartementets forskrift 20. juni 2005 nr. 663 om tollnedsettelser for landbruksvarer som gjeninnføres etter bearbeiding i utlandet.

Den nye ordningen sikrer en tollmessig likebehandling av norsk og utenlandsk foredling av norske landbruksråvarer. Dette kan bidra til en mer effektiv bearbeiding av norske landbruksråvarer, noe som er til fordel for både landbruket og forbrukerne.

Søknader om tillatelse til nedsatt toll for varer som bearbeides i utlandet skal sendes til Statens Landbruksforvaltning (SLF). Søknadsskjema og ytterligere informasjon om ordningen er tilgjengelig på SLF sine internettsider.

Ny opprinnelsesforskrift

Finansdepartementet fastsatte 13. desember 2004 forskrift om preferensielle opprinnelsesregler. Forskriften trådte i kraft 1. januar 2005 og definerer vilkårene for hvordan en vare kan sies å ha «opprinnelsesstatus» i et bestemt land, og derved tilfredsstille vilkårene for å oppnå en gunstigere tollbehandling enn den ordinære tollbehandlingen et land pålegger varer. Den nye forskriften samler opprinnelsesreglene som er spredt i mer enn 15 frihandelsavtaler. Dette innebærer ingen endring av gjeldende bestemmelser, men en systematisering og samling av eksisterende regelverk. Forskriften gir bedre tilgjengelighet og oversikt over gjeldende rett. Forskriften er generell og gjelder for alle typer varer som er dekket av Norges frihandelsavtaler.

Tollregelverksprosjektet

Arbeidet med et forslag til ny lov om toll og vareførsel og stortingsvedtak om toll er nå i sluttfasen. Forslaget til ny lov vil bli sendt på høring. Lovrevisjonen er hovedsakelig av teknisk karakter. Siktemålet er å gjøre regelverket enklere og mer tilgjengelig. Bakgrunnen for revisjonsarbeidet har vært at det lenge har vært behov for å se nærmere på strukturen i regelverket, og særlig på plasseringen av de materielle reglene om toll i Stortingets årlige budsjettvedtak.

Proviantering

Toll- og avgiftsdirektoratet har på oppdrag fra Finansdepartementet utarbeidet et utkast til nytt regelverk for toll- og særavgiftsfri tildeling og oppbevaring av proviant (mat, drikke og tobakk) til skip og luftfartøyer mv. Bakgrunnen for forslaget er et behov for modernisering og forenkling av provianteringsreglene. Utkast til nytt regelverk er nå til vurdering i departementet. Det tas sikte på at forslag til endringer vil bli sendt på høring innen utløpet av 2005.

Som et ledd i en mulig overgang til et nytt regelverk, foreslås det endringer i tolltariffens innleden-

de bestemmelser §§ 20 og 24, samt Stortingets vedtak om avgift på alkohol § 2 første ledd bokstav c nr. 2 og 3, alkoholfrie drikkevarer mv. § 3 første ledd bokstav c nr. 2 og 3, drikkevareemballasje § 3 første ledd bokstav d nr. 2 og 3, tobakkvarer § 3 første ledd bokstav c nr. 2 og 3, sjokolade- og sukkervarer § 2 første ledd bokstav c nr. 2 og 3 samt sukker mv. § 3 første ledd bokstav c nr. 2 og 3.

Endringene åpner for nytt regelverk, men medfører inntil videre ingen materielle endringer av dagens rettstilstand. Det vises til forslag til vedtak I.

4.7 Tekniske endringer i tolltariffen

I Stortingets plenarvedtak om tollavgifter for budsjettåret 2005 er Finansdepartementet gitt fullmakt til å innarbeide nye tekniske endringer i tolltariffen. Også for budsjetterminen 2006 kan det være behov for endringer blant annet som følge av at det oppdages feil som må rettes opp, eller at ord og uttrykk bør endres for å gjøre tolltariffen mer korrekt og entydig i forhold til den engelske og franske originalteksten. Felles for de aller fleste tekniske endringene er at de ikke, eller kun i helt ubetydelig grad, vil påvirke varens tollbelastning. For å imøtekomme det praktiske behovet for justeringer og for å forenkle saksbehandlingen, ber departementet også i år om fullmakt til å iverksette slike tekniske endringer. Det vises til forslag til vedtak III.

5 Fordelingsvirkninger av skattereformen og skatte- og avgiftsopplegget for 2006

5.1 Hovedtrekk ved fordelingsvirkningene

5.1.1 Innledning

Skattereformen skal styrke grunnlaget for vekst og velferd ved å stimulere til arbeid og legge grunnlag for bedre ressursbruk. Reformen skal fases inn over tre år (2005, 2006 og 2007).

Skattesystemet skal jevne ut inntekter på ulike nivåer (vertikal fordeling). For at de progressive skattesatsene skal bidra til omfordeling av inntekt på en effektiv måte, må den skattepliktige inntekten tilsvare den faktiske inntekten. Et sentralt element i reformen er derfor at like inntekter skal skattlegges mer likt (horisontal fordeling).

I dag beskattes kapitalinntekt med en langt lavere marginalskatt enn arbeidsinntekt. For personlig næringsdrivende og i aksjeselskaper der de ansatte eier en betydelig andel, har det derfor vært nødvendig å gjennomføre en administrativ deling av inntekten i en kapitalinntektsdel og en personinntektsdel (delingsmodellen). Delingsmodellen klarer imidlertid bare i begrenset grad å forhindre at reelle arbeidsinntekter kan omdannes til kapitalinntekter. Innføring av skjermingsmetoden fra 2006, kombinert med redusert marginalskatt på arbeidsinntekter, reduserer i betydelig grad forskjellen i marginalskatt på kapitalinntekter og arbeidsinntekter. Dermed vil det ikke lenger være særlige motiver til å omdanne arbeidsinntekt til kapitalinntekt og en oppnår også stor grad av likebehandling av faktiske arbeidsinntekter. Samtidig vil det ikke lenger være behov for delingsmodellen. Dersom marginalskatten på arbeidsinntekt ikke reduseres tilstrekkelig, vil en fritt kunne utnytte denne satsforskjellen fordi det med reformen ikke vil være noen regler for deling av inntekt opptjent i egen virksomhet i kapital- og arbeidsinntekt.

Det er lagt vekt på at skattereformen skal ha en balansert fordelingsprofil slik at inntektsgrupper på alle nivåer får skattelettelser. For å redusere skatten for lønnstakere som ikke betaler toppskatt og samtidig styrke incentivene til å arbeide, foreslår Regjeringen at minstefradraget for lønnsinntekter økes vesentlig også i 2006.

Formuesskatten er i dag lite treffsikker fordi den avhenger av hvordan formuen er plassert. Formuesskatten bidrar til at avkastningen etter skatt av sparing reduseres slik at incentivene til sparing svekkes, samtidig som svakhetene i verdsettelsesreglene innebærer en samfunnsøkonomisk uheldig vridning i sparingens sammensetning. Lavere skatt på sparing kan bl.a. bedre kapitaltilgangen til små og mellomstore bedrifter som ofte vil være avhengige av norske investorer. Regjeringen ønsker derfor å legge økt vekt på å skattlegge kapitalinntekter som tas ut av selskapssektoren fremfor å skattlegge kapitalbeholdningen. I skattereformen har Regjeringen lagt opp til at formuesskatten skal halveres i løpet av 2006 og 2007, og deretter trappes videre ned med sikte på avvikling.

Med forslaget for 2006 er viktige deler av skattereformen på plass. Av administrative og provenymessige årsaker har det vært nødvendig å fase inn reformen over tre år. Reformen er imidlertid en helhet. For å kunne gi et mest mulig riktig bilde av fordelingsvirkningene av hele reformen, presenteres derfor de samlede fordelingsvirkningene av skatteendringene knyttet til skattereformen i 2005, skatteforslaget for 2006 og den varslede reduksjonen i formuesskatten i 2007. Fordelingsvirkningene vil også være avhengig av atferdsendringer som følge av reformen. Det er ikke tatt hensyn til slike tilpasninger i beregningene, med unntak av at det er forutsatt en viss økning i utbytteutbetalinger i forhold til nivået i 2006.

I avsnitt 5.2 og 5.3 presenteres beregnede fordelingsvirkninger av henholdsvis skattereformen og av skatte- og avgiftsopplegget for 2006.

5.1.2 LOTTE-beregningene

Finansdepartementet benytter Statistisk sentralbyrås modeller LOTTE og LOTTE-Konsum for å analysere proveny- og fordelingsvirkninger av skatte- og avgiftsendringer, jf. boks 5.1.

Boks 5.1 Skattemodellene LOTTE og LOTTE-Konsum

Statistisk sentralbyrås skattemodell LOTTE tar utgangspunkt i et representativt utvalg selvangivelser for personlig skattytere som bygger på Statistisk sentralbyrås inntekts- og formuesundersøkelse for 2003 (IF-03). Datamaterialet er fremskrevet til 2006 ved at de fleste inntekts- og fradragsposter er justert med anslag på utviklingen i lønn pr. normalårsverk i perioden. Antallet lønnstakere og selvstendig næringsdrivende er oppjustert fra 2003 til 2006 med anslått økning i antall normalårsverk.

I inntekts- og formuesundersøkelsen inngår opplysninger om skattefrie inntekter som stipend, bostøtte og sosialhjelp. I tillegg foreligger det opplysninger om husholdningssammensetning til et utvalg personer. En husholdning omfatter her alle personer som bor og spiser minst ett måltid om dagen sammen (kosthusholdning).

LOTTE-Konsum beregner hvordan husholdningene påvirkes av avgiftene. Modellen beregner forbruksmønster, prisindekser og levestandard for husholdningene og kan for eksempel anslå fordelingsvirkningen av å endre merverdiavgiften.

Beregningene i LOTTE og LOTTE-Konsum er usikre, bl.a. som følge av at de bygger på et utvalg, at datamaterialet sjablonmessig er fremført til 2006 og at de bygger på usikre beregninger av prisvirkningene. Modellene er statiske, dvs. at de ikke tar hensyn til eventuelle tilpasninger over tid som følge av forslagene til regelendringer. Ikke alle inntekter og andre kilder til forbruk fanges opp av selvangivelsene som ligger til grunn for beregningene. Det kan derfor være avvik mellom en persons faktiske forbruksmuligheter og det statistikken gir uttrykk for.

Slike modellberegninger vil alltid være usikre, blant annet fordi statistikken bygger på et utvalg av selvangivelser, fordi dataene er sjablonmessig fremført fra 2003 til 2006 og fordi det ikke tas hensyn til eventuelle tilpasninger til regelendringer.

Beregningene knyttet til endringene i 2006 er mer usikre enn normalt. Ikke minst er det usikkerhet knyttet til virkningene av skjermingsmetoden, som innebærer betydelige regelendringer fra 2005 til 2006. Skjermingsmetoden og innstrammingene i naturalytelser (hjemme-PC-ordningen, arbeidsgiverbetalt telefon m.m., skattlegging av fri kost for arbeidere på kontinentalsokkelen og hyretillegg for sjøfolk) kan i utgangspunktet ikke beregnes på grunnlag av statistiske opplysninger i LOTTE. Fordelingsvirkninger av disse endringene er likevel skjønnsmessig innarbeidet i modellen.

Beregningene av fordelingsvirkninger av en så omfattende reform må tolkes med varsomhet. Usikkerheten er spesielt stor dersom en forsøker å analysere virkninger for små utvalg av skattytere. Datamaterialet og beregningsmetodene blir for usikre til at det kan gjennomføres beregninger på ulike sosioøkonomiske grupper eller splitte inntektsgruppene ytterligere opp når virkningene av skjermingsmetoden og en mer konsekvent beskatning av naturalytelser skal tas med.

5.2 Fordelingsvirkninger av skattereformen

I dagens system er det som nevnt mulig og lønnsomt å tilpasse seg slik at reelle arbeidsinntekter skattlegges som kapitalinntekter med en langt lavere sats. For å øke den horisontale likheten i skattesystemet må marginalskatten på kapitalinntekter og arbeidsinntekter tilnærmes. Denne utjevningen av skattesatser skjer først og fremst ved å innføre 28 pst. skatt på høye aksjeinntekter til personer. Det innebærer at den samlede skatten på høy aksjeavkastning økes med om lag 20,2 prosentpoeng til drøyt 48 pst. I tillegg reduseres toppskattesatsene og den høyeste arbeidsgiveravgiftssatsen fjernes. Dette reduserer den effektive marginalskatten på lønn fra 2004 til 2006 med inntil 10,4 prosentpoeng, fra 64,7 pst. til 54,3 pst. På lavere lønnsnivåer reduseres skatten på grunn av økt minstefradrag.

Boks 5.2 Fordelingsanalyse – nærmere om metode og modellapparat

Beregningene i dette kapitlet skal si noe om hvordan henholdsvis skattereformen samlet og det foreslåtte skatte- og avgiftsopplegget for 2006 påvirker inntektsfordelingen i Norge. To sentrale begreper i denne forbindelse er *vertikal likhet og horisontal likhet.* Vertikal ulikhet er knyttet til forskjellene i disponibel inntekt mellom personer på ulike inntektsnivåer. Det er stor vertikal likhet dersom få personer har veldig høy eller veldig lav disponibel inntekt og mange har en disponibel inntekt nær gjennomsnittet. Den progressive skattleggingen av lønns- og pensjonsinntekter bidrar dermed til økt vertikal likhet.

Horisontal likhet vil si at inntekter på samme nivå skattlegges likt. Det innebærer for eksempel at alle arbeidsinntekter skattlegges på samme måte, og at personer på samme inntektsnivå betaler om lag det samme i skatt uavhengig av hvordan inntektene er sammensatt. For å oppnå horisontal likhet er det avgjørende at alle inntekter kommer til beskatning, og at de beskattes på samme måte. Klart definerte og dekkende inntektsgrunnlag er nødvendig for å oppnå begge deler.

Regjeringens forslag til skattereform legger stor vekt både på horisontal og vertikal fordeling. Beregningene i dette kapitlet belyser kun fordelingsvirkninger mellom personer på ulike inntektsnivå.

Fordelingsvirkningene av endringene i direkte skatter er i hovedsak beregnet med Statistisk sentralbyrås skattemodell LOTTE, mens fordelingsvirkningene av den foreslåtte økningen i merverdiavgiften bygger på beregninger med modellen LOTTE-Konsum, jf. boks 5.1. Skatteendringene er beregnet i forhold til et referansesystem som er dagens skattesystem framskrevet til 2006. Alle grenser og fradrag for 2005 er justert med en anslått lønnsvekst på 3½ pst., mens gjeldende avgiftssatser er justert med anslått prisvekst på 1¾ pst. Referansesystemet for fordelingsvirkningene av skattereformen er 2004-reglene fremskrevet på tilsvarende måte.

Analyseenheten i LOTTE-beregningene er personer, men det tas hensyn til den samlede husholdningsinntekten og størrelsen på husholdningen. Den individuelle inntekten alene er lite egnet som indikator på en persons forbruksmuligheter. Personer som bor sammen, kan dele på faste kostnader, for eksempel til bolig, bil og strøm, mens personer uten egen inntekt kan ha forbruksmuligheter ved å tilhøre en husholdning hvor andre har inntekter. Beregninger basert på såkalte forbruksenheter gir derfor et mer realistisk bilde av faktiske forbruksmuligheter enn analyser som utelukkende fokuserer på den enkeltes inntekt.

I disse beregningene er den såkalte kvadratrotskalaen lagt til grunn for å ta hensyn til stordriftsfordeler og forsørgeransvar. Kvadratrotskalaen har vært mye brukt, blant annet i en rekke offentlige utredninger. Hver person i husholdningen tilordnes en forbruksvekt tilsvarende kvadratroten av antall personer i husholdningen. Det innebærer for eksempel at det antas en husholdning på fire personer bare trenger dobbel så høy inntekt som en énpersonshusholdning for å kunne få en like høy levestandard som sistnevnte. Dette er illustrert i tabellen nedenfor.

Tabell 5.1 Eksempel på sammenheng mellom bruttoinntekt og ekvivalentinntekt. Kroner

Personer i husholdningen	Bruttoinntekt	Ekvivalent inntekt: 800 000/$\sqrt{4}$
1 voksen mann	400 000	400 000
1 voksen kvinne	350 000	400 000
1 barn	50 000	400 000
1 barn	0	400 000
Husholdningens bruttoinntekt	800 000	

Det er hensiktsmessig å fremstille fordelingsvirkningene som endringer i skatt og avgift pr. person. Inntekten før og etter skatte- og avgiftsendringene er derfor justert med en faktor definert som forholdet mellom antall forbruksenheter og antall skattytere i befolkningen. Dette kalles normalisering. Summen av skatte- og avgiftsendringene pr. person i beregningene blir da tilnærmet lik anslaget på samlede provenyvirkninger.

Beregningene er statiske og fanger dermed ikke opp utviklingen over tid. Studier viser at livsinntekten er mye jevnere fordelt enn årsinntekten, og at antall personer med særlig lav inntekt et enkelt år er langt høyere enn antall personer med særlig lav inntekt over flere år. I vedlegg 1 er det redegjort nærmere for inntekter og fradrag for personlig skattytere og selskaper. Datagrunnlaget er selvangivelses- og skattestatistikk for 2003.

Boks 5.3 Eksempler på forskjell i skatt for en enslig lønnstaker, næringsdrivende og aksjonær. Skattereformen sammenlignet med 2004-reglene

Tabell 5.2 og 5.3 viser forskjell i skatt med 2004-regler og med skattereformen mellom henholdsvis en ikke-delingspliktig aksjonær og en lønnstaker, og en delingspliktig næringsdrivende og en lønnstaker. Beregningene inkluderer kun standardfradrag. I begge tabellene tas det utgangspunkt i en arbeidsavkastning på 600 000 kroner før arbeidsgiveravgift. Det er ikke tatt hensyn til at skattyteren kan ha kapital som gir grunnlag for kapitalavkastningsfradrag eller skjermingsfradrag. Effektene av å erstatte kapitalavkastningsfradraget i delingsmodellen med et skjermingsfradrag er derfor ikke med.

Eksemplene viser at en lønnstaker med 600 000 kroner i brutto arbeidsavkastning isolert sett betaler mer skatt enn om tilsvarende inntekt opptjenes i et aksjeselskap eller er deltakerlignet foretak. I eksemplene er det lagt til grunn at aksjonæren minimerer skattebelastningen ved å ta ut noe lønn, jf. også figur 5.1. En aksjonær som ikke var delingspliktig betalte 96 920 kroner mindre i skatt i 2004 enn en ordinær lønnstaker med samme inntekt. Dette skyldes at en ikke-delingspliktig aksjonær med 2004-regler kun betalte 28 pst. skatt på utbytte. Med reformen reduseres denne forskjellen til 2450 kroner. Dette skyldes at marginalskatten på utbytte øker til 48,16 pst. (inkludert skatten på selskapets hånd) og at innslagspunktet i toppskatten økes og at satsen reduseres. Med reformen vil det normalt lønne seg for en aksjonær å ta ut lønn opp til innslagspunktet i trinn 1 i toppskatten.

I 2004 betalte en delingspliktig deltaker 5970 kroner mindre i skatt enn en ordinær lønnstaker. Forskjellen skyldes hovedsakelig at næringsdrivende ikke betaler arbeidsgiveravgift. Denne forskjellen endres ikke vesentlig med reformen.

Hoveddelen av tilpasninger ut av delingsmodellen skjer ved at det tas inn passive eiere som eier minst én tredel av selskapet, slik at virksomheten omdannes til et ikke-delingspliktig aksjeselskap. Eksemplene viser at forskjellene i beskatning av arbeidsinntekter som skyldes skattetilpasning og ulik organisering av virksomheten blir redusert med reformen. Den foreslåtte reduksjonen i toppskatten er en forutsetning for dette.

Tabell 5.2 Eksempler på forskjell i betalt skatt for arbeidsavkastning på 600 000 kroner opptjent av ikke-delingspliktig aksjonær versus lønnstaker. 2004-regler (lønnsjustert til 2006) og skattereformen. Kroner

	Ikke-delings-pliktig aksjonær	Lønnstaker	Differanse
Skatt med 2004-regler	161 250	258 170	-96 920
Skatt med reformen	241 010	243 460	-2 450
Differanse	79 760	-14 710	

Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 5.3 Eksempler på forskjell i betalt skatt for arbeidsavkastning på 600 000 kroner opptjent av delingspliktig næringsdrivende versus lønnstaker. 2004-regler (lønnsjustert til 2006) og skattereformen. Kroner

	Delings-pliktig næringsdrivende	Lønnstaker	Differanse
Skatt med 2004-regler	252 200	258 170	-5 970
Skatt med reformen	236 290	243 460	-7 170
Differanse	-15 910	-14 710	

Kilde: Finansdepartementet.

Boks 5.3 forts.

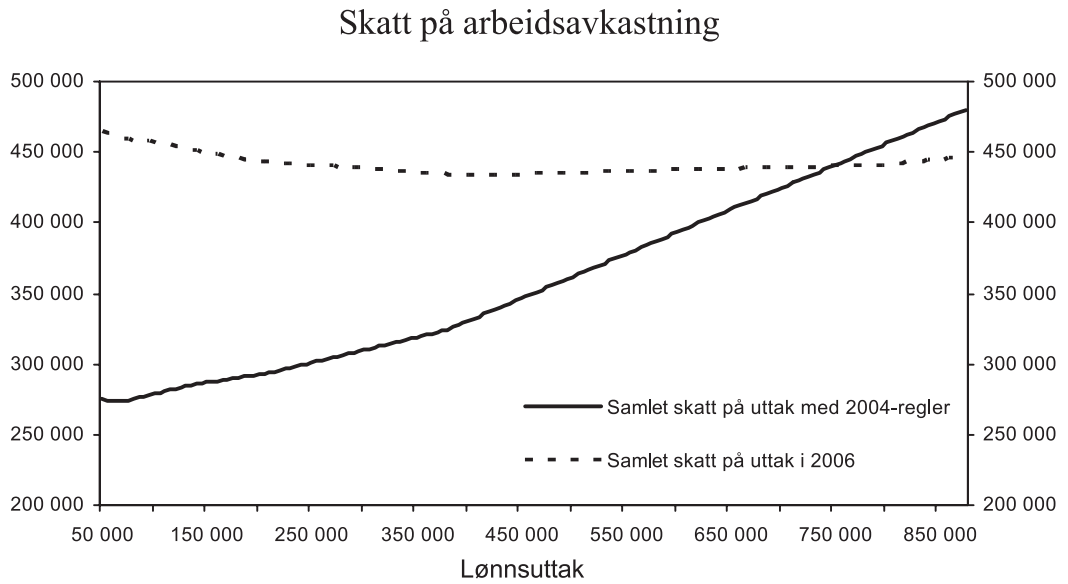

Figur 5.1 Samlet skatt på arbeidsavkastning på 1 mill. kroner som opptjenes i et ikke-delingspliktig selskap. Skatten vises som funksjon av størrelsen på lønnsuttaket. Skattereformen og 2004-regler (lønnsjustert til 2006). Kroner

Figur 5.1 viser samlet skatt på en arbeidsavkastning på 1 mill. kroner som opptjenes i et selskap, avhengig av om avkastningen tas ut som lønn eller som utbytte. Figuren sammenligner situasjonen i 2004 med reformen. Samlet skatt inkluderer skatt på selskapsoverskudd, arbeidsgiveravgift og skatt på lønn, samt skatt på aksjeutbytte i 2006. Figuren viser at det med 2004-reglene lønner seg å ta ut en liten del av selskapsoverskuddet som lønn, tilsvarende lønnsfradraget og personfradraget på til sammen 64 700 kroner, og resten som utbytte. Med reformen vil fordelingen mellom lønn og utbytte spille liten rolle for den samlede beskatningen. Samlet skatt blir lavest når 400 000 kroner, som tilsvarer innslagspunktet for toppskatten i trinn 1, tas ut som lønn og resten tas ut som utbytte.

Figur 5.2 viser fordelingsvirkninger av hovedelementene i skattereformen målt i forhold til 2004-reglene. I figuren er forbruksenhetene rangert etter stigende inntekt og inndelt i ti like store grupper (inntektsdesiler). Alle beløpsgrenser er fremført til 2006-nivå. I beregningene er det ikke tatt hensyn til avgiftsendringer. Beregningene inkluderer avvikling av delingsmodellen og innføring av skjermingsmetoden som allerede er vedtatt. I tillegg er det lagt til grunn at formuesskatten halveres i løpet av 2006 og 2007, i tråd med det Regjeringen varslet da forslaget til skattereform ble lagt fram. Det er beregningsteknisk lagt til grunn at den signaliserte formuesskattelettelsen i 2007 dekkes inn på skatte- og avgiftssiden ved at disponibel inntekt reduseres prosentvis like mye i alle inntektsgrupper. Ettersom mange aktuelle innstramminger først og fremst vil ramme høyinntektsgruppene, kan den faktiske fordelingen blir mer fordelaktig for lavinntektsgruppene enn det som framgår av figur 5.2.

Figuren indikerer at skattereformen i gjennomsnitt vil gi skattelettelser i alle inntektsdesiler, og at gjennomsnittsskatten også etter reformen vil være klart stigende i inntektsdesilene.

De som i dag har omgått delingsreglene og personer som mottar høy avkastning på aksjer, kan få store skatteskjerpelser ved innføring av skjermingsmetoden. Mange av disse vil være i den høyeste inntektsdesilen. Samtidig vil det i denne inntektsgruppen være personer som får betydelige skattelettelser som følge av den reduserte skatten på lønnsinntekter. I gjennomsnitt er lettelsen liten i 10. inntektsdesil.

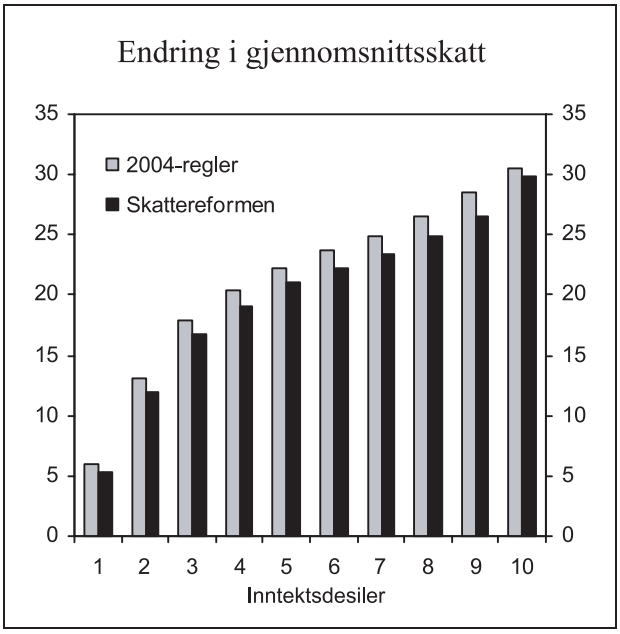

Figur 5.2 Samlet skatt som andel av samlet inntekt i ulike inntektsgrupper. Skattereformen sammenlignet med lønnsjusterte 2004-regler. Prosent
Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 5.4 viser eksempler på endringer i skatt med reformen for ulike nivåer på lønnsinntekt. Eksemplene illustrerer den isolerte endringen i minstefradraget og endringer i satser og grenser i toppskatten. Andre endringer i perioden som også berører lønnstakere, er ikke med i disse beregningene.

Tabellen viser at økt minstefradrag gir relativt store lettelser for lave og midlere lønnsinntekter. Lettelsen øker inntil lønnsinntekten når om lag 190 000 kroner, som tilsvarer inntekten hvor en når øvre grense i minstefradraget med reformen.

Fra 400 000 kroner slår også lettelsene i toppskatten inn. Skattytere med høye arbeidsinntekter kan få betydelige lettelser i toppskatten på lønnsinntekter, men samtidig økt skatt på aksjeavkastning og arbeidsinntekter som i dag er omgjort til kapitalinntekter. For høyinntektsgruppen generelt er gjennomsnittlige lettelser som følge av reformen små, jf. 10. inntektsdesil i figur 5.2.

Figur 5.3 viser sammensetningen av inntekter på ulike inntektsnivåer. Figuren er basert på selvangivelsesstatistikken for 2003. Figuren viser at andelen lønnsinntekt synker når bruttoinntekten øker. For personer med over 1 mill. kroner i inntekt er aksjeinntekter den klart dominerende inntektstypen, mens lønn og pensjoner utgjør under én tredel av den samlede inntekten. Figuren indikerer at skatt på aksjeinntekter har potensielt sterkere fordelingsvirkninger enn skatt på lønn, i den forstand at skatten på aksjeinntekter i større grad betales av personer med høy bruttoinntekt.

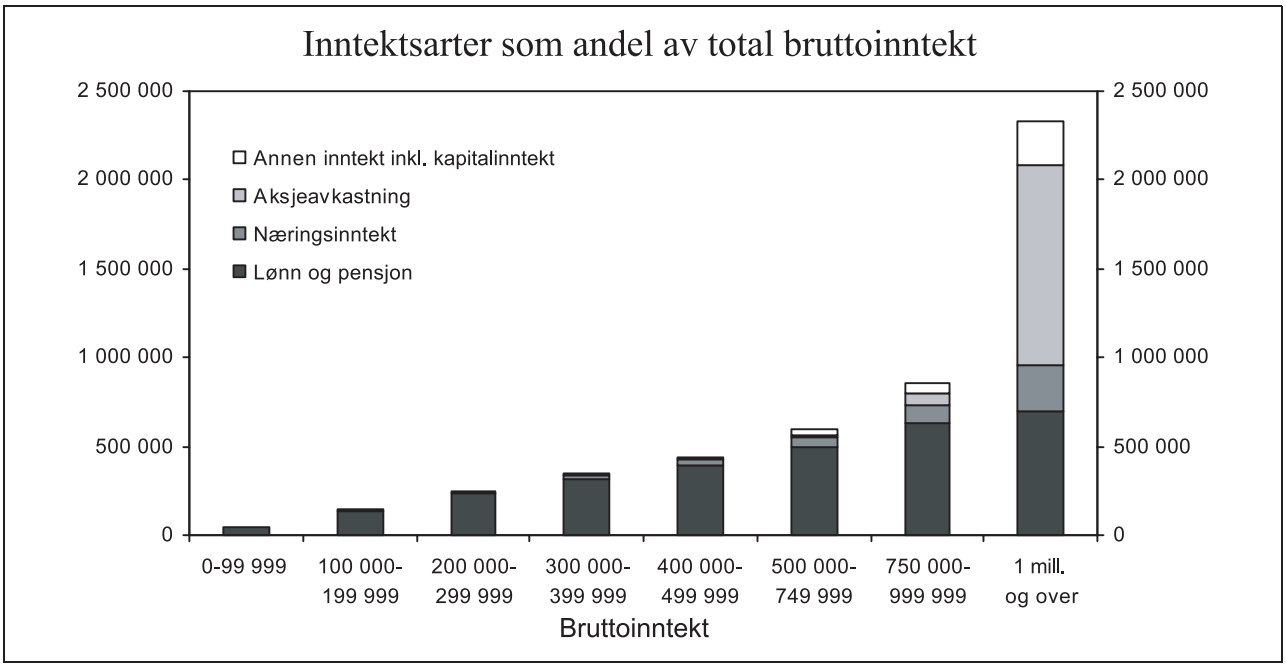

Figur 5.3 Sammensetning av inntekt fordelt på bruttoinntekt. 2003. Kroner
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet. Selvangivelsesstatistikken for 2003.

Tabell 5.4 Eksempler på endringer i skatt på lønn.[1] Reformen sammenlignet med lønnsjusterte 2004-regler. Gjennomsnitt

	Skatteklasse 1			Skatteklasse 2		
Lønnsinntekt	Skatt i pst. i 2004	Endring i skatt med reformen. Kroner	Endring i pst. av lønn	Skatt i pst. i 2004	Endring i skatt med reformen. Kroner	Endring i pst. av lønn
150 000	22,5	-3 990	-2,7	16,0	-3 990	-2,7
200 000	24,2	-4 396	-2,2	19,2	-4 396	-2,2
300 000	27,8	-3 618	-1,2	24,5	-3 618	-1,2
400 000	30,5	-6 488	-1,6	27,3	-3 618	-0,9
500 000	34,3	-12 988	-2,6	31,6	-9 481	-1,9
600 000	36,8	-19 488	-3,2	34,5	-15 981	-2,7

[1] Eksemplene illustrerer den isolerte virkningen på skatt på lønn av endringer i minstefradraget og toppskatten.
Kilde: Finansdepartementet.

5.3 Fordelingsvirkninger av skatte- og avgiftsendringer fra 2005 til 2006

Figur 5.4 og tabell 5.5 oppsummerer hovedtrekkene i fordelingsvirkningene av Regjeringens forslag for 2006 sammenlignet med referansesystemet (lønnsjustert 2005-regler). Fordelingsberegningene omfatter kun endringer som direkte berører husholdningene. I beregningene utgjør dette netto lettelser på knapt 5,1 mrd. kroner, inkludert innføring av skjermingsmetoden og avvikling av delingsmodellen.

Figur 5.4 viser beregnet gjennomsnittsskatt (sum skatt i pst. av bruttoinntekten) i forslaget og i referansesystemet (2005-reglene), fordelt på inntektsdesiler. Figuren viser at gjennomsnittsskatten stiger markert med størrelsen på inntekten både i referansesystemet og i forslaget. For de 10 pst. med lavest inntekt er gjennomsnittsskatten vel 5 pst., mens den stiger til over 30 pst. i 10. inntektsdesil.

Beregningene indikerer at skatteforslaget for 2006 vil gi skattelettelser til alle inntektsgrupper i gjennomsnitt. Samtidig bevares den progressive strukturen i skattesystemet. Det vil fortsatt være en betydelig omfordeling gjennom skattesystemet med forslaget. Lettelsene er minst i 1. og 10. inntektsdesil. Den gjennomsnittlige skattelettelsen i pst. av bruttoinntekten er liten for gruppen med høyest inntekter. Dette til tross for at lettelsene i toppskatt og formuesskatt isolert sett er størst for denne gruppen. Det skyldes særlig innstrammingene som følge av skjermingsmetoden for personlige aksjonærer og næringsdrivende. Inntektsgruppen med de laveste inntektene betaler lite skatt både før og etter reformen, og blir i liten grad påvirket av endringene i skattereglene. Denne gruppen betaler i hovedsak kun trygdeavgift, og det foreslås ikke endringer i denne. De får imidlertid en liten lettelse gjennom lavere formuesskatt og økt minstefradrag.

Tabell 5.5 viser gjennomsnittlig endring i skatt og avgift fordelt på inntektsdesiler. Tabellen illustrerer at skatte- og avgiftsforslaget for 2006 i gjennomsnitt vil gi lettelser i alle inntektsdesiler. De fleste skatte- og avgiftsforslagene som direkte berører husholdningene, er innarbeidet i beregningene. Avgiftsforslagene omfatter økt merverdiavgift på matvarer og alkoholfrie drikkevarer fra 11 pst. til 13 pst, økt lav sats i merverdiavgiften fra 7 pst. til 8 pst.

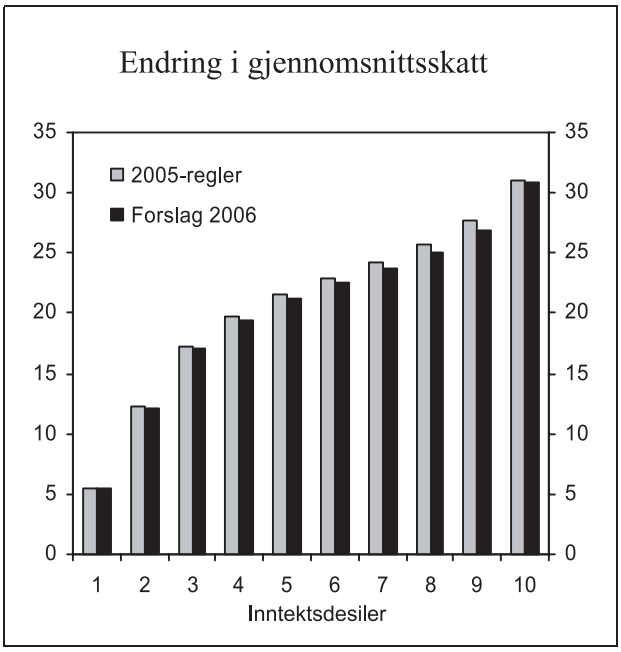

Figur 5.4 Samlet skatt som andel av samlet inntekt i ulike inntektsgrupper. Forslaget til skatteendringer i 2006 sammenlignet med (lønnsjusterte 2005-regler). Prosent
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Tabell 5.5 Beregnet skatt og avgift med forslaget for 2006 sammenlignet med lønnsjusterte 2005-regler. Desilfordelt etter forbruksenheter. Gjennomsnitt

Inntektsgrupper	Gjennomsnitts-inntekt	Gjennomsnitts-skatt i 2005. Pst.	Beregnet endring i skatt og avgift med 2006-forslaget. Kroner	Endring i pst. av brutto-inntekten
1. desil	72 400	5,5	-100	0,0
2. desil	119 300	12,3	-300	-0,2
3. desil	151 800	17,2	-400	-0,2
4. desil	179 600	19,7	-700	-0,3
5. desil	204 100	21,6	-800	-0,3
6. desil	228 900	22,9	-1 000	-0,4
7. desil	256 500	24,1	-1 400	-0,5
8. desil	290 800	25,8	-2 000	-0,6
9. desil	342 400	27,7	-3 200	-0,9
10. desil	574 600	30,8	-1 700	-0,3
I alt	242 100	24,2	-1 200	-0,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

og endringer i særavgiftene på sjokolade og alkoholfrie drikkevarer. Det er betydelig usikkerhet knyttet til å beregne fordelingsvirkninger av avgiftsendringer. En slik analyse krever at en tar hensyn til avgiftenes virkning på priser på ulike forbruksvarer, hvordan forbruket er sammensatt for husholdninger på ulike inntektsnivåer og eventuelle endringer i forbruksmønsteret som følge av prisendringer. For eksempel er det beregningsteknisk lagt til grunn at utsalgsprisen på matvarer øker med to tredeler av virkningen av den økte merverdiavgiftssatsen for slike varer. Fordelingsvirkningene av avgifter avhenger dessuten av hvordan forbruksmulighetene er fordelt, noe som først og fremst bestemmes av inntekt etter skatt og av eventuell formue.

Netto skatte- og avgiftslettelse som er inkludert i tabell 5.5, er vel 4,4 mrd. kroner. Forslaget til lettelser i arveavgiften er ikke medregnet, jf. tabell 5.5.

Høyeste effektive marginalskattesats på lønn reduseres fra 61,5 pst. i 2005 til 54,3 pst. i 2006 med forslaget. Store deler av denne lettelsen tilfaller personer i den øverste inntektsdesilen. Som nevnt vil mye av disse lettelsene motvirkes av at det først og fremst er personer med relativt høye inntekter som får skjerpelser som følge av skjermingsmetoden. Dette skyldes blant annet at skatten på aksjeinntekter i stor grad betales av personer med høye inntekter, og at takreglene fjernes når delingsmodellen avvikles. Takreglene gir i dag store skattelettelser til dem med høye inntekter fra næringsvirksomhet.[1]

Tabell 5.6 viser at forslaget til formuesskatt isolert sett vil gi lettelser til alle inntektsgrupper, og at lettelsene er relativt jevnt fordelt i inntektsdesilene. Økt bunnfradrag kombinert med forslaget om at ektepar får dobbelt bunnfradrag, sikrer at også husholdninger med relativt lav nettoformue får formuesskattelettelse. Lettelsene i formuesskatten er likevel høyest i 10. inntektsdesil. Det henger dels sammen med at det er relativt mange i denne gruppen som har positiv formue, dels at det er relativt mange som har høy nettoformue og som dermed får betydelig formuesskattelettelse når satsen reduseres. Tabell 5.6 viser også endringer i formuesskatt fordelt på et utvalg sosioøkonomiske grupper. Personen med høyest inntekt i husholdningen avgjør hvilken sosioøkonomisk gruppe husholdningen tilhører. For den sosioøkonomiske gruppen trygdede fremgår det av tabellen at store deler av formuesskattelettelsen tilfaller inntektsgrupper med lav gjennomsnittsinntekt.

Regjeringen foreslår å doble innslagspunktene for betaling av avgift på arv og gave fra 250 000 kroner og 550 000 kroner til henholdsvis 500 000 kro-

[1] I delingsmodellen begrenses beregnet personinntekt til 16 ganger grunnbeløpet i folketrygden (G) og følgelig beskattes ikke inntekter over dette med toppskatt eller trygdeavgift. Takreglene gjelder ikke såkalte liberale yrker eller for den del av beregnet personinntekt som ligger mellom 75G og 134G.

Tabell 5.6 Beregnet endring i formuesskatt av 2006-forslaget i forhold til lønnsjusterte 2005-regler. Desilfordelt etter sosioøkonomiske grupper. Gjennomsnitt

	Alle		Selvstendige		Lønnstakere		Trygdede	
Inntektsgrupper	Gjennom-snittsinntekt	Formues-skatt	Gjennom-snittsinntekt	Formues-skatt	Gjennom-snittsinntekt	Formues-skatt	Gjennom-snittsinntekt	Formues-skatt
1. desil	72 400	-100	108 400	-400	120 100	-100	75 400	-100
2. desil	119 300	-200	159 700	-300	163 300	-100	92 200	-200
3. desil	151 800	-200	191 000	-300	190 300	-100	105 100	-200
4. desil	179 600	-300	215 800	-600	211 500	-100	117 800	-300
5. desil	204 100	-300	252 700	-500	232 500	-200	132 200	-400
6. desil	228 900	-300	289 400	-700	254 100	-200	147 800	-400
7. desil	256 500	-300	327 500	-800	278 600	-300	164 100	-600
8. desil	290 800	-400	384 200	-900	311 100	-300	184 600	-800
9. desil	342 400	-500	489 600	-1 400	359 700	-400	213 700	-900
10. desil	574 600	-1 700	950 800	-3 000	576 900	-1 400	365 000	-2 400

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

ner og 1 100 000 kroner, jf. avsnitt 2.5. Tabell 5.7 viser avgiftslettelser fordelt etter bruttoinntekt og størrelsen på arv eller gave til arvelaters eller givers barn og foreldre. Det går fram at alle som mottar arv eller gave vil få lettelse, uavhengig av inntektsgruppe. Lettelsen er stigende med størrelsen på arv og gave. Tabellen viser videre at hovedtyngden av mottakere av arveavgiftspliktig arv eller gave har en bruttoinntekt under 400 000 kroner, dvs. under Regjeringens forslag til innslagspunkt for trinn 1 i toppskatten for 2006. Gjennomsnittlig avgiftslettelse er imidlertid størst for den høyeste inntektsgruppen, ettersom det er relativt flere i denne gruppen som mottar høye gave- eller arvebeløp.

Tabell 5.7 Gjennomsnittlig avgiftslettelse pr. person, fordelt etter bruttoinntekt 2006 og størrelsen på arv og gave.[1] Rådighetsdato 2003

		Mottatt arv eller gave i kroner				
Bruttoinntekt	Antall mottakere	Gjennom-snitt[2]	250 000 – 499 999	500 000 – 549 999	550 000 – 1 099 999	Over 1 100 000
Til barn og foreldre[3]						
0 – 399 999	9 170	38 000	9 500	20 000	45 800	86 000
400 000- 999 999	4 870	44 000	10 200	20 000	46 200	86 000
Over 1 000 000	870	86 000	10 700	20 000	49 600	86 000
Til andre mottakere[4]						
0 – 399 999	4 720	25 000	10 200	25 000	67 300	135 000
400 000- 999 999	1 460	31 000	10 600	25 000	67 800	135 000
Over 1 000 000	200	61 000	11 000	25 000	65 400	135 000

[1] Bruttoinntekt for 2003 er fremskrevet til 2006 med anslått lønnsvekst.
[2] Gjennomsnittlig avgiftslettelse for alle avgiftsmottakere etter inntektsgruppe.
[3] Arvelaters eller givers barn, fosterbarn, herunder stebarn som er oppfostret hos arvelateren eller giveren, og foreldre, jf. avgiftsvedtaket § 4.
[4] Andre mottakere enn nevnt i § 4, jf. avgiftsvedtaket § 5.
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om skatte-, avgifts- og tollvedtak i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag
til endring av Stortingets skattevedtak 25. november 2004 for inntektsåret 2005

§ 4–1 tredje ledd skal lyde:

Av inntekt svares skatt med 28 prosent. § 3–3 gjelder ikke. Skatten blir å utligne i samsvar med bestemmelsene i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen av alminnelig inntekt gis tilsvarende anvendelse.

Forslag
til Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2006

Kapittel 1 – Generelt

§ 1–1. Vedtakets anvendelsesområde

Dette vedtaket gjelder forskuddsutskriving og endelig utskriving av skatt på inntekt og formue.

Utskriving av statsskatt og skatt til kommunene og fylkeskommunene skjer for skattyterne etter de satser som følger av dette vedtak.

§ 1–2. Forholdet til skattelovgivningen

Så langt dette vedtak ikke bestemmer noe annet, legges lovgivningen om skatt på formue og inntekt til grunn ved anvendelsen av vedtaket.

§ 1–3. Klasseansettelse

Reglene om klasseansettelse i skatteloven § 15–4 gjelder tilsvarende for skatt etter dette vedtaket.

Personer og boer som ikke har krav på personfradrag, skal settes i skatteklasse 0. Personer som må bo i utlandet på grunn av tjeneste i den norske stat, følger samme regler om klasseansettelse som personer bosatt i Norge.

§ 1–4. Forskuddsutskriving

Skattyter som nevnt i skattebetalingsloven § 1, jf. § 2, skal betale forskudd på formues- og inntektsskatt til staten for inntektsåret 2006. Ved beregningen og innbetalingen gjelder reglene i dette vedtaket og i skattebetalingsloven.

Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv., og skattyteren ikke skal svare terminskatt etter samme lov § 7.

Plikten til å betale forskudd på inntektsskatt omfatter også person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat.

Kapittel 2 – Formuesskatt til staten og kommunene

§ 2–1. Formuesskatt til staten – personlig skattyter og dødsbo

Personlig skattyter og dødsbo svarer formuesskatt til staten med 0,2 pst. av den del av skattyterens samlede antatte formue som overstiger 190 000 kroner. For ektefeller som lignes under ett for begges formue, jf. skatteloven § 2–10, er det skattefrie beløpet 380 000 kroner.

§ 2–2. Formuesskatt til staten – upersonlig skattyter

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2–36 annet ledd, og som ikke er fritatt for formuesskatteplikt etter skatteloven kap. 2, svarer formuesskatt til staten med 0,3 pst. Formue under 10 000 kroner er skattefri.

§ 2–3. Formuesskatt til kommunene

Det svares formuesskatt til kommunen dersom skattyter ikke er fritatt for slik skatteplikt etter skatteloven kap. 2. Skattyter som har krav på personfradrag etter skatteloven § 15–4 skal ha et fradrag i formuen på 190 000 kroner. Ektefeller som lignes

under ett for begges formue, jf. skatteloven § 2–10, skal ha et fradrag i formuen på 380 000 kroner. Når skattyter er skattepliktig til flere kommuner, gjelder reglene i skatteloven § 6–90 første og tredje ledd tilsvarende for formuen. Satsen for formuesskatten til kommunene må ikke være høyere enn 0,7 pst. Maksimumssatsen gjelder når ikke lavere sats er vedtatt i kommunen.

Kapittel 3 – Inntektsskatt til staten og kommunene, det felleskommunale skattefondet og fylkeskommunene

§ 3–1. Toppskatt

Personlig skattyter skal av personinntekt fastsatt etter skatteloven kapittel 12, svare toppskatt til staten med 7 pst. for den delen av inntekten som overstiger 400 000 kroner, og med 12 pst. for den delen av inntekten som overstiger 800 000 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Personlig skattyter i en kommune i Finnmark, eller i kommunene Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke, skal likevel bare svare toppskatt til staten av inntekt som nevnt i første ledd med 5 pst. av hele den delen av inntekten som overstiger 400 000 kroner, og med 12 pst. for den delen av inntekten som overstiger 800 000 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Dersom skattyteren er bosatt i riket bare en del av året, nedsettes beløpene i første ledd og annet ledd forholdsmessig under hensyn til det antall hele eller påbegynte måneder av året han har vært bosatt her. Tilsvarende gjelder for skattyter som ikke er bosatt i riket, men som plikter å svare skatt etter skatteloven § 2–3 første og annet ledd, eller lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.

§ 3–2. Fellesskatt

Enhver som plikter å betale inntektsskatt til kommunen etter skatteloven skal betale fellesskatt til staten. Fellesskatten skal beregnes på samme grunnlag som inntektsskatten til kommunene.

Satsen for fellesskatt skal være:

- For personlig skattepliktig og dødsbo i Finnmark og kommunene Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke: 7,9 pst.
- For personlig skattepliktig og dødsbo ellers: 11,4 pst.

§ 3–3. Skatt til staten og det felleskommunale skattefondet for selskaper og innretninger

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2–36 annet ledd, svarer skatt til staten med 23,75 pst. og til det felleskommunale skattefondet med 4,25 pst. av inntekten, fastsatt etter reglene i skatteloven.

§ 3–4. Skatt på grunnrenteinntekt i kraftforetak

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18–3 svares grunnrenteskatt til staten med 27 pst.

§ 3–5. Skatt til staten for person bosatt og selskap hjemmehørende i utlandet

Skattyter som nevnt i skatteloven § 2–3 første ledd bokstav h, skal i tillegg til å svare skatt etter bestemmelsene foran i dette vedtaket svare skatt til staten med 28 pst. av inntekten. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen gis tilsvarende anvendelse.

Person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat, skal av denne inntekt svare fellesskatt til staten etter satsen for personlig skattyter og dødsbo i dette vedtaket § 3–2 annet ledd annet strekpunkt, samt toppskatt som nevnt i § 3–1 første ledd. Bestemmelsene i skatteloven § 16–20 til § 16–28 gjelder tilsvarende for skattytere som nevnt i dette ledd.

Av aksjeutbytte som utdeles til aksjonær som er hjemmehørende i utlandet, svares skatt til staten med 25 pst. eller i tilfelle den sats som følger av skatteavtale med fremmed stat. Det samme gjelder renter på grunnfondsbevis som utdeles til skattyter hjemmehørende i utlandet.

§ 3–6. Skatt til staten på honorar til utenlandske artister mv.

Skattepliktig etter lov om skatt på honorar til utenlandske artister mv., skal svare skatt til staten med 15 pst. av inntekten.

§ 3–7. Skattesats for utbetalinger fra individuell pensjonsavtale til bo

Skattesatsen for utbetaling fra individuell pensjonsavtale og etter innskuddspensjonsloven til bo, som omhandlet i skatteloven § 5–40 sjette ledd, skal være 45 pst.

§ 3–8. Skattefri inntekt

Inntekt under 1 000 kroner er skattefri ved beregning av skatt til staten. I utlandet bosatt aksjonær (parthaver) i aksjeselskap, allmennaksjeselskap og dermed likestilt selskap ilignes skatt når inntekten – fastsatt under ett for samtlige aksjonærer – utgjør minst 100 kroner.

§ 3–9. Inntektsskatt til kommunene og fylkeskommunene

Den fylkeskommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsbo skal være maksimum 3 pst. Den kommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsbo skal være maksimum 13,6 pst.

Maksimumssatsene skal gjelde med mindre fylkestinget eller kommunestyret vedtar lavere satser.

Kapittel 4 – Skatt etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.

§ 4–1. Ordinære skatter

Skattyter som har formue knyttet til eller inntekt vunnet ved petroleumsutvinning og rørledningstransport, jf. § 2 annet ledd i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv., skal av slik formue og inntekt, i tillegg til de skatter som følger av bestemmelsene foran, svare skatt til staten etter reglene og satsene nedenfor. Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av nevnte lov.

Av formue som tilhører andre skattytere enn selskaper, svares skatt med 0,7 pst. De regler som ellers gjelder for beregning av formuesskatt til kommunen, gis tilsvarende anvendelse.

Av inntekt svares skatt med 28 pst. § 3–3 gjelder ikke. Skatten blir å utligne i samsvar med bestemmelsene i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen av alminnelig inntekt gis tilsvarende anvendelse.

§ 4–2. Særskatt

Av inntekt vunnet ved petroleumsutvinning, behandling og rørledningstransport som nevnt i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, skal det svares særskatt med 50 pst.

§ 4–3. Terminskatt

Terminskatt for inntektsåret 2006 skrives ut og betales i samsvar med lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 7. Ved utskrivingen av terminskatt benyttes satsene ovenfor.

§ 4–4. Utbytte utdelt til utenlandsk eierselskap

Det svares ikke skatt til staten av aksjeutbytte som utdeles fra i riket hjemmehørende aksjeselskap og allmennaksjeselskap som er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, til selskap hjemmehørende i utlandet som direkte eier minst 25 pst. av kapitalen i det utdelende selskap. Dersom det i riket hjemmehørende selskap også har inntekt som ikke er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, svares skatt til staten etter de alminnelige regler for aksjeutbytte som fordeles til slik inntekt. Aksjeutbytte fordeles mellom særskattepliktig inntekt og annen inntekt på grunnlag av alminnelig inntekt fratrukket skatter for henholdsvis særskattepliktig inntekt og annen inntekt.

Kapittel 5 – Tonnasjeskatt

§ 5–1. Tonnasjeskatt

Aksjeselskap og allmennaksjeselskap som nevnt i skatteloven § 8–10, skal svare tonnasjeskatt, jf. skatteloven § 8–16, etter følgende satser:

- 0 kroner for de første 1 000 nettotonn, deretter
- 18 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn opp til 10 000 nettotonn, deretter
- 12 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn opp til 25 000 nettotonn, deretter
- 6 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn.

Satsene i første ledd kan reduseres etter nærmere bestemmelser fastsatt av departementet, jf. skatteloven § 8–16 første ledd.

Kapittel 6 – Skattested

§ 6–1. Skattested for forskuddsutskrivingen

Forskuddsutskrivingen foretas i den kommune hvor den forskuddspliktige er bosatt, jf. skatteloven § 3–1. Her medtas også forskudd på skatt av formue og inntekt som nevnt i skatteloven § 3–3. For boer gjelder bestemmelsene i skatteloven § 3–1 fjerde ledd.

For person som ikke er bosatt i riket, skal den kommunen som er angitt i skatteloven § 3–4 første, fjerde eller femte ledd eller i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 6 nr. 2, utskrive skatten.

Første og annet ledd gjelder i den utstrekning annet ikke er bestemt i medhold av skattebetalingsloven § 8 nr. 4 og § 18 nr. 4.

Utskriving av forskudd som omhandlet i dette vedtaket § 1–4 tredje ledd foretas i Oslo.

§ 6–2. Skattested for ligningen

Statsskatteligningen for personer og dødsbo foregår i den kommune hvor skattyteren etter bestemmelsene i skatteloven § 3–1 og § 3–4 blir å ilegne kommuneskatt. Ved ligningen medtas formue og inntekt som skattlegges etter bestemmelsene i skatteloven § 3–3 og § 18–7.

Statsskatteligningen for selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2–36 annet ledd, foregår i kontorkommunen, jf. skatteloven § 3–2.

Ved utligning av skatt for skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv., gjelder § 6 i denne loven.

I utlandet hjemmehørende mottaker av godtgjørelse, tantieme, gratiale og lignende fra selskap eller innretning som er hjemmehørende her i riket (skatteloven § 3–4 tredje ledd), skattlegges i den kommune der selskapet har sitt kontor (hovedkontor) eller styret har sitt sete. Det samme gjelder selskap eller samlag for omsetning av brennevin, vin, fruktvin, mjød eller øl.

Skattlegging av inntekt som nevnt i dette vedtaket § 3–5 annet ledd foretas i Oslo.

Kapittel 7 – Særlige bestemmelser om skattegrunnlag, beløpsgrenser og satser mv.

§ 7–1. Minstefradrag

Minstefradrag i lønnsinntekt mv. etter skatteloven § 6–32 første ledd skal ikke settes lavere enn 31 800 kroner, og ikke settes høyere enn 63 700 kroner.

Minstefradrag i pensjonsinntekt etter skatteloven § 6–32 annet ledd skal ikke settes lavere enn 4 000 kroner, og ikke høyere enn 51 100 kroner.

§ 7–2. Foreldrefradrag

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6–48 skal ikke settes høyere enn 25 000 kroner for ett barn. Fradragsgrensen økes med inntil 5 000 kroner for hvert ytterligere barn.

§ 7–3. Personfradrag

Fradrag etter skatteloven § 15–4 er 35 400 kroner i klasse 1 og 70 800 kroner i klasse 2.

§ 7–4. Skattebegrensning ved lav alminnelig inntekt

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 17–1 første ledd skal være 95 300 kroner for enslige og 156 300 kroner for ektepar og samboere som går inn under skatteloven § 2–16.

Kapittel 8 – Forskriftskompetanse mv.

§ 8–1. Avrundingsregler og utfyllende regler

Departementet kan gi nærmere forskrift om gjennomføring og utfylling av bestemmelsene i dette vedtak, herunder regler om avrunding av inntekts- og formuesposter, samt fradragsposter.

§ 8–2. Adgang til å fravike reglene i vedtaket

Reglene i dette vedtaket kan fravikes på vilkår som nevnt i skattebetalingsloven § 56 nr. 5.

Forslag

til Stortingets vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2006

For året 2006 svares folketrygdavgifter etter følgende satser:

§ 1. Arbeidsgiveravgift

a) For arbeidsgiveravgift av inntekt som blir skattlagt etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard er satsen 0 pst.
b) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2006 er skattepliktig etter skatteloven § 3–1 eller § 3–4 til en kommune i Finnmark fylke eller til en av kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen i Troms fylke, som kalles sone V, er satsen 0 pst.
c) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2006 er skattepliktig etter skatteloven § 3–1 eller § 3–4 til en kommune i sone IV, er satsen 11,7 pst. Denne sonen omfatter:

- Troms fylke, med unntak av de kommuner som er nevnt i bokstav b,
- Nordland fylke,
- kommunene Namsos, Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes, Flatanger, Vikna, Nærøy, Leka i Nord-Trøndelag fylke,
- kommunene Hitra, Frøya, Åfjord, Roan, Osen i Sør-Trøndelag fylke,
- kommunen Smøla i Møre og Romsdal fylke.

Inntil differansen mellom den arbeidsgiveravgift som ville følge av en sats på 14,1 pst. og den arbeidsgiveravgift som ville følge av en sats på 5,1 pst. overstiger 270 000 kroner for foretaket i 2006, er satsen likevel 5,1 pst.

d) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2006 er skattepliktig etter skatteloven § 3–1 eller § 3–4 til en kommune i sone III, er satsen 12,1 pst. Denne sonen omfatter:
- kommunen Snåsa i Nord-Trøndelag fylke,
- kommunene Hemne, Snillfjord, Oppdal, Røros, Holtålen, Tydal i Sør-Trøndelag fylke,
- kommunene Surnadal, Rindal, Aure, Halsa, Tustna i Møre og Romsdal fylke,
- kommunene Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang i Oppland fylke,
- kommunene Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Os i Hedmark fylke.

Inntil differansen mellom den arbeidsgiveravgift som ville følge av en sats på 14,1 pst. og den arbeidsgiveravgift som ville følge av en sats på 6,4 pst. overstiger 270 000 kroner for foretaket i 2006, er satsen likevel 6,4 pst.

e) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2006 er skattepliktig etter skatteloven § 3–1 eller § 3–4 til en kommune i sone II, er satsen 14,1 pst. Denne sonen omfatter:
- kommunene Meråker, Frosta, Leksvik, Mosvik, Verran i Nord-Trøndelag fylke,
- kommunene Ørland, Agdenes, Rissa, Bjugn, Rennebu, Meldal, Midtre Gauldal, Selbu i Sør-Trøndelag fylke,
- kommunene Vanylven, Sande, Herøy, Norddal, Stranda, Stordal, Rauma, Nesset, Midsund, Sandøy, Gjemnes, Tingvoll, Sunndal, Haram, Aukra, Eide i Møre og Romsdal fylke,
- Sogn og Fjordane fylke,
- kommunene Etne, Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Kvam, Modalen, Fedje, Masfjorden, Bømlo i Hordaland fylke,
- kommunene Hjelmeland, Suldal, Sauda, Kvitsøy, Utsira, Vindafjord, Finnøy, Ølen i Rogaland fylke,
- kommunene Åseral, Audnedal, Hægebostad, Sirdal i Vest-Agder fylke,
- kommunene Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle i Aust-Agder fylke,
- kommunene Drangedal, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje, Nome i Telemark fylke,
- kommunene Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Sigdal, Rollag, Nore og Uvdal i Buskerud fylke,
- kommunene Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Gausdal, Søndre Land, Nordre Land i Oppland fylke,
- kommunene Nord-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil, Åmot i Hedmark fylke.

Inntil differansen mellom den arbeidsgiveravgift som ville følge av en sats på 14,1 pst. og den arbeidsgiveravgift som ville følge av en sats på 10,6 pst. overstiger 270 000 kroner for foretaket i 2006, er satsen likevel 10,6 pst.

f) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2006 er skattepliktig etter skatteloven § 3–1 eller § 3–4 til en annen kommune enn dem som nevnt i bokstavene b til e, er satsen 14,1 pst. Dette området kalles sone I. For andre arbeidstakere skal avgiften beregnes etter satsene som gjelder for sone I hvis ikke annet følger av dette vedtak.

g) Denne bokstav gjelder foretak som
1. produserer elektrisitet skapt ved vannkraft,
2. utvinner råolje eller naturgass,
3. yter en eller flere av følgende tjenester tilknyttet utvinning av olje eller gass:
   - prøve- eller produksjonsboring på kontrakt,
   - servicevirksomhet i forbindelse med olje- og gassutvinning,
   - bore- eller brønnservice på kontrakt. Denne bestemmelsen omfatter ikke tjenesteyting tilknyttet letevirksomhet, eller drift og bruk av innretninger i den utstrekning de brukes til letevirksomhet.
4. bryter metallholdig malm, med unntak av jernmalm og jernmalm med innhold av mangan,
5. utvinner industrimineralene nefelinsyenitt eller olivin,
6. bygger eller reparerer selvdrevet, sjøgående kommersielt fartøy. Med slikt fartøy forstås følgende:
   - fartøy på minst 100 BRT for transport av passasjerer eller gods,

- fartøy på minst 100 BRT til særlige formål,
- slepebåt på minst 365 kW,
- fiskefartøy på minst 100 BRT bestemt for eksport til land utenfor EØS-området,
- flytende og flyttbart uferdig skrog av ovennevnt fartøy. Denne bestemmelsen omfatter også foretak som foretar vesentlig ombygging av fartøy som nevnt ovenfor, dersom fartøyet er over 1000 BRT.

7. nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 1–4 eller verdipapirhandelloven § 7–1, jf. § 1–2 første ledd, dersom foretaket har filial, driver grenseoverskridende virksomhet eller har etablert datterforetak som driver tilsvarende virksomhet, i andre stater innen EØS-området,
8. produserer stål omfattet av den tidligere EKSF-traktaten,
9. produserer telekommunikasjonstjenester.

Slike foretak skal beregne avgift etter satsen på 14,1 pst. uansett til hvilken kommune arbeidstakeren er skattepliktig.

Inntil differansen mellom den arbeidsgiveravgift som ville følge av satsen på 14,1 pst. og den arbeidsgiveravgift som ville følge av

- en sats på 0 pst. når arbeidstakeren er skattepliktig til en kommune som nevnt i bokstav b,
- en sats på 5,1 pst. når arbeidstakeren er skattepliktig til en kommune som nevnt i bokstav c,
- en sats på 6,4 pst. når arbeidstakeren er skattepliktig til en kommune som nevnt i bokstav d,
- en sats på 10,6 pst. når arbeidstakeren er skattepliktig til en kommune som nevnt i bokstav e

overstiger 270 000 kroner for foretaket i 2006, er satsene likevel i:
sone V: 0 pst.
sone IV: 5,1 pst.
sone III: 6,4 pst.
sone II: 10,6 pst.

Bestemmelsen i nr. 6 kommer ikke til anvendelse på verft som utelukkende driver reparasjon av fartøy

- og reparasjonene gjøres på verft hjemmehørende i Nordland, Troms eller Finnmark eller
- reparasjonene gjøres på fartøy som utelukkende drives på norsk sjøterritorium.

Slike foretak beregner arbeidsgiveravgift etter bokstavene b til f.

h) Foretak som utfører godstransport på vei og som i 2005 hadde mer enn 50 årsverk skal beregne avgift etter satsen i bokstav f uansett til hvilken kommune arbeidstakeren er skattepliktig. Som godstransport regnes ikke egentransport etter samferdselsloven § 8.

For øvrige transportforetak skal arbeidsgiveravgiften beregnes etter følgende satser når arbeidstakeren er skattepliktig etter skatteloven § 3–1 eller § 3–4 til en kommune i
sone V: 0 pst.
sone IV: 11,7 pst.
sone III: 12,1 pst.
sone II: 14,1 pst.

i) Når et foretak beregner arbeidsgiveravgift etter bokstavene c til e, bokstav g og bokstav m, kan ikke samlet fordel av redusert arbeidsgiveravgift og eventuell annen bagatellmessig støtte til foretaket overstige 270 000 kroner i 2006, jf. forordning (EF) nr. 69/2001 om bagatellmessig støtte inntatt i EØS-avtalen ved EØS-komitéens beslutning 88/2002.

j) Denne bokstav gjelder foretak innenfor næringsgrupperingene:
01.1 Dyrking av jordbruks- og hagebruksvekster
01.2 Husdyrhold
01.3 Kombinert husdyrhold og planteproduksjon
01.4 Tjenester tilknyttet jordbruk og husdyrhold, unntatt veterinærtjenester og beplantning og vedlikehold av hager og parkanlegg
01.5 Jakt, viltstell og tjenester tilknyttet jakt og viltstell
02.01 Skogbruk
02.02 Tjenester tilknyttet skogbruk, med unntak av tømmermåling
05.01 Fiske og fangst
05.02 Fiskeoppdrett og klekkerier
15.1 Produksjon, bearbeiding og konservering av kjøtt og kjøttvarer
15.2 Bearbeiding og konservering av fisk og fiskevarer
15.3 Bearbeiding og konservering av frukt og grønnsaker
15.4 Produksjon av vegetabilske og animalske oljer og fettstoffer
15.5 Produksjon av meierivarer og iskrem
15.6 Produksjon av kornvarer, stivelse og stivelsesprodukter
15.7 Produksjon av fôr
51.2 Engroshandel med jordbruksråvarer og levende dyr

51.31 Engroshandel med frukt og grønnsaker
51.32 Engroshandel med kjøtt og kjøttvarer
51.33 Engroshandel med meierivarer, egg, matolje og -fett
51.381 Engroshandel med fisk og skalldyr
61.103 Innenriks sjøtransport, men bare for så vidt gjelder drift av brønnbåter
63.12 Lagring, men bare for så vidt gjelder drift av kornsiloer,
hvor virksomheten er begrenset til å omfatte produkter som ikke faller inn under EØS-avtalen, jf. avtalen artikkel 8.

Slike foretak skal beregne arbeidsgiveravgift etter følgende satser når arbeidstakeren er skattepliktig etter skatteloven § 3–1 eller § 3–4 til en kommune i
sone IV: 5,1 pst.
sone III: 6,4 pst.
sone II: 10,6 pst.

Dersom foretakets virksomhet også omfatter aktiviteter eller produkter som ikke er nevnt i første ledd, og denne virksomheten er av ubetydelig omfang, kan foretaket likevel beregne arbeidsgiveravgift etter satsen i annet ledd.

k) Satsen på 14,1 pst. skal legges til grunn for arbeidsgiveravgift fastsatt i kongelig resolusjon med hjemmel i § 4 nedenfor.

l) Satsen på 14,1 pst. skal legges til grunn ved beregning av arbeidsgiveravgift for statsforvaltningen som omfattes av reglene i folketrygdloven § 24–5 tredje ledd og for foretak som omfattes av helseforetaksloven, uansett hvilken kommune arbeidstakeren er skattepliktig til. Er arbeidstakeren skattepliktig til en kommune nevnt i bokstav b, skal satsen likevel være 0 pst.

m) Det skal betales arbeidsgiveravgift etter følgende satser for lønn og annen godtgjørelse for arbeid og oppdrag i og utenfor tjenesteforhold som arbeidsgiver plikter å innberette for arbeidstakere som har fylt 62 år og som er skattepliktig etter skatteloven § 3–1 eller § 3–4 til en kommune i
sone IV: 7,7 pst.
sone III: 8,1 pst.
sone II: 10,1 pst.
sone I: 10,1 pst.

Inntil differansen mellom den arbeidsgiveravgift som ville følge av satsen på 10,1 pst. og den arbeidsgiveravgift som ville følge av
- en sats på 1,1 pst. når arbeidstakeren er skattepliktig til en kommune som nevnt i bokstav c,
- en sats på 2,4 pst. når arbeidstakeren er skattepliktig til en kommune som nevnt i bokstav d,
- en sats på 6,6 pst. når arbeidstakeren er skattepliktig til en kommune som nevnt i bokstav e

overstiger 270 000 kroner for foretaket i 2006, er satsen likevel:
sone IV: 1,1 pst.
sone III: 2,4 pst.
sone II: 6,6 pst.

For foretak som nevnt i bokstav g skal satsen være 10,1 pst. for arbeidstakere som har fylt 62 år. Inntil differansen mellom den arbeidsgiveravgift som ville følge av satsen på 10,1 pst. og den arbeidsgiveravgift som ville følge av
- en sats på 0 pst. når arbeidstakeren er skattepliktig til en kommune som nevnt i bokstav b,
- en sats på 1,1 pst. når arbeidstakeren er skattepliktig til en kommune som nevnt i bokstav c,
- en sats på 2,4 pst. når arbeidstakeren er skattepliktig til en kommune som nevnt i bokstav d,
- en sats på 6,6 pst. når arbeidstakeren er skattepliktig til en kommune som nevnt i bokstav e

overstiger 270 000 kroner for foretaket i 2006, er satsen likevel:
sone V: 0 pst.
sone IV: 1,1 pst.
sone III: 2,4 pst.
sone II: 6,6 pst.

For foretak som nevnt i bokstav h første ledd og bokstav l første pkt., skal satsen være 10,1 pst. for arbeidstakere som har fylt 62 år. Foretak som nevnt i bokstav h annet ledd skal betale arbeidsgiveravgift etter følgende satser for arbeidstakere som har fylt 62 år og som er skattepliktig etter skatteloven § 3–1 eller § 3–4 til en kommune i
sone V: 0
sone IV: 7,7 pst.
sone III: 8,1 pst.
sone II: 10,1 pst.
sone I: 10,1 pst.

For foretak som nevnt i bokstav j skal satsen være i
sone IV: 1,1 pst.
sone III: 2,4 pst.
sone II: 6,6 pst.
sone I: 10,1 pst.
for arbeidstakere som har fylt 62 år.

Beregning av arbeidsgiveravgift etter denne bokstav skjer fra og med første hele avgiftstermin etter at arbeidstakeren har fylt 62 år.

§ 2. Trygdeavgift

a) Av pensjon, føderåd, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, utbetalinger under individuell pensjonsavtale etter skatteloven § 6–47 bokstav c, utbetalinger etter innskuddspensjonsloven og personinntekt for skattyter under 17 år og over 69 år, som nevnt i folketrygdloven § 23–3 annet ledd nr. 1: 3 pst.
b) Av lønnsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23–3 annet ledd nr. 2: 7,8 pst.
c) Av næringsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23–3 annet ledd nr. 3: 10,7 pst.
d) Avgift av næringsinntekt (annen ervervsinntekt) i jord- og skogbruk samt reindrift som overstiger 7,8 pst. av inntekten, skal dekkes med tilskudd knyttet til næringsavtalene i landbruket. Næringsinntekt i jordbruk er i denne sammenhengen inntekt som nevnt i Finansdepartementets forskrift til skatteloven § 8–1–11. Inntekt av skogbruk og reindrift i denne sammenheng omfatter også inntekter som nevnt i forskriften § 8–1–11 nr. 1 annet ledd og nr. 2.

§ 3. Tilskudd fra kommunene og fylkeskommunene som nevnt i folketrygdloven § 23–9 annet ledd

a) I kommuner: 0 pst.
b) I fylkeskommuner: 0 pst.

§ 4. Forskriftsfullmakt

Kongen gir regler om grunnlag og satser for avgifter og tilskudd etter folketrygdloven § 23–4 for visse grupper av medlemmer i trygden. Departementet gir regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i § 1.

Forslag
til vedtak om CO_2-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen for budsjetterminen 2006

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 21. desember 1990 nr. 72 om avgift på utslipp av CO_2 i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen betales CO_2-avgift til statskassen etter følgende satser:

a) for gass 79 øre pr. standardkubikkmeter,
b) for olje eller kondensat 79 øre pr. liter.

For mineralske produkter som omfattes av bokstav b), og som er avgiftsbelagt etter Stortingets vedtak om CO_2-avgift på mineralske produkter, skal satsen være 26 øre pr. liter.

Forslag
til Stortingets vedtak om produktavgift til folketrygden for fiskeri-, hval- og selfangstnæringen for 2006

Med hjemmel i folketrygdloven § 23–5 annet ledd fastsettes:

I

I 2006 skal følgende avgifter til folketrygden dekkes ved en produktavgift på omsetning av fisk, hval og sel, og produkter av disse, fra fartøy som har drevet egen fangstvirksomhet innenfor det aktuelle kalenderår:

1. Trygdeavgift over 7,8 pst. av pensjonsgivende inntekt fra fiske, hval- og selfangst i inntektsåret.
2. Arbeidsgiveravgift på hyre til mannskapet på fiske-, hvalfangst- og selfangstfartøy.
3. Premie til kollektiv yrkesskadetrygd for fiskere, hval- og selfangere.
4. Avgift til dekking av de utgiftene folketrygden har med stønad til arbeidsløse fiskere, hval- og selfangere.

5. Avgift til dekking av de utgiftene folketrygden har i forbindelse med ordningen med frivillig tilleggstrygd for sykepenger til manntallsførte fiskere, hval- og selfangere.

II

Produktavgiften skal være 3,0 pst. for 2006.

Avgift på omsetning av råfisk, råfiskprodukter, hval og hvalprodukter innkreves av godkjente salgslag, jf. lov 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk § 3. Ved fiske på fjerne farvann der omsetningen foregår utenom salgslag og ved omsetning av sel og produkter av sel, skal den avgiftspliktige innbetale produktavgiften til Fiskeridirektoratet.

Forslag
til vedtak om avgift til statskassen på arv og gaver for budsjetterminen 2006

§ 1

Av arv og gaver som er avgiftspliktige etter lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver, skal det fra 1. januar 2006 svares avgift til statskassen etter reglene i dette vedtaket.

§ 2

Fradrag etter arveavgiftsloven § 15 annet ledd for begravelsesomkostninger, skifteomkostninger og utgifter til gravsted settes til 35 000 kroner, hvis ikke høyere utgifter er legitimert.

Utgifter til dokumentavgift og tinglysing kommer særskilt til fradrag.

Fradrag etter arveavgiftsloven § 17 for avgiftspliktig som ikke har fylt 21 år settes til 50 000 kroner pr. år.

§ 3

Avgiftsgrunnlaget rundes nedover til nærmeste tall som kan deles med 1 000.

§ 4

Av arv og gaver til arvelaterens/giverens barn, fosterbarn – herunder stebarn som har vært oppfostret hos arvelateren/giveren – og foreldre, svares:

Av de første 500 000 kroner	intet
Av de neste 600 000 kroner	8 pst.
Av overskytende beløp	20 pst.

§ 5

Av arv og gaver som ikke går inn under § 4, svares:

Av de første 500 000 kroner	intet
Av de neste 600 000 kroner	10 pst.
Av overskytende beløp	30 pst.

Forslag
til vedtak om merverdiavgift for budsjetterminen 2006 (kap. 5521 post 70)

§ 1

1. Fra 1. januar 2006 skal det betales 25 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift.
2. Fra 1. januar 2006 skal det betales 11,11 pst. avgift av omsetning som nevnt i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 39 og godtgjørelse som nevnt i samme lov § 41.

§ 2

Fra 1. januar 2006 skal det betales 13 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift for næringsmidler. Som næringsmidler anses enhver mat- eller drikkevare og enhver annen vare som er bestemt til å konsumeres av mennesker, unntatt:

a) legemidler,

b) vann fra vannverk,
c) tobakkvarer,
d) alkoholholdige drikkevarer.

§ 3

Fra 1. januar 2006 skal det betales 8 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift for:

a) kringkastingsselskap under utøvelse av allmennkringkasting som er finansiert av kringkastingsavgift som nevnt i kringkastingsloven § 6–4,
b) tjenester som gjelder persontransport,
c) romutleie i hotellvirksomhet og lignende virksomhet, utleie av fast eiendom til camping samt yrkesmessig utleie av hytter, ferieleiligheter og annen fritidseiendom,
d) transport av kjøretøy på ferge eller annet fartøy på innenlands veisamband,
e) tjenester i form av rett til å overvære kinoforestillinger,
f) formidling av tjenester som nevnt i bokstavene b og c.

§ 4

Departementet kan gi nærmere forskrifter om avgrensing av avgiftsplikten.

Forslag
til vedtak om særavgifter til statskassen for budsjetterminen 2006

Om avgift på alkohol (kap. 5526 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel eller innenlandsk tilvirking av sprit, brennevin, vin, fruktvin, mjød og øl mv. med følgende beløp:

A) Brennevinsbasert drikk med alkoholstyrke over 0,7 volumprosent: kr 5,64 pr. volumprosent og liter.
B) Annen alkoholholdig drikk:
1. med alkoholstyrke over 4,7 til og med 22 volumprosent alkohol: kr 3,67 pr. volumprosent og liter.
2. med alkoholstyrke:
   a. til og med 0,7 volumprosent alkohol avgiftslegges etter regelverket for alkoholfrie drikkevarer,
   b. over 0,7 til og med 2,7 volumprosent alkohol: kr 2,51 pr. liter,
   c. over 2,7 til og med 3,7 volumprosent alkohol: kr 9,51 pr. liter,
   d. over 3,7 til og med 4,7 volumprosent alkohol: kr 16,46 pr. liter.

C) Etanol til teknisk bruk med alkoholstyrke over 0,7 volumprosent: samme satser som for tilsvarende alkoholholdig drikk i bokstav A og B. Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av avgiftsplikten.

Departementet kan gi forskrifter om den avgiftspliktige alkoholstyrken. Departementet kan bestemme at det skal betales avgift på alkohol også i varer som ikke er avgiftspliktige etter første ledd.

Satsene i avsnittene foran gjelder også varer som ved kjøp eller som gave innføres med samtykke gitt i medhold av alkohollovgivningen.

Departementet kan gi forskrifter om forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
b) selges eller innføres til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
c) fra tilvirkers eller importørs lager
   1. utføres til utlandet,
   2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
   3. kommer i retur,
d) leveres til teknisk, vitenskapelig eller medisinsk bruk og som er gjort utjenlig til drikk (denatu-

rert) eller på annen måte finnes garantert mot å bli brukt til drikk,

e) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,

f) brukes som råstoff eller hjelpemiddel ved vareproduksjon,

g) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,

h) fremstilles ved ikke ervervsmessig produksjon. Fritaket gjelder kun drikk etter § 1 B som er til eget bruk.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på tobakkvarer (kap. 5531 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen etter følgende satser av:

a) Sigarer: kr 1,84 pr. gram av pakningens nettovekt.
Vekten av fastmunnstykke skal tas med i den nettovekt som danner grunnlaget for beregning av avgiften.

b) Sigaretter: kr 1,84 pr. stk.
Med èn sigarett menes en sigarett som har en lengde til og med 90 mm, som to regnes sigaretten dersom den har en lengde på over 90 mm, men maks 180 mm, osv.
Filter og munnstykke tas ikke med ved beregningen av lengden.

c) Røyketobakk, karvet skråtobakk, råtobakk i forbrukerpakning: kr 1,84 pr. gram av pakningens nettovekt.

d) Skråtobakk: kr 0,59 pr. gram av pakningens nettovekt.

e) Snus: kr 0,59 pr. gram av pakningens nettovekt.

f) Sigarettpapir og sigaretthylser: kr 0,0281 pr. stk. av innholdet i pakningen.

Departementet kan gi forskrifter om en forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

Varer som er ment – eller som departementet finner er tjenlig – som erstatning for forannevnte varer, kan undergis avgiftsplikt etter nærmere bestemmelse av departementet. Når slik avgiftsplikt blir pålagt, skal avgiften svares med beløp som så vidt mulig motsvarer avgiften etter § 1 for tilsvarende tobakkvare.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.

b) Selges eller innføres til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet.

c) Fra/til tilvirkers eller importørs lager
   1. utføres til utlandet,
   2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
   3. kommer i retur.

d) Kvalitetsprøves og forbrukes i fabrikker eller på lager.

e) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.

f) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 2.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på motorvogner mv. (kap. 5536)

I. Engangsavgift på motorvogner mv. (kap. 5536 post 71)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen:

1. ved første gangs registrering av motorvogner i det sentrale motorvognregisteret,
2. når betingelsene for avgiftsfrihet eller avgiftsnedsettelse ved første gangs registrering ikke lenger er oppfylt,
3. når en motorvogn som ikke tidligere er registrert her i landet urettmessig tas i bruk uten slik registrering,
4. når oppbygget motorvogn tas i bruk før ny registrering.

§ 2

Avgiften betales etter følgende avgiftsgrupper og satser:

Avgiftsgruppe a:

1. Personbiler,
2. varebiler klasse 1 og
3. busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser:

kr 35,36	pr. kg av de første 1 150 kg av egenvekten,
kr 70,72	pr. kg av de neste 250 kg av egenvekten,
kr 141,43	pr. kg av de neste 100 kg av egenvekten,
kr 164,49	pr. kg av resten (vektavgift),
dessuten:	
kr 10,44	pr. cm^3 av de første 1 200 cm^3 av slagvolumet,
kr 27,33	pr. cm^3 av de neste 600 cm^3 av slagvolumet,
kr 64,29	pr. cm^3 av de neste 400 cm^3 av slagvolumet,
kr 80,31	pr. cm^3 av resten (slagvolumavgift),
dessuten:	
kr 136,57	pr. kW av de første 65 kW av motoreffekten,
kr 498,11	pr. kW av de neste 25 kW av motoreffekten,
kr 996,52	pr. kW av de neste 40 kW av motoreffekten,
kr 1 686,36	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe b:

Varebiler klasse 2:
20 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe c:

Campingbiler:
13 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe d:

Kombinerte biler med tillatt totalvekt inntil 7 500 kg:
55 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe e:

Beltebiler:
36 pst. av verdiavgiftsgrunnlaget.

Avgiftsgruppe f:

Motorsykler:
kr 9 389 pr. stk. (stykkavgift),
dessuten:
kr 0 pr. cm^3 av de første 125 cm^3 av slagvolumet,
kr 32,25 pr. cm^3 av de neste 775 cm^3 av slagvolumet,
kr 70,72 pr. cm^3 av resten (slagvolumavgift),
dessuten:
kr 0 pr. kW av de første 11 kW av motoreffekten,
kr 417,84 pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe g:

Beltemotorsykler (snøscootere):
kr 13,24 pr. kg av de første 100 kg av egenvekten,
kr 26,47 pr. kg av de neste 100 kg av egenvekten,
kr 52,92 pr. kg av resten (vektavgift),
dessuten:
kr 2,77 pr. cm^3 av de første 200 cm^3 av slagvolumet,
kr 5,51 pr. cm^3 av de neste 200 cm^3 av slagvolumet,
kr 11,02 pr. cm^3 av resten (slagvolumavgift),
dessuten:
kr 35,29 pr. kW av de første 20 kW av motoreffekten,
kr 70,55 pr. kW av neste 20 kW av motoreffekten,
kr 141,12 pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe h:

Motorvogner i avgiftsgruppe a, som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på løyveinnehaver til bruk som ordinær drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede:
40 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe i:

Avgiftspliktige motorvogner som er 30 år eller eldre:
kr 3 091 pr. stk.

Avgiftsgruppe j:

Busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser, hvorav minst 10 er fastmontert i fartsretningen:
35 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

§ 3

Av motorvogner i avgiftsgruppe a – d og g – j skal det i tillegg til avgiften under § 2 svares en vrakpantavgift på kr 1 300 pr. motorvogn. Avgiften inngår ikke i beregningsgrunnlaget for merverdiavgiften.

Departementet kan gi forskrifter om refusjon av vrakpantavgift for motorvogn som utføres til utlandet.

§ 4

Ved beregning av avgift basert på egenvekt, slagvolum og motoreffekt benyttes de tekniske data som skal fastsettes i forbindelse med motorvognens typegodkjenning og/eller skal fremkomme i motorvognens norske vognkort.

Verdiavgiftsgrunnlag er ved innenlandsk tilvirkning prisen fra produsent og ved innførsel tollverdien.

Fra de nevnte regler gjøres det unntak for følgende grupper:

1. Motorvogner som har vært registrert i utlandet før registrering her i landet.
2. Motorvogner som benytter stempeldrevet forbrenningsmotor i kombinasjon med elektrisk motor (hybridbiler) til framdrift. For slike motorvogner inngår verken effekten knyttet til den elektriske motoren eller vekten av elektromotor og batteripakke i avgiftsgrunnlaget.

Departementet kan gi forskrifter om fastsettelse av avgiften for disse grupper og om fradrag for bruk og lignende.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om hvilken avgiftsgruppe den enkelte motorvogn skal henføres under.

Oppstår det avgiftsmessig tvil om hvilken avgiftsgruppe den enkelte motorvogn skal henføres under, avgjøres dette av departementet med bindende virkning.

§ 6

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på:

1. Motorvogner som registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn.
2. Motorvogner registrert på Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet.
3. Motorvogner som registreres på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

4. Lett pansrete motorvogner til offentlig bruk.
5. Motorvogner til bruk utelukkende som banekjøretøy og i rally, samt motorsykler til bruk utelukkende i trial- og endurukonkurransekjøring.
6. Ambulanser.
7. Begravelseskjøretøy.
8. Beltemotorsykler som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på humanitær institusjon som skal nytte kjøretøyet i ambulansetjeneste.
9. Motorvogner som bare bruker elektrisitet til fremdrift, herunder motorvogner hvor elektrisiteten er produsert i brenselsceller.
10. Busser som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på:
    a) innehaver av løyve etter §§ 6 eller 9 i lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn og fartøy, eller som er utleiet på kontrakt med varighet på ett år eller mer mellom innehaver av slikt løyve og selskap i samme konsern. Fritaket gjelder også busser som utfører rutetransport basert på kontrakt med varighet på ett år eller mer inngått med myndighet eller selskap som innehar slikt ruteløyve,
    b) institusjon eller organisasjon som tilbyr transport av funksjonshemmede mv.
11. Motorvogner som innføres som arvegods.
12. Beltevogner til Forsvaret.
13. Spesialutrustede kjøretøy til bruk for brannvesenet.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om tilbakebetaling av tilskuddsbeløp og om tilleggsberegning av særavgift og merverdiavgift hvor det:

1. innen 3 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av bil som drosje eller for transport av funksjonshemmede, jf. § 2 avgiftsgruppe h,
2. innen 1 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av buss i tilfelle som er gitt avgiftsfritak etter § 6 nr. 10.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgifter ved endring av en motorvogns avgiftsmessige status til en avgiftsgruppe med høyere avgiftssats, og om hva som skal anses som slik endring.

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgifter dersom det foretas endringer av en motorvogn som har betydning for grunnlaget for beregning av avgiften, og om hva som skal anses som en slik endring.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 10

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 11

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning eller også ellers en klart urimelig virkning.

§ 12

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II. Årsavgift (kap. 5536 post 72)

§ 1

For 2006 betales i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter, årsavgift til statskassen for innenlandsregistrerte kjøretøy med tillatt totalvekt mindre enn 7 500 kg etter følgende satser:

1. kr 2 865 av:
    a) personbiler,
    b) varebiler,
    c) campingbiler,
    d) busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser (minibusser),
    e) kombinerte biler,
    f) årsprøvekjennemerker for kjøretøy.
2. kr 955 av campingtilhengere med egenvekt over 350 kg.
3. kr 1 615 av motorsykler; trehjuls, lette, mellomtunge og tunge.
4. kr 1 815 av:
    a) følgende kjøretøy med tillatt totalvekt fra og med 3500 kg:
        – lastebiler
        – trekkbiler
    b) busser som ikke faller inn under nr. 1 bokstav d.
5. kr 365 av:
    a) motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 9 i lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn eller fartøy som drosje (ikke reserve- eller erstatnings-

drosje) eller for transport av funksjonshemmede,
b) motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 6 i lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn eller fartøy, eller som er utleid på kontrakt med varighet på ett år eller mer mellom innehaver av slikt løyve og selskap i samme konsern. Dette gjelder også motorvogn som utfører rutetransport basert på kontrakt med varighet på ett år eller mer inngått med myndighet eller selskap som innehar slikt ruteløyve,
c) motorvogn som er godkjent og registrert som ambulanse eller som er registrert som begravelseskjøretøy på begravelsesbyrå og lignende,
d) kjøretøy som er registrert på kjennemerker som lysegule typer på sort bunn,
e) motorvogner som bare bruker elektrisitet til fremdrift, herunder motorvogner hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller,
f) motorredskap,
g) beltekjøretøy,
h) trekkbiler som ikke faller inn under nr. 4 bokstav a.

6. kr 185 av:
a) mopeder,
b) traktorer,
c) motorvogner som er 30 år eller eldre.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikt er:

a) Kjøretøy som er registrert på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn.
b) Motorvogn som er registrert på Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet.
c) Motorvogn som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
d) Kjøretøy registrert til bruk på Svalbard.
e) Campingtilhengere som er 30 år eller eldre.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

For kjøretøy som er registrert pr. 1. januar eller som blir registrert i 1. halvår, og for årsprøvekjennemerker som er tildelt pr. 1. januar eller som blir tildelt i 1. halvår, skal det svares full avgift.

Det skal ikke svares avgift for kjøretøy som dokumenteres levert senest innen avgiftens forfall til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopphuggeri for vraking/hugging.

På vilkår departementet kan fastsette, skal det svares halv avgift på kjøretøy som:

1. dokumenteres levert til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopphuggeri for vraking/hugging i første halvår, men etter avgiftens forfall,
2. registreres eller tildeles årsprøvekjennemerker i annet halvår.

§ 4

Avgift som ikke er betalt innen forfall, forhøyes med kr 250. For kjøretøy som nevnt i § 1 nr. 5 og 6, forhøyes avgiften med kr 50. Departementet kan gi forskrifter om innkreving av tilleggsavgiften.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at betalt årsavgift kan refunderes i tilfelle der motorkjøretøy stjeles i løpet av avgiftsåret.

III. Vektårsavgift (kap. 5536 post 73)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales årsavgift til statskassen på innenlandsregistrerte kjøretøy på minst 7 500 kg etter følgende satser (kroner):

1. Vektgradert årsavgift

A. Motorkjøretøy

Avgiftsgruppe	Luft-fjæring	Annet fjærings-system
2 eller flere aksler		
7 500 – 11 999 kg	364	364
2 aksler		
12 000 – 12 999 kg	364	652
13 000 – 13 999 kg	652	1 164
14 000 – 14 999 kg	1 164	1 488
15 000 – og over	1 488	2 911
3 aksler		
12 000 – 14 999 kg	364	364
15 000 – 16 999 kg	652	866
17 000 – 18 999 kg	866	1 396
19 000 – 20 999 kg	1 396	1 702
21 000 – 22 999 kg	1 702	2 426
23 000 – og over	2 426	3 570
Minst 4 aksler		
12 000 – 24 999 kg	1 702	1 721
25 000 – 26 999 kg	1 721	2 484
27 000 – 28 999 kg	2 484	3 727
29 000 – og over	3 727	5 353

B. Kombinasjoner av kjøretøy (vogntog)

Avgiftsgruppe	Luft-fjæring	Annet fjærings-system
2 + 1 aksler		
7 500 – 13 999 kg	364	364
14 000 – 15 999 kg	364	364
16 000 – 17 999 kg	364	493
18 000 – 19 999 kg	493	660
20 000 – 21 999 kg	660	1 060
22 000 – 22 999 kg	1 060	1 265
23 000 – 24 999 kg	1 265	1 990
25 000 – 27 999 kg	1 990	3 215
28 000 kg og over	3 215	5 368
2 + 2 aksler		
16 000 – 24 999 kg	643	1 012
25 000 – 25 999 kg	1 012	1 432
26 000 – 27 999 kg	1 432	1 935
28 000 – 28 999 kg	1 935	2 260
29 000 – 30 999 kg	2 260	3 478
31 000 – 32 999 kg	3 478	4 685
33 000 kg og over	4 685	6 924
2 + minst 3 aksler		
16 000 – 37 999 kg	3 801	5 150
38 000 – 40 000 kg	5 150	6 869
Over 40 000 kg	6 869	9 201
Minst 3 + 1 aksler		
16 000 – 24 999 kg	643	1 012
25 000 – 25 999 kg	1 012	1 432
26 000 – 27 999 kg	1 432	1 935
28 000 – 28 999 kg	1 935	2 260
29 000 – 30 999 kg	2 260	3 478
31 000 – 32 999 kg	3 478	4 685
33 000 – og over	4 685	6 924
Minst 3 + 2 aksler		
16 000 – 37 999 kg	3 403	4 584
38 000 – 40 000 kg	4 584	6 200
Over 40 000 kg	6 200	8 997
Minst 3 + minst 3 aksler		
16 000 – 37 999 kg	2 092	2 456
38 000 – 40 000 kg	2 456	3 486
Over 40 000 kg	3 486	5 337

og

2. Miljødifferensiert årsavgift for dieseldrevne kjøretøy

Vektklasser	Avgasskravnivå						
	Ikke EURO	EURO I	EURO II	EURO III	EURO IV	EURO V	0-utslipp
7 500 – 11 999 kg	3 729	2 072	1 450	884	466	290	0
12 000 – 19 999 kg	6 119	3 400	2 379	1 450	765	475	0
20 000 kg og over	10 880	6 233	4 420	2 658	1 403	871	0

§ 2

Departementet kan gi forskrifter om hvilke fjæringssystemer som kan likestilles med luftfjæring og om fastsettelse av avgasskravnivå, herunder om krav til dokumentasjon for registreringsår og avgasskravnivå.

Departementet kan også gi forskrifter om etterberegning av avgift dersom det viser seg at et kjøretøy ikke oppfyller de krav til avgassutslipp som lå til grunn for beregning av avgiften.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgift for utenlandsregistrerte kjøretøy etter antall døgn de befinner seg i Norge (døgnavgift), herunder fastsette høyere døgnavgift for kjøretøy som er registrert i et land som krever høyere bruksavgifter av norske kjøretøy enn av dette lands kjøretøy, samt treffe gjensidige avtaler med andre land om fritak for eller nedsettelse av døgnavgiften.

§ 4

Grunnlaget for avgiften er den vekt som er oppgitt som tillatt totalvekt i motorvognregisteret, for semitrailere den del av totalvekten som faller på semitrailerens aksler. Departementet kan gi forskrifter om at avgiftsgrunnlaget kan settes lavere enn kjøretøyets tillatte totalvekt.

Hvis kjøretøyets totalvekt ikke direkte går frem av vognkortet, settes totalvekten til summen av kjøretøyets egenvekt og tillatt (registrert) lasteevne.

§ 5

Følgende kjøretøy er fritatt fra vektgradert og miljødifferensiert årsavgift:

a) traktorer,
b) kjøretøy registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
c) motorredskaper,
d) kjøretøy som er 30 år eller eldre. Fritaket gjelder ikke tilhengere,
e) kjøretøy som i forbindelse med transport av gods fraktes på jernbane (kombinert godstransport),
f) kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om utskriving av avgiften i flere terminer, og om forholdsmessig beregning av avgiften ved avregistrering, vraking og omregistrering.

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgift basert på en dagsats på 2 pst. av full vektårsavgift med et fastsatt minstebeløp.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 8

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 9

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 10

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

IV. Omregistreringsavgift (kap. 5536 post 75)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved omregistrering av nedenfor nevnte, tidligere her i landet registrerte motorvogner og tilhengere med følgende beløp:

	Registreringsår				
	2006 og 2005 kr	2004 kr	2003 kr	2002 til 1995 kr	1994 og eldre kr
a. Mopeder. Motorsykler. Beltemotorsykler.					
1. Mopeder	572	572	572	572	572
2. Motorsykler og beltemotorsykler med motor til og med 250 cm^3 slagvolum, samt elektrisk drevne motorsykler	1 632	1 632	1 632	1 632	1 421
3. Motorsykler og beltemotorsykler med motor over 250 cm^3 slagvolum	2 720	2 720	2 720	2 720	1 421
b. Personbiler. Busser.					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 800 kg	7 989	6 052	4 562	3 049	1 421
2. over 800 kg t.o.m. 1 200 kg	10 909	8 483	6 279	4 353	1 421
3. over 1 200 kg t.o.m. 1 600 kg	15 686	12 184	8 907	6 052	1 421
4. over 1 600 kg	20 315	15 686	11 469	7 829	1 421
c. Lastebiler. Trekkbiler. Varebiler. Kombinerte biler. Campingbiler. Beltebiler.					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 1 000 kg	6 488	4 993	3 916	2 494	1 421
2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	9 905	8 046	5 990	4 135	1 421
3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	13 047	10 435	7 747	5 299	1 421
4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	17 961	14 362	10 771	7 234	7 234
5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	23 093	18 423	13 849	9 234	9 234
6. over 5 000 kg	27 880	22 349	16 704	11 234	11 234
d. Biltilhengere, herunder semitrailere og campingtilhengere, med egenvekt over 350 kg.					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. over 350 kg t.o.m. 1 000 kg	6 482	4 992	3 916	2 494	2 494
2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	7 485	5 990	4 562	2 924	2 924
3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	9 067	7 296	5 472	3 650	3 650
4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	12 058	9 576	7 371	4 791	4 791
5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	16 995	13 681	10 264	6 787	6 787
6. over 5 000 kg	22 436	17 617	13 175	8 781	8 781

§ 2

Det gis fritak eller refusjon av avgift ved omregistrering av kjøretøy:

1. ved ren navneendring (bevilling for/registrering av navnebytte må foreligge),
2. på ektefelle,
3. mellom foreldre og barn som arv (fullt skifte),
4. som er 30 år eller eldre,
5. som utloddes og som tidligere har vært registrert på utlodderen,
6. som skal registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
7. på NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
8. som registreres på Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
9. som har vært registrert på samme eier i 2 måneder eller mindre (samlet påskiltings-/registreringstid),
10. som tas tilbake av selger som følge av hevet kjøp etter kjøpslovens bestemmelser,
11. ved fusjon mellom aksjeselskaper,
12. ved omdannelse av virksomheter når tidligere og ny(e) eier(e) er identiske,
13. ved sletting av registrert eier eller medeier i motorvognregisteret.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

V. Avgift på bensin (kap. 5536 post 76)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på bensin. Avgift betales med følgende beløp pr. liter:

a) for svovelfri bensin (under 10 ppm svovel): kr 4,10,
b) for lavsvovlet bensin (under 50 ppm svovel): kr 4,14,
c) for annen bensin: kr 4,14.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales etter Stortingets vedtak om CO_2-avgift på mineralske produkter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensing og utfylling av reglene i denne bestemmelsen. Departementet kan videre gi forskrifter om at det skal betales avgift av annet flytende brennstoff som anses anvendelig som motordrivstoff. Departementet avgjør hva som er anvendelig som motordrivstoff.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på bensin til følgende anvendelsesområder:

a) Utførsel.
b) Fly, unntatt Forsvarets fly.
c) Diplomater m.m.
d) Nødvendig bruk i Den nordiske investeringsbankens offisielle virksomhet.
e) Teknisk og medisinsk formål.
f) Som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense.
g) Båter og snøscootere i veiløse strøk.
h) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
i) Reisegods og reiseutstyr.
j) Motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor der den benyttede bensin har særlige helse- og miljømessige egenskaper.
k) Bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).
l) NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
m) Kommer i retur til registrert virksomhets lager.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

I tilfelle misbruk kan departementet nekte avgiftsfritak eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

VI. Avgift på mineralolje til fremdrift av motorvogn (autodieselavgift) (kap. 5536 post 77)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på mineralolje til fremdrift av motorvogn. Avgift betales med følgende beløp pr. liter:

a) for svovelfri mineralolje (under 10 ppm svovel): kr 2,97,
b) for lavsvovlet mineralolje (under 50 ppm svovel): kr 3,02,
c) for annen mineralolje: kr 3,02.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensing og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales etter Stortingets vedtak om CO_2- og svovelavgift på mineralske produkter.

§ 2

Når oljer er merket i samsvar med forskrift fastsatt av departementet, skal det ikke ilegges avgift etter § 1 første ledd.

Departementet kan i særskilte enkeltstående tilfeller bestemme at:

a) fritak for avgiftsplikten kan skje på annen måte enn bruk av merket olje, eller
b) avgift skal betales ved bruk av merket olje.

§ 3

På vilkår fastsatt av departementet kan det benyttes merket olje:

1. I følgende motorvogner:
   a) traktorer,
   b) motorvogner registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
   c) motorredskaper,
   d) tilhørende Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
   e) tilhørende NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
2. Til annen bruk enn fremdrift av motorvogn.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på autodiesel:

a) som bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
b) for andel av biodiesel i mineraloljen,
c) til motorvogner tilhørende fremmede lands diplomatiske tjenestemenn som er tilsatt her og er offisielt anmeldt. Det samme gjelder for mineralolje til framdrift av motorvogn som nyttes av utsendt generalkonsul, konsul og visekonsul i den utstrekning tilsvarende norske tjenestemenn nyter samme fordel i vedkommende fremmede land.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på båtmotorer (kap. 5537 post 71)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved import og innenlandsk tilvirking av båtmotorer (fremdriftsmotorer) med kr 137,50 pr. hk. Som båtmotor anses også motorblokker til slike.

Avgiftsplikten gjelder båtmotorer på minst 9 hk.

Elektriske motorer er unntatt fra avgiftsplikt.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing og utfylling av denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på båtmotorer som:

a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
b) Er nødvendig for Den nordiske investeringsbankens offisielle virksomhet.
c) Fra tilvirkers, importørs eller forhandlers lager
   1. utføres til utlandet,
   2. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
   3. leveres til bruk i fartøy registrert i fiskebåtregisteret (dog ikke utenbordsmotorer og hekkaggregater),
   4. leveres til bruk i fartøy mv. registrert i skipsregisteret, med unntak av fritidsbåter,
   5. kommer i retur.
d) Innføres tollfritt i medhold av tolltariffens innledende bestemmelser § 11, pkt. 10, 12, 13 eller 14 e.
e) Benyttes i Forsvarets marinefartøy.
f) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om forbruksavgift på elektrisk kraft (kap. 5541 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med 10,05 øre pr. kWh på elektrisk kraft som leveres her i landet.

En redusert sats på 0,45 øre pr. kWh benyttes for levering av kraft:

a) til industri, bergverk, produksjon av fjernvarme og arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon. Den reduserte satsen omfatter elektrisk kraft som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen, og
b) i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord.

Avgift skal også betales ved uttak av elektrisk kraft til eget bruk.

Departementet kan gi forskrifter om nærmere avgrensing av avgiftsplikten.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på kraft som:

a) er produsert ved energigjenvinningsanlegg og leveres direkte til sluttbruker,
b) er produsert i aggregat med generator som har merkeytelse mindre enn 100 kVA og leveres direkte til sluttbruker,
c) er produsert i nødstrømsaggregat i tilfeller hvor den normale elektrisitetsforsyning har sviktet,
d) leveres til NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forplik-

tet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,

e) leveres til Den nordiske investeringsbankens offisielle virksomhet.

f) brukes til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser,

g) leveres energiintensive foretak i treforedlingsindustrianlegg som deltar i godkjent energieffektiviseringsprogram. Fritaket gjelder kraft etter § 1 annet ledd bokstav a,

h) leveres veksthusnæringen,

i) leveres til bruk i driften av verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,

j) er produsert i mottrykksanlegg,

k) leveres husholdninger og offentlig forvaltning i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord,

l) leveres til andre enn husholdninger og offentlig forvaltning i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord, såfremt fordelen av fritaket sammen med bagatellmessig støtte gitt i vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2006 ikke overstiger 270 000 kroner i 2006,

m) leveres i direkte sammenheng med produksjon av elektrisk kraft.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner om ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om grunnavgift på fyringsolje mv. (kap. 5542 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på mineralolje med kr 0,421 pr. liter.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikt er:

a) flyparafin (jetparafin) som leveres til bruk om bord i fly,

b) olje som pålegges avgift etter Stortingets vedtak om avgift på mineralolje til fremdrift av motorvogn (autodieselavgift).

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på mineralolje til følgende anvendelsesområder:

1. Utførsel.
2. Skip i utenriks fart.
3. Gods- og passasjertransport i innenriks sjøfart.
4. Fiske og fangst i nære farvann.
5. Fiske og fangst i fjerne farvann.
6. Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.
7. Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
8. Benyttes som råstoff i industriell virksomhet dersom mineraloljen i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt.
9. Innføres som reisegods eller reiseutstyr.
10. Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.
11. NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
12. Treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien.
13. Nødvendig bruk i Den nordiske investeringsbankens offisielle virksomhet.

14. Kommer i retur til registrert virksomhets lager.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om miljøavgifter på mineralske produkter mv.

A. CO_2-avgift på mineralske produkter (kap. 5543 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales CO_2-avgift til statskassen på følgende mineralske produkter etter følgende satser:

a) Mineralolje: kr 0,53 pr. liter. For treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien er satsen kr 0,27 pr. liter.
b) Bensin: kr 0,79 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensing og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på produkter til følgende anvendelsesområder:

1. Generelle fritak for produkter som
   a) Utføres.
   b) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
   c) Innføres som reisegods og reiseutstyr.
   d) Benyttes som råstoff i industriell virksomhet på en slik måte at det ikke oppstår utslipp av karbon til luft eller utslippet er vesentlig lavere enn den benyttede mengde råstoff skulle tilsi.
   e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
   f) Selges til eller innføres til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet.
   g) Kommer i retur til registrert virksomhets lager.
2. Mineralolje til bruk i
   a) Skip i utenriks fart.
   b) Fiske og fangst i fjerne farvann.
   c) Fiske og fangst i nære farvann.
   d) Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.
   e) Fly i utenriks fart.
3. Bensin til bruk for
   a) Diplomater m.m.
   b) Tekniske og medisinske formål.
   c) Motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor der den benyttede bensin har særlige helse- og miljømessige egenskaper.
   d) Bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).
   e) Fly i utenriks fart.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan fastsette forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritaket.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Departementet kan ved overtredelse av § 2 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

B. Svovelavgift (kap. 5543 post 71)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales svovelavgift til statskassen på mineralolje som inneholder over 0,05 pst. vektandel svovel med 7 øre pr. liter for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensing og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på produkter til følgende anvendelsesområder:

a) Utførsel.
b) Skip i utenriks fart.
c) Fiske og fangst i fjerne farvann.
d) Fly i utenriks fart.
e) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
f) Reisegods og reiseutstyr.
g) Utslippet av svovel til atmosfæren er mindre enn det som svovelinnholdet i de benyttede produkter skulle tilsi.
h) Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.
i) NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
j) Nødvendig bruk i Den nordiske investeringsbankens offisielle virksomhet.
k) Kommer i retur til registrert virksomhets lager.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan fastsette forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Departementet kan ved overtredelse av § 2 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

C. Avgift på smøreolje mv. (kap. 5542 post 71)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på smøreolje mv. med kr 1,65 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensing og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på smøreolje mv. til følgende anvendelsesområder:

a) Utførsel.
b) Utenriks fart.
c) Fiske og fangst i fjerne farvann.
d) Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.
e) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
f) Er påfylt kjøretøy, maskiner o.l. ved innførsel eller utførsel.
g) Fly, unntatt olje til Forsvarets fly.
h) Råstoff i industriell virksomhet som i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt.
i) Omsettes i detaljforpakninger med innhold mindre enn 0,15 liter.
j) Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.
k) NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
l) Kommer i retur til registrert virksomhets lager.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Departementet kan ved overtredelse av § 2 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på sluttbehandling av avfall (kap. 5546 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen for sluttbehandling av avfall etter de satser som fremkommer av §§ 2 og 3. Departementet kan gi forskrifter om avgrensing og utfylling av disse bestemmelsene.

§ 2

Ved innlevering av avfall til deponi skal det betales avgift etter følgende satser pr. tonn avfall:

1. kr 416 for anlegg
   a) som oppfyller kravene til dobbel bunn- og sidetetting i forskrift 21. mars 2002 nr. 375 om deponering av avfall (deponiforskriften) vedlegg I punkt 3.1–3.3, eller
   b) der det etter en risikovurdering er lempet på kravene til bunn- og sidetetting i henhold til deponiforskriften vedlegg I punkt 3.4.
2. kr 542 for anlegg som ikke oppfyller kravene i nr. 1.

§ 3

Ved forbrenning av avfall skal det betales avgift ved utslipp av følgende stoffer etter følgende satser:

støv	HF	HCl	NO_x	SO_2	Hg	Cd
kr 0,611 pr. gram	kr 21,60 pr. gram	kr 0,108 pr. gram	kr 0,0159 pr. gram	kr 0,018 pr. gram	kr 29,22 pr. gram	kr 56,21 pr. gram

Pb	Cr	Cu	Mn	As	Ni	dioksiner
kr 67,12 pr. gram	kr 604,46 pr. gram	kr 0,325 pr. gram	kr 100,57 pr. gram	kr 10,28 pr. gram	kr 9,85 pr. gram	kr 2 487 700 pr. gram

For utslipp av CO_2 skal det betales avgift med kr 41,28 pr. tonn innlevert avfall. Anlegg som ikke brenner avfall som inneholder fossilt materiale skal ikke betale avgift for utslipp av CO_2.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på avfall som:

a) Innleveres til særskilt behandling etter forskrift 20. desember 2002 nr. 1817 om farlig avfall.
b) Innleveres til anlegg for ombruk, gjenvinning eller sortering for gjenvinning.
c) Består av uorganisk materiale og som legges på særskilt opplagsplass.
d) Er restavfall fra utnyttelse av returfiber i treforedlingsindustrien.
e) Består av forurensede jord- og løsmasser, herunder avfall fra nedlagte avfallsdeponi.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om avgiftsplikten avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp eller tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER) (kap. 5547 post 70 og 71)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER), herunder gjenvunnet TRI og PER.

Avgift etter første ledd omfatter også TRI og PER som inngår som bestanddel i andre produkter. Avgift betales bare dersom andelen TRI er over 1 vektprosent av produktets totale vekt eller andelen PER er over 0,1 vektprosent av produktets totale vekt.

Avgift svares av produktet etter følgende intervaller og satser:

	Innhold TRI/PER	kr pr. kg	
	Pst.	TRI	PER
1.	Over 0,1 – t.o.m. 1		0,57
2.	Over 1 – t.o.m. 5	2,83	2,83
3.	Over 5 – t.o.m. 10	5,67	5,67
4.	Over 10 – t.o.m. 30	17,00	17,00
5.	Over 30 – t.o.m. 60	34,00	34,00
6.	Over 60 – t.o.m. 100	56,67	56,67

Ved beregning av avgift benyttes den høyeste av enten faktisk eller oppgitt andel TRI/PER.

Departementet kan gi forskrifter om hva som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensing og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

a) Utføres.
b) Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
c) Gjenvinnes til eget bruk.
d) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
e) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
f) Kommer i retur til registrert virksomhets lager.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK) (kap. 5548 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel eller innenlandsk produksjon av hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK), herunder gjenvunnet HFK og PFK.

Avgiftsplikten etter første ledd omfatter også HFK og PFK som inngår som bestanddel i andre varer. Departementet kan gi bestemmelser om at avgifter på HFK og PFK som inngår som bestanddel i andre varer, fastsettes på annen måte enn etter vekt og at avgiften i slike tilfeller skal betales etter sjablonsatser.

§ 2

Avgiften beregnes etter følgende satser:

Produkttyper	Kjemisk formel	Avgiftssats (kr/kg)
HFK:		
HFK-23	CHF_3	2 229
HFK-32	CH_2F_2	124
HFK-41	CH_3F	29
HFK-43–10mee	$C_5H_2F_{10}$	248
HFK-125	C_2HF_5	534
HFK-134	$C_2H_2F_4$	191
HFK-134a	CH_2FCF_3	248
HFK-152a	$C_2H_4F_2$	27
HFK-143	$C_2H_3F_3$	57
HFK-143a	$C_2H_3F_3$	724
HFK-227ea	C_3HF_7	553
HFK-236fa	$C_3H_2F_6$	1 200
HFK-245ca	$C_3H_3F_5$	107
PFK:		
Perfluormetan	CF_4	1 239
Perfluoretan	C_2F_6	1 753
Perfluorpropan	C_3F_8	1 334
Perfluorbutan	C_4F_{10}	1 334
Perfluorcyklobutan	c-C_4F_8	1 658
Perfluorpentan	C_5F_{12}	1 429
Perfluorheksan	C_6F_{14}	1 410

Hvis produkttypen er ukjent benyttes den høyeste avgiftssats av de produkttyper det kan være. Ved gassblandinger beregnes avgiften for den enkelte produkttype i blandingen. Er blandingsforholdet ukjent benyttes satsen for produkttypen med høyest sats for hele vekten.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing og utfylling av denne bestemmelsen.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

a) Utføres.
b) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
c) Legges inn på tollager, når varene er bestemt utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
d) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
e) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
f) Selges eller innføres til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet.
g) Gjenvinnes.
h) Kommer i retur til registrert virksomhets lager.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på sjokolade- og sukkervarer mv. (kap. 5555 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2006 til og med 30. november 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på sjokolade- og sukkervarer mv. med kr 16,07 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt. Det skal også betales avgift av slike varer uten tilsetning av sukker eller søtningsmiddel. Departementet kan gi forskrifter om hva som skal anses som avgiftspliktige sjokolade- og sukkervarer.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
b) Selges eller innføres til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens virksomhet.
c) Fra/til tilvirkers eller importørs lager
   1. utføres til utlandet,
   2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
   3. kommer i retur.
d) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
e) Brukes som råstoff mv. ved fremstilling av varer.
f) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på alkoholfrie drikkevarer mv. (kap. 5556 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på:

a) alkoholfrie drikkevarer som er tilsatt sukker, pr. liter salgsvare: kr 1,61,
b) sirup som nyttes til ervervsmessig fremstilling av alkoholfrie drikkevarer som er tilsatt sukker i dispensere, fontener o.l., pr. liter salgsvare: kr 9,81.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsen, herunder om hvilke typer sukker som omfattes av avgiftsplikten,

Med alkoholfrie drikkevarer likestilles i dette regelverket også drikk med alkoholstyrke til og med 0,7 volumprosent alkohol, jf. Stortingets vedtak om avgift på alkohol § 1 B nr. 2 bokstav a.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikten er varer i pulverform.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
b) Selges eller innføres til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet.
c) Fra tilvirkers eller importørs lager
   1. utføres til utlandet,
   2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
   3. kommer i retur.
d) Nyttes til ervervsmessig fremstilling av annet enn drikkevarer.
e) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
f) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 2.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgifter på drikkevareemballasje (kap. 5559 post 71–74)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales miljøavgift til statskassen på følgende drikkevareemballasje og etter følgende satser pr. emballasjeenhet:

a)	Glass og metall	kr 4,54
b)	Plast	kr 2,74
c)	Kartong/papp	kr 1,13

Departementet kan på nærmere vilkår frita for, sette ned eller refundere miljøavgiften dersom emballasjen inngår i et retursystem.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Unntatt fra avgift er emballasje som inneholder følgende alkoholfrie drikkevarer:

a) varer i pulverform,
b) morsmelkerstatning.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på drikkevareemballasje:

a) med rominnhold på minst 4 liter,
b) som selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
c) som selges eller innføres til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
d) som fra registrert virksomhets eller importørs lager
   1. utføres til utlandet,
   2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
   3. kommer i retur,
d) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
e) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrift om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

§ 8

Departementet kan vurdere overgangsordninger ved systemomlegging av avgiften i enkelttilfeller og etter en særskilt vurdering.

Om avgift på sukker mv. (kap. 5557 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på sukker mv. med kr 6,23 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt.

§ 2

Avgiftsplikten omfatter:

1. Sukker (roe-/bete- og rørsukker).
2. Sirup og sukkeroppløsning av nevnte varer.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på sukker som:

a) Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
b) Selges eller innføres til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet.
c) Fra tilvirkers eller importørs lager
   1. utføres til utlandet,
   2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
   3. kommer i retur.
d) Nyttes til ervervsmessig fremstilling av varer.
e) Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
f) Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
g) Nyttes til biavl.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om hvilken ervervsmessig fremstilling av varer som faller inn under § 3 bokstav d.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 2.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Dokumentavgift (kap. 5565 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2006 skal det i henhold til lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift betales avgift til statskassen ved tinglysing av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom, herunder bygning på fremmed grunn, med 2,5 pst. av avgiftsgrunnlaget, dog minst kr 250.

Ved tinglysing av første gangs overføring av hjemmel til eierseksjon eller til fysisk del av eiendom i forbindelse med oppløsning av borettslag og boligaksjeselskaper betales avgift med kr 1 000 pr. hjemmelsoverføring.

§ 2

Fritatt for avgift er:

a) Gaveandel i dokument som inneholder gave og lignende til det offentlige eller til stiftelser og legater med allmennyttige formål, eller til foreninger med allmennyttige formål som har styresete her i landet.
b) Dokument som overfører rettigheter til fast eiendom til utenlandske diplomatiske og konsulære misjoner.
c) Overføring av hjemmel til fast eiendom til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet.
d) Egen sameieandel ved overtagelse av fast eiendom ved oppløsning av sameie.
e) Overføring av hjemmel til fast eiendom mellom ektefeller.
f) Ideell arveandel etter loven i den enkelte eiendom ved overtagelse av fast eiendom på skifte eller fra uskiftet bo. Forskudd på arv regnes ikke som arveandel og heller ikke testamentsarv i den utstrekning den overstiger lovens arveandel.
g) Overføring av hjemmel til fast eiendom til forrige hjemmelshaver eller dennes ektefelle, i forbindelse med salg etter reglene om tvangssalg.
h) Overføring av hjemmel til fast eiendom til NATO eller NATOs hovedkvarter i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av.
i) Overføring av hjemmel til fast eiendom mellom den krets av kongefamilien som har arve- og gaveavgiftsfritak, jf. lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 1 femte ledd.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

Ved førstegangsoverføring av en selvstendig og i sin helhet nyoppført bygning som ikke er tatt i bruk, og overføring av bygg under arbeidbetales avgift bare av salgsverdien av tomta dersom det blir tinglyst hjemmelsoverføring til denne.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Andre avgiftsvedtak

Avgift på frekvenser (kap. 5583 post 70)

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2006 kan:

1. fastsette en avgift knyttet til disponering av frekvenser til drift av tredje generasjons system for mobilkommunikasjon (bl.a. UMTS),
2. fastsette en avgift knyttet til disponering av frekvenser til drift av andre generasjons mobilkommunikasjonssystem,
3. forestå salg av 5-sifrede telefonnummer,
4. fastsette nærmere bestemmelser om beregning og oppkreving av avgiftene.

Inntekter ved tildeling av konsesjoner (kap. 5309 post 29)

§ 1

For 2006 kan departementet innhente inntekter ved tildeling av konsesjoner for frekvenser.

§ 2

Inntektene innhentes ved tildeling av konsesjoner. Beløpet skal innbetales til statskassen.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om innbetaling og oppkreving av beløpet.

Avgifter på matproduksjon (kap. 4115)

§ 1

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2006 kan oppkreve matproduksjonsavgifter begrenset oppad til følgende satser:

1. Avgift på norsk produsert kjøtt med en sats på kr 0,48 pr. kg.
2. Avgift på andre norsk produserte animalia med en sats på 1,86 prosent.
3. Avgift på norsk produserte vegetabilier med en sats på 0,75 prosent.
4. Avgift på fisk landet fra EØS-fartøy med en sats på kr 13,40 pr. mottatt tonn råstoff.
5. Avgift på fisk landet fra tredjelandsfartøy med en sats på kr 13,40 pr. mottatt tonn.
6. Avgift på fisk tatt om bord på norsk fabrikkfartøy eller omlastet til utenlandsk fartøy med en sats på kr 13,40 pr. mottatt tonn.
7. Avgift på produksjon av oppdrettsfisk med en sats på kr 13,40 pr. mottatt tonn fisk til slakting.
8. Avgift på importerte fisk og fiskevarer med en sats på kr 13,40 pr. tonn.
9. Avgift på importerte råvarer, unntatt fisk og fiskevarer, med en sats på 1,21 pst.
10. Avgift på importerte ferdigvarer og halvfabrikata, unntatt fisk og fiskevarer, med en sats på 0,75 pst.

§ 2

Avgiftene skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll. Avgiftene oppkreves i henhold til lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 21, lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 30a, lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl § 6a og lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 37a.

Forslag
til vedtak om tollavgifter for budsjetterminen 2006 (kap. 5511 post 70 og 71)

I.

Tolltariffen slik den gjelder 31. desember 2005, herunder tolltariffens innledende bestemmelser, skal fortsatt gjelde fra 1. januar 2006 med følgende endringer:

I tolltariffens innledende bestemmelser gjøres følgende endringer:

§ 2 nr. 3 første, annet og tredje ledd skal lyde:

3. Varer som er omfattet av en frihandelsavtale inngått mellom Norge og fremmed stat eller gruppe av stater kan innenfor rammen av slike avtaler innføres med redusert toll, tollfritt eller med annen tollmessig justering. Preferansetollbehandling innvilges under forutsetning av at opprinnelsesreglene til den aktuelle frihandelsavtalen er oppfylt.

Følgende frihandelsavtaler er virksomme pr. *1. januar 2006*:

- Avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen
- Konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund
- Handelsavtalen EF – Norge
- Frihandelsavtalen EFTA – Tyrkia
- Frihandelsavtalen EFTA – Israel
- Frihandelsavtalen EFTA – Romania
- Frihandelsavtalen EFTA – Bulgaria
- Frihandelsavtalen Norge – Færøyene
- Interim frihandelsavtale EFTA – PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet
- Frihandelsavtalen EFTA – Marokko
- Frihandelsavtalen EFTA – Mexico
- Frihandelsavtalen EFTA – Makedonia
- Frihandelsavtalen EFTA – Jordan
- Frihandelsavtalen EFTA – Kroatia
- Frihandelsavtalen EFTA – Singapore
- *Frihandelsavtalen EFTA – Chile*
- *Frihandelsavtalen EFTA – Tunisia*

Tollpreferanser gis under samme forutsetninger også for varer som er omfattet av bilaterale eller unilaterale erklæringer inngått i tilknytning til disse frihandelsavtalene.

§ 20 skal lyde:

(gjenutførsel i uforandret stand)

1. Toll kan tilbakebetales for varer som i uendret og ubrukt stand:
   a) utføres til utlandet i forbindelse med salg,
   b) overføres til Svalbard eller Jan Mayen,
   c) utføres til bruk om bord, eller for salg til passasjerer i fartøyer eller luftfartøyer *dersom slike varer og mengder kunne vært tildelt ufortollet i medhold av § 24,*
   d) legges inn på tollager når varene er bestemt for slik utførsel/overførsel som nevnt i denne paragraf.
2. Toll kan tilbakebetales for varer som utføres til bruk i forbindelse med utforskning og utnytting av undersjøiske naturforekomster i havområdet utenfor tollområdet, *dersom slike varer og mengder kunne vært tildelt ufortollet i medhold av § 24.*

§ 24 nr. 1 skal lyde:

Toll*myndighetene* kan bestemme om og i hvilket omfang det kan:

a) utføres ufortollede *varer til* bruk om bord eller for salg til passasjerer i fartøyer eller luftfartøyer,
b) utføres ufortollede *varer til* bruk i forbindelse med utforsking og utnytting av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor *tollområdet,*
c) selges ufortollede varer fra *skattefrie utsalg («taxfree»)* til passasjerer som reiser til utlandet, Svalbard eller Jan Mayen. Det samme gjelder salg til passasjerer som ankommer Norge med luftfartøy og som oppfyller vilkårene for tollfrihet, jf. § 11 nr. 10.

II.

Finansdepartementet gis fullmakt til å iverksette de tollmessige sider ved eventuelle frihandelsavtaler som inngås i 2006 mellom EFTA-landene og henholdsvis Canada, Egypt, Libanon, Sør-Korea, Thailand og SACU (Sør-Afrika, Botswana, Namibia, Lesotho og Swaziland).

Finansdepartementet gis tilsvarende fullmakt til å iverksette bilaterale landbruksavtaler inngått under de nevnte frihandelsavtaler.

III.

Finansdepartementet gis fullmakt til å innarbeide tekniske endringer i tolltariffen.

Vedlegg 1

Skattestatistikk for 2003

I dette vedlegget redegjøres det for skattestatistikk for forskuddspliktige og etterskuddspliktige skattytere i 2003. Skatteligningen inneholder tall for skattegrunnlagene og utlignede skatter samt tall for de fleste skattepliktige inntekter i tillegg til fradrag og formue. Selvangivelsesstatistikken inneholder tall for gjennomsnittlige inntekter, formuer og fradrag.

Skatteligningen for inntektsåret 2003

Tabellene 1.1 – 1.7 gir en oversikt over skatteligningen for 2003. Statistikken bygger på oppgaver fra den ordinære skatteligningen for forskuddspliktige og etterskuddspliktige. For forskuddspliktige skattytere omfatter inntektsskatt til staten hovedsakelig toppskatt og fellesskatt, men for visse grupper forskuddspliktige, hovedsakelig personer som er bosatt i utlandet, beregnes ordinær inntektsskatt til staten.

Tabell 1.1 viser en oppstilling av skatteligningen samlet og fordelt på *etterskuddspliktige og forskuddspliktige* skattytere. I tabell 1.2 vises tall for skatteligningen samlet og fordelt fylkesvis for *forskuddspliktige.*

Utlignet formues- og inntektsskatt til kommune, fylke og stat og trygdeavgift til folketrygden utgjorde i alt 364,8 mrd. kroner i 2003 sammenlignet med 355,6 mrd. kroner i 2002.

Kommune- og fylkesskatten beløp seg til 95,7 mrd. kroner, mens statsskatten og trygdeavgiften var henholdsvis 209,0 og 60,1 mrd. kroner. Fra 2002 til 2003 var det en samlet økning i utlignet skatt på 2,6 pst. Kommune- og fylkesskatten gikk opp med 16 pst., mens statsskatten gikk ned med 2,9 pst. Provenyet fra medlemsavgiften til folketrygden økte med 3,7 pst. fra året før.

Alminnelig inntekt ved kommune- og fylkesskatteligningen utgjorde i alt 734 mrd. kroner for *forskuddspliktige*. Dette var en økning på 5,2 pst. fra året før. Sammenlignet med 2002 økte utlignede skatter for forskuddspliktige med 6,6 mrd. kroner.

Tabell 1.3 viser gjennomsnittstall for personlige skattytere fordelt fylkesvis. Alminnelig inntekt pr. innbygger var 160 100 kroner i 2003. Sammenlignet med alminnelig inntekt pr. innbygger i 2002 var dette en økning på 4,7 pst. Oslo hadde høyest inntekt pr. innbygger med 213 300 kroner, mens inntekten var lavest i Nord-Trøndelag med 128 600 kroner.

Tabell 1.4 viser fordelingen av antall personlige skattytere etter størrelsen på nettoformuen og alminnelig inntekt. Denne statistikken omfatter 3,5 mill. personlige skattytere. Av de personlige skattyterne hadde 28,1 pst. alminnelig inntekt under 100 000 kroner, 33,6 pst. en inntekt mellom 100 000 og 200 000 kroner, 22,2 pst. en inntekt mellom 200 000 og 300 000 kroner, og 16,2 pst. hadde en inntekt på 300 000 kroner eller mer. 68,1 pst. av skattyterne hadde en nettoformue under 120 000 kroner, 12,1 pst. nettoformue mellom 120 000 og 300 000 kroner. 7,3 pst. hadde nettoformue mellom 300 000 kroner og 500 000 kroner. 12,4 pst. av skattyterne ble lignet for en nettoformue på 500 000 kroner eller mer.

Utlignet inntektsskatt fra *etterskuddspliktige* ble tidligere fordelt mellom kommune, fylke og stat. Fra 1998 ble reglene om stedbunden beskatning fjernet, og all inntektsskatt fra etterskuddspliktige, med unntak av naturressursskatten, blir nå utlignet til staten. Som tabell 1.1 viser, utgjorde skattbar inntekt ved statsskatteligningen for etterskuddspliktige 155,1 mrd. kroner i 2003. Utlignet skatt for etterskuddspliktige økte med 2,6 mrd. kroner sammenlignet med 2002.

Samlet utlignet skatt til staten, eksklusive selskaper skattlagt med hjemmel i petroleumsskatteloven, utgjorde i alt 30,2 mrd. kroner i 2003. Av dette var 28,2 mrd. kroner fellesskatt og 262 mill. kroner formuesskatt. Skatt på grunnrenteinntekt var på 1646 mill. kroner i 2003, mens tonnasjeskatten utgjorde 75 mill. kroner samme år.

Tallene for utlignet skatt til staten er etter godtgjørelsesfradrag i forbindelse med mottatt aksjeutbytte, etter fradrag for naturressursskatt, etter kreditfradrag (fradrag for skatt betalt i utlandet) og etter fradrag for kostnader til forsknings- og utviklingsprosjekt. Fradrag for godtgjørelse i fellesskatt utgjorde 9,3 mrd. kroner, fradrag for naturressursskatt utgjorde 1,6 mrd. kroner, kreditfradrag utgjorde 3,2 mrd. kroner, mens forsknings- og utviklingsfradrag utgjorde 1,1 mrd. kroner.

Tabell 1.5 viser etterskuddspliktige skattytere etter skattbar inntekt. Av en skattbar inntekt (positiv alminnelig inntekt og korreksjonsinntekt) på 155,1 mrd. kroner var 90,4 pst. (140,2 mrd. kroner) opptjent av etterskuddspliktige skattytere med en skattbar inntekt på 1 mill. kroner eller mer (22 pst. av skattyterne). Mottatt norsk og utenlandsk aksjeutbytte er fra og med inntektsåret 1993 inkludert i alminnelig inntekt.

Tabell 1.6 viser at 81,9 pst. av den utlignede skatten (ekskl. selskaper på kontinentalsokkelen) ved statsskatteligningen på 30,2 mrd. kroner er utlignet på skattytergruppen aksjeselskaper mv., 8,8 pst. på kraftforetak, 3,8 pst. på sparebanker og gjensidige livs- og skadeforsikringsselskaper, 1,1 pst. på rederier skattlagt etter skatteloven §§ 8–10 til 8–19, 0,8 pst. på forbruksforeninger, innkjøps- og salgslag/samvirkelag, andelsmeierier og boligbyggelag, 3 pst. på utenlandske aksjeselskaper/forsikringsselskaper, 0,5 pst. på institusjoner/foreninger og pensjonsfond og 0,1 pst. på verdipapirfond.

Tabell 1.7 viser at statsskatten fra oljevirksomheten for etterskuddspliktige skattytere beløp seg til 97,2 mrd. kroner. Beløpet utgjør 75,4 pst. av selskapsskatten til staten.

Selvangivelsesstatistikk for 2003

Mens skatteligningen hovedsakelig redegjør for utlignet skatt i 2003, viser selvangivelsesstatistikken tall for gjennomsnittlige inntekter, formue og fradrag for personer (bosatte 17 år og eldre). Tabellene 1.8 – 1.11 viser gjennomsnittstall for personlige skattytere fra selvangivelsesstatistikken for 2003.

I tabell 1.8 er det gjengitt en del hovedtall for de sosioøkonomiske gruppene lønnstakere, trygdede (pensjonister og andre med trygdeytelser) og selvstendig næringsdrivende. Tabellen viser at lønnstakere utgjør den største gruppen med vel 1,9 mill. personer. Det er vel 1 mill. trygdede, mens selvstendig næringsdrivende utgjør vel 130 000 personer. *Gjennomsnittlig bruttoinntekt* for lønnstakere var 357 800 kroner i 2003. Trygdede hadde en gjennomsnittlig bruttoinntekt på 183 900 kroner, mens tilsvarende for selvstendig næringsdrivende var 474 000 kroner.

Personer med trygdeytelser får om lag 9,5 pst. av bruttoinntekten fra *kapitalinntekter,* dvs. renter, aksjeutbytte, aksjegevinst og inntekt av prosentlignet bolig. For lønnstakere og selvstendig næringsdrivende er andelen hhv. 8,2 pst. og 12,5 pst.

Tabell 1.8 viser også at *samlet fradrag i inntekten* (inkl. særfradrag) som andel av bruttoinntekt er 33 pst. for trygdede, 25,2 pst. for lønnstakere og 21,5 pst. for selvstendig næringsdrivende. For selvstendig næringsdrivende utgjør underskudd i næring og gjeldsrenter de største fradragspostene, mens minstefradrag og gjeldsrenter utgjør de største fradragene for lønnstakere. De største fradragene for trygdede er minstefradrag og særfradrag.

Trygdede betaler i gjennomsnitt 16,4 pst. av sin bruttoinntekt i *skatt*. For lønnstakere utgjør samlet utlignet skatt i gjennomsnitt 26,3 pst. av bruttoinntekten. Selvstendig næringsdrivende betaler i gjennomsnitt 29,8 pst. av bruttoinntekten i skatt.

Tabell 1.9 viser *sammensetningen av inntekter, fradrag og skatt* for personer (bosatte 17 år og eldre) på ulike inntektsnivåer. Tabellen viser at for personer med en bruttoinntekt under 100 000 kroner, utgjør i gjennomsnitt lønnsinntekter om lag 59 pst., tjenestepensjoner mv. og trygdeytelser om lag 30,6 pst. og aksjeutbytte og gevinst om lag 0,2 pst. av bruttoinntekten i 2003. For personer med en bruttoinntekt over 1 mill. kroner, er tallene i gjennomsnitt hhv. 28,3 pst., 1,4 pst. og 48,8 pst.

Tabell 1.10 viser sammensetningen av inntekter og fradrag for personer fordelt etter størrelsen på *nettoformue*. Tabellen viser at personer med høy nettoformue i gjennomsnitt også har relativt høy bruttoinntekt. For personer med en nettoformue på over 1 mill. kroner utgjør i gjennomsnitt lønnsinntekter om lag 26,5 pst. av bruttoinntekten i 2003. Tilsvarende utgjør tjenestepensjoner mv. og trygdeytelser vel 13 pst. og aksjeutbytte og gevinst om lag 38 pst. av bruttoinntekten.

Tabell 1.11 gjengir gjennomsnittlige inntekter, fradrag og skatt *fordelt etter alder*. Tabellen viser at den gjennomsnittlige bruttoinntekten øker med alderen opp til aldersgruppen 45 – 54 år, for så å falle i de neste aldersgruppene. Tabellen viser at for personer mellom 67 og 79 år utgjør tjenestepensjon og trygdeytelser i gjennomsnitt om lag 80 pst. av bruttoinntekten. For personer mellom 17 og 66 år er aksjeutbytte den største posten blant kapitalinntektene. Renter av bankinnskudd utgjør den største kapitalinntektsposten for personer 67 år og over.

Tabell 1.1 Oversikt over skatteligningen. Hele landet. 2003. Mill. kroner

	I alt	Etterskudds-pliktige skattytere[1]	Forskudds-pliktige skattytere
Kommuneskatteligningen			
Antall skattytere[2]	3 855 302	1 007	3 854 295
Nettoformue	888 293	–	888 293
Alminnelig inntekt	733 978	–	733 978
Særfradrag	15 497	–	15 497
Formuesskatt	5 443	–	5 443
Inntektsskatt	70 956	–	70 956
Naturressursskatt	1 308	1 308	–
Fylkesskatteligningen			
Inntektsskatt	17 711	–	17 711
Naturressursskatt	238	238	–
Statsskatteligningen			
Antall skattytere med felleskatt	3 321 943	71 662	3 250 281
Antall skattytere med toppskatt	764 903	–	764 903
Beregningsgrunnlag for toppskatt	870 293	–	870 293
Nettoinntekt[3]	1 524	–	1 524
Skattbar inntekt	155 095	155 095	–
Nettoformue	971 048	87 417	883 631
Inntekt sokkel	132 363	132 363	–
Beregningsgrunnlag for særskatt sokkel	120 195	120 195	–
Toppskatt	15 011	–	15 011
Fellesskatt	92 538	28 239	64 299
Formuesskatt	2 592	262	2 330
Inntektsskatt sokkel (inkl. særskatt)	97 160	97 160	–
Skatt på grunnrenteinntekt for kraftanlegg	1 646	1 646	–
Tonnasjeskatt	75	75	–
Utligning til folketrygden			
Beregningsgrunnlag for trygdeavgift i alt	870 813	–	870 813
Personinntekt fra pensjon/trygd	154 555	–	154 555
Personinntekt fra næring utenom primærnæring	45 804	–	45 804
Personinntekt fra primærnæring	8 872	–	8 872
Personinntekt lønn	661 582	–	661 582
Samlet trygdeavgift	60 084	–	60 084
Sum utlignet skatt			
I alt	364 761	128 927	235 834
Fradrag, nedsettelser og korreksjoner i skatt			
I alt[4]	35 937	15 150	20 787
Finnmarksfradrag[5]	607	–	607
Fradrag for boligsparing – BSU[5]	385	–	385
Skatt etterbetalt pensjon[6]	26	–	26
Nedsettelse etter 80-prosentregelen[7]	175	–	175
Skattebegrensning etter sktl. § 17[8]	3 772	–	3 772
Nedsettelse for utenlandsskatt (kreditfradrag)[9]	3 788	3 157	631
Godtgjørelsesfradrag[10]	24 482	9 295	15 187
Fradrag for naturressursskatt[11]	1 567	1 567	–
Skattefradrag for kostnader ved forsknings- og utviklingsprosjekter	1 135	1 131	4
Skattefradrag pga. omberegnet gevinst på opsjoner i arbeidsforhold	–	–	–

[1] Omfatter også utenlandske skattytere på kontinentalsokkelen.
[2] Antall skattytere med utlignet inntektsskatt og/eller formuesskatt til kommune. Omfatter også personer på Svalbard.
[3] Nettoinntekt er grunnlag for ordinær inntektsskatt til staten for visse grupper skattytere, hovedsakelig personer bosatt i utlandet.
[4] Forsørgerfradraget falt bort fra og med inntektsåret 2001. AMS fradraget falt bort fra og med inntektsåret 2000. Skattetillegg for brutt sparekontrakt AMS opphørte fra og med 2002.
[5] Beløpet er belastet inntektsskatt stat.
[6] Tillegg/fradrag for etterbetalt pensjon er fordelt med 8,5 mill. kroner på inntektsskatt kommune, 2 mill. kroner på fylkesskatt, 1,6 mill. kroner på inntektsskatt stat, 7 mill. kroner på fellesskatten og 6,9 mill. kroner på avgift til folketrygden.
[7] Beløpet er belastet formuesskatt stat.
[8] Beløpet er belastet inntektsskatt kommune og fylke med henholdsvis 1241,1 mill. kroner og 287,4 mill. kroner. Inntektsskatt stat med 219,5 mill. kroner, fellesskatt med 1040 mill. kroner og avgift til folketrygden med 984,2 mill. kroner.
[9] Beløpet for forskuddspliktige er belastet inntektsskatt stat med 72,5 mill. kroner, fellesskatt med 226,4 mill. kroner, inntektsskatt kommune med 269,2 mill. kroner og fylkesskatt med 62,4 mill. kroner. For etterskuddspliktige er beløpet belastet fellesskatten.
[10] Godtgjørelsesfradraget for etterskuddspliktige belastes i sin helhet fellesskatt. For personlige skattytere er godtgjørelsesfradraget belastet inntektsskatt kommune med 7056,4 mill. kroner, fylkesskatt med 1758,7 mill. kroner og fellesskatt med 6371,6 mill. kroner.
[11] Beløpet er belastet fellesskatt.
Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2003.

Tabell 1.2 Oversikt over skatteligningen for forskuddspliktige skattytere etter fylke. 2003. Mill. kroner

	Hele landet[1]	Østfold	Akershus	Oslo	Hedmark	Oppland	Buskerud	Vestfold	Telemark
Kommuneskatteligningen									
Antall skattytere	3 854 295	218 018	377 286	402 994	181 069	193 292	234 495	183 950	155 016
Nettoformue	888 293	44 301	108 497	145 670	35 778	38 020	52 490	43 968	28 913
Alminnelig inntekt	733 978	37 769	91 035	112 745	26 186	25 595	39 167	34 211	24 120
Særfradrag	15 497	953	1 421	1 723	788	709	822	808	641
Formuesskatt	5 443	266	679	938	212	227	323	271	173
Inntektsskatt	70 956	3 616	9 100	10 723	2 490	2 439	3 816	3 240	2 343
Fylkesskatteligningen									
Inntektsskatt	17 711	903	2 270	2 676	622	609	952	809	585
Statsskatteligningen									
Antall personer med felleskatt	3 250 281	185 280	339 778	384 931	139 406	135 577	176 562	156 348	119 152
Antall personer med toppskatt	764 903	35 360	109 231	122 439	21 204	21 351	40 223	33 800	23 935
Beregningsgrunnlag for toppskatt	870 293	46 060	105 916	119 216	32 313	31 618	46 368	40 587	29 738
Nettoformue	883 631	43 445	111 206	149 327	34 509	35 586	51 269	43 229	27 877
Toppskatt[2]	15 011	584	2 779	3 165	307	304	759	637	399
Fellesskatt	64 299	3 274	8 368	9 576	2 251	2 201	3 463	2 939	2 118
Formuesskatt	2 330	113	302	408	85	90	140	116	71
Utligning til folketrygden									
Samlet trygdeavgift	60 084	3 119	7 551	8 471	2 133	2 122	3 224	2 760	1 992
Sum utlignet skatt									
I alt	235 834	11 877	31 050	35 957	8 101	7 993	12 677	10 773	7 681
Fradrag, nedsettelser og korreksjoner i skatt									
I alt	20 787	910	2 531	4 628	559	559	988	1 011	485
Finnmarksfradrag	607	–	–	–	–	–	–	–	–
Fradrag for BSU	385	16	34	58	10	13	18	14	9
Skatt etterbetalt pensjon	26	3	3	1	1	2	1	2	1
Nedsettelse etter 80-prosentregelen	175	3	31	78	2	2	6	7	2
Skattebegrensning etter sktl. § 17	3 772	256	224	356	216	203	196	185	163
Nedsettelse for utenlandsskatt	631	18	126	111	8	6	22	28	19
Godtgjørelsesfradrag	15 187	613	2 112	4 022	322	334	747	773	291
Fradrag for omregnet opsjoner	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Skattefradrag forskning og utvikling	4	–	–	1	–	–	–	–	–

Forts. tabell 1.2

	Aust-Agder	Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark – Finnmárku
Kommuneskatteligningen											
Antall skattytere	99 798	135 819	296 262	359 420	93 954	200 846	227 541	105 184	201 399	126 193	61 347
Nettoformue	19 263	31 143	68 362	77 881	23 098	49 596	41 282	18 141	32 245	20 929	8 441
Alminnelig inntekt	14 932	23 253	64 102	70 402	15 107	35 773	39 943	16 479	31 774	21 453	9 908
Særfradrag	371	574	1 067	1 377	359	840	886	454	917	533	256
Formuesskatt	117	191	420	474	139	302	246	105	186	122	48
Inntektsskatt	1 412	2 228	6 305	6 811	1 457	3 382	3 895	1 580	3 054	2 094	969
Fylkesskatteligningen											
Inntektsskatt	353	556	1 574	1 700	364	845	972	394	763	523	242
Statsskatteligningen											
Antall personer med felleskatt	72 429	109 515	261 484	306 898	76 382	172 157	189 116	88 842	168 315	108 554	52 980
Antall personer med toppskatt	13 748	22 655	71 981	75 373	14 421	35 344	40 438	14 287	29 398	22 045	9 829
Beregningsgrunnlag for toppskatt	17 858	27 458	74 336	83 181	18 387	43 108	49 236	21 012	40 806	27 387	12 842
Nettoformue	18 237	30 728	68 717	77 645	22 697	49 229	41 128	17 871	31 761	20 695	8 349
Toppskatt[2]	236	368	1 677	1 478	193	553	704	196	398	208	-361
Fellesskatt	1 276	2 014	5 683	6 150	1 318	3 061	3 523	1 430	2 763	1 893	874
Formuesskatt	48	84	186	208	57	128	106	43	75	50	19
Utligning til folketrygden											
Samlet trygdeavgift	1 207	1 868	5 236	5 786	1 258	2 949	3 386	1 405	2 721	1 877	869
Sum utlignet skatt											
I alt	4 648	7 309	21 081	22 606	4 786	11 220	12 833	5 153	9 960	6 768	2 660
Fradrag, nedsettelser og korreksjoner i skatt											
I alt	411	600	1 798	1 984	343	1 014	898	320	600	509	639
Finnmarksfradrag	–	–	–	–	–	–	–	–	–	110	495
Fradrag for BSU	7	17	54	43	10	19	24	9	14	11	5
Skatt etterbetalt pensjon	1	1	-2	-1	-1	3	7	2	1	1	–
Nedsettelse etter 80-prosentregelen	2	2	10	10	3	9	3	1	3	2	1
Skattebegrensning etter sktl. § 17	97	131	249	338	96	226	231	136	255	144	71
Nedsettelse for utenlandsskatt	14	19	126	63	3	20	17	8	8	12	2
Godtgjørelsesfradrag	290	429	1 361	1 532	232	737	615	163	319	228	64
Fradrag for omregnet opsjoner	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Skattefradrag forskning og utvikling	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–

[1] Omfatter også personer på Svalbard og Kontinentalsokkelen.

[2] Toppskatten inkluderer også ordinær inntektsskatt til staten for visse grupper skattytere, hovedsakelig personer bosatt i utlandet. Denne skatten er i likhet med de øvrige skattene i tabellen oppgitt etter at fradrag og nedsettelser i skatt er trukket fra. For Finnmark sin del fremkommer et negativt tall siden fradragene overstiger skatten, hovedsakelig på grunn av Finnmarksfradraget.

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2003.

Tabell 1.3 Gjennomsnittstall for personlige skattytere[1]. Fylke. 2003. Kroner

Fylke	Alminnelig inntekt: Pr. innen-by(gd)sboende personlig skattyter	Alminnelig inntekt: Pr. innbygger	Nettoformue pr. innbygger	Utlignet skatt pr. innbygger
Hele landet	221 500	160 100	194 000	51 300
Østfold	199 900	147 000	170 300	46 200
Akershus	261 600	189 000	228 200	64 000
Oslo	283 100	213 300	286 800	68 500
Hedmark	185 400	138 700	184 700	42 900
Oppland	185 300	138 800	195 100	43 300
Buskerud	217 000	161 800	212 600	52 300
Vestfold	214 000	156 000	197 900	49 100
Telemark	198 800	144 900	169 000	46 200
Aust-Agder	203 000	144 100	177 800	44 800
Vest-Agder	208 500	144 900	192 900	45 600
Rogaland	238 700	164 100	177 500	54 100
Hordaland	225 100	157 700	175 400	50 700
Sogn og Fjordane	193 900	140 600	212 800	44 600
Møre og Romsdal	204 300	146 100	202 400	45 800
Sør-Trøndelag	207 900	147 600	153 100	47 500
Nord-Trøndelag	183 200	128 600	140 800	40 200
Nordland	186 700	133 800	135 300	42 000
Troms	194 900	140 300	136 800	44 300
Finnmark-Finnmárku	184 300	134 900	115 300	36 300

[1] Tallene omfatter bare personer som er bostedslignet i Norge. De øvrige gjennomsnittstallene omfatter oppgaver fra alle grupper av personlige skattytere. Innbyggertallet pr. 1. januar 2004 er benyttet ved beregning av gjennomsnittstall pr. innbygger. En kan ikke på grunnlag av totaltallene i tabell 1 beregne gjennomsnittstall i tabell 3.
Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2003.

Tabell 1.4 Antall personlige skattytere[1] etter trinn for nettoformue og alminnelig inntekt. 2003

		Nettoformue ved statsskatteligningen. Kroner						
Alminnelig inntekt. Kroner	I alt	0- 119 999	120 000- 199 999	200 000- 299 999	300 000- 499 999	500 000- 699 999	700 000- 999 999	1 000 000- og over
I alt	3 545 701	2 416 313	223 265	205 053	260 307	147 625	118 255	174 883
0 eller negativ	92 806	82 166	2 298	1 671	1 800	1 050	943	2 878
1 – 24 900	204 684	176 467	12 446	6 572	5 334	1 916	1 026	923
25 000 – 49 900	131 885	116 907	4 727	2 907	2 752	1 639	1 488	1 465
50 000 – 74 900	225 436	184 219	17 844	11 201	6 770	2 086	1 476	1 840
75 000 – 99 900	341 044	221 840	35 189	31 441	33 547	11 691	4 691	2 645
100 000 – 149 900	636 890	408 792	49 810	48 936	62 093	31 889	21 501	13 869
150 000 – 199 900	553 626	378 348	31 987	31 286	42 662	26 728	21 599	21 016
200 000 – 249 900	472 315	325 892	26 799	25 638	34 512	21 070	17 517	20 887
250 000 – 299 900	313 471	205 735	17 250	17 432	24 958	15 974	13 931	18 191
300 000 – 349 900	189 117	115 367	10 169	10 946	16 623	10 970	9 971	15 071
350 000 – 399 900	109 782	63 918	5 264	5 995	9 667	6 864	6 551	11 523
400 000 – 449 900	68 655	39 088	2 978	3 327	5 734	4 313	4 353	8 862
450 000 – 499 900	45 715	25 254	1 867	2 144	3 740	2 815	2 950	6 945
500 000 – 999 900	127 990	64 158	4 192	5 035	9 074	7 610	8 830	29 091
1 000 000 og over	32 285	8 162	445	522	1 041	1 010	1 428	19 677

[1] Som skattyter regnes en person som har sum utlignet skatt større enn null og/eller sum forskudd større enn null og/eller sum fradrag og nedsettelser i skatt større enn null. Sum forskudd er definert som summen av avregnet forskuddstrekk, avregnet forskuddsskatt og betalt tilleggsforskudd. Fellesslignede ektefeller er ikke slått sammen til èn enhet. Begrepet skattyter er endret noe fra 1998, og er derfor ikke sammenlignbart med tidligere år. Skattytere med ligningskommune Svalbard er inkludert i tabellen.
Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2003.

Tabell 1.5 Etterskuddspliktige skattytere etter skattbar inntekt[1]. Fellesskatt[2] på skattbar inntekt ved statsskatteligningen. Eksklusiv sokkelselskaper[3]. 2003

Skattbar inntekt	Skattytere		Skattbar inntekt		Fellesskatt	
Kroner	Antall	Pst.	Mill. kr	Pst.	Mill. kr	Pst.
I alt	71 662	100	155 095	100	43 389	100
1 – 4 999	2 979	4	6	0	2	0
5 000 – 9 999	1 568	2	11	0	3	0
10 000 – 19 999	2 467	3	36	0	10	0
20 000 – 49 999	5 700	8	195	0	54	0
50 000 – 99 999	7 138	10	521	0	146	0
100 000 – 199 999	9 665	13	1 399	1	391	1
200 000 – 499 999	15 442	22	5 084	3	1 423	3
500 000 – 999 999	10 713	15	7 624	5	2 134	5
1 000 000 – 1 999 999	7 377	10	10 365	7	2 900	7
2 000 000 – 4 999 999	5 058	7	15 512	10	4 339	10
5 000 000 og over	3 555	5	114 344	74	31 986	74

[1] Skattbar inntekt omfatter positiv alminnelig inntekt og korreksjonsinntekt.
[2] Omfatter utlignet fellesskatt på alminnelig inntekt og utlignet fellesskatt på korreksjonsinntekt før godtgjørelsesfradrag, kreditfradrag, fradrag for naturressursskatt og forsknings- og utviklingsfradrag er trukket fra.
[3] Selskaper skattlagt med hjemmel i petroleumsskatteloven.
Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2003.

Tabell 1.6 Etterskuddspliktige skattytere. Ansettelser og skatter ved statsskatteligningen etter skattytergruppe[1], eksklusive sokkelselskaper.[2] 2003. Mill. kroner

				Skatter og fradrag					
	Antall skattytere[3]	Netto-formue	Positiv alminnelig inntekt[4]	Formues-skatt	Felles-skatt[5]	Tonnasje-skatt	Grunn-renteskatt	Fradrag i skatt[6]	Sum skatt til staten
I alt	74 700	87 417	155 095	262	43 389	75	1 646	15 150	30 222
Aksjeselskaper[7]	70 892	1 041	129 055	3	36 135	.	.	11 391	24 747
Rederier skattelagt etter skatteloven §§ 8–10 til 8–19	308	.	964	.	270	75	.	8	337
Selskap hjemmehørende på Svalbard	58	30	212	0	21	.	.	0	21
Verdipapirfond	156	.	761	.	213	.	.	177	36
Sparebanker og gjensidige livs- og skadeforsikringsselskaper	139	33 111	3 888	99	1 089	.	.	43	1 145
Forbruksforeninger, innkjøps og salgslag, andelsmeierier og boligbyggelag	1 304	22 684	762	68	213	.	.	42	239
Kraftforetak	243	11 097	13 128	33	3 676	.	1 646	2 706	2 649
Institusjoner, foreninger og pensjonsfond	1 126	19 353	1 520	58	426	.	.	333	151
Utenlandske aksjeselskaper og forsikringsselskaper	474	101	4 807	0	1 346	.	.	450	896

[1] Skattytergruppe refererer til skatteregelgruppe som de etterskuddspliktige skattyterne skattlegges etter.
[2] Selskaper skattlagt med hjemmel i petroleumsskatteloven.
[3] Etterskuddspliktige som har fått beregnet skatt av inntekt og/eller formue eller har fradrag i skatt.
[4] Omfatter positiv alminnelig inntekt og korreksjonsinntekt.
[5] Inneholder også utlignet fellesskatt på korreksjonsinntekt.
[6] Godtgjørelsesfradrag (9295 mill. kroner), fradrag for naturressursskatt (1567 mill. kroner), kreditfradrag (3157 mill. kroner) og forsknings- og utviklingsfradrag (1131 mill. kroner).
[7] Omfatter aksjeselskaper, aksjebanker og forsikringsselskaper registrert i Norge.
Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2003.

Tabell 1.7 Etterskuddspliktige skattytere skattlagt med hjemmel i petroleumsskatteloven. Ansettelser og skatter. 2003. Mill. kroner

		Sokkelselskaper		
	Antall skatt-ytere	I alt	Oljeutvinnings- og rørlednings-selskaper	Utenlandske sokkel-selskaper
Inntekt sokkel	153	132 363	132 029	334
Skatt inntekt sokkel	153	37 062	36 968	94
Særskatteinntekt	26	120 195	120 195	.
Særskatt sokkel	26	60 098	60 098	.
Sum skatt sokkel	153	97 160	97 066	94

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2003.

Tabell 1.8 Hovedposter fra selvangivelsen for bosatte personer 17 år og eldre, etter sosioøkonomisk status.[1] 2003. Gjennomsnitt i kroner

	Lønnstakere	Trygdede	Selvstendig nærings-drivende
Bruttoinntekt	357 800	183 900	474 000
Lønn[1]	319 300	21 200	30 600
Ytelser fra folketrygden	2 000	109 100	4 000
Tjenestepensjon mm.	1 600	32 300	2 200
Næringsinntekt i alt	2 400	1 200	362 500
Renter av bankinnskudd	4 500	8 300	11 400
Aksjeutbytte inkl. utenlandsk aksjeutbytte	19 700	5 400	36 800
Gevinst ved salg av aksjer o.l.	1 700	500	3 700
Inntekt av prosentlignet boligeiendom	2 300	1 900	2 900
Andre inntekter av fast eiendom	1 200	1 400	4 400
Mottatte bidrag, livrenter, barnepensjon mm.	1 200	1 100	800
Andre inntekter	1 900	1 500	14 500
Fradrag	89 600	46 800	100 900
Minstefradrag	44 700	35 300	11 900
Reiseutgifter	3 100	100	500
Pensjonspremie, privat og offentlig	2 200	0	400
Foreldrefradrag	2 400	300	1 800
Fagforeningskontingent	800	0	100
Underskudd i næring, inkl. tidligere års underskudd	3 000	1 500	18 800
Underholdsbidrag, kårytelser o.l.	1 400	300	1 700
Innbetaling til individuell pensjonsavtale	400	100	1 600
Renter av gjeld	26 000	6 000	48 300
Andelseiers andel av fradragsberettigede utgifter i boligselskapet	700	1 000	400
Tap ved salg av aksjer	2 600	1 600	7 100
Andre fradrag	2 300	500	8 300
Alminnelig inntekt	268 200	137 100	373 100
Særfradrag	700	13 900	800
Grunnlag for beregning av kommune- og fellesskatt	267 500	123 200	372 300
Sum bruttoskatt	100 200	35 100	152 100
Sum fradrag i skatt	6 200	5 100	10 800
Sum utlignet skatt[2]	94 000	30 100	141 300
Antall bosatte 17 år og eldre	1 919 393	1 016 624	130 685

[1] Attførings- og rehabiliteringspenger ble fra og med 2002 ført som lønnsinntekt og ikke som ytelse fra folketrygden. I grupperingen av sosioøkonomisk status er likevel attføring og rehabilitering regnet som folketrygd.
[2] Utlignet inntekts- og formuesskatt.

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2003.

Tabell 1.9 Hovedposter fra selvangivelsen for bosatte personer 17 år og eldre, etter størrelse på bruttoinntekt. 2003. Gjennomsnitt i kroner

		Bruttoinntekt							
	Alle personer	0–99 999	100 000–199 999	200 000–299 999	300 000–399 999	400 000–499 999	500 000–749 999	750 000–999 999	1 000 000 og over
Bruttoinntekt	271 400	43 800	147 500	250 400	343 800	442 300	593 600	852 200	2 327 100
Lønn[1]	183 900	25 800	59 300	180 600	292 500	373 700	473 200	605 800	659 400
Ytelser fra folketrygden	32 400	12 800	67 700	35 700	13 800	9 700	8 700	8 500	12 400
Tjenestepensjon mm.	10 200	600	8 900	16 000	11 000	11 000	12 400	13 700	20 200
Næringsinntekt i alt	15 300	1 500	4 700	8 800	14 200	26 800	51 500	99 600	257 700
Renter av bankinnskudd	5 600	1 400	3 900	4 500	4 900	7 000	11 000	18 800	81 000
Aksjeutbytte inkl. utenlandsk aksjeutbytte	15 300	100	200	500	1 100	3 900	16 600	59 600	1 050 200
Gevinst ved salg av aksjer o.l.	1 400	0	0	100	200	600	1 900	5 800	84 600
Inntekt av prosentlignet boligeiendom	2 000	300	1 200	1 900	2 600	3 500	4 400	5 900	9 100
Andre inntekter av fast eiendom	1 400	100	200	500	800	1 900	4 900	11 000	40 300
Mottatte bidrag, livrenter, barnepensjon mm.	1 200	1 000	900	1 300	1 300	1 200	1 200	1 300	2 500
Andre inntekter	2 800	100	300	700	1 200	2 800	7 800	22 000	109 700
Fradrag	69 100	23 300	44 300	71 500	90 300	106 500	125 400	152 200	309 900
Minstefradrag	37 100	18 200	33 600	44 400	44 500	43 800	42 700	41 700	39 500
Reiseutgifter	1 700	100	400	1 700	3 300	4 100	4 200	3 500	2 500
Pensjonspremie, privat og offentlig	1 200	0	300	1 400	2 400	2 700	2 200	2 000	1 300
Foreldrefradrag	1 500	200	600	1 500	2 200	2 800	3 800	4 200	3 600
Fagforeningskontingent	400	0	200	600	800	800	600	500	300
Underskudd i næring, inkl. tidligere års underskudd	3 100	1 400	900	1 300	1 700	3 200	5 800	13 500	103 100
Underholdsbidrag, kårytelser o.l.	900	100	300	800	1 400	1 900	2 400	3 300	3 700
Innbetalig til individuell pensjonsavtale	300	100	100	200	400	700	1 100	1 900	3 000
Renter av gjeld	18 100	2 300	5 900	16 100	28 300	37 300	47 900	61 200	92 500
Andelseiers andel av fradragsberettigede utgifter i boligselskapet	700	100	800	800	900	1 000	800	700	500
Tap ved salg av aksjer	2 300	400	500	1 200	1 700	3 900	8 000	14 300	50 200
Andre fradrag	1 800	300	600	1 200	2 500	4 400	5 500	5 400	9 700
Alminnelig inntekt	202 200	20 500	103 200	178 900	253 500	335 800	468 200	700 000	2 017 200
Særfradrag	4 400	2 000	9 600	4 200	1 800	1 400	1 300	1 300	1 700
Grunnlag for beregning av kommune- og fellesskatt	197 900	18 400	93 600	174 700	251 700	334 400	467 000	698 700	2 015 600
Sum bruttoskatt	71 300	4 800	26 000	57 800	89 100	130 700	197 100	308 900	802 900
Sum fradrag i skatt	5 700	600	3 600	900	800	1 700	5 500	18 400	296 600
Sum utlignet skatt[2]	65 600	4 200	22 300	56 900	88 300	129 000	191 600	290 500	506 300
Antall bosatte 17 år og eldre	3 550 549	586 581	921 355	887 183	626 699	252 919	183 912	47 852	44 048

[1] Attførings- og rehabiliteringspenger ble fra og med 2002 ført som lønnsinntekt og ikke som ytelse fra folketrygden. I grupperingen av sosioøkonomisk status er likevel attføring og rehabilitering regnet som folketrygd.
[2] Utlignet inntekts- og formuesskatt.
Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2003.

Tabell 1.10 Hovedposter fra selvangivelsen for bosatte personer 17 år og eldre, etter størrelse på nettoformue. 2003. Gjennomsnitt i kroner

	I alt	0 eller negativ	1–99 999	100 000–199 999	200 000–299 999	300 000–499 999	500 000–749 999	750 000–999 999	1 000 000 og over
Bruttoinntekt	271 400	281 100	161 700	221 200	240 700	264 400	296 400	332 200	751 500
Lønn[1]	183 900	237 300	118 800	153 000	154 600	154 400	156 200	160 200	199 400
Ytelser fra folketrygden	32 400	14 100	28 700	42 200	51 000	59 500	65 300	67 700	62 900
Tjenestepensjon mm.	10 200	3 500	5 200	10 000	14 100	20 000	27 300	32 300	37 900
Næringsinntekt i alt	15 300	15 500	5 200	8 400	10 000	13 400	19 600	28 000	69 700
Renter av bankinnskudd	5 600	1 400	900	2 500	3 900	6 600	11 700	18 300	54 500
Aksjeutbytte inkl. utenlandsk aksjeutbytte	15 300	2 400	500	1 200	1 700	3 300	6 100	11 700	265 300
Gevinst ved salg av aksjer o.l.	1 400	400	100	200	400	500	1 000	1 400	20 000
Inntekt av prosentlignet boligeiendom	2 000	1 700	500	1 600	2 400	3 100	3 800	4 200	5 800
Andre inntekter av fast eiendom	1 400	1 100	200	500	700	1 100	1 800	2 900	10 900
Mottatte bidrag, livrenter, barnepensjon mm.	1 200	1 500	1 100	700	600	600	700	900	2 200
Andre inntekter	2 800	2 200	500	1 000	1 300	1 900	3 000	4 600	23 000
Fradrag	69 100	90 900	41 500	50 800	52 200	54 000	56 800	59 800	103 700
Minstefradrag	37 100	38 800	31 900	36 900	37 800	38 400	39 000	38 900	38 400
Reiseutgifter	1 700	2 500	1 000	1 300	1 300	1 300	1 300	1 200	1 200
Pensjonspremie, privat og offentlig	1 200	1 400	900	1 300	1 300	1 200	1 200	1 100	900
Foreldrefradrag	1 500	2 100	900	1 400	1 200	900	700	700	900
Fagforeningskontingent	400	500	300	500	500	400	400	400	300
Underskudd i næring, inkl. tidligere års underskudd	3 100	3 800	400	700	1 000	1 300	2 100	2 800	20 000
Underholdsbidrag, kårytelser o.l.	900	1 600	400	400	400	300	300	400	700
Innbetalig til individuell pensjonsavtale	300	200	100	300	300	500	700	1 000	1 800
Renter av gjeld	18 100	35 000	3 800	5 600	5 700	5 900	6 200	6 900	15 000
Andelseiers andel av fradragsberettigede utgifter i boligselskapet	700	1 100	300	500	500	600	600	500	500
Tap ved salg av aksjer	2 300	1 700	400	700	1 000	1 600	2 600	3 900	20 700
Andre fradrag	1 800	2 100	1 200	1 300	1 300	1 500	1 700	2 100	3 400
Alminnelig inntekt	202 200	190 100	120 200	170 300	188 400	210 400	239 600	272 400	647 800
Særfradrag	4 400	2 100	4 300	6 000	6 900	7 600	7 800	7 800	6 900
Grunnlag for beregning av kommune- og fellesskatt	197 900	188 000	115 900	164 300	181 500	202 800	231 800	264 600	640 900
Sum bruttoskatt	71 300	71 100	37 000	54 200	60 900	69 800	82 600	97 200	245 100
Sum fradrag i skatt	5 700	1 900	1 800	2 500	2 600	2 600	2 700	4 000	75 000
Sum utlignet skatt[2]	65 600	69 200	35 200	51 700	58 300	67 200	79 900	93 300	170 100
Antall bosatte 17 år og eldre	3 550 549	1 484 899	753 816	340 402	236 559	283 944	181 216	94 209	175 504

[1] Attførings- og rehabiliteringspenger ble fra og med 2002 ført som lønnsinntekt og ikke som ytelse fra folketrygden. I grupperingen av sosioøkonomisk status er likevel attføring og rehabilitering regnet som folketrygd.
[2] Utlignet inntekts- og formuesskatt.
Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2003.

Tabell 1.11 Hovedposter fra selvangivelsen for bosatte personer 17 år og eldre, etter alder. 2003. Gjennomsnitt i kroner

	Alle personer	Alder						
		17–24	25–34	35–44	45–54	55–66	67–79	80–
Bruttoinntekt	271 400	99 800	265 000	336 800	362 400	318 100	205 800	166 500
Lønn[1]	183 900	90 900	233 400	273 800	270 500	187 000	10 000	500
Ytelser fra folketrygden	32 400	2 200	4 500	7 600	15 000	38 100	127 800	117 700
Tjenestepensjon mm.	10 200	300	300	1 300	3 000	22 600	36 600	27 100
Næringsinntekt i alt	15 300	1 800	11 400	22 100	27 800	21 600	3 900	800
Renter av bankinnskudd	5 600	1 200	2 300	3 600	5 800	8 900	11 000	11 300
Aksjeutbytte inkl. utenlandsk aksjeutbytte	15 300	1 900	7 900	17 600	26 900	27 500	8 900	3 900
Gevinst ved salg av aksjer o.l.	1 400	100	600	1 800	2 800	1 800	900	300
Inntekt av prosentlignet boligeiendom	2 000	100	1 100	2 200	2 800	3 000	2 400	1 700
Andre inntekter av fast eiendom	1 400	100	600	1 200	1 900	2 600	1 800	1 200
Mottatte bidrag, livrenter, barnepensjon mm.	1 200	1 200	1 500	2 400	900	400	500	300
Andre inntekter	2 800	100	1 400	3 000	4 900	4 500	2 100	1 700
Fradrag	69 100	34 700	78 800	90 700	85 900	68 800	46 000	36 900
Minstefradrag	37 100	27 800	39 000	40 300	40 000	37 900	35 500	32 100
Reiseutgifter	1 700	1 100	2 600	2 700	2 300	1 400	0	0
Pensjonspremie, privat og offentlig	1 200	300	1 300	1 700	2 100	1 600	0	0
Foreldrefradrag	1 500	200	3 100	4 000	700	0	0	0
Fagforeningskontingent	400	100	500	600	700	600	0	0
Underskudd i næring, inkl. tidligere års underskudd	3 100	200	1 500	3 000	6 700	4 400	2 500	700
Underholdsbidrag, kårytelser o.l.	900	100	900	2 300	1 400	300	0	0
Innbetalig til individuell pensjonsavtale	300	0	0	200	700	1 000	0	0
Renter av gjeld	18 100	3 300	25 800	30 300	24 900	14 800	4 000	1 300
Andelseiers andel av fradragsberettigede utgifter i boligselskapet	700	100	800	700	700	800	1 000	1 400
Tap ved salg av aksjer	2 300	200	1 100	2 700	3 400	4 100	2 300	1 000
Andre fradrag	1 800	1 300	2 200	2 200	2 300	1 800	600	400
Alminnelig inntekt	202 200	65 000	186 200	246 000	276 500	249 300	159 800	129 500
Særfradrag	4 400	200	700	1 400	2 600	5 400	15 000	16 300
Grunnlag for beregning av kommune- og fellesskatt	197 900	64 800	185 500	244 600	273 900	243 900	144 800	113 200
Sum bruttoskatt	71 300	20 200	67 100	92 200	104 600	88 800	43 200	31 300
Sum fradrag i skatt	5 700	1 200	3 300	5 700	8 600	9 200	5 200	6 200
Sum utlignet skatt[2]	65 600	19 100	63 800	86 500	96 000	79 600	38 000	25 000
Antall bosatte 17 år og eldre	3 550 549	437 646	643 870	675 229	612 910	577 564	394 144	209 186

[1] Attførings- og rehabiliteringspenger ble fra og med 2002 ført som lønnsinntekt og ikke som ytelse fra folketrygden. I grupperingen av sosioøkonomisk status er likevel attføring og rehabilitering regnet som folketrygd.
[2] Utlignet inntekts- og formuesskatt.
Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2003.

Vedlegg 2

Utnyttelsen av tollkvoter

Tabell 2.1 Utnyttelse av tollkvoter for kvoteåret 2003 og 2004, samt kvotens størrelse og fordelingsmetode for kvoteåret 2005

			2003		2004		2005
Varenummer	Vare	Fordelingsmetode 2004*	Kvotens størrelse (tonn)	Utnyttelse av kvote (pst.)	Kvotens størrelse (tonn)	Utnyttelse av kvote (pst.)	Kvotens størrelse (tonn)
01.01.1010/9011/9019	Islandshest (stk)	S	200 stk	58	200 stk	44	200 stk
01.06.1910, 02.08.9021	Levende rein og reinsdyrkjøtt	A	550	45	–	–	–
kap. 2 og kap. 16	Kjøtt til messer	S	35	23	35	26	35
02.02	Storfekjøtt	A	1 084	98	1 084	99	1 084
02.03.2110	Svinekjøtt	A	1 381	100	1 381	37	1 381
02.04.1000/2100/2200/3000/4100/4200/4300/5000	Saue- og geitekjøtt	A	206	43	206	82	206
02.04	Sauekjøtt (Island)	I	600	55	600	50	600
02.06.4100	Lever av svin	A	125	0	250	0	250
02.07.1200	Hønsekjøtt	A	221	5	221	3	221
02.07.2500	Kalkunkjøtt	A	221	0	221	11	221
02.07.3300	Ender, gjess med mer.	A	221	24	221	33	221
02.08.1000/9099	Annet vilt (bearb.kvote)	V	10	40	10	40	10
02.08.1000/9030/9099	Annet vilt	A	250	81	250	84	250
02.08.9030	Skogsfugl/ryper	A	10	10	10	15	10
02.08.9043	Elg (bearb.kvote)	V	80	63	80	61	80
02.08.9043/44/45	Elgkjøtt	A	60	108	60	92	60
02.08.9046	Hjort (bearb.kvote)	V	10	30	10	70	10
02.08.9046/47/48	Hjortekjøtt	A	20	105	20	100	20
02.10.1100	Skinke av svin	A	100	97	200	92	200
04.05.1000	Smør	A	575	49	575	58	575
ex. 04.06	Ost (EU)	S/H	3 280	98	4 000	99	4 000
ex. 04.06	Ost (EFTA)	H	60	38	60	39	60
04.07.0011/0019	Hønseegg (EU)	A	290	100	290	37	290
04.07.0019	Hønseegg (WTO)	A	1 295	13	1 295	0	1 295
04.09.0000	Honning	A	192	100	192	100	192
05.11.9911/9921	Blodpulver	A	300	5	300	9	300
07.04.9013/9020	Hvitkål	A	134	0	134	0	134
07.04.9040	Rødkål	A	134	0	134	0	134
07.05.1111/1121	Issalat	S	333	39	600	82	600
07.12.9011	Tørkede poteter	A	150	80	300	47	300
08.08.1011	Epler (EU)	A	667	69	2 000	68	2 000
08.08.1011	Epler (WTO)	A	8 000	90	8 000	94	8 000
08.08.2021	Pærer	A	250	98	250	80	250
08.10.1023/1024	Jordbær	A	232	27	300	98	300
08.11.1001/1009	Jordbær[1]	K	2 950	95	2 950	95	2 950
08.11.2001/2005	Bringebær[1]	K	1 150	82	1 150	82	1 150
08.11.2001/2006,							

Varenummer	Vare	Fordelingsmetode 2004*	2003 Kvotens størrelse (tonn)	2003 Utnyttelse av kvote (pst.)	2004 Kvotens størrelse (tonn)	2004 Utnyttelse av kvote (pst.)	2005 Kvotens størrelse (tonn)
20.09.8010/8020	Solbær/-konsentrat[1]	K	1 450	90	1 450	90	1 450
08.12.1000	Kirsebær	A	50	0	100	0	100
10.01.1000/9000, 10.02.0000, 10.08.9000	Matkorn	A	167 800	99	131 000	99	103 500
10.01.9000, 10.03.0000, 10.04.0000, 10.05.9010, 10.07.0010, 11.03.1310, 17.03.1010/9010, 23.02.1010/2010/3000/4000, 23.03.2010, 23.08.9000	Kraftfôrråvarer	A	300 650	99	225 500	99	160 400
12.05.1010/9010	Oljefrø	A	–	–	17 000	98	11 000
12.09.2300	Svingelfrø	A	75	77	75	49	75
12.09.2300	Svingelfrø til plen	A	28	73	55	52	55
12.09.2400	Engrappfrø	A	50	98	50	71	50
12.09.2400	Engrappfrø til plen	A	50	62	100	52	100
12.09.2500	Raigrasfrø	A	300	97	667	78	700
12.14.9091	Høy (EU)	S	30 000	52	35 000	42	35 000
12.14.9091	Høy (andre land)	S	500	0	500	0	500
16.01.0000	Pølser	A	100	93	200	93	200
16.02.3101	Kalkunrull	A	20	100	20	95	20
ex 16.02.4100	Herm. Skinke	A	100	0	100	0	100
16.02.4910	Bacon crisp	A	100	51	200	59	200
16.02.4910	Bacon crisp (toll)	A	50	100	50	0	50
16.02.5001	Kjøttboller	A	75	92	150	95	150
ex 16.02.5009	Herm. Tunge	A	50	0	50	0	50
ex 16.02.5009	Corned beef	A	55	31	55	66	55
		A	145	28	145	11	145
20.05.4001/4009	Herm. Erter	A	200	9	200	2	200
20.05.5901	Herm. Snittebønner	A	100	12	100	21	100
20.05.5901	Herm. Brekkbønner	A	50	10	50	45	50
ex 20.05.9009	Grønnsaksblanding	A	150	11	150	36	150
20.07.9903/9908, 20.08.9901, 20.09.7100/7900	Eplesaft/-konsentrat[1]	K	7 204	99	7 204	99	7 204
21.02.3000	Tilberedt bakepulver	S	160	17	160	16	160
23.09.1012	Kattemat	A	–	–	667	0	1 000

[1] Konserveskvotene har tidligere hatt annen rapporteringsperiode og etter endring av periode viser kvoteutnyttelsen for 2003 og 2004 det samme tallet.

* Fordelingsmetodene er i kolonnen angitt med bokstaver, med følgende betydning:
S: Fordeling etter søknadstidspunkt
A: Fordeling ved auksjon
V: Fordeling til virksomheter som har foredling av viltkjøtt som hovedformål
I: Fordeling av kvote i henhold til bilateral avtale med Island
K: Fordeling av kvoter til konservesindustrien
H: Fordeling etter historisk import
-: Angir at kvoten ikke eksisterte.

Kilde: Landbruks- og matdepartementet